

שבריריים

עדן אוריון

תוכן עניינים

1. האיש שחיפש את שפת האם של האנושות
2. האם השם שלך אמיתי? סיפורם של אוריון, פלמ"ח וערפילית אחת בשמי הלילה
3. זינגלה
4. טורט פיני (עוגת יום הולדת)
5. הקופסה הכחולה
6. קולנוע פריז
7. רכבת חשמלית
8. קייטנת השינויים
9. ויני לא גרה כאן יותר
10. על אמת דמיון ושקר
11. שפירא המקורי
12. פן יקדים קנה לוושט
13. מחשבות על צילום (בטלפון)
14. קודה
15. לארי
16. אדון קרייצר
17. עוזי חיטמן
18. חוט שפגט
19. ירקון
20. אלי ישראלי – לי – לי

21. קליעה למטרה
22. אופניים
23. איש הרקטה
24. הפטיפון
25. באולינג
26. ואלס הפרחים
27. קיקרס
28. החנות שיש בה הכל
29. סקטים (מפורט)
30. ספר זכרונות
31. איך הגעתי ל-Burning Man
32. דעתי על NFT
33. הדוד פרנק
34. יצחק נוי
35. Meccano
36. הר חריף
37. חיה ותן למות
38. איך התחלתי עם אמנות
39. ארבעים שנות היכרות
40. החלילית
41. איך הגעתי לקורנית או This Must Be the Place
42. תה וסימפטיה
43. מותק! הילדים התחילו לקרוא...
44. איכילוב פעם שנייה
45. מוסה
46. ספריית יואב

איך כותבים ..... 47.
במותם ציוו לנו מה? ..... 48.
הצגת סיום ביה"ס בהולנד ..... 49.
דודה אידה ..... 50.
הליכה בתל-אביב ..... 51.
תיקון שבלב 2 – אפילוג ..... 52.
הענקת מתנות והסתמכות עצמית ..... 53.
פורטיס בן 70 ..... 54.
עד שיום אחד ..... 55.
האקווריום ..... 56.
סקטים ..... 57.
למה אוריון ..... 58.
ופלה של מן ..... 59.
חדווה ושלומיק ..... 60.
חידון ידיעת הארץ ..... 61.
מכתב לבני ..... 62.
לונדון מיניסטור ..... 63.
גוגואים ..... 64.
הוא קם בבוקר ..... 65.
וספה-400 ..... 66.
אקסודוס ..... 67.
גוזר ומדביק ..... 68.
הולך בטל ..... 69.
חדר חושך ..... 70.

האיש שחיפש את שפת האם של האנושות

פורסם בתאריך: 16.10.2026

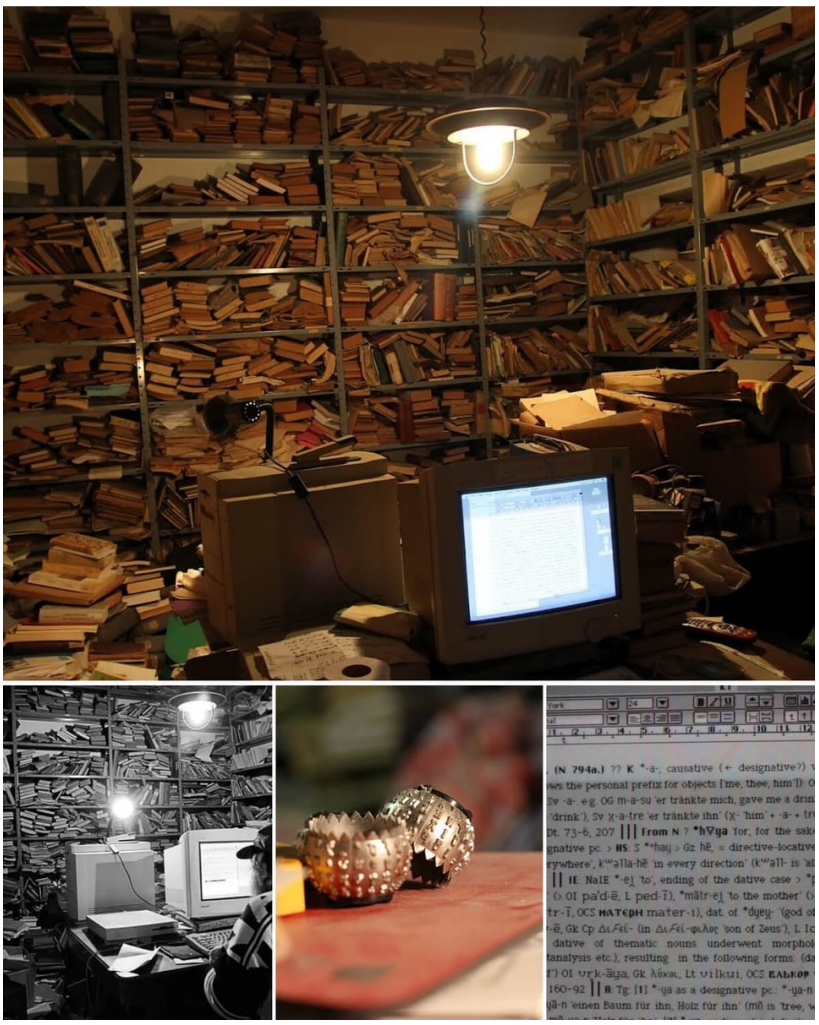

האיש שחיפש את שפת האם של האנושות

פורסם 16 אוקטובר 2026

ישנן סיבות רבות למה אני אוהב את עבודתי באוניברסיטה, אך החשובה שבהן היא הזכות וההזדמנות לפגוש אנשים מרתקים.

לפני כעשרים ותשע שנים, כשרק התחלתי את דרכי באוניברסיטת חיפה, הופיע יום אחד בחדרי איש מיוחד – פרופ' אהרון דולגופולסקי. היו לו כל המאפיינים הקלאסיים
שכיכבה בשידורי הטלוויזיה ,Half Baked של "הפרופסור המפוזר". לי הוא הזכיר את הדמות של דוקטור הלימודית בישראל בשנות השבעים במטרה ללמד אותנו אנגלית.

אולי אתה יכול לעזור לי?" שאל אותי בפשטות. "צריך להביא את הדבר הזה – המילון – לדפוס"."

אהרון דולגופולסקי נולד בשנת 1930 במוסקבה שבברית המועצות. מכיוון שהיה בן למשפחה יהודית, זכה כבר מילדות להכיר בכך שיש מספר שפות (רוסית, גיאורגית, יידיש ועברית),
וששפות שונות מדוברות נושאות עמן היסטוריה עמוקה. ההיסטוריה של השפות ומוצאן רתקה אותו כבר מגיל צעיר מאוד. לימודי הבלשנות באוניברסיטת מוסקבה היו המשך ישיר ומובן
לסקרנות זו; שם נחשף לראשונה לתיאוריה של השפה הנוסטראטית (נוסטרה = "שלנו"), שהיא משפחת שפות בת כ-12,000 שנים, מתקופת טרום המצאת הכתב, שממנה התפתחו בגלגולים
שונים השפות המדוברות בעולם של ימינו.

במוסקבה עבד אהרון יחד עם שותפו, בלדיסלב איליץ'-זיביטש, שנהרג בתאונה בשנות השישים והוא בן 32 בלבד. אהרון הספיק ללמד במוסקבה כ-7 שנים, ובשנת 1976 עלה
לארץ והתקבל כפרופסור בחוג ללשון עברית באוניברסיטת חיפה.

בכל מפגש שלנו הוא הופיע כשהוא נושא סל שוק אחד, ולעיתים שניים, ובהם אלפי דפי המילון שעליו עמל במשך כל חייו. אבל מעבר למראה המפוזר,
האש שבערה בעיניו לא הותירה בי ספק: לאיש הזה יש משימה, ואין קיר בעולם שיכול לעמוד בפניה.

כדי שאבין את גודל המשימה, פרס בפניי אהרון את מפעל חייו: הוא סיפר לי שבעבר הרחוק הייתה שפה אחת קדומה שממנה נפוצו כל השפות המדוברות
כיום. הוא הגדיר את עצמו כחוקר של "נדידת שפות". השפה הקדומה הזו, הנוסטראטית, היוותה עבורו של השפות המודרניות, והוא היה עסוק ללא Reverse Engineering מעין
לאות במציאת השורשים המשותפים הקדומים לכל המילים.

אמנם אינני בלשן, אך הבנתי מיד את גודל האתגר. מבחינה טכנולוגית, המשימה הייתה מורכבת במיוחד: נדרשנו להציג על אותו דף מודפס אוסף עצום של שפות
קדומות, שעבורן בנה אהרון פונטים ייחודיים בעצמו.

כדי להצליח להביא את הממצאים לדפוס, יצאתי למבצע איסוף: ליקטתי רכיבי מחשב מבית ספר ותיק בראשון לציון וממעבדה מאובקת לעריכת סרטים בתל אביב (תודה לאסתר הר-טוב וטל רום). הרכבתי מכל אלו מחשב מיוחד שכלל טכנולוגיות ותיקות מאוד לצד חדישות, שאפשר לצורך הדפסת הספר. PDF-לקרוא את הקבצים ולהמירם ל

וההדפסה? לא בארץ! הספר הובא לדפוס באוניברסיטת קיימברידג' שבאנגליה. כך הודפסה המהדורה הראשונה של המילון המונומנטלי – ארבעה כרכים בני אלף עמודים כל אחד, המכילים ערכים של למעלה מ-3,000 שורשים!

בתחילה אהרון היה מגיע אליי מדי פעם למשרד, מלווה בסלי השוק ובקופסאות של דיסקטים, והיינו יושבים יחד שעות ארוכות ועובדים על המרת הנתונים.

מאוחר יותר התוודעתי לזוגתו, הקומפוזיטורית דוקטור ציפי פליישר, והיא הזמינה אותי לביתם שבחיפה כדי שאעשה את מלאכת הגיבויים משם. הבית, בית דירות ותיק בעיצוב אדריכלי יפה לשימור, שכן בשכונת בת גלים הסמוכה מאוד לחוף הים.

הביקור בו היה חוויה בפני עצמה: הכניסה לדירתם הייתה מעין "מעבר פאזה" – כמו הכניסה לארון ZONE-בספרו של אריך קסטנר "35 במאי", או ההגעה ל
.STALKER בסרטו של טרקובסקי

ספרים, ועוד ספרים, לאן שלא תסתכל ואיפה שלא תדרוך – מדפים, ערמות, מאות רבות אם לא אלפי מילונים מכל סוג וצורה, ולצידם פרטיטורות מוזיקליות. ובמרכז
החדר של אהרון עמד שולחן, ועליו מחשב ישן-נושן עם מסך קטן. ושם ישב איש אחד, וכתב, וכתב, וכתב...

המראה הזה תמיד הזכיר לי את הספר הראשון שקראתי בלי ניקוד, ספרה של דבורה עומר "הבכור לבית אב"י", על אליעזר בן-יהודה והאש שבערה בעצמותיו עת
כתב את המילון העברי. אש דומה בערה באהרון והחזיקה אותו כותב ויוצר עד יומו האחרון, גם כאשר מצבו הבריאותי התערער.

טכנולוגיה, שפה ומכונות כתיבה:

שווה להתעכב מעט על האתגר הטכנולוגי בכתיבת שפה שלא היה לה כתב משלה.

השפה הנוסטראטית דוברה הרבה לפני המצאת הכתב.

כדי שניתן יהיה לתאר ולכתוב עליה, פרופ' דולגופולסקי המציא לה אוסף סימנים שכלל הסברים כיצד לקוראים אותם וכיצד לבטא את העיצורים והתנועות.

עוד לפני שהופיעו המחשבים הגרפיים דוגמת המקינטוש, פנה דולגופולסקי ליצרנית מכונות הכתיבה והצליח לגרום לכך שייצרו פונט מיוחד ,(IBM Selectric) "אל דגם ה"כדורית ,IBM האגדית
של השפה שהגה על גבי כדור כתיבה ייעודי.

מאוחר יותר, עם יציאת מחשב המקינטוש ב-1984 ומעבדי התמלילים הראשונים, יצר עבורו את הפונט הממוחשב המתאים, ומשם החלה המלאכה האדירה של הפקת המילון. אהרון עבד
בדבקות כה רבה עד שלא שם לב שעם השנים הטכנולוגיה דוהרת קדימה וזונחת מאחור את הכלים הישנים – עד שיום אחד גילה שאיחר את הרכבת,
והגיע אליי כדי לעזור לו לתפוס את הקרון האחרון בזמן.

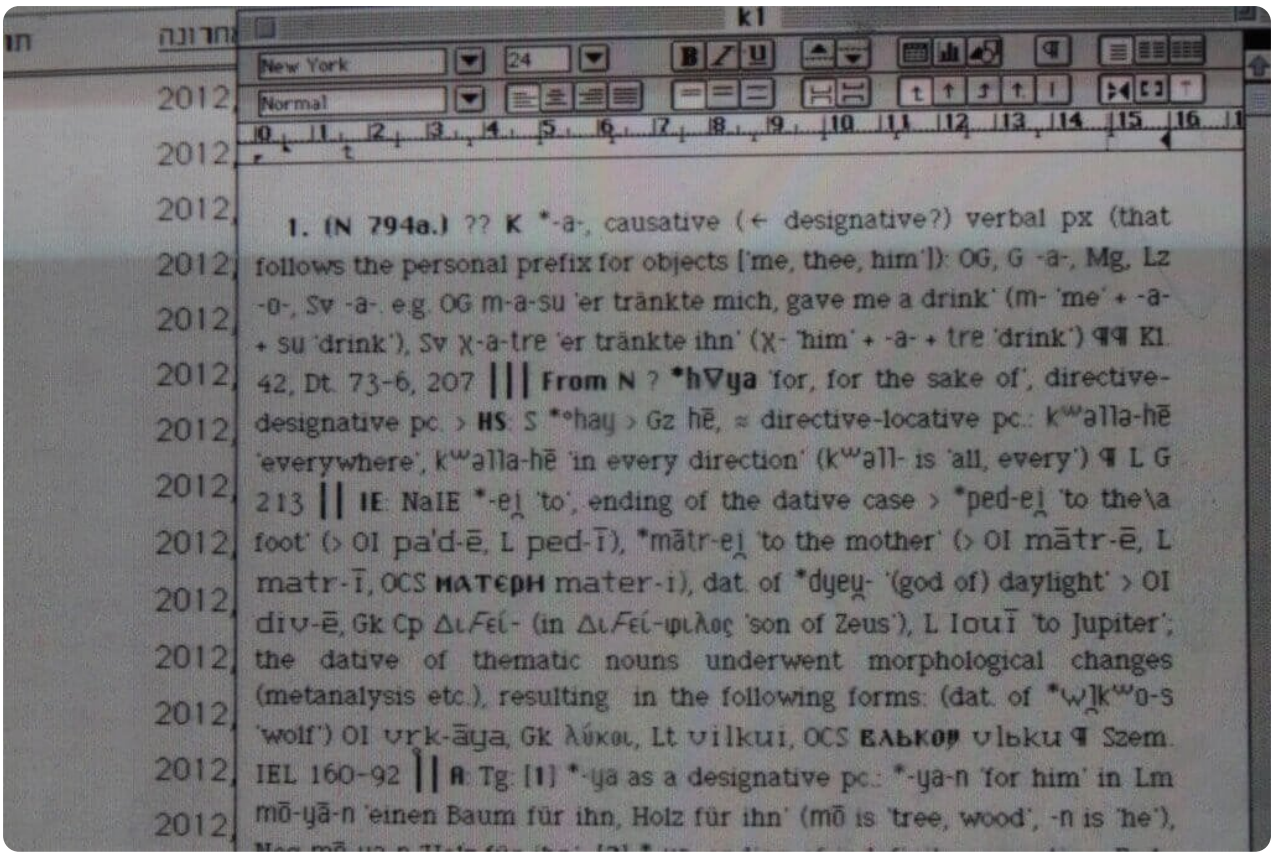

שליטתו בשפות הייתה מדהימה. כשסיפרתי לו על טיולי בעולם, החל מדבר באופן שוטף בשפה המדוברת – איטלקית, צרפתית, אנגלית בריטית או אמריקנית, גרמנית או ספרדית.
נראה היה שהמעבר משפה לשפה לוקח אותו למסע בזמן ובמרחב, והוא חי את המראות והמקומות בבהירות רבה יותר מאשר את המציאות החיפאית.

אהרון דולגופולסקי היה מועמד מספר פעמים לקבל את פרס ישראל ופרס א.מ.ת, אך הדבר לא צלח.
מצאה עניין רב במחקריו והקדישה BBC-לעומת זאת, רשת ה
לצפייה בפרק ביוטיוב כאן- .Horizon לו ולחבריו פרק בסדרה היוקרתית
: https://www.youtube.com/watch?v=y7x7vLM_q50

אהרון זכה בציפי, מוזיקאית וקומפוזיטורית מוכשרת שאש היצירה בוערת גם בה. יחד עם היצירה שלה, ציפי תמכה והחזיקה את אהרון במסירות ואפשרה לו להמשיך במפעל
חייו עד ימיו האחרונים. זו הייתה זכייה גדולה לשניהם. יום אחד אכתוב על ההרפתקאות שלי איתה – זה לא יהיה משעמם. מבטיח!

אהרון דולגופולסקי הלך לעולמו ביולי 2012. עבורי הוא יישאר תמיד דוגמה ומופת לשקידה, לתשוקה אדירה לדעת, ולאדם שלא נתן לשום מכשול לעמוד בדרכו.

האם השם שלך אמיתי? סיפורם של אוריון, פלמ"ח וערפילית אחת בשמי הלילה

פורסם בתאריך: 15.10.2026

האם השם שלך אמיתי? סיפורם של אוריון, פלמ"ח וערפילית אחת בשמי הלילה

פורסם - 9 אוקטובר 2026

כמעט כל מי שפוגש/ת אותי לראשונה, בעיקר אם זה בענייני אסטרונומיה, שואל אותי אם השם שלי זה אמיתי או נוצר לשם העיסוק.

אז כן - זה אמיתי. כך זה בתעודת הזהות.

הנה הסיפור.

סבי, חיים-יעקב ליכט, עלה לפלסטינה בשנת 1929. הוא התחתן עם אסתר לבית ורנברג, קנו מגרש ב-80 לירות בריטיות ברחוב מהר"ל בתל-אביב ובנו עליו בית קטן.

בנם הבכור משה'לה - נולד ב-1930. שבע שנים אחר כך נולד בנם השני - דניאל הוא אבא שלי.

משה'לה למד בבית הספר היסודי נס-ציונה בתל-אביב, ואחר כך בבית הספר החקלאי "מקוה ישראל".

בגיל 17, התגייס לפלמ"ח.

בתקופה ההיא היה נהוג שאם הצטרפת לפלמ"ח - היה עליך "לעברת" את שם המשפחה.

שם המשפחה "ליכט" פירושו אור. משה'לה החליט לעברת אותו ל-"אוריון".

אין לנו מושג וגם אין את מי לשאול, האם משל'ה ידע שקבוצת הכוכבים בשמי החורף "אוריון" מוזכרת בתנ"ך פעמיים אולם בשם הפחות מחמיא - "כסיל".

על-פי המיתולוגיות אוריון היה צייד עז-נפש ובאותה מידה מעט יהיר וקל דעת בעיקר בכל מה שקשור לנשים. עד כדי כך שבשלב מסויים ראשי האלים שלחו
את העקרב לעקוץ אותו ולהורגו.

במחשבה שנייה חשבו האלים שאולי ההחלטה היתה נמהרת מדי וקבעו את קבוצת הכוכבים אוריון שתזרח בחורף ואת קבוצת הכוכבים עקרב שתזרח בקיץ וכך לא יפגשו...

משה'לה נלחם לאורך כל מלחמת השחרור במסגרת חטיבת יפתח.

במקביל הצטרף לקבוצת יזרעאל (היום קיבוץ) הכיר שם את אשתו מרים.

ב-19 למרץ 1955, עת שמר על הרפת של הקיבוץ - חדרו מסתננים והרגו אותו.

בתו אורלי (בת דודי) נולדה חודשיים אחר כך. הוא לא זכה להכירה.

אבי, דניאל החליט ללכת עם שם המשפחה העברי וכך נולדתי אל שם המשפחה "אוריון" .

בתחילה הורי רצו לקרוא לי "אדם" סבי התנגד, והציע את "עדן" (מסתבר שיש בספר דברי הימים מישהו עם השם הזה "פרק ל"א, פסוק ט"ו –

מוזכר עדן כאחד מהלויים שהופקדו על חלוקת התרומות והמעשרות לאחיהם בערי הכהנים: "ועל ידו עדן ומנימן וישוע ושמעיהו...)

בנוסף, אני נושא את שמו של משה'לה כשם שני. ולכן שמי בתעודת הזהות ובדרכון עדן-משה אוריון.

בתמונות:

משה'לה ליכט אוריון -

ערפילית אוריון, הנמצאת בקבוצת הכוכבים "אוריון" כ-1400 שנות אור מכאן. -

במשך כשלוש שעות. Dwarf צולמה עם הטלסקופ הרובוטי גמד 3

.DWARF LAB - Stellar Studio עיבוד ראשוני תוכנת הענן של חברת

.Snapseed -ו Lightroom נגיעות סופיות אפליקציות הטלפון

שבת שלום

זינגלה

פורסם בתאריך: 2.10.2026

זינגלה

פורסם - 2 אוקטובר 2026

בקיץ 1976, בסוף כיתה ח', הלכנו יחד קבוצה גדולה ממסיימי המחזור של חטיבת הביניים עירוני ט"ז להופעה של להקת תמוז בצוותא. בזכרוני היא נחרטה כהופעה
האחרונה שלהם, גם אם בפועל ההופעה האחרונה הרשמית הייתה חודש קודם בקיבוץ איילת השחר.

כבר כתבתי על כך כמה פעמים, שבאותה הופעה, שלום חנוך נתן ל"חשמלאי" של הלהקה לעלות לבמה ולנגן שני שירים, "אינקובטור" ו"המוות אינו מחוסר עבודה" -
וזו הייתה ההיכרות הראשונה שלנו עם רמי פורטיס.

בתקופה ההיא, הייתי כבן 14-15, כבר התחלתי להאזין למה שקראו אז "רוק מתקדם". מהשכן שגר ממולי, Yuval Erel , למדתי להכיר לא מעט מהז'אנר דרך
הצלילים שבקעו ממרפסתו.

הדבר בא לידי ביטוי גם בפסטיבל שהתקיים בסיום הלימודים בחטיבת הביניים, כשעליתי לשיר את Ralu-השיר פרי עטי: "הקרבורטור הצמא" עם להקה חד-פעמית שהקמתי, "ביגוניה", ש
ציירה לה רקע פסיכדלי מרהיב על סדין ישן שאמי נתנה לי. Shatz - Architect & Interior Designer

שנה אחר כך, עשיתי דרכי לחנות התקליטים באבן-גבירול כדי לרכוש תקליט חדש. התלבטתי בין שני תקליטים: "סוף עונת התפוזים" של תמוז, שהכיל את שירי הלהקה
שראיתי בהופעה, ולהקה חדשה ואיזוטרית למדי בשם "זינגלה" (פרפרזה על "צינגלה") עם עטיפת תקליט מושקעת למדי שבה נראה היפי מתבגר ושפוף משהו. יצא לי לראות
אותם פעם באחד מאירועי הרוק של מועדון בית ליסין, ומאוד אהבתי את מה שראיתי ושמעתי.

ויקיפדיה מספרת שזינגלה הייתה להקת רוק מתקדם ישראלית חלוצית שהוקמה בבית ברל בשנת 1972 בידי ג'וני שטרן ודוד בכר. הלהקה הוקמה על ידי יוצאי מלחמת
יום הכיפורים, וחלק מחבריה התמודדו עם טראומות והלם קרב בעקבותיה. היצירות שילבו רוק מתקדם בסגנון להקות בינלאומיות כמו פינק פלויד וקינג קרימזון, וזינגלה הייתה מהראשונות
שהביאו סגנון זה לישראל.

מפה לשם - בסוף בחרתי בתמוז, אבל ההתלבטות הזו בין שני התקליטים זכורה לי היטב עד היום.

נעביר את הסרט בהילוך מהיר עשרים וחמש שנים קדימה.

אני כבר נשוי, גר בגליל, אב לשניים ועובד באוניברסיטת חיפה כראש תחום מולטימדיה. זכיתי בעבודה Apple הזו בזכות ניסיון של חמש שנים בעבודה עם מחשבי
והיכרות מעמיקה למדי עם תחומי המדיה השונים ושילובם.

יום אחד, בתחילת שנות האלפיים, הופיע על מפתן דלת המשרד אדם שהציג את עצמו כג'וני שטרן ושאל אם אני עדן ואם אוכל לעזור לו.

הייתי כבר מורגל בדברים מסוג זה ושאלתי "במה אוכל לעזור?". מר שטרן הוציא מתיק בלוי דיסק קשיח ישן ואמר לי: "אריאל זילבר הפנה אותי SCSI
אליך ואמר שאתה כנראה היחיד שיוכל לעזור. בדיסק הזה יש את החומר המקורי של להקת זינגלה, אם שמעת עליה, ואני צריך שתוציא לי את החומר
מהדיסק למשהו שאוכל להעביר לטכנולוגיה עכשווית יותר".

ניתן להבין שהתמונות של 25 שנים ויותר אחורה התחילו להציף אותי, ואחרי שהתעשתתי התחלתי לפעול בכיוון.

הייתה טכנולוגיה פורצת דרך בזמנה להעברת כמויות נתונים גדולות SCSI :במאמר מוסגר אסביר ששימשו אנשי עיצוב, מוזיקה ווידאו השתמשו בטכנולוגיה Apple במהירות. מחשבי מקינטוש של הזו כדי להעביר ולאחסן כמויות גדולות של נתונים על גבי דיסקים מיוחדים. אולם, כדרכה של אבולוציה טכנולוגית, גם לה נמצאו תחליפים מהירים, פשוטים וזולים יותר,
ומי שלא עמד על המשמר בכל הנוגע להתפתחות הטכנולוגית - נותר עם דיסקים מלאים בנתונים שקשה מאוד להוציא מהם את המידע.

מה עשיתי: הייתה לי מגירה בארון במשרד, שבה אספתי חלקי מחשבים, לוחות אם, כבלים וכרטיסים חדש יחסית כרטיס G4 שונים ממחשבים ישנים. הרכבתי על מחשב
אליו חיברתי כבל מתאים. צריך גם לדאוג לחיבור וגישור של כל מיני פינים על הדיסק עצמו ,SCSI ולדרייבר מתאים שיוכל בכלל לקרוא את הדבר הזה.

זה לקח כמה שעות. אני זוכר שכבר היה לילה, ובוודאי רק שנינו נשארנו בקומה.

בסוף, היו לנו קבצים על המחשב. בדקנו ואכן ניתן היה לשמוע את אותה מוזיקה שהציפה אותי ברגשות.

צרבתי את הקבצים על תקליטור - שימו לב שהיום, עוד עשרים ומשהו שנה קדימה, גם זו נחשבת טכנולוגיה ארכאית.

התחבקנו ונפרדנו.

אין לי מושג מה נעשה עם הקבצים האלה.

אני נשארתי עם זיכרונות טובים, מבחור חייכן וטוב לב.

ג'וני נפטר בסוף מרץ 2012. יהי זכרו ברוך.

למה אריאל זילבר הפנה אותו אליי? זה כבר סיפור לפוסט אחר...

את הרעיון או יותר נכון התזכורת לכל האירועים הללו, נתן לי בני יואב שזכר חלק מהסיפור שסיפרתי כנראה בזמן אמת כשהיה עוד ילד. יואב שלח
לי קישור לשיר אחד של זינגלה בספוטיפיי ומשם יצאתי לסיור מוסיקלי שנמשך כל השבוע האחרון של זינגלה וכן שירים PEACE שכולל את כל שירי האלבום
רבים אחרים מהתקופה. שם אפשר לשמוע להקות נשכחות כמו "ששת", "אחרית הימים", גרסאות מיוחדות לשירים של "תמוז" וכן להקות חוץ כמו ואן-דר-גרף ג'נרטור עם פיטר האמיל ועוד רבים אחרים.

מי שמעניין אותו זה כאן:

https://open.spotify.com/track/1vL4Au0XpGTJmMcuzQtHFs…

הרפרנסים נמצאו על ידו! Meta AI התמונה - מחולל התמונות של

טורט פיני (עוגת יום הולדת)

פורסם בתאריך: 25.9.2026

טורט פיני (עוגת יום הולדת)

פורסם 25 ספטמבר 2026

אמי עבדה כל השנים במחלקה לאנטמולוגיה בפקולטה למדעי החיים באוניברסיטת תל אביב.

בשנות ילדותי המוקדמות המחלקה היתה ממוקמת במתחם אבו-כביר של האוניברסיטה. היה שם מיני-גן חיות שאהבתי מאוד לבקר בו.

כשגדלתי קצת, נבנו בנייני האוניברסיטה החדשים ברמת אביב, ואמי עברה לעבוד בבניין מדעי החיים (ארגנטינה?) שם, קומה 7 עד כמה שאני זוכר.

את המעבדה שלה, שהיתה צמודה למשרדו של פרופסור קוגלר חלקה עם עובדת נוספת שהיתה גם חברה מאוד טובה - פיני קפלן. (פ-רפויה).

אני לא זוכר במדויק את הגיל, יכול להיות שאחת עשרה או קצת יותר, פיני ואמי החלו להחליף מתכונים, בעיקר של עוגות. וכך התגלגל לידינו מתכון
טורט פיני" שהפך עד מהרה למתכון עוגת ימי ההולדת שלנו."

פיני היתה אחת הנשים הגיבורות שהכרתי, במקביל לעבודתה במשרה מלאה, טיפלה בבן הזוג שנזקק לטיפול רפואי מורכב כמעט יום-יומי, גידלה את ילדם, למדה משפטים, הצטרפה

למשרד עו"ד ואף נלחמה מלחמה עיקשת במחלה שהכריעה אותה לבסוף.

מדובר בעוגת טורט שמכינים מקצף חלבונים, חלמונים, סוכר וקמח ואופים בתנור.

לאחר שמוציאים מהתנור ומקררים יש להוציא את חלק העוגה שיושחר ויחזור.

כאן זכרוני חלוק עם עצמו על דרך הביצוע של הדבר:

האם מעבירים סכין במקביל למישור העוגה ואת הפרוסה העליונה מחוררים בחור גדול?

או

שבזהירות יוצרים את המכתש בתוך העוגה ושומרים את מה שמוציאים על מנת להפוך אותו לכהה וטעים!

כך או כך, זו עוגה עם התעסקות, אבל התוצאה שווה את המאמץ.

בתחילת נישואינו, העתיקה רעייתי את המתכון אל פנקס המתכונים שהולך איתנו מאז.

לפני שבוע חגגתי את יום הולדתי ה-64. זו השנה השנייה ללא אמי, ועל מנת לשמר את זכרונה רעייתי היקרה הפשילה שרוולים, מצאה את פנקס המתכונים,
ועם מעט עזרה ממני (בהקצפות) יצרה את העוגה המופלאה הזו ואת הטעם שהציף אותי בזכרונות נעימים!

מביא כאן את המתכון עם כמה תיקונים (למשל כמה זמן בתנור)

שבת שלום, חג סוכות שמח, וחתימה טובה לכולם

שם המתכון: טורט פיני – עוגת חצי חצי

מצרכים

ביצים – להפריד 6

כוס סוכר (אפשר קצת פחות) 1

כפות שמן 2

כוס קמח תופח מאליו (כי ככה היה כתוב על שקית הנייר של אסם) 1

למילוי:

גרם שוקולד מריר 100

כפות קקאו (חשוב) 2-3

כוס סוכר 1/4

חבילת מרגרינה (השתמשנו ב-100 גרם חמאה) 1/2

כוס חלב (אפשר קצת פחות) 1

כפית תמצית רום 1

ציפוי:

מ"ל שמנת להקצפה + 2-3 כפות סוכר 250

אופן ההכנה

לחמם תנור ל-180 מעלות

להקציף את החלבונים עם הסוכר להוסיף בתנועות קיפול את החלמונים השמן והקמח

לאפות לטורט 20 דקות (יכול להיות שתצטרכו יותר)

כשהעוגה חמה מוציאים את המרכז ומשאירים שוליים ותחתית.

ממיסים את כל חומרי המילוי ומערבבים עם מה שהוצאנו ממרכז העוגה

מחזירים למרכז העוגה (לחור שנוצר) מפזרים ומיישרים

מקררים ומצפים בקצפת!

הקופסה הכחולה

פורסם בתאריך: 25.9.2026

הקופסה הכחולה

ימי שישי בבית הספר היסודי "הר-נבו" בתל אביב (בשנים 1968–1974), בכיתות א'-ב' ואולי גם קצת אחרי, זכורים לי היטב כימי מגבית ו"שנור".

אז, זו הייתה ציונות לשמה, עטופה בכרזות בצבעי כחול, לבן וירוק-יער. מתוך כל הדברים אני זוכר בעיקר שני דברים: את קופסת הקרן הקיימת, ואת המגבית
לרכישת מטוסי ה"פנטום".

נתחיל עם הקופסה הכחולה:

כל ילד וילדה בכיתה נדרשו להביא מדי יום שישי מטבע של עשר אגורות (שהפך במהרה ל-25 אגורות), לשלשל אותו בחדווה ולשמוע את הצליל המוכר של
הנפילה אל תוך קופסת הפח עם הדגל.

כמה זה בכסף של היום? ישבנו רעייתי ואני, חישבנו גם ביחס למשכורת הממוצעת של אז והיום, והגענו למסקנה ש-25 אגורות של אז שוות ערך לפחות
או יותר חמישה שקלים כיום.

המחנכת, שושנה ברנר – שלא שכחה אף פעם להזכיר שהיא האחיינית של יוסף חיים ברנר – הייתה ממנה גזבר או גזברית (בדרך כלל תלמיד מצטיין
בחשבון). התפקיד דרש יכולת ספירה טובה, כי בסוף כל שבוע היה צריך לסכם את הסכום, למלא טפסים, להשוות טבלאות ולנהל תחרות בין הכיתות: מי אוספת
יותר כסף לכיבוש אדמות נטיעת עצים בארץ.

בט"ו בשבט, בשנים שלפני הטיולים השנתיים הארוכים, היינו נוסעים לחורשות (או "יערות", בלשוננו) שניטעו על ידי קק"ל – או לפחות כך סיפרו לנו, כדי שנדע
לאן הולכות התרומות.

בית הספר "הר-נבו" שהיה שייך לזרם "העבודה", וככזה קידש את השוויון – בין השאר באמצעות התלבושת האחידה. כמובן שהיו פה ושם תלמידים שניסו להתבלט כלכלית
והביאו מטבעות גדולים כמו חצי לירה, ולפעמים אפילו לירה שלמה. המורה שושנה (וגם אלו שבאו אחריה) ממש לא אהבה את זה, ודרשה – לעיתים במכתבים
להורים – לא לשלוח סכומים גבוהים מהנהוג.

בסיום טקס שלשול המטבעות וסיכום הנתונים, היינו שרים בגאווה את השיר שהמורה כתבה על הלוח. כן, עם ניקוד מלא! למדנו לנקד יחד עם לימוד הקריאה
כבר בכיתה א':

אַתְּ קָפְסָה, אַתְּ קָפְסָתֵנו

הַגּוֹאֶלֶת אַדְמָתֵנו,

אַתְּ מַרְבֶּה שְׂדוֹת בַּכְּפָר,

אֵילָנוֹת בַּגִּיא, בָּהָר.

זה מה שנשאר לי בזיכרון משיר שהיה כנראה ה-ר-ב-ה יותר ארוך.

מנטיעת עצים עברנו לרכש מטוסי קרב.

אחרי מלחמת ששת הימים (הייתי אז בגן חובה), שיכרון הניצחון הביא את שמעון פרס להכריז על מדינת ישראל – שמנתה אז 2.8 מיליון תושבים בלבד
כעל "מעצמה בקנה מידה בינוני!". ומעצמה, כידוע, צריכה צבא של מעצמה, המבוסס על מטוסי הקרב – פנטום" האמריקאי." F-4-הטובים ביותר של התקופה: ה

עם כל הכבוד להיותנו מעצמה, בחשבון הבנק זה פחות ניכר. וכך, מדי יום שישי (אני כבר לא זוכר אם זה היה בנוסף לקק"ל או במקום),
נדרשנו להשיא עוד מטבע. כאן כבר הותר להביא סכומים גדולים יותר לרכישת המטוסים לחיל האוויר.

ברור שהסכומים שנאספו בכיתה היו שבריר אחוז ממה שנדרש לקניית מטוס קרב, אבל הם שימשו כסוכן תיווך וכזרז להורינו, שקנו אז "תעודות מלווה ביטחון" (או
כפי שהגששים קראו לזה: "מלווה מלחמה בששון"). זו כבר הייתה תרומה אמתית לרכש הביטחוני.

ההוקרה על התרומה הזו הגיעה בצורת בולים ומדבקות עם ציורי המטוסים הנכספים, אותם הדבקנו בגאווה במחברות. באותה תקופה גם התחלתי לבנות דגמי מטוסים מפלסטיק של
וכמובן שהדגמים הראשונים שהרכבתי היו הסקייהוק והפנטום. – Airfix או Revell חברת

שבת שלום ושנה טובה לכווווללללממם.

התמונה NanoBanana2 עם מודל Recraft

קולנוע פריז

פורסם בתאריך: 25.9.2026

קולנוע פריז

פורסם ב- 28 באוגוסט 2026

אני חושב שהפעם הראשונה שהתוודעתי לבית הקולנוע הקטן והנחבא אל הכלים הזה היתה אי שם ב-1978.

בספטמבר אותה שנה נסעו הורי ושני אחי לשנת שבתון של אבי במרילנד-ארה"ב ואני נשארתי פחות או יותר לבד בארץ.

זו אחת השנים שעיצבו את חיי.

די מהר אחרי שהורי ואחי נסעו, חידשתי קשרים עם חברים ותיקים מבית הספר היסודי (שלא למדו אתי בתיכון) ודרכם הכרתי חברות וחברים נוספים. המשותף לרובם
היה רצון לחוות תרבות, בין אם לשם ההנאה מתרבות ובין אם כדי להיראות "אינטלקטואלים"אולי זה יקרב את בני או בנות המין השני.

כך מצאתי את עצמי פוקד את מוזיאון תל-אביב כל אימת שהעיפו אותי "להירגע" מבית הספר, בדרך עברתי בספריית בית אריאלה הצמודה ובשעות הצהריים הייתי פוקד

את אולמות בית המשפט המחוזי בתל-אביב שם יצא לי לראות כמה וכמה עורכי דין חריפים שהופכים יום ללילה מול אוזניהם ועיניהם המשתאות של השופטים.

היה גם את עניין הקולנוע.

חברי "האינטלקטואלים" הדירו את רגליהם מבתי הקולנוע "המסחריים" שהציגו סרטים "שוברי קופות" כגון גרסאות המשך ל"אסקימו לימון", סרטי אסונות (רעידת אדמה, המגדל הלוהט) ושאר מרעין בישין.

אנחנו הלכנו לראות קולנוע "איכותי"!

היו בתל-אביב של אז, שני מקומות בהם ניתן היה לראות "קולנוע איכותי": הסינמטק ששכן בבית מפעל הפיס ברחוב הפטמן מול מרכז הנוער "ביכורי העתים" שגם
הוא נמחק מזמן ו... קולנוע פריז.

קולנוע פריז היה בעצם מרתף של בית מגורים ברחוב הירקון 106 בתל-אביב.

שני יזמים הצליחו בסוף שנות החמישים של המאה הקודמת להשיג רישיון ולהפוך את המרתף לקולנוע קטן, 200 מושבים, שהיה זעיר ביחס לבתי הקולנוע הענקיים האחרים
עם עמוד בטון עבה באמצע שהסתיר פה ושם..(תל-אביב, חן, פאר, הוד, מוגרבי ועוד)

אני התוודעתי למקום כעשרים שנה אחרי פתיחתו.

צריך להבין את התקופה. עדיין לא היה חוק איסור עישון במקומות סגורים ו/או ציבוריים, וההצגות היו בעיקר בזמנים לא שגרתיים של אז, שישי-שבת בצהריים והצגות
לילה של עשר וחצות.

מכיוון שהקולנוע היה באמת קטן, היתה חשיבות גדולה להגיע מוקדם מספיק כדי לרכוש כרטיסים.

חלק ניכר מההקרנות היו "חד-פעמיות" (פעם בחודש...) ולכן ניתן היה לראות לעתים תכופות צעירים מתגודדים לפני הקופה הסגורה שעות ארוכות לפני פתיחתה. על רכישה מקוונת
אפילו לא חלמו אז.

אם כבר הצלחת לרכוש כרטיס - בדרך כלל היה מספיק זמן לרדת לחוף הים הסמוך, עם בקבוק של יין או בירה, לשאוף מעט עשן מתקתק
ולחזור כדי לעמוד בתור לכניסה.

ראיתי שם לא מעט סרטים, החל מ"שבלול" המצויין, שם היה אפשר לשמוע את כל האולם שורק את "אבשלום" עם אריק איינשטיין, סרטי "איכות" נוספים כגון
הקונפורמיסט", "כלבי הקש" עם דסטין הופמן שמתקן מינוס לפלוס בסוף הסרט..., יופי-דו שאני" מתגעגע אליו מאוד, ה"ואלס האחרון" וגם "הטנגו האחרון בפריז", "חוזה השרטט" שהיה

הסרט האחרון שראיתי עם חברתי אז, "האיש שנפל מכוכב אחר" עם דיוויד בואי זצ"ל, ועוד רבים רבים אחרים.

והיה גם "רוקי" או בשמו המלא "מופע הקולנוע של רוקי".

איכשהו חברי "האינטלקטואלים" הצמידו לו תווית של סרט "לא איכותי" ורובם הדירו את רגליהם ועינהם ממנו.

חבר אחר שלמד אתי בתיכון, פגש אותי באחת ההפסקות ואמר לי "אתה חייב ללכת לראות". והמשיך והסביר לי שזה לא סרט רגיל ושהקהל משתתף, ושזה
כיף לא נורמלי.

האמת: לא כל כך הבנתי, אבל מצאתי עם מי ללכת, וכשהגענו לקנות כרטיסים - הבנתי שאני מגיע למשהו אחר שעדיין לא ראיתי:

בתור לרכישת הכרטיסים - שהתחיל שעות ארוכות לפני ההקרנה עמדו אנשים בתחפושות צבעוניות, משקפי שמש צבעוניים, מצוידים באורז בכיסים, עיתונים ישנים ואפילו נרות וגפרורים (או מציתי הסיגריות).

כל זמן העמידה בתור הם דיקלמו את מהלך הסרט, ואת ההערות שיש לזרוק בתזמון המתאים לשחקנים כל המסך...

ו

אז נכנסנו לקולנוע - הצגת חצות.

Science Fiction - חושך. על המסך מופיעות שפתיים ששרות בקול חושני למדי את שיר הפתיחה זה כבר קנה אותי. .Double Feature

מיד לאחר השיר מתחילה עלילת הסרט והקהל יודע את כל הטקסט בעל-פה עם תגובות כמעט על כל משפט ולפעמים אחרי כל מילה של השחקנים. כאשר
העלילה מתפתחת ויש לילה ושיר עם הליכה בגשם, מדליקים את הנרות ומכסים את הראשים בעיתונים כדי "לא להירטב". כן! כל זה קורה באולם.

הכרתי אנשים שראו את הסרט עשרות פעמים.

זה היה המפגש הראשון שלי עם סרט פולחן אמיתי שממש מתקיים בו פולחן!

כשזה הפך להיות תופעה העתונים התמלאו כתבות וסיפורים שההקרנות של הסרט הזה גם בחו"ל זוכות לפולחנים דומים ושהסרט בכלל מבוסס על מחזה בריטי מצליח שכתב
אחד ריצ'ארד או'ברייין, שמשחק את תפקיד ריף-ראף בסרט.

התפקיד הראשי בסרט, ספק חייזר ספק טרנסוויסט בשם פרנק-אן-פורטר משוחק על ידי טים קארי. שחקן וזמר מעולה.

שנים אחר כך כשכבר למדתי בטכניון, אחד השותפים בדירות בהן גרתי בחיפה השמיע לי תקליט שלו (ממש לפני שהתחילו התקליטורים) אחד השירים הזכורים לי לטובה היה Sloe Gin.

בשנת 2012, חטף קארי שבץ לא פשוט שהותיר אותו משותק. למרות כל זאת הספיק להשתתף במספר רב של ראיונות ותוכניות טלוויזיה.

השבוע, בגיל 80, החזיר טים קארי את נשמתו לבורא.

אתמול בנסיעות ברכב שמעתי את פס הקול של הסרט ושרתי והערתי במקומות הנכונים, נזכרתי בלילות המופלאים בקולנוע הזעיר ההוא, וזה שימח אותי מאוד.

בשנת 1992 - נסגר בית הקולנוע, שהיה הסינימה פרדיסו של רבים מבני דורי בתל-אביב.

בנוואדה-ארה"ב, השתתפנו בהקרנה בהשתתפות הקהל של BURNINGMAN ב-2017, כשהיינו באירוע הסרט.

אפשר להבין מאופי האירוע והמקום שזו היתה ההקרנה וההשתתפות הקיצונית ביותר שחוויתי.

הסרט "מופע הקולנוע של רוקי" מוקרן בארץ במקומות שונים לעתים קרובות בהשתתפות פעילה של צוות שחקנים.

המעוניינים להשתתף ולהתכונן מתי להגיד כל דבר , מתי לזרוק אורז ומתי להתעטף בעיתון יכולים ללמוד זאת כאן:

http://www.rockyhorror.htmlplanet.com/about.html

ומי שסתם מתגעגע ורוצה לראות את שיר הפתיחה לסרט יכול כאן:

https://www.youtube.com/watch?v=GKhPVHoodrU

ואת הפעם הראשונה שבה נחשפנו לדמותו של פרנק-נ-פורטר משוחקת על ידי טים קארי זצ"ל:

https://www.youtube.com/watch?v=GKhPVHoodrU

REVE - צבע לתמונה ההיסטורית

רכבת חשמלית

פורסם בתאריך: 25.9.2026

רכבת חשמלית

פורסם ב-22 אוגוסט 2026

פעם, אני חושב שהייתי כבן ארבע, שזה 7-1966. אבי היה בתקופת המאסטר שלו או אחריו ונסע לחילופי סטודנטים בהולנד.

אני זוכר במעומעם את התקופה הזו אבל את הבוקר בו התעוררתי לאחר שחזר לא אשכח.

על החלק של המיטה אליו לא הגיעו רגלי נחה חבילה גדולה ועליה ציור של קטר וקרונות שועטים ומקטירים עשן וקיטור לאורכה של מסילה והכל עם
רקע בצב לילך.

כן. זו היתה הרכבת החשמלית שלי.

די מהר למדתי להרכיב את הפסים להציב את הקטר, קרון הפחם, שני קרונות נוסעים וקרון משא אחד אחרון, לחבר בינהם, לחבר את הטרנספורמטור (את המילה
שנאי למדתי מאוחר יותר) לפסים בצד אחד ולרשת החשמל בצד השני (אני בן ארבע או חמש זוכרים?)
ולצפות בפה פעור ברכבת חוצה ארצות על פני
מסילה מעגלית במרפסת לא מקורה בדירת גג תל אביבית של שנות השישים.

אדניות האסבסט מלאות בצמחי גרניום אדומים לבנים וסגולים שמשו כתפאורה ירוקה לכל הדיורמה הזו.

באותה תקופה קיבלנו מסבינו בכל יום שישי, עת היה חוזר מבית הכנסת ומגיע אלינו לארוחת השבת, חייה מפלאסטיק. לעתים (אחרי מלחמת ששת הימים) היתה זו
דמות חייל כזה או אחר. כל הדמויות של החיות והחיילים נרכשו בחנות הצעצועים הטובה ביותר שהכרנו אז "יהודה" הסמוכה לכיכר צינה (דיזינגוף).

החיות והחיילים ומאוחר יותר לבני הלגו וחלקי המכאנו אפשרו לי (ואחותי) לבנות עולמות מלאים בהם היינו שוקעים לשעות ארוכות....

הורי הבינו מהר מאוד את חלקם העצום של הצעצועים האלה בחיינו וכך, כשנסענו לשנת השבתון הראשונה של אבי בהולנד, הצעצועים הללו כולל אותה רכבת חשמלית
היוו חלק ניכר מהמטען אותו ארזו הורי ברילוקיישן ההוא להולנד.

ולמה נזכרתי בכל זה?

אנחנו בעיצומו של ביקור אצל ילדנו בברלין. שניהם מתגוררים ברובע שרלוטנבורג ולפיכך בחרנו מלון באותו הרובע.

ומייד Marklin כשהלכנו לראשונה ברחוב הצמוד למלון ראיתי לפתע חנות פינתית ועלי שלט ניאון נזכרתי. זו היא היצרנית של הרכבת החשמלית שלי.

אתמול נכנסתי לחנות וכל כך התרגשתי לראות את ילדותי מציצה אלי מתחת לשולחנו הזכוכית. דגמי קטרים וקרונות שונים פסים ומחלפים והמון שקיות עם צמחיית פלסטיק
לבניית תפאורה לכל העולמות המכאניים הזעירים הללו.

שרידי הרכבת שלי, הקטר ושני קרונות אדומים מפארים את אחד המדפים במשרד שלי.

נדהמתי לראות כי מחירי קטרים וקרונות מהתקופה ההיא האמירו והם עולים כיום ממון רב.

את הרגשת הפרפרים בבטן אני קצת מתקשה להעביר.

מחר נתחיל את המסע הביתה. נקווה שיהיה פשוט.

בתמונה אחותי ואני בונים לעצמינו עולמות במרפסת שטופת שמש בקומת הגג של שדרות עמנואל הרומי 16, תל אביב , 8-1967

קייטנת השינויים

פורסם בתאריך: 3.8.2026

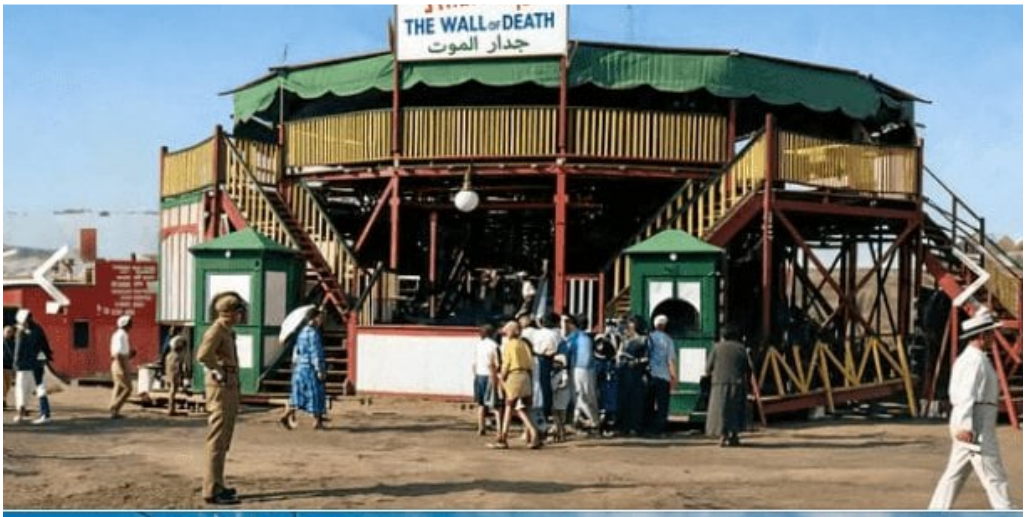

קייטנת השינויים

פורסם ב-31 ליולי 2026

השבוע הגעתי באופן נדיר למדי לעיר הגדולה תל אביב ברכבי.

בדרך כלל אני מעדיף את הנסיעה ברכבת, שמאפשרת לי להשלים כ-30 עמודים בספר שבו אני קורא בכל כיוון, אבל ריבוי המשימות, וכן, הידיעה כי איאלץ
להמתין זמן ארוך בלילה לרכבת שתחזיר אותי – הובילו להחלטה לנהוג לשם.

כידוע, אני יליד העיר ומכיר אותה היטב. אני יודע שהנהיגה בה קשה ומעצבנת והחנייה עלולה לעלות לי ממון רב, ולכן חניתי בחניון פארק הירקון (גני
יהושע) – מקסימום 30 ש"ח.

מד החום במכונית הראה 33 מעלות בחוץ, וכשהוצאתי את ראשי מהחלון, המשקפיים שלי התכסו תוך פחות משנייה בשכבת לחות עבה. תענוג צרוף.

כשעברתי עם המכונית ממערב למזרח בחיפוש אחר הכניסה לחניון, ראיתי משמאלי את הלונה פארק ממוצע בארה"ב. Six Flags המיתולוגי – מעין גרסה זעירה ודלה של

בקופות השתרכו תורים ארוכים של משפחות, הורים וילדים, חלקם הניכר מהמגזר הדתי, לפחות על פי מלבושיהם הארוכים בקיץ התל-אביבי המהביל.

ואז זה היכה בי! יולי 1969, קייטנת השינויים!

שני הוריי עבדו במשרות מלאות. כשהסיימתי את כיתה א' ויצאנו לחופש הגדול, הם חיפשו פתרון מה לעשות איתי (אחי ואחותי עוד היו במסגרות של גן
ופעוטון) וחיש מהר נמצאה התשובה – הקייטנה העירונית של עיריית תל-אביב-יפו בגני התערוכה.

קחו את עצמכם 57 שנה אחורה במנהרת הזמן. הדבר היחיד שנראה ומרגיש אותו הדבר הוא הקיץ התל-אביבי החם והלח. חלק ניכר מהביתנים הגדולים והממוזגים של
גני התערוכה (היום "אקספו תל אביב") עדיין לא היה קיים, ובמקום זאת היו בעיקר כרי דשא שצורבים את הרגליים החשופות, ומעט מאוד צל מעצי אורן
המשילים מחטים שדוקרות לא פחות... (מי בכלל חשב להביא עץ סקנדינבי למזרח התיכון?).

במבט לאחור אני יכול רק להעריך את המדריכות והמדריכים שלקחו על עצמם את האחריות על קבוצות של עשרות ילדים בתנאים הבלתי-אפשריים האלה.

שם הכרתי את המושג הכל-כך ישראלי של "שוקו ולחמנייה" בעשר בבוקר, שכלל שקית שוקו (לעיתים חמוץ) ולחמניית אצבע. היה צורך לנגוס, ממש לקרוע בשיניים, את
אחת מפינות שקית השוקו כדי שניתן יהיה לינוק ממנה את הנוזל המתוק.

הקייטנה נמשכה שלושה שבועות – שישה ימים בשבוע.

בתחילת כל שבוע המדריכים סיפרו לנו את התוכנית. את הקיצור "לו"ז" למדתי רק 12 שנים אחר כך בצבא.

הבעיה עם התוכנית שהוצגה לנו בפתחו של כל שבוע הייתה ששום דבר ממנה כמעט לא התקיים, למעט טקס ה"שוקו והלחמנייה" לעיל.

וככל שנקפו הימים – היום אני חושב על תוכניות ריאליטי בהן רואים לעתים את המשתתפים מחשבים עוד כמה זמן הם צריכים להיות בתוך הזוועה הזאת
ככה רמת התסכול והאכזבה שלי עלתה. –

ישנם כמה פרטים אותם אני זוכר במיוחד מאותה קייטנה:

באחת המדשאות, מתחת לאחד מאותם עצי אורן משילי מחטים, הייתה ברזייה, דומה מאוד לברזייה שהייתה אצלנו בבית הספר היסודי "הר-נבו". היא הייתה מעוצבת ועשויה מהחומר
שלימים נודע כמסרטן – אסבסט.

באותה ברזייה, כשפתחת את הברז וקירבת את פיך כדי לשתות, במקום מים זכית לשתות לימונדה שזרמה לברזים ממכל גדול סמוך. אמיתי לגמרי! במחשבה מאוחרת אני

חושב שזה נעשה על מנת לעודד אותנו לשתות בקיץ. העניין עם הלימונדה שהייתה ממותקת הוא שהיא משכה אליה זבובי זבל ודבורים, שלא לומר צרעות... וכך
הגישה אל אותה ברזייה דרשה לא מעט אומץ מצד הילדים...

כבכל קייטנה, היה גם יום הנסיעה המסורתי לים. העמיסו אותנו על משאיות ונסענו מערבה לחוף תל ברוך. כדי לשמור עלינו, כל המדריכים אחזו בחבל ארוך
ועבה עם מצופים, במרחק מטרים ספורים ובעומק של חצי שוק מהקו בו המים פוגשים את החול והזפת, כדי שלא נגיע עמוק מדי. זה מובן לחלוטין,
לא כולם עדיין ידעו לשחות. אבל למי שלמד לשחות, ואפילו כבר שחה גם בים וגם בבריכה של הגדולים ב"גורדון", זו הייתה עוד אכזבה מני רבות.

יום השיא בקייטנה היה הביקור בלונה פארק הצמוד לגני התערוכה.

שם לראשונה ראיתי את מופע "קיר המוות", שבו צמד אופנועים (מיוון?) רכבו על שני אופנועים ומכונית קטנה ונסעו על קיר גדול במעגל, בעוד הכרוז מנסה
להתגבר על רעש המנועים ומכריז שוב ושוב: "קיייירררר המוות!".

הייתה גם "רכבת השדים" שמעולם, גם בלונה פארקים אחרים מעבר לים, לא הצדיקה את זמן העמידה הארוך בתור עבורה. אולי מפני שהמציאות כאן תמיד הייתה
ה-ר-ב-ה יותר מפחידה...

קינחנו את יום הלונה פארק בנסיעה ברכבל מתחנת הלונה פארק אל צידם המערבי של גני התערוכה, כ-400 מטר... בקרוניות אדומות וכחולות שהשם "אחים גינדי" היה
על כולן....

היה גם קוסם (פעם אכתוב פוסט על קוסמים בקייטנות...) ועבודות יד כגון מחזיקי מפתחות מחוטי פלסטיק צבעוניים משולבים זה בזה במעין מבנה קומות, וקצת "מנקי
מקטרות" שפיסלנו איתם דמויות כאלה ואחרות בהשראת "הניצחון הגדול" של שנתיים קודם במלחמת ששת הימים.

סך כל החוויה שלי מהקייטנה הזו היה בעיקר סבל, תסכול ואכזבה, כך שבאותו יום שישי שבו חזרנו הביתה סופית, הודעתי להוריי (הייתי בן 7) שגמרנו
עם הקייטנות ל-ע-ו-ל-ם.

שנה אחר כך כבר שכחתי את ההכרזה ונשלחתי לקייטנה במושב של סבתי וסבי באביחיל – שם ביליתי ונהניתי מאוד שלושה קיצים רצופים.

סיפרתי לרעייתי שגדלה בבת ים על הפוסט הזה, והיא אמרה שהחוויה שלה מהקייטנה העירונית שלה הייתה כמעט זהה.

שתי התמונות עובדו ונצבעו על ידי מחולל התמונות REVE.

ויני לא גרה כאן יותר

פורסם בתאריך: 22.7.2026

ויני לא גרה כאן יותר

מי שמכיר אותי יודע שבדרך כלל אני אדם די רציונלי. קשה עד בלתי אפשרי לדבר איתי על דברים שאינם מוכחים או שאינם מציאותיים.

ויני ואן-דר-אורד היתה אשה כזו.

אפשר להבין משם משפחתה כי מוצאה הולנדי, אבל כל מי שפגש אותה הבין שמולו ניצבת שמאנית אמיתית שנוגעת שלא לומר ממש מהלכת בין העולמות של
המציאות והדמיון.

הגעתי אל ויני דרך האסטרונומיה, באחת התצפיות שהאגודה האסטרונומית הישראלית ארגנה סמוך למקום מגוריה במתחם פונדק הקילומטר ה-101 של שמעון (כושי) רימון. ויני היתה מכניסת אורחים ממעלה ראשונה, ובכל פעם שהגיע/ו אוטובוס/ים של האגודה לתצפית במתחם, פתחה את ביתה הקטנטן - קרוון זעיר, בפני כל מי שרצה להכנס ולהתחמם מעט.

התידדנו די מהר, והיא הזמינה אותי ומשפחתי לביקור בפעם הבאה שנהיה בסביבה...

הפעם הבאה הגיע בצורת סוף-שבוע שסגרו בצימר בעין יהב. אחרי רכיבת חמורים קצרה שבה אחד החמורים נגס בסקצ'בוק של בתי...הדרמנו מעט והגענו אל הפונדק.

מי שקרא כבר פוסטים שלי בעבר יודע שיש לי חיבה למקומות הזויים... פונדק הקילומטר ה-101 נכנס היטב בקטגוריה הזו.

הגענו לשם ביום שישי בשעת ערב. לא ראינו שם איש בחוץ, לא זכרתי איפה במתחם ויני גרה, אז הלכנו למקום משם בקעו אורות צבעוניים. זה
היה אולם די גדול שצמוד לכל הקירות שלו עמדו עשרות מכונות מזל (הימורים) מאירות בשלל צבעים מרצדים עם כל הרעשים הנלווים של קרקושים וצלצולים. במרכז
האולם עמדה קבוצה (מנין) של אברכים, עם כל התלבושת, מתפללים את תפילת ערב שבת במרץ רב. מכונות המזל נראו לי אז כעין ויטראז'ים של בתי
כנסת או כנסיות. חיכינו בסבלנות עד לתום התפילה ואז יצא אחד האברכים ושאל אותנו את מי אנו מחפשים? "את ויני" השבנו - והוא הסביר לנו
בדיוק לאן ללכת כדי למצוא אותה.

המתחם של פונדק ה-101 גדול למדי, הבית של ויני עם החצר ומצפה הכוכבים שלה הוקם בגבולו המערבי.

גדר קש סבבה את הקרוון ומצפה הכוכבים, דפקנו על דלת העץ ושמענו את קולה הצרוד תמידית אומר "פתוח - אין צורך לדפוק".

הכניסה לבית של ויני היתה סוג של מעבר פאזה, דבר שחשתי פעמים בודדות בחיי..

מקום קטן, שבו חלל אחד מכיל את המטבח, הסלון וחדר השינה שהיה בעצם מזרון וכילת יתושים תלויה מעליו. על הקירות עשרות תמונות ובעיקר עבודות יד
קטנות שויני עשתה במו ידיה במהלך חייה. בסלון שולחן שמתחת לפלטת הזכוכית שלו, מחולק לעשרות תאים ובכל תא מאובן או גביש שמצאה בסיוריה במדבריות השונים.

אחד מהדברים הקסומים במקום הזה שלעולם לא היה צר מלהכיל את מי שרצה להכנס... כמו הטארדיס בסדרת הטלוויזיה ד"ר הו.

כל זה במובנים הגשמיים. הפלא הגדול שהתרחש שם היה היכולת לדבר, לשוחח ולהקשיב ולערב מציאות ודמיון להפליג למחוזות מרתקים של מדע והיסטוריה מעורבבים עם תרבות
ואגדות מכל העולם. וכל זה תחת עשן מתקתק.

ויני קראה המון ובגלל ששלטה במגוון שפות מקורות הידע שלה היו בדרך כלל גדולים מהאדם הממוצע והיכולת שלה לדבר כמעט על כל נושא גם עם
מומחים באותו נושא היתה מופלאה.

אותה יכולת נדירה לדבר ובעיקר להקשיב הביא לכך שאם כבר הגעת עד מקום הנידח הזה מובטח היה שתפגוש שם אנשים שממש לא ציפית לפגוש כשהם
חפים מכל מניירות ומסכות שלובשים אותם במרחבים העירוניים.

ילדינו התאהבו בה ובילו במחיצתה חופשות רבות במהלך השנים.

השבוע ספרה בתה כי ויני התחילה את המסע הגדול בעולם האמת.

אתגעגע אליה מאוד.

על אמת דמיון ושקר

פורסם בתאריך: 4.7.2026

על אמת דמיון ושקר

יולי 4 2026

ומשום כך, שווה אולי להקדיש זמן מה להסבר, מהי שפה, מה הם מקורותיה של השפה ומה היא מאפשרת לנו.

כאן אני מתחיל לספר על האדם הראשון שהופיע באפריקה לפני כ-200,000 שנה ובמשך כ-130,000 שנים התפשט לאירופה ומשם לאסיה ומשם לצפון אמריקה ודרומה ויש גם הסברים שונים גם איך הגיע לאוסטרליה.

כל זה האדם (הקדמון) הצליח לעשות בלי לדעת לדבר.

לפני כ-70,000 שנים שינויים במבנה הגולגולת והגרון של בני האדם ביחד עם שינויים במבנה המוח הביאו לכך שבני האדם יכולים היו להמיר את הנביחות (פחות או יותר) ששמשו אותם לתקשורת, לכדי עיצורים ותנועות.

בשילוב עם ההתפתחות במוח האנושי הצליחו בני האדם לייצר שילובים של כמה עיצורים ותנועות לכדי מילים, כאשר המילים תיארו בדרך כלל משהו שהם ראו. הדבר קרה במקביל ברוב חלקי העולם אולם היה תלוי בדרך כלל בסביבה בה חיו בני האדם ולכן נוצרו שפות רבות בהן קבוצות בני האדם תקשרו ביניהם.

היכולת הזו לתקשר בצורה מגוונת אפשרה לבני האדם שלושה דברים שהביאו להם את השליטה על כדור הארץ.

האחד - היכולת לספר בצורה מפורטת על העבר, הקרוב או הרחוק: כך למשל אם או אב המשפחה שחזרו מליקוט מזון עבור המשפחה השוכנת במערה, יכלו לספר להם כי בדרכם "הביתה" ראו יצור גדול מאוד, עם פרווה עבה וחדק ענק ושני חתים גדולים (ממותה). באותה מידה יכלו לספר לילדיהם על אבותיהם

הקדומים.

השני - היכולת לתכנן במשותף פעולה עתידית: אם או אב המשפחה שהרגע סיפרו למשפחתם על היצור הגדול שראו בדרכם הביתה יכולים לדבר אל בני המשפחה
הבוגרים האחרים ולתכנן "מבצע" ללכידת אותו יצור ענק שישמש להם כמזון לכל החורף המתקרב.

השלישי - היכולת לדמיין: מהר מאוד התחילו בני האדם לספר רצפי מילים שמתארים אירועים שלא בהכרח קרו במציאות. היכולת לדמיין, היא האמא של כל התרבות
האנושית, החל מסיפורי העמים, דרך הציורים ועד למוסיקה.

כמובן שגם דברים אחרים כגון אמונות שונות מבוססות על היכולת לדמיין באין יכולת אחרת להסביר (ולהוכיח) דברים.

וכאן אני מספר שהיכולת לדמיין היא בעצם המפתח להצלחה שלנו בשימוש בכלי הבינה המלאכותית ומשם אני מתחיל להסביר על הכלים השונים.

אבל

את כל המבוא הזה אני רוצה להקדיש לדבר שלדעתי ולדעת רבים אחרים מהווה סכנה אמיתית לקיום המין האנושי. הדבר הזה הוא השקר.

לכאורה, אין הבדל גדול בין דמיון לשקר. שניהם משתמשים בשפה כדי לספר על דברים שלא קרו במציאות.

אז מה בעצם ההבדל?

ההבדל הוא בכוונה ובמודעות.

דמיון: נועד לבטא יצירתיות, לחקור רעיונות ולעבד רגשות. אין כוונה לגרום לאדם אחר להאמין שהבדיה היא אמת עובדתית.

שקר: נועד להסתיר את האמת, להתחמק מאחריות או להשיג רווח אישי. יש כוונה ברורה להטעות את השומע.

כילדים (וכהורים לילדים צעירים) לעתים אנו משתמשים בדמיון כדי "לחנך" את ילדינו אולם בשלב מסויים אנו מספרים להם את האמת. זכורה לי היטב טראומה של
ילדיהם של חברים טובים של הורי בהולנד (1972), כאשר הוריהם סיפרו להם כשהיו בני עשר!
שסנטה-קלאוס הוא בעצם השכן מהבית הסמוך העוטה זקן מצמר-גפן...

גם כשילד מספר על "משהו" שגר מתחת למיטתו והוא בטוח בקיומו למרות שלא מסוגל להוכיח אותו, לא נוכיח אותו על שקר מסיבה ברורה - ברור
לנו שהוא מדמיין ואין בכוונתו לשנות את דעתינו למטרה כלשהי.

מכיוון שהאדם הוא יצור תבוני, די מהר, בשלבי ילדות מאוחרים ונערות, הוא מבין כי השקר יכול לעזור לו להיחלץ ממצבים לא נעימים וכך תלמידים (לא
כולם) מתרצים (בפועל משקרים) למה לא הכינו שיעורי בית, או נעדרו מבית הספר.

היכולות הגדולות ביותר של האנושות, נוצרו על ידי שיתוף פעולה בין בני אדם. החל ממסעות הגילוי הגדולים ועד להמצאות הגדולות ולכיבוש החלל. שיתוף הפעולה הזה
תלוי בראש ובראשונה באמון שרוכשים המשתתפים באירועים השונים.

לא בכדי, הדבר הראשון שעשה ראש נאס"א בתחילת הפיתוח של החלליות שהנחיתו את האנשים הראשונים על הירח, היה לשלוח את האנשים שהתאמנו להיות האסטרונאוטים לכל
רחבי ארצות הברית כדי שיפגשו את הפועלים על המכונות במפעלים שייצרו את חלקי החלליות האלו. האנשים שעבדו על המחרטות, מכונות הריתוך, מכונות התפירה פגשו את
האנשים שחייהם היו תלויים באיכות החלקים שהם ייצרו.

ברגע שאין אמון בין שותפים לדבר - היכולת לעשות את הדבר המשותף נפגמת עד כדי התבטלות!

עד היום, יותר מארבעים שנה אחרי, זכור לי אירוע שבו מפקד יחידה מובחרת בה שירתתי, הדיח שני לוחמים, שבוע לפני סיום ההכשרה הארוכה והמפרכת שעברו
במשך כשנה וחצי, רק כי שקרו ולא סיפרו כי נעדרו מאימון רענון שולי. במעמד ההדחה אמר להם, כי אם היו אומרים מלכתחילה כי הם לא
רוצים להגיע לאימון - אולי היה משחרר אותם, אולם מששקרו אינו יכול עוד לתת בהם אמון.

הדברים לא מצטמצמים לאירועים חריגים ביחידות קטנות.

בשנים האחרונות אנחנו עדים לקמפיינים ענקיים של גופים שונים, חלקם פוליטיים, חלקם נושא אג'נדה חברתית או דתית כלשהי, המשתמשים בשקר, כדי לטשטש את ההבדל בין
דמיון למציאות ובכך ליצור תוהו ובוהו - לעתים גלובאלי.

הסכנות המרכזיות של שקרים בקנה מידה מדינתי וגלובלי הן עצומות! הנה כמה דוגמאות:

קריסת הדמוקרטיה והיציבות הפוליטית - אובדן המציאות המשותפת: פייק ניוז (חדשות כזב) ותעמולה מייצרים קבוצות אוכלוסייה שחיות בנרטיבים עובדתיים הפוכים.

ללא הסכמה על עובדות בסיסיות, לא ניתן לנהל דיון ציבורי או לקבל החלטות משותפות.

שחיקת מוסדות השלטון: שקרים מצד מנהיגים פוגעים באמון הציבור בבתי המשפט, בתקשורת ובמערכת הבחירות. מצב זה מוביל לאנרכיה, לקיטוב קיצוני ולעליית משטרים סמכותניים.

פגיעה בהתקדמות המדעית ובבריאות הציבור - מדע מבוסס על אמת, שקיפות ושחזור של ניסויים. שקרים או זיוף נתונים במחקרים פוגעים בהתקדמות הטכנולוגית ומבזבזים משאבי עתק.סכנת חיים המונית: הפצת שקרים לגבי מגפות, חיסונים או שינויי אקלים מונעת מהאנושות לפעול יחד נגד איומים קיומיים, ומביאה לאובדן חיי אדם בקנה מידה רחב (ע"ע
מקרי החצבת שגרמו למוות בשנה האחרונה בישראל).

הרס הכלכלה הגלובלית - עצירת השקעות ומסחר: שוקי ההון והכלכלה המודרנית מבוססים על חוזים, דיווחים כספיים ואמון במטבעות. שחיתות ושקרים תאגידיים מסיביים עלולים להוביל לקריסת בורסות ולמשברים כלכליים עולמיים.

ולמה אני יושב וכותב את כל זה?

לקראת הבחירות ההולכות ומתקרבות אנחנו נשמע דוברים מכל הקצוות מספרים לנו כל מני דברים במטרה שניתן בהם אמון ונשים את הפתק שלהם במעטפה.

למציאות, בקנה המידה שאיננו תת-אטומי, יש רק צורה אחת ולכן, אם שני צדדים מדברים דברים שונים על אותו עניין הרי שאחד מהם כנראה דובר אמת
והשני משקר.

זה לא כל כך מסובך לדעת מי דובר אמת ומי משקר.

את האמת אפשר בדרך כלל להוכיח. נכון זה דורש זמן ומאמץ ולפעמים גם תקציב - אבל זה בנפשנו.

את השקר - לא ניתן להוכיח! לא משנה כמה פעמים יגידו אותו ולא משנה גם מי ואיזו סמכות יש לו .

חומר למחשבה. מי שזה לא מתאים לו יכול הפסיק להיות חבר שלי...

מי שחושב שיש בכך חשיבות - בבקשה להפיץ לכל עבר!

מודל ננו-בננה2. ,Recraft התמונה: פרי דמיוני האישי בעזרת כלי הבינה המלאכותית

שפירא המקורי

פורסם בתאריך: 16.5.2026

שפירא המקורי

פורסם בערב יום הזיכרון 20 אפריל 2026

בית הספר התיכון בו למדתי היה "אורט יד-סינגאלובסקי" בתל-אביב.

למדתי שם לבגרות במגמת המכניקה.

המורה הדומיננטי ביותר בבית הספר, גם לאלה שלא למדו אצלו ישירות, היה יעקב צ'קירוב, או כפי שנהגנו לקרוא לו "מר צ'קירוב".

שמעו הגיע למרחוק גם לבתי ספר אחרים של אורט...

מר צ'קירוב למד אותי את מקצוע הטכנולוגיה, בו למדתי מהי פלדה, ומה אחוז הפחמן הדרוש כדי להפוך ברזל לפלדה כזו או אחרת. צ'קירוב לימד אותי
גם לחרוט במחרטה, ולכרסם בכרסומת, להשחיז סכיני חריטה ומקדחים ולשוות לגושי וגלילי הפלדה הכחלחלים כמעט כל צורה שרצינו לתת להם.

אבל יותר מכל צ'קירוב לימד אותנו להיות בני אדם!

היתה אצלו משמעת ברזל על לסוף כיתה י"ב. היה עומד בדלת הכניסה לכיתה ובודק תספורת, צחצוח נעליים, וגזיזת ציפורניים לכל תלמיד. בהתחלה פחדנו ממו מאוד,
אולם עם השנים הבנו שהכל כולל הכל נעשה מתוך אהבה אמיתית. כל טפיחה שלו על השכם או השלכת פטיש כדי שלא נעשה טעות בטיחותית שתעלה
לנו ביוקר... נצרבה אצלינו לעד. באמת לא זכור לי מורה שאהב ודאג כל כך לתלמידיו.

בסדנאות המתכת, הוא הכיר כל פריט ופריט (ממש כמו בשיר של מאיר גולדברג וקורין אלאל).

היו לו שם בסדנאות, שני ארונות ברזל, חומים, כאלה של "הארגז", שרק לו היו את המפתחות להם.

באחד הארונות, על אחד מהמדפים היו סדרה של קלסרים שחורים.

לא ידענו מה יש בתוך הקלסרים הללו.

צ'קירוב היה בולגרי גאה. בכלל כשאני חושב על בני העדה הבולגרית - אני רואה אותו עדיין מול עיני.
הוא לימד בבית ספר של אורט בסופיה
ועלה עם אוניית המעפילים סלבדור לפלשתינה ב-1940. ואז החל ללמד באורט בישראל. המורה המחנך שלי אז, אהרון לבקוביץ, היה כבר דור שלישי של תלמידים של
צ'קירוב...

באופן שלא יכולתי להסביר, הוא התעקש לקרוא לי "שפירא".

כשהיה מקריא את השמות בכיתה וקורא מהיומן את שמי האמיתי כפי שרשום, היה מרים את עיניו ומגביה את משקפיו, כדי לראות שאני נמצא, היה ממלמל
לעצמו "כן, שפירא".

גם בסדנאות המתכת, היה קורא לי: "שפירא, גש (בצירה) הנה בחור" וכשהייתי מנסה לתקן אותו על טעותו, היה אומר "אני יודע...אבל..." ולא הוסף.

יום אחד (כנראה ב-1978) בעוד אנחנו רכונים על המחרטות, ישב אצל שולחנו, הוציא את אחד הקלסרים השחורים מהארון והחל מעלעל בו. ממרחק ראיתי שהיו אלה
קטעי עיתונות ישנים ותמונות מנויילנים במה שאנחנו קוראים היום שקפ-דפים.

ואז הוא קרא לי, "שפירא, גש הנה בחור" וכמובן שניגשתי, והוא ליטף את ראשי והראה לי את ה"שפירא" המקורי שנפל בקרב על הגנת המדינה.

ואז הבנתי מה יש שם בקלסרים האלה, כל תלמידיו שאינם עוד.

לא כל כך ידעתי אז מה לעשות עם עצמי, וראיתי את עיניו נוצצות מדמעות.

ואז טפח לי על הכתף ואמר בבולגרית: "היידה - בה"

חזרתי למחרטה והוא לקלסר. והמחשבות עליו ועל שפירא המקורי מלוות אותי עד היום.

בעת הכנת הפוסט (48 שנים אחרי האירוע המדובר) חיפשתי "שפירא" בין חללי אורט סינגאלובסקי.
לא מצאתי. יכול להיות ששינה את שם משפחתו עת שגויס ויכול
להיות שהיה תלמיד ממסגרת אחרת.

זיכרון ואהבה כאלו כמו שהראה צ'קירוב לתלמידיו לא ראיתי במקומות אחרים.

פן יקדים קנה לוושט

פורסם בתאריך: 16.5.2026

פן יקדים קנה לוושט

פורסם ב- 17 אפריל 2026

אני נוטה להאמין שחלק גדול מקוראי בפייסבוק מכירים את הרופא "המרדים" ד"ר יוחאי רביב.

מי שעדיין לא נתקל בו - אני באופן אישי ממליץ! האיש עושה עבודה חשובה מאוד בכל מה שקשור בהפרכת שטויות שכל מני משפיעניות ומשפיעני רשת
שרוצים לדחוף ולעתים אף גובים על כך מחירים גבוהים במקרי קיצון גם סכנות גדולות במישורים שונים.

השבוע ראיתי בפעם המי יודע כמה סרטון שלו בו הוא מציג משפיענית רשת אחת שמוכרת דיאטות ו"מוצרי בריאות" שונים.

בסרטון הגברת מדברת על כך שאסור לאכול פירות לקינוח אחרי ארוחה מלאה, עם ההסבר כי המזון של הארוחה המלאה ממלא את הקיבה, אין מקום לפרי,
ולכן הוא יישאר בוושט וירקב שם מבחינתה עד כדי סכנת חיים, ולכן מומלץ במקום לאכול עוגה או גלידה.

https://www.facebook.com/watch/?v=26801739199420345

מעבר למופרכות של הדברים, הבנתי כי הגברת לא למדה כנראה את פרק "גוף-האדם" בשיעורי הטבע בבית הספר היסודי.

הסרטון המשעשע הזה החזיר אותי באחת חמישים ושתיים שנה אחורה לכיתה ו' בבית הספר היסודי הר-נבו בתל-אביב.

המורה - מלכה פיליפסון, זכורה לי כאישה נאה מאוד וגם די אסרטיבית. מלמדת אותנו במשך כל השנה את נושא: "גוף האדם".

בנוסף, המורה מלכה גם ניהלה את ה"מעבדה לטבע" של בית הספר שם גידלנו אוגרים וארנבות והיו שם גם כל מני כימיכלים שאפשר היה לעשות אתם
כל מני קסמים. איך אהבנו לשרוף מגנזיום ולעשות איתו אור של פלאש של מצלמה.

נחזור לשיעורי גוף-האדם ולפרק "מערכת העיכול".

למדנו על הפה ועל הלסתות והשיניים וסוגי השיניים ותפקידן, תפקיד הרוק ומתי הוא מופרש וכיצד בתהליך העיכול ומשם הגענו לוושט.

המורה מסבירה כי הוושט הוא שריר ובתנועות ידיים מנסה להסביר כיצד הוושט מעביר את המזון הלעוס לקיבה.

כדי להסביר שהדבר לא קשור בכבידה וכי האוכל לא "נתקע" בושט, המורה עורכת לפנינו ניסוי:

באותה שנה ישבתי ליד אייל. שנינו היינו הילדים הכי קטנים פיזית בבית הספר! למיטב זכרוני כל אחד מאתנו (כיתה ו') עוד לא הגיע ל-30 קילוגרם...

המורה מלכה, קוראת לאייל שהצטיין גם בהתעמלות ומבקשת ממנו לעמוד עמידת ראש (בדיוק למדנו על כך אצל המורה חיים האואר באולם ההתעמלות).

אייל ניגש ליד דלת הכניסה ומבצע עמידת ראש כשרגליו נשענות על הקיר.

מעליו הכתובת האלמותית "טוב למות בעד ארצנו"

או אז, המורה מלכה מוציאה מתיקה לחמנייה, כדוגמת הלחמניות של "שוקו ולחמנייה" של הקייטנות, מתכופפת ונותנת לאייל ופוקדת עליו לאכול את הלחמנייה.

אייל לועס בתיאבון את הלחמניה ותוך דקות ספורות היא נעלמת בפיו ומכיוון שהוא עומד על ראשו עולה, בניגוד לכח המשיכה עד לקיבתו באמצעות שריר הוושט
הקסום.

ושאר טריקים למדתי פרק חשוב באנטומיה של גוף האדם. AI וככה בלי מצגות וסרטונים, ללא

כפי שניתן לקרוא ההדגמה הזו זכורה לי כבר חמישים ושתיים שנים כאשר עזר ההוראה היחיד כאן היתה הנכונות של אייל לעמוד על ראשו והלחמניה שהמורה הביאה מבעוד מועד.

שבת שלום.

התמונה - בינה מלאכותית Nano Banana 2 על Recraft

מחשבות על צילום (בטלפון)

פורסם בתאריך: 16.5.2026

מחשבות על צילום (בטלפון)

פורסם ב-15 באפריל 2026

אתחיל בסוג של דיסקליימר:

פוסט זה לא בא לקרוא תיגר על ספרו המצוין של רולאן בארת " מחשבות על הצילום". וכדי להבדיל אותו הוספתי בסוגריים "בטלפון".

זכיתי בכך שיש לי חברים פעילים עוד מתקופת בית הספר היסודי. מדי זמן אנו נפגשים מעגלים שונים מכיתות היסודי, ביה"ס הר-נבו ומחטיבת הביניים "עירוני ט"ז"
שניהם מתל-אביב.

באחד המפגשים האחרונים שלנו, נפגשנו אצל אחד החברים, תעשיין, יזם ואיש עסקים בין-לאומי.

היה מפגש מרגש שהיה מהול בפרצי צחוק אדירים מחד וחשיפות וגילוי פצעי ילדות רגשיים שלא תמיד נרפאים מאידך.

זו דרכם של רוב המפגשים מסוג זה ומשום כך אני אוהב אותם עד מאוד.

באותו מפגש חשף החבר המארח שני מוצרים שהוא משווק ברשתות המכירה הגדולות מעבר לים:

שתי מצלמות דיגיטליות: אחת לתמונות ואחת לוידאו. המצלמות מעוצבות בסגנון רטרו משנות השישים והשבעים של המאה הקודמת בסגנון האגפא-אינסטמאטיק ומצלמות סרטי ה-8 מילימטר של אז.

מה לא היה במצלמות של פעם? ניחשתם נכון - מסך!

פעם, לפני אולי 30 שנים, פעולת הצילום היתה כרוכה בכיוון המצלמה אל עבר האובייקט המצולם, כל מני כוונונים שלעתים קרובות היו אוטומטיים, לחיצה על כפתור
הצילום ואז... המתנה - שזמנה לעולם אינו ידוע מראש של ציפייה לסיום צילום סרט הצילום שמפאת מחירו הצילומים עצמם נעשו לרוב במשורה, מסירתו לחנות הצילום,
פיתוח הסרט והדפסת התמונות.

היתה ציפייה שדרשה גם מאמץ של לזכור מה צילמנו כדי להשוות בין הזיכרון לבין התוצאה המצולמת.

היום, הציפייה הזו לא קיימת! פשוט שולפים את הטלפון, מצלמים, ומחזירים לכיס, ומשום כך, לא מתאמצים לזכור כל כך מה צילמנו (לפחות בחלק מהמקרים). ובפעולה
זו אנו משחררים, ויש מי שיגידו כי אנו מפסיקים לאמן את זכרוננו.

נחזור אל מצלמות הרטרו של החבר, במצלמות הללו אין מסך, הכוונות הן אופטיות פשוטות בדיוק כמו במצלמות של אז, והרצון לראות "מה יצא?" כרוך בחיבור
המצלמות בכבל אל המחשב, הורדת התמונות וצפייה בהן.

נכון שלא מדובר בציפייה של כמה ימים, אבל גם משהו שאינו מיידי ולוקח בין שעה לכמה שעות, מחייב הפעלה כלשהי של הזיכרון.

אותו חבר מדבר על מכירות חזקות מאוד של המוצרים הללו. לאחר הפגישה חפרתי מעט ברשת וגיליתי שכמובן הוא אינו היחיד שמייצר מוצרים כאלה עד כדי
משהו - Feature כלומר שהיעדר המסך הוא "Screen Free" כך שאפילו ניתן שם גנרי למצלמות כאלה חיובי ולא מגרעת.

ובו סיפר על פרופ' Ari Davidovich כמעט שכחתי מהעניין, עד שראיתי הבוקר את הפוסט שפרסם חברי שלמה ברזניץ ז"ל שהלך לעולמו לאחרונה.

שלמה (יוראי) ברזניץ (3 באוגוסט 1936 – 31 במרץ 2026) היה פסיכולוג ישראלי, פרופסור לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה, בה אני עובד.

ארי מספר על חוויה שעבר עת ישב בקורס מבוא לפסיכולוגיה שנתן פרופ' ברזניץ:

כשהגיע לנושא הזיכרון, הוא אמר משפט שגרם לי להזדקף בכיסא:"

אם אתם רוצים לזכור משהו, אל תצלמו אותו.""

ואז הסביר: אם נסעתם לטיול ומיהרתם לתעד הכול, המוח האנושי עלול להסתפק בייצוג של החוויה דרך התמונות, במקום לשמר את זיכרון החוויה עצמה. אם אתם
רוצים לזכור באמת, אל תצלמו!

"

קריאת הפוסט של ארי החזירה אותי כמה חודשים לאחור, עוד לפני השאגות והאריות, אל אותו מפגש עם החבר'ה של היסודי.

אז בפעם הבאה לפני שאתם שולפים את הטלפון מהכיס כדי "לתעד" - חשבו קצת על משפט - "אם אתם רוצה לזכור משהו, אל תצלמו אותו."

על הפוסט והתזכורת. Ari Davidovich -תודה ל

תודה לפרופ' ברזניץ ז"ל על התובנות.

שבת שלום

:Ari - הפוסט של

https://www.facebook.com/ari.davidovich/posts/10166400335614874

התמונה: Recraft V4.1

קודה

פורסם בתאריך: 28.3.2026

קודה

לא זוכר מי סיפר לי על המקום,

זה היה ב-1979 או 1980. מרתף נטול חלונות ברחוב ריינס בתל-אביב

בפעם הראשונה הלכתי לשם לבד, יום שישי, עשר בלילה, הרחוב היה חשוך למדי, ורק שלט קטן מואר בכניסה לבית עם רקע צהוב וכיתוב כהה (חום?)
- Coda.

נכנסים, יורדים כמה מדרגות, היתה הרגשה של מקום טחוב, ארוך, יחסית, צר יחסית, אורות עמומים, ובקצה בר, וילון ומוסיקה מעולה ואשה אחת קטנה - אירנה
שמדברת בפסקנות גמורה, ואם היית מספיק פתוח אתה, אחרי שיחה קצרה היתה רוקחת ,(אירנה גטרי) לך את מה מה שהכי מתאים לך.

ביליתי שם הרבה ערבים עם חבר או שניים, אחד מהם כבר לא אתנו.

פעם סיפרתי להורי על המקום ועל אירנה, והם מייד זיהו אותה כמורה לריתמיקה של אחותי (כנראה סוף הסיקסטיז או תחילת הסבנטיז). אחותי לא פצחה בקריירת
מחול...

כאמור, אירנה רקחה קוקטיילים מעניינים ול"הססנים" הציעה בירה. תמיד היה גם בייגלה בקעריות קטנות שמולאו שוב ושוב.

מעבר לאלכוהול ולשיחות, אירנה התעניינה בשלומינו ומה קורה איתנו בשרות הצבא, במקום הזה למדתי בלוז וג'אז. לא שנהייתי פריק כזה גדול של ג'אז בוודאי לא
אחרי שלושים ומשהו שנים, אבל התערובת של האווירה, האלכוהול והמוסיקה היתה מושלמת.

באחד מימי שישי הגעתי לשם ושמעתי את התקליט, לא קסטה, ולא דיסק, כן כן, עם הרעשים של החשמל הסטאטי מהמחט...

המוסיקה היתה שמימית מבחינתי. בשיר השלישי או הרביעי, קראתי לאירנה, בדרך כלל היו שם מעט מאוד אנשים, ושאלתי אותה למה אנחנו מאזינים ל Love Sculpture ,
אמרה לי, וחרטה את השם הזה עמוק עמוק בזכרוני.

יצא פעמיים או יותר שהגענו לשם במוצאי שבת, והיתה הופעה. בפעמים שהיינו שם במוצאי שבת זה היה אותו צמד, שניגן ושר שירים שלהם, לא משהו
מהרדיו. לא זוכר הרבה מהשירים למעט שורה מאחד הפזמונים "לנשום זיעה על הכיפאק"

אז לזכרה של אירנה ולזכרו של הקודה, הנה קישור לכל השירים מאותו תקליט מופלא. ובכל פעם שיוצא לי לשמוע קטע ממנו במקומות שונים בעולם, אני
מגיע בדמיוני למרתף ההוא בריינס.

https://youtube.com/playlist?list=PLOFsCPXqLYfpyU8tfN7y8rb2ejlPahmmc&si=I_OopN-hxZBqCG_oh

מצאתי בלוג נחמד עם התכתבות מעניינת על המקום, בעיקר על הזמן שאחרי, שבו כבר הצפנתי לחיפה ולגליל. https://nimshal.wordpress.com/…/%D7…/comment-page-1/…

לארי

פורסם בתאריך: 20.3.2026

לארי

זה יהיה סיפור ארוך מהרגיל - אבל שווה את הקריאה!

מנהרת הזמן לוקחת אותנו בסיפור הזה לשנת 1987.אני לומד בטכניון, ועוסק בשעות הפנאי במספר עיסוקים שגם מכניסים לי תוספת כלכלית קטנה. במהלך הסמסטרים של הלימודים
אני עובד פעמיים בשבוע ב"בית-מילר" מקום מאוד מיוחד על הכרמל בחיפה, ששווה לפחות פוסט אחר משלו. בבית מילר הדרכתי ילדים בגילאי חטיבת ביניים, בתכנות בשפות
.BASIC-ו-בייסיק LOGO -מחשב פשוטות שהיו נהוגות אז, לוגו

הילדים חביבים מאוד, ומתפתחים ביני לבין חלק מהם יחסי ידידות שחלקם נמשכים עד היום! בין השאר - אנחנו "מחליפים" דיסקטים - לצעירים: מדיה דיגיטלית בצורת
ריבוע גמיש עם תכולה של כ-360 קילובייט (פחות מתמונה ממוצעת בווצאפ... הדיסקטים מכילים תוכנות - למשל שפות התכנות שאני מלמד, או ההמצאה ה"חדשה" יחסית של
גיליון אלקטרוני" 1-2-3 וגם - משחקי מחשב.משחקי המחשב האהובים אז על הילדים היו "משחקי הרעיון במשחקים האלה הוא שיש עלילה .Quest Games הרפתקאות" או באנגלית
שהשחקן לא יודע אותה ועליו לגלות ולפתור את החידה באמצעות הקשות מקלדת ופקודות טקסט (באנגלית).

בחופשת הקיץ, אימי מראה לי פתק שמציע עבודה בחברת הדמייה רפואית חדשנית. אני נוסע להרצליה, סמוך לחוף הים ומגלה בתוך שני צריפים גדולים עולם שנראה
לי אז (והאמת גם היום) כמדע בדיוני במציאות!זה היה חלק מחברת "אלסינט" ובשני הצריפים האלה, סמוך לים, פותחו מכשירי ההדמייה הרפואית מהחדשניים בעולם המבוססים על
כמה שנים מאוחר יותר כשראו שהמילה "גרעינית" מפריעה .NMR "עקרון ה"תהודה מגנטית גרעינית במאמצי השיווק של המכונה, שינו את השם של העיקרון הפיזיקלי ל- "דימות
רק כדי להבין כמה זה היה דמיוני אז.MRI בתהודה מגנטית" - המוכר לכולנו בראשי התיבות באנגלית (ועכשיו) תחשבו שיש מגנט גדול בצורת גליל, לתוכו מכניסים
אדם (לא צריך להתפשט) ומעל החלק בגוף אותו רוצים לצלם שמים אנטנה. המגנט משמיע נקישות (לפעמים חזקות) ותוך כמה דקות מתקבלת על המסכים של מפעילי
המכשיר תמונת חתך ברורה מאוד של החלק המצולם בגוף, הרבה יותר ברורה מצילום רנטגן שלא לדבר על כך שאין במכונה שום סיכון של חשיפה לקרינה
מיוננת כיוון שאין כזו.

מה עשיתי במסגרת עבודתי באלסינט? תאמינו או לא - שימשתי כדוגמן. לא, לא עם חזה מגולח וקוביות NMR-בבטן, אלא כדוגמן ששוכב שעות ארוכות במכונת ה
וחלקי גופו הפנימיים, מהמוח ועד לקיבה מצולמים מכל זווית אפשרית - אמרו לי שהייתי מאוד פוטוגני.

בין סשן צילום אחד לאחר, היו לעתים קרובות רווחים גדולים של זמן, שעות ארוכות. בהתחלה מילאתי את הזמן בקריאה, קופסה שחורה, הזמן הצהוב ושאר ספרי
אישי PC שמאל וגם ספרים ללימוד שפות תיכנות.באחד מחדרי המעבדה בצריפים הללו, עמד מחשב זהה לאותם המחשבים עליהם לימדתי את הילדים ב"בית ,IBM - תואם
מילר" המחשב שלא היה מחובר למכשירי המחקר לא שימש שם איש. באחד הימים ביקשתי להשתמש בו וקיבלתי אישור לכך. החלטתי להקדיש את השבועות הקרובים ללימוד
תוכנת הגיליון האלקטרוני 1-2-3 . התוכנה נמצאה על דיסקטים בתוך אותה קופסה עם המכסה השקוף, ותוך ימים ספורים הבנתי את אופן העבודה אתה ויכולתי לבצע
פעולות מרשימות על כמויות גדולות (של אז) של נתונים. חלק מהחוקרים במעבדה, ביניהם נמצאו פיזיקאים מהליגה הלאומית הישראלית, גילו בכך עניין, ויצא שסטודנט שנה א'
הישראלי כיצד להשתמש בגליון אלקטרוני...שני דברים MRI-מסביר לדוקטור שבנה את מכשיר ה שצריך לזכור:

ההפסקות בין הצילומים בין הצילומים נשארו ארוכות

בקופסת הדיסקטים היו גם משחקי מחשב...

כך יצא שיום אחד, בעוד המהנדסים מתכננים אנטנה חדשה, או בודקים את הנתונים של סשן הצילום האחרון, הכנסתי את הדיסקט עם המדבקה עליה היה כתוב

לארי 1" אל כונן הדיסקטים של המחשב במעבדה של אלסינט.הכונן קירקש מעט ועל המסך (בארבעה"
לארי בחליפת - Leisure Suit Larry צבעים!) הופיעה כותרת המשחק
הפנאי... בגרפיקה מפוקסלת להחריד מלווה במוסיקה מעצבנת של מחשב נטול כרטיס קול...

המשחק - הוא אחד המשחקים הראשונים שנועדו למבוגרים... המשחק נכתב על ידי אל לאו ונוצר על
ידי חברת סיירה און ליין ב-1986. הדמות הראשית בסדרה
הוא לארי לאפר - רווק נמוך קומה, מקריח, לבוש בחליפת פוליאסטר, "לוזר" בשנות הארבעים לחייו
אשר מבלה את רוב חייו בניסיון לפתות נשים אטרקטיביות (ללא
הצלחה רבה). המשחק יוצא דופן באופן מהותי משאר המשחקים אותם יצרה חברה סיירה בשל האופן
בו הוא מתמקד במין.

כאן נכנס לסיפור אחד המהנדסים שעבד באותה מעבדה.

אלה היו הימים שלפני האינטרנט, אפילו דואר אלקטרוני לא היה משהו שיש לכל אחד... וכך עמדנו
בפני מסך כשאנחנו אפילו לא מבינים מה המשימה במשחק...מצאנו
את עצמנו נשאבים למשחק הזה, מנסים להבין מה המשימה ואיך לעזאזל צולחים אותה.

המשחק היה מבדר למדי וברוח אותה תקופה. למשל אם בדרכו לכיבוש אחת הנשים לארי שכח
להצטייד באמצעי מניעה - שזה עוד כמה שעות של נסיונות,
ואין במשחק שום רמז שצריך... אז לאחר המפגש עם אותה גברת - חייו של לארי היו מסתיימים, מאותה
מחלה שפרינס כתב עליה באותה שנה בתקליט

המופלא Sign “”. the Times "מחלה גדולה עם שם קטן"(In France a skinny man Died of a big disease with a little name).

היום אפשר לבקש מכל אחד ממנועי החיפוש או הבינה את הפתרון המלא של המשחק.

חופשת הקיץ הסתיימה, חזרנו ללימודים שלא איפשרו לי לבלות ימים ארוכים בצריפים של אלסינט ליד הים בהרצליה, באביב של 88' התחתנתי, ואחר כך אלסינט נמכרה
ולארי וחליפת הפנאי שלו נשאר כזיכרון משעשע מאותה תקופה! ,GE לחברת ענק אמריקנית

מי שרוצה לשחק במשחק האלמותי הזה יכול לעשות זאת כאן:

שבת שלום!

אדון קרייצר

פורסם בתאריך: 14.3.2026

אדון קרייצר

פורסם ב-13 למרץ 2026

פעם, הרבה לפני שהיו קניונים שהחניונים שלהם משמשים היום כמקלטים ציבוריים ענקיים, לפני הסופרמרקטים הענקיים שבהם אפשר לבחור בין עשרות סוגים של גבינות צהובות ולבקש בסך הכל מאה גרם מזו ו-מאתיים מזו. לפני הקופות האוטומטיות ולפני שאפשר היה לשלם עם טלפון שבכלל עוד לא דמיינו אותו כשבפועל עוד לא היה טלפון בכל בית.

כן, בימים ההם היתה מכולת.

המכולת אליה הלכתי במצוות הורי שכנה ברחוב אבן גבירול 107 בתל-אביב והיתה שייכת למי שהכרתי בתור "אדון קרייצר".

אני הייתי בן 6 או 7, ואדון קרייצר היה הרבה מעבר לגיל הפנסיה של אז. אבל מכולת זו מכולת ומישהו צריך לפתוח אותה מדי בוקר, לסגור לשעות מנוחת הצהרים ולפתוח שוב אחר הצהריים עד הערב, כך בכל יום!

מר קרייצר היה יהודי חייכן, וכשאני חושב על זה היום גם בעל סבלנות נדירה בעיקר לגחמות הקליינטים, בעיקר הקליינטיות המבוגרות שקנו חצי כיכר לחם פומפרניקל

וכמה פרוסות גבינה צהובה ולבן.

קצת קשה לי להבין היום איך חלל יחסית קטן יכול היה להכיל כל כך הרבה, ממוצרי החלב של אז, שרובם היו בצנצנות או בקבוקי זכוכית,
דרך מגוון נאה של לחמים: לבן, שחור, קימל ופומפרניקל, מהם אפשר היה לקנות אפילו רק חצי כיכר..
זיתים שחורים וירוקים, גבינה צהובה או קשקבל ואפילו
דג לקרדה והכל נשקל והמחיר חושב בהתאם על אותם מאזניים.

על הדלפק שהיה עמוס בחלק נכבד מהמוצרים להם היתה דרושה גישה מיידית היו תמיד גם צנצנות זכוכית (לא פלסטיק) ובהן סוגי סוכריות: חמוצות וטופי וגם
מסטיק בזוקה עם העתידות שלעולם לא התגשמו...

הקנייה אצל אדון קרייצר התרחשה לרוב בהקפה, כלומר הוא היה רושם בכרטיסייה שהיתה מלבן מנייר בריסטול לבן את סכום הרכישה של הלקוח/ה ביום מסוים ומקווה
שבסוף החודש יעשה סיכום - תמיד ביידיש, ויקבל תשלום. הורי תמיד שילמו בצ'ק כזה עם שני קווים.
יש סיכוי שאת הצ'ק מר קרייצר היה פודה
בסניף בנק דיסקונט ששכן על אותו הבלוק באבן גבירול שמה שאני זוכר ממנו זה עשן וריח סיגריות חריף.

המכולת של קרייצר היתה צמודה לחנות הפרחים של מני - אבא של יוני, ומצידה השני היתה חנות ירקות, שבעליה היה עושה משלוחי ירקות על תלת-ופן
גדול שהיה חונה על המדרכה. לידם היתה המספרה של ג'אקומו שהדיפה ריח תמידי של בשמים או אפטרשייב מתוק מדי. ג'אקומו עצמו סיפר גם את אורחי
מלון הילטון שנבנה שנים ספורות לפני כן.

נחזור אל המכולת. בדרך כלל הורי ביקשו ממני בבוקר בדרך לבית הספר, אקח את הסל בו שמו את רשימת הקניות ולהניח אותו במכולת של קרייצר,
וכשאני חוזר הביתה, שאאסוף את הסל המלא. אדון קרייצר בסבלנותו הרבה הסכים (אני לא הייתי מסכים) והסל חיכה לי עד שעות הצהריים וכשהייתי מגיע היינו
ממלאים את הסל ביחד על פי רשימת הקניות.

בימים שהיה צריך לקנות ביצים אמי צירפה לסל מיכל פלסטיק כחול ואני הייתי מסתכל איך קרייצר, שם ביצה-ביצה בעדינות בתוך המיכל ואף אחת מעולם לא
נשברה לו או לי בדרכי הביתה עת שטיפסתי עם הסל את שבעים ושתיים המדרגות.

באותם ימים, נהגתי ללכת עם סבי, מצד אבי, לבית הכנסת בלילות שישי.

בית הכנסת שכן בתחילה בצריף, ומאוחר יותר נבנה לו היכל מפואר ברחוב יהושע בן-נון. ליל שישי אחד, באותו הצריף, סבי ניגש אל אחד מחבריו שהתפללו

שם כולם בחליפות ובגדי שבת, אחז בידו והביא אותו אל הדוכן שלו, שם ישבתי וחיכיתי לו. אותו חבר לא היה אחר מאשר אדון קרייצר הפעם
לבוש בחליפת שבת ובמגבעת, מחייך כתמיד וכמובן שולף מכיסו סוכריה או שתיים.

רוב באי בית הכנסת עלו לארץ והשאירו ואיבדו את משפחותיהם באירופה. הם דיברו בינהם בעיקר ביידיש, כמנסים לחיות ולו לזמן קצר את מקום הולדתם שעזבו
מבלי שוב.

אני חושב שהידיעה שאני נכדו של חברו מבית הכנסת - הקנתה לי אצל אדון קרייצר מעמד מיוחד.

יום אחד, הגעתי כהרגלי בצהריים, אל המכולת. צריך לומר שבאותם ימים הייתי בין הילדים הקטנים ביותר (פיזית) בבית הספר. מסיבה כלשהי הייתי כנראה שקוע בהרהורים
ולא שמתי לב שהאדון קרייצר יצא אל מנוחת הצהריים שלו, וכנראה (דבר שקורה לי הרבה גם היום) לא הבחין בי וכך נשארתי נעול במכולת!

עד כמה שאני זוכר, באופן מפתיע למדי, לא נכנסתי ללחץ...

בהתחלה סבבתי בחלל המצומצם (מאוד) שאפשר היה להלך בו, וחשבתי לעצמי "טוב, זה בסך הכל שעתיים שבוודאי יעברו מהר" עוד לא היה לי שעון... אחרי
כמה דקות ניגשתי לדלת המכולת שהיתה עשויה זכוכית עמומה והיה בה פתח קטן להכנסת דברי דואר.
הסתכלתי דרך הפתח, וחיכיתי שמישהו יעבור ברחוב ואז ביקשתי
עזרה. זו לא איחרה להגיע ותוך זמן מה הגיע אדון קרייצר, כולו מזיע ודואג, הרבה יותר ממני, כמעט דמעות בעיניו, חיבק אותי, ושלח אותי הביתה.
לא כעסתי ולא היה מה לכעוס, טעות אנושית קטנה.

פגשתי את אדון קרייצר עוד כמה שנים אחר כך בבית הכנסת. אחר כך כנראה זה היה מעבר לכוחותיו והמכולת נסגרה.

עברנו למכולת של האחים משה ויהודה? שהיתה ברחוב אבן גבירול 119, סמוך למסעדת "כתר המזרח" האגדית שם ישבו מדי צהריים אריק איינשטיין וחבר מרעיו.

היום אני עורך את הקניות פעם בשבוע במרכז הקניות הגדול בדיר-אל-אסד שבגליל. חנות המזון שם היא מהגדולות בישראל ומזכירה לא פעם מקומות גדולים ומפוארים בארצות
אחרות...

ועדיין מדי פעם שאני ניגש אל מקרר החלב, דוכן הגבינות או מדף הלחם, אני נזכר באדון קרייצר חותך לשניים כיכר לחם קימל, פורס כמה פרוסות
גבינה צהובה ורושם כמה מספרים על פיסת נייר תוך כדי מלמול ביידיש...

שבת שלום.

עוזי חיטמן

פורסם בתאריך: 6.3.2026

עוזי חיטמן

השבוע, (ה-1 לפברואר 2026) שודרה ביום שלישי תוכנית הטלויזיה האלמותית "זהו-זה". בשנים האחרונות מביאים כוכבי התוכנית כוכבי עבר ושרים אתם שיר. השבוע זה היה אבי טולדנו. השיר שנבחר "מה חשוב היום". הביצוע היה מרגש.

זה שיר שאני מאוד אוהב וזוכר אותו מילדותי. כשעליתי לישון ניסיתי לחשוב במשך שעה ארוכה מאיפה אני מכיר אותו, זכרתי משהו עוד לפני אבי טולדנו
או במקביל אליו. ואז זה היכה בי.

חטיבת הביניים בה למדתי היתה תיכון עירוני ט"ז בתל-אביב.

התחלתי ללמוד שם בשלהי 1974, כשנה אחרי מלחמת יום כיפור שעוד הדהדה בכל חתכי החברה הישראלית.

בתחילה שכנה החטיבה במבנה סטנדרטי של בית ספר, ברחוב אלחריזי אולם לאחר שנה עברנו למבנה זהה, 200 מטר משם עם חצר קצת יותר גדולה ברחוב
אנטוקולסקי.

ולמה עברנו? כי בחטיבת הביניים הזו, כמו בכל חטיבה אחרת היו שלוש שכבות ,כיתות ז', כיתות ח' וכיתות ט', ארבע כיתות לכל שכבה.

לכאורה לא משהו מיוחד - בסך הכל 12 כיתות.

כאן צריך לציין ששנות לימודי בחטיבה הוקדשו מבחינת מערכת החינוך התל-אביבית לניסוי חברתי (שלא צלח) בדמות ה"אינטגרציה". המושג הזה אמר שיעשה נסיון להביא כמחצית מתלמידי כל כיתה מדרום העיר משכונות שנחשבו "חלשות" יותר ואולי עקב אותו שיתוף בזמן הלימוד יחבר מעט בין הקצוות החברתיים של העיר.

בבניין בית ספר סטנדרטי (יש רבים כמוהו בישראל) יש שלוש קומות וכ-12 חדרי כיתות - לכאורה זה היה צריך להספיק.

אולם, באותם שנים וגם אחר כך הוחלט לפצל את מקצועות הלימוד הראשיים, עברית, מתמטיקה ואנגלית לשלוש רמות לימוד - הקבצות. פיצול שכזה דורש עוד חדרי כיתות נוספים (שלא לומר רבים).

בניין בית הספר אליו עברנו ברחוב אנטוקולסקי בתל-אביב, שכן על מגרש גדול יותר שעליו נבנו עוד צריפים טרומיים ששימשו לכיתות הלימוד הנוספות. הצריפים נבנו סביב מגרש הכדורסל של בית הספר שרחש פעילות במשך כל שעות היום (וגם אחר הצהריים והערב) והלימודים בהם, איך לומר בעדינות לכל הקפצות כדור הסל, בעיטות הכדורגל והצעקות, לא היו אפקטיביים במיוחד.

אבל לא על כך רציתי לספר.

הכיתות בבניין בית הספר שהיה כבר די ותיק, היו בנויות כך שקיר המפריד בין שתי כיתות, היה בעצם מעין דלת גדולה מתקפלת כאקורדיאון, ובפתיחתה ניתן היה להפוך את שתי הכיתות למעין אולם גדול יותר.

ה"אולמות" האלה שימשו גם בבית הספר היסודי "הר-נבו" בו למדתי שנה קודם , וגם בחטיבת הביניים כאולמות בהן חגגנו את חגיגות בנות-המצווה של הבנות שחגגו לפחות שנה לפני הבנים...

הדלת המתקפלת בקומה השלישית בחטיבת הביניים הפכה את שני הכיתות גם לאולם תרבות בו זכינו לשמוע ולראות במו עינינו אמנים , בדרך כלל בתחילת דרכם, מופיעים.

אחת המורות, עד כמה שאני זוכר המורה להיסטוריה, גנית, שהתהדרה כמה פעמים בכך שלמדה עם שלמה ארצי בכתה, או שאולי היתה זו מורה אחרת, אירגנה מדי חודש או חודשיים ערב תרבות שכזה במוצאי שבת עם אמנים שונים.

הערב הראשון היה עם אמן שלא הכרנו ולא שמענו את שמו מעולם - עוזי חיטמן.

מוצאי שבת הגיע, הלכנו בערב לאולם בקומה שלישית (זה היה עוד ברחוב אלחריזי), רבים מן התלמידים ה"צפוניים" הגיעו. ה"דרומיים" ששודכו אלינו בשם ה"אינטגרציה", ההגעה מבחינתם היתה כנראה מורכבת עד כדי בלתי אפשרית.

ואז עלה על הבמה (אני כבר לא זוכר מה היתה ה"במה") בחור צעיר, נראה כזה אחרי צבא, גבוה יחסית ומצוייד בגיטרה. זו היתה הופעה קסומה.
חיטמן היה בתחילת דרכו, שירים אחרים הכרנו כי כבר שודרו ברדיו, אחרים היו חדשים לנו. הוא סיפר על תהליך הכתיבה, אמר שלחלק מהשירים הוא כותב
את המילים , לאחרים את הלחן ולאחדים גם וגם... היה לו חוש הומור עדין ונעים (גם עבור תלמידי חטיבה מחוספסים).

חיטמן עוד היה רחוק עוד מלהיות כוכב, והצורה בה דיבר אלינו היתה כזו שניתן היה לראות בו בן-אדם בדיוק כמונו, רק מבוגר מאתנו באיזה עשר
שנים. גם אנחנו אם נרצה נוכל להיות כאלה...

חלפו מאז יותר מחמישים שנה, ואני זוכר את ההופעה הזו היטב, כאחת הטובות שראיתי!

כשהסתכלתי בשידור החוזר של "זהו-זה" שעשיתי לעצמי ביו-טיוב, הבחנתי שאת המילים של השיר כתב - עוזי חיטמן. השיר יצא לאור (ע"פ ויקיפדיה) ב-1974, ואולי הזיכרון
שלי לשיר הזה הוא מאותה הופעה קטנה-גדולה של אמן בתחילת דרכו.

בתמונה: עוזי חיטמן ועוד אחת, אסתר חיות (לימים נשיאת בית המשפט העליון) בעת שרותם הצבאי.

חוט שפגט

פורסם בתאריך: 6.3.2026

חוט שפגט

הימים ימי מלחמה. אנחנו בבית, ובין התרעה לאזעקה רעייתי היחידה מעבירה חלק מהזמן בסריגה מסוג קרושה. זה לא דבר חדש כשלעצמו. אבל יש חידוש: חומר
הגלם, חוט פשתן אפור חום - שבבת אחת זרק אותי למעלה מחמישים שנה אחורה בזמן - קראנו לו "חוט שפגט".

מגיע מגרמנית, שם הוא מתאר חוט קשירה או חבל דק. המקור האטימולוגי (Spagat) השם חוט שפגט שמשמעותו חבל או חוט, וצורת ההקטנה spago :הוא מאיטלקית
השם עבר לעברית לתיאור חוט פשתן או כותנה חזק המשמש .(כמו בספגטי) spaghetto שלו היא לקשירה, אריזה ותפירה.

אז, בימים ההם, שלפני האינטרנט, הסלולר והרשתות החברתיות, חוט (או חבל) השפגט, היה הפתרון האולטימטיבי כמעט לכל בעייה טכנית, החל מקשירת החבילות הנשלחות בדואר, ועד
לקשירת הצלי שנכנס לתנור. היה לחוט הזה מעמד דומה למעמד של אזיקוני פלסטיק היום!

חוט השפגט כיכב כמעט כעט בכל מתכוני ה"עשה זאת בעצמך" כדוגמת בתיה עוזיאל ז"ל.

בחדרי המגורים ה"מעוצבים" של אז, נהוג היה לראות אהילים עשויים חוט שפגט שנטבל בעוד חומר אלמותי מהימים ההם "דבק פלסטי" וציפה בלון (או כדור-ים בצבעי

הגאווה מנופח) ולכשיבש הדבק היו מרוקנים את הבלון/כדור מהאוויר, מוציאים אותו והרי לכם "אהיל משגע" שמרוב חדשנותו כיכב בסלונים רבים של תל-אביב של אותם ימים.

החוט שנמכר בגלילים באורכים של כמה עשרות מטרים, היה פריט חובה בטיולים, וממש כמו האזיקונים היום שימש לחלק ניכר מהקשירות של האוהלים/ציליות ושאר מבנים שנבנו
אז באופן ארעי.

המראה של גליל חוט השפגט, הזכיר לי את הנסיון הראשון (ואולי גם האחרון) שלי לעסוק בתשתיות תקשורת.

כזכור מפוסטים קודמים, גרנו ברחוב שדרות עמנואל (הרומי) פינת רחוב אליהו-בחור. הדירה שלנו היתה בקומת הגג של הבניין - 72 מדרגות ללא מעלית!

גם הוא בדירת הגג, כך שהמרפסות שלנו צפו אחת אל . Amir Specktor בבית שליד הבית ממול, גר השנייה בקו אלכסוני של כעשרים מטר.

לאמיר היה כלב מגזע דקל (תחש) שקרו לו טרלו. טרלו היה מסתובב ברחוב לבדו, ומדי פעם נשמעו קריאות רמות מכוון הבית של אמיר הקוראות לטרלו
הזעיר לחזור הביתה.

נחזור אל השפגט: החוט הזה על שלל סגולותיו, שימש גם כתשתית התקשורת בטלפוניה שהיתה מבוססת על שני גביעי לבן פלסטיים ריקים וחוט בקשור בין תחתיותיהם.

יום אחד, כנראה זה היה באחד החופשים, החלטנו אמיר ואני להקים קו תקשורת בין המרפסות שלנו שיהיה מתוח בינהן.

זה לא היה פשוט, כל אחד מאתנו רכש בחנות חומרי הבניין הסמוכה לביתינו (מה שנקרא היום "טמבוריה") את גליל החוט הנכסף, היה צריך לאכול לבן,
אני חושב שהמרנו את זה ב"פריגורט" ורוד של תנובה שהיה מעט יותר אכיל, כדי שיהיו לנו את הגביעים הריקים ששימשו גם מיקרופון וגם כאפרכסת.

כדי לחבר את החוטים בין המרפסות שמתחתיהן עצי הפיקוס המפורסמים של תל-אביב וגם עמודי חשמל, היה צריך לקשור את קצה הגליל למשהו במרפסת ולהשליך את
הגליל כך שיתעופף אל מעבר לכבלי החשמל ולצמרות העצים. לאחר כמה נסיונות הצלחנו, ואז ירדנו למטה מצאנו את קצוות החוט המושלכים וקשרנו אותם יחד. לא
היתה לנו את המיומנות שהיתה אז נחלתם של בוגרי תנועות הנוער, ונאלצנו לחזור על התרגיל הזה עוד מספר פעמים עד שלבסוף, הוקם קו התקשורת החוטית
ביננו.

לרגע הרגשנו כמו אלכסנדר גרהם בל. אבל הרגע הזה היה קצר, מסתבר שגם לחוט השפגט, שהיה קרוי גם "חבל שמשון" יש מה שנקרא בעגה המקצועית

חוזק סופי" ומעל מתח מסוים הוא פשוט - נקרע..."

וכך ירדנו למטה שוב שוב מנסים לחזק את הקשרים ואף לשפר את הדבר לכדי "רכבל" שניתן היה להעביר בעזרתו דברים קטנים ממרפסת למרפסת.

לעת ערב עייפנו מהירידות והעליות במדרגות, ומיזם התקשורת הזה נזנח לאנחות.

בצילום: ה"לב הגמיש" (עושה "שפגט") - מעשה ידיה של רעייתי היחידה.

שבת שלום!

ירקון

פורסם בתאריך: 6.3.2026

ירקון

לאחרונה לנו באכסניית הנוער ברחוב בני-דן בתל-אביב.

חניתי בלילה לפי המלצת הג'מיני בחניון הספורטק, מה שאפשר לי צעידה לאורך הירקון ומה שזרק אותי לשלל זכרונות מחיי המוקדמים.

הנה כמה מהם.

בשנות השישים והשבעים של המאה הקודמת, השייט על הירקון היה אחד הדברים האהובים ביותר על אבי.

לאורך הירקון היו מעין "תחנות" בהן היה ניתן לשכור סירת משוטים או להצטרף לשייט קבוצתי בסירת מנוע.

היינו מגיעים לשם , אבי ואני, ומאוחר יותר גם אמי ואחי, ל"תחנה" ברחוב אוסישקין קונים כרטיס שיה אז מעין פיסת נייר צהובה ומוכוונים על ידי
מי שהיה אחראי על התחנה לאחת מסירות המשוטים.

אבי היה עולה ראשון על הסירה, אמי היתה מושיטה אותי אליו ומצטרפת.

ואז אבי היה חותר, אמי מצלמת צילום או שניים, ואני מסתכל בפלא הזה שנקרא סירה ובסירות אחרות ובוודאי בסירות המנוע, שמבחינתי היו כבר ממש אוניות.

לעתים היינו "נתקעים" בסוף שעל גדות הירקון ואבי אהיה חולץ את המשוט מתושבתו ודוחף את הסירה בעזרתו אל מרכז ה"נהר".

כן - "נהר". בבית הספר היסודי השיעורים שקדמו לשיעורי הגיאוגרפיה נקראו שעורי מולדת.

שם למדנו על מחזור המים, על הנחליאלי, ותולעת השלשול, וגם למדנו שבישראל ישנם שני נהרות.

הירדן והירקון.

מדי פעם ראינו איך קרובי משפחתינו המבוגרים מגחכים קלות שהסברתי להם שהירקון הוא נהר, לאור זכרונם מהנהרות האמיתיים של אירופה.

רק בגיל מאוחר יותר חדרה הפרופורציה לחיי והירקון הפך לנחל.

נחזור לשייט המשפחתי. בדרך כלל אבי חתר עד ל"גשר הירקון" - זה עם הקשתות שהיה אחד המפעלים ההנדסיים הראשונים בו חזיתי. אחר כך נבנה גשר
גדול יותר - גשר בר-יהודה בסוף רחוב אבן גבירול.

כשהגענו לשם הסתובבנו וחתרנו עד לתחנת המוצא, ירדנו לחוף לפעמים קיבלנו גלידה או בלון וחזרנו "עייפים אך מרוצים" הביתה.

אני מאמין שאבי ניסה להחיות בכך מנהג מילדותו בתל אביב המוקדמת תחת השלטון הבריטי.

בבית הספר ספרו חברי לכיתה על מה שנמצא קצת מעבר לאותו "גשר הירקון" מפלי "שבע טחנות" שמבחינתי היו מעבר להררי החושך.

בכיתה ד' באחד מימי החופשה, אולי היה זה בפורים, צעדנו כמה חברים מאזור מגורינו, הלכנו מזרחה לאורך הירקון והגענו עד ליעד הנכסף של שבע טחנות.
מבצע שמבחינתנו היה שקול למבצעי "ההליכה לפטרה" של אותם ימים...

שנתיים אחר כך, הבנו שה"חווה החקלאית" ששכנה ליד "גבעת נפוליאון" בה ניסו ללמד אותנו פרק או שניים בחקלאות (שווה פרק בפני עצמו), צמודה בעצם לאותן
שבע טחנות.

היה גם "גן ההרפתקאות" הנפלא שנפתח אז ברחוב בני-דן על גדת הירקון הדרומית ואיפשר לנו הילדים לטפס על חבלים, ללכת על גשרים תלויים וחוויות אחרות
שראינו אז רק בסרטים.

כמה שנים אחר כך, התחלנו ללכת בימי שישי בשעות אחר הצהריים ועד כניסת השבת ל"שפך" הירקון, היכן שהירקון נשפך לים ובאורך פלא נראה לעיתים שאולי
הים נשפך אל הירקון.

מאוחר יותר נזכרתי באותם ימי שישי גם בזכות שירו של ארקדי דוכין ו"החברים של נטאשה" , "מלנכולי" , במיוחד בפזמון השיר וארקדי יודע על מה
הוא מדבר...

עברו שנות דור, צבא, לימודים ומעבר למגורים בצפון הארץ ו.. תחביב חדש, אחד מני רבים - רכיבה על אופני הרים.

מכיוון שאנחנו גרים על הר (בפרופורציה ישראלית) אופני ההרים באמת שמשו אותי לרכיבה על הרים. מפעם לפעם השתתפתי באירועי רכיבה המוניים ברמת הגולן, בדרום וגם
איפה שאין הרים - בתל-אביב.

באביב 1997, התקיים מרוץ אופני הרים שהתחיל משפך הירקון לאורכו עד למקורותיו וחזרה סה"כ כ=40 קילומטר.

מה שלא אמרו לנו, או לפחות לא ידעתי כשהתחלתי את המסלול, הוא שיהיה עלינו לחצות, שלא לומר לצלוח את הירקון בעצמנו (כלומר ללא גשר) לפחות
פעמיים. וכך יצא שבשני מקומות שונים נכנסנו למימי הירקון (שהתבררו אחר כך כרעילים) , לרגעים מסוימים עד צואר כאשר האופניים מונפות מעל לראשינו, ואחר כך
רכבנו עם כל הסחי שדבק לגופנו עד למקורות הירקון ואת כל הדרך חזרה.

תענוג מפוקפק למדי!

חודשיים אחר כך התרחש אסון גשר המכבייה, שהיה מתוח מעל מימי הירקון ותבע את מותם של ארבעה ספורטאים במים האלה.

היום הירקון נקי, ככה לפחות אומרים. הטיפוח העירוני סביבו וים הפעילויות השונות מהספורטק ועד לגני יהושע (פארק הירקון) הופכים אותו לפנינה אמיתית.

שבת שלום!

אלי ישראלי – לי – לי

פורסם בתאריך: 20.2.2026

אלי ישראלי לי לי

יום שישי זה יום שאפשר לקום בו מאוחר, ששום דבר, לכאורה לא דחוף.

זה היום שבו אני מקדיש לארוחת הבוקר את מירב תשומת הלב, כל זאת למשמע יצירה מוסיקלית שתהיה לי נעימה לאוזן ותארך בערך כזמן הכנת ארוחת
הבוקר.

היום היה זה קונצ'רטו מספר שניים לפסנתר של רחמנינוב. בחרתי בביצוע של הפסנתרנית הגיאורגית חטיה בוניאטישווילי.

All by בפרק השני של הקונצ'רטו הזה אזני התחדדו - כן, אני מכיר את זה היטב! זו המוסיקה של השיר הזכור לטוב מהסרט הנפלא Myself
יומנה של בריג'יט ג'ונס."

בסרט, ביררתי, הגרסה המושמעת היא של הזמרת - ג'יימי או'ניל (ולא סלין דיון כפי שרבים חושבים).

זכרתי את השיר מתקופה מוקדמת יותר בחיי - תקופת גיל העשרה שלי:

השיר הזה, שנכתב על ידי אריק כרמן (הוא עצמו כותב שהשיר הוא שלו ושל רחמנינוב) הגיע למקומות הגבוהים של מצעד הפזמונים הלועזי של גלי צה"ל

לו האזנתי בקביעות, שלא לומר אדיקות מדי שבוע.

מגיש המצעד היה הקול שלא אשכח לעולם - אלי ישראלי.

לכותרות המצעד שהיו מוקראות על ידיו בקולו הרועם ועם ה"ריש" המתגלגלת, נוסף "אפקט" של "הד" שנשמע כמו "אלי ישראלי-לי-לי".

הוא היה אומר: "עורך: יואב קוטנר (רב-סמל), מגיש אלי ישראלי-לי-לי..."

ישראלי, שירת כצנחן במלחמת ששת הימים ולאחר שנפצע, החל בקריירה הרדיופונית שלו.

ישראלי ששהה מספר שנים בברזיל הוא אחד ממביאי בשורת המוסיקה הברזילאית לתודעה הישראלית.

בעוד שדירוג מצעדי פזמונים בחו"ל נעשה לפי מכירות של תקליטוני "סינגל" או תקליטים מאריכי-נגן LP, הדירוג של מצעדי הפזמונים בישראל היה נעשה על ידי גלויות
ששלחו המאזינים עם גזרי עיתון, שהיו בהם רשימות השירים שהושמעו - וכן השירים החדשים ב"פינה לשיפוטכם" והיה צורך לסמן אותם ולדרגם.

השיר הספציפי הזה של אריק כרמן עלה לאט במעלה המצעד, כי למי יש באמת חשק לשמוע רחמנינוף (גם אם אינו יודע שהשיר הזה הוא חלק
ודברים פופולריים קצביים אחרים. ABBA מקונצ'רטו לפסנתר) בתקופה של

ולמרות זאת, עקב בצד אגודל, השיר טיפס יפה והגיע למקום הרביעי השנתי! תוך כדי שהוא עוקף את "Love to Love You Baby" דונה סאמר עם
איך אהבתי את הסלואו במסיבות עם השיר (Sorry Seems to Be the Hardest Word אלטון ג'ון עם ועוד רבים וטובים. ,(הזה

במאמר מוסגר נגיד שבגזרה העברית - השיר המוביל היה "רוצֵי שְׁמוּלִיק קוֹרֵא לָךְ" של שמוליק צ'יזיק ואריאל זילבר.

באותה שנים גרנו ברחוב שדרות עמנואל הרומי, המקביל לרחוב אבן גבירול, בתל-אביב שבו שכנה המכולת השכונתית שלנו ולידה במרחק כמה חנויות גם מסעדת "כתר המזרח"
שם היינו עוברים תכופות רק כדי לחזות בכוכב הגדול ביותר אז (ובשבילי גם היום) אריק איינשטיין, שהיה יושב שם, בחברת חבריו ובינהם גם... אלי ישראלי

איתו חלק את האהדה לקבוצה האדומה - הפועל תל-אביב. -

בקיצים של אותם שנים עיריית תל-אביב ארגנה את אירועי "עיר הנוער" בגני התערוכה בתל-אביב. יצא לי להדריך החלקה על סקטים (גלגיליות) באותן שנים, ובסיום ההדרכה
בכל ערב, הלכתי עם "החברה הראשונה" למסיבות ההמוניות כשעל התקליטים בעמדה שנודעה אחר כך כעמדת הד'י-ג'יי, היה לא אחר מאשר אותו אלי ישראלי, שתיבל את
המוסיקה עם קולו והריש המתגלגלת, והקפיץ ב אלפי בני נוער עם דונה סאמר והבי-ג'יז...

שנים אחר כך בשמירות בצבא, האזנתי בטרנזיסטור לתוכניות "ציפורי לילה" ו-"לא רוצים לישון" בגלי צה"ל בחלקן שידר ישראלי מוסיקה מכל העולם לצד מוסיקה ברזילאית. בין
שיר אחד למשנהו היה מקריא סיפורים קצרים או פרקי ספרים מתוך הספרות הברזילאית, כמה אהבתי להאזין לזה.

מאוחר יותר סיפרו לי שהקליט הקראות רבות של ספרות לספריית השמע המיועדת לעוורים.

ישנם כמה קרייניות וקריינים שלקולם התעצבה האישיות שלי וכנראה של רבים אחרים.

לאלי ישראלי שמור מקום של כבוד שם.

קליעה למטרה

פורסם בתאריך: 20.2.2026

קליעה למטרה

אי שם בשנת 1975, אני בכיתה ז' בחטיבת הביניים עירוני ט"ז (איזה כיף זה לכתוב את האות השביעית...)
איכשהו נודע לי שבמועדון "הפועל" ממש ליד
הירקון איפה שגם נמצא אצטדיון אוסישקין המיתולוגי של הפועל תל-אביב בכדורסל, שמה, יש גם חוג קליעה למטרה עם רובי אוויר אולימפיים.

ביררתי האם אנחנו בגיל המתאים, ולהפתעתי, התשובה היתה חיובית וכך הלכנו יום אחד אני וחברי ישראל, שהפך אחר כך להיות הקוסם קליוסטרו, מרחוב סוקולוב דרך
ישעיהו ואחר כך ירמיהו שעוד נלמד עליהם בשעורי התנ"ך, והגענו לאוסישקין עליו למדנו בשיעורי ההיסטוריה.

המטווח היה אולם מקורה שלאורכו היו עמדות הירי, מעין דרגשים עליהם ניתן היה להניח את הרובים ושאר עזרים שונים. ובמרחק עשרה מטרים (באותו אולם) היו
המטרות.

שמו של מדריך הקליעה כבר פרח מזכרוני אבל את מראהו , קולו ובעיקר את נחת זרועו אזכור לנצח.

היינו מגיעים מספר דקות לפני שעת הפתיחה הרשמית של המטווח, ומחכים מתחת לאיזו סככה שלעתים הגנה מפני הגשם.

רובה אוויר אולימפי הוא לא צעצוע. מדובר במכשיר כבד למדי, כשישה קילוגרם, סוג של אתגר במיוחד לאחד כמוני ששקל אז, באותה כיתה ז' כשליש ממשקלי היום...

כל מתאמן, היינו בין הצעירים שם, קיבל מטרה, ריבוע נייר וכליו מודפסים מעגלים בעלי מרכז משותף, וכמה כדורי רובה אוויר - מעין קונוסי עופרת קטנים.

את המטרות חילקו לנו במשורה, ופעמים רבות היו אלה מטרות משומשות שחורי הפגיעה הקודמים בהן סומנו בעט כך שלא נתבלבל עם הפגיעות החדשות.

המטרות היו מושמות על מתקן שנשא אותן בעזרת גלגלת עד לקצה האולם במרחק עשרה מטרים מעמדת הירי.

כל מתאמן בזמנו החופשי היה צריך לקלוע למטרה כאשר המדד להצלחה היתה ה"מקבץ" כלומר ששלוש פגיעות של כדורים יהיו קרובות אחת לשנייה ככל האפשר, ללא חשיבות רבה למרחקן ממרכז המטרה.

הישיש קם ממקום מושבו, מדד עם סרגל את המרחק בין הפגיעות, סימן משהו בטבלת ההישגים שלי, ניגש אלי, הניף את ידו והנחית על לחיי סטירה מצלצלת שלא אשכח לעולם!

חזרתי לקלוע למטרה רק באימונים לפני תעסוקות במילואים...

אופניים

פורסם בתאריך: 30.1.2026

אופניים

Raleigh - אתמול קפץ לי בהיצע סרטוני היו-טיוב סרטון על זוג אופניים בריטי אייקוני - ראלי צ'ופר Chopper.

גרנו בתל אביב, בשדרת הפיקוסים היפה בעולם לדעתי שדרות עמנואל הרומי.

בדיוק ,David Tanne כבר בכיתה ב' או ג' רציתי אופניים. לחלק מחברי היו אופניים, חברי (היום פרופ') חזר עם הוריו משהות באירופה עם שני זוגות
אופניים מדגם שהיה אז חדש בארץ - מתקפלים.

ואם כך היה עלי להתכונן כדי שאגיע להולנד כשאני כבר יודע לרכב.

לצורך כך חברי לכיתה נרתמו, ללמד אותי לרכב על אופניים.

טסנו לשוויץ, משם אסף אותנו אבי במכונית הפרינץ ארבע הירוקה איתה חצה את האלפים כמה שבועות לפני, ובמכונית הקטנטנה הזו, נסענו חמישה בני אדם על
ציודם למשך שנה, דרך צרפת וגרמניה עד להולנד.

מימשו הורי את הבטחתם ורכשו עבורי זוג - Wageningen עם הגיענו לעיירת המחקר החקלאי וחנינגן אופניים משומשים (מאחור יותר הבנתי כי היו אלה אופני נשים
ללא ה"רמה") איתם ביליתי במשך כל אותה שנת שבתון. רכבתי איתם בכל יום לבית הספר וחזרה, מבית הספר, לשעורי ההתעמלות ולבריכת השחיה, וכמו כל ההולנדים
מזג אוויר לא היה מכשול בפני רכיבה. שנה שכנראה לא אשכח כל חיי.

כשחזרנו לארץ, כמה שבועות לפני פרוץ מלחמת יום כיפור, חיכיתי כמה חודשים ואז הרהבתי עוז ושאלתי, האם אוכל לרכב על אופניים גם כאן בארץ. "בשום
אופן לא!" פסקה אמי (ואבי אחריה).

חברי לכיתה כבר התחילו להתחדש באופניים משוכללים ומהודרים, אופנת המושבים המאורכים ושאר ניקלים נוצצים, ,Easy Rider "כיסאות הבננה" היתה בשיאה, כידונים בסגנון האופנועים בסרט וגם
שכלולים מכאניים בצורת מערכות הילוכים לאופניים.

כמובן שעם הגיל החלומות משתנים, ובמקום אופניים התחלתי לחלום על גלשנים, ולזה הורי ממש לא התנגדו, במיוחד כאשר החלטתי לבנות כאלה בעצמי (תוך כדי לימוד
נושא הפיברגלאס והפוליאסטר) - הכל בכיתה ט'.

כן, גם הוא היה) Honda XL אל החלום הדו-גלגלי חזרתי בשירותי הצבאי ומימשתי אותו בדמות אופנוע אדום).

אל האופניים חזרתי בשנות השלושים של חיי, התחלתי עם אופני שטח, ומשם לאופני כביש ואפילו כמה טריאתלונים. (כן, עם 30 קילוגרם פחות...)

זהו אירוע המתפרש על .Burning Man 2017 הפעם האחרונה בה רכבתי על אופניים היתה באירוע שטח כל כך גדול עד כי ההליכה ברגל שם לא
כל כך מעשית. בדרך לשם רכשנו בוולמארט שני זוגות אופניים ורודים שימשו אותנו שם בכיף לאורך כל האירוע.

איש הרקטה

פורסם בתאריך: 26.1.2026

איש הרקטה

לפני זמן-מה, הודיעה סוכנות החלל האמריקאית נאס"א על הפסקת פעילותה, עקב אובדן קשר עם הרכב אופורטיוניטי, שסייר בשלושים השנים האחרונות על אדמת מאדים. הרכב בעל

ששת הגלגלים, שתוכנן לפעול במקור תשעים יום, ולגמוע מרחק של כ-קילומטר אחד, פעל במשך כשלושים שנים וגמע כ-45 קילומטרים (הוא נע מאוד לאט) וסיפק תמונות מרהיבות ומידע רב על המתרחש על הפלנטה השכנה לנו.

רבים ברשת החברתית, הללו ושבחו את כלי הרכב, אני בחרתי להלל ולשבח את המהנדסות והמהנדסים, המדעניות והמדעים שתכננו ובנו אותו, ואפשרו את המדע הבדיוני הזה להפוך למציאות.

"מאדים אינו המקום לגדל את ילדיך

ואין שם גם אף אחד שיגדל אותם"

In fact it's cold as hell

And there's no one there to raise them if you did

בצד של מילות השיר, היה טור מידע נוסף אודותיו, ובו נכתב שברני טאופין כתב את השיר בעקבות סיפור קצר של סופר המדע הבדיוני ריי ברדבורי שפורסם אי-שם בשנות החמישים של המאה העשרים.

הסיפור מסופר על ידי דאג, נער בן ארבע עשרה, שאביו טס בחלל בכל פעם במשך שלושה חודשים ואז מגיע לחופשה קצרה בבית. במהלך הסיפור, האב נוכח בבית. הסיפור הוא על המאבק המתחולל במוחו של האב בין הרצון להיות בחלל לבין השאיפה לחיות חיים נורמליים (וטובים?) להיות בבית עם המשפחה, לכסח את הדשא, לספוג את אור השמש ולהריח את ריח הים. גאונותו של ברדבורי באה לידי ביטוי בסיפור הזה ביכולת שלו לשלב בין פנטסיה למציאות יומיומית הקרובה לכל קורא.

"אתמול בלילה היא ארזה את התיקים שלי, לפני הטיסה

שעת השיגור - תשע בבוקר"

She packed my bags last night pre-flight

Zero hour nine A.M.

איש הרקטה של טאופין, מתגעגע לכדור הארץ, הוא מתגעגע לרעייתו. מבחינת הטיפול בילדים, זה כנראה לא בראש מעייניו, והוא כותב את אותה שורה על מאדים
שאין שם מי שיגדל את הילדים... -

יומיים אחרי פרסומו של השיר, שוגרה לירח החללית אפולו 16. אחד האסטרונאוטים שהיו על סיפונה הוא צ'ארלי דיוק הבן, אז בן 36, האדם הצעיר ביותר
שהלך על אדמת הירח.

לפני שעזב את הירח הניח דיוק את תמונת משפחתו, עטופה בפלסטיק, על אדמת הירח, תוך כדי צילום של מעשיו. על גב התצלום של משפחתו כתב
דיוק: "זו משפחתו של האסטרונאוט צ'רלי דיוק, מכוכב הלכת ארץ שנחת על הירח ב -20 באפריל 1972. אף על פי שאיש אינו יודע זאת בוודאות,
סביר להניח שהתמונה המשפחתית עדיין שם, עדות לאב שטס לירח.

איש הרקטה / ריי ברדבורי

הגחליליות האלקטרוניות ריחפו מעל שערה הכהה של אמא מאירות את דרכה. היא עמדה בפתח חדר השינה שלה והביטה בי כשעברתי במסדרון הדומם. "האם תעזור לי
לשמור עליו, שישאר כאן הפעם?" שאלה. "אני חושב שכן," אמרתי. "בבקשה." התחננה אמא, הגחליליות הטילו פיסות אור על פניה הלבנות. "הפעם אסור לו לטוס שוב."
בסדר," אמרתי, לאחר שהות קצרה. "אבל זה לא יעזור. אין בזה טעם.""

אמא הלכה, והגחליליות, עם כל האלקטרוניקה שלהן, חגו מעליה כמו קבוצת כוכבים תועה, מאירות את דרכה בחושך. שמעתי אותה אומרת בקול רפה, "בכל זאת, אנחנו
מוכרחים לנסות." גחליליות אחרות הלכו בעקבותי אל חדרי. כשצנחתי על המזרון הצטיירה עליו צורת מעגל מסביבי, הגחליליות קרצו.

השעה היתה שעת חצות, אמא ואני שכבנו במיטותינו ממתינים בחושך, קיר חוצץ ביננו. המיטה החלה לנענע אותי ולשיר לי. נגעתי במתג. השירה והניענוע המרדים נעצרו.
לא רציתי להירדם. לא רציתי לישון בכלל. הלילה הזה לא היה שונה מאלף לילות אחרים. היינו מתעוררים בלילות ומרגישים את האוויר הקריר מתלהט, מרגישים את
האש ברוח, או רואים את הקירות בוערים בצבע בהיר לרגע, ואז ידענו שהרקטה שלו היתה מעל ביתנו, עצי האלון היו מזדעזעים. שכבתי שם, בעינים פקוחות
לרווחה, נושם עמוקות, ואמא בחדרה. קולה היה נשמע במערכת הקשר האל-חוטית הפרושה בין החדרים: "האם הרגשת את זה?" והייתי עונה, "זה הוא, הכל בסדר." זו
היתה ספינת החלל של אבי שחלפה מעל העיירה שלנו, עיירה קטנה שמעליה לא טסו בדרך כלל ספינות חלל. כך שכבנו, ערים, בשעתיים הבאות, חושבים לעצמנו,
אבא נחת עכשיו בספרינגפילד, כעת הוא על המסלול, עכשיו הוא חותם על הניירות, עכשיו הוא במסוק," עכשיו הוא מעל הנהר, עכשיו הגבעות, עכשיו הוא מנחית
את המסוק בנמל התעופה הקטן בכפר גרין כאן ליד. . . .

עם עלות השחר, מותש ממסעותי וחושש מכך שהתגליתי, החזרתי את התיק ואת המדים לחדר השינה של הורי.

חזרתי לישון.

כשירדתי למטה, אבא כבר ישב ליד שולחן ארוחת הבוקר, נוגס בטוסט. "איך ישנת דאג? " שאל, כאילו היה כאן כל הזמן, ולא נעלם למשך שלושה
חודשים. "בסדר," אמרתי. "טוסט?" שאל ולחץ על כפתור, ושולחן ארוחת הבוקר הכין לי ארבע פרוסות, זהובות-חמימות.

אני זוכר את אבי באותו יום אחר הצהריים, חופר וחופר בגינה, הוא נראה כמו חיה התרה אחר משהו.
זרועותיו הארוכות והכהות נעות במהירות, נוטעות, מהדקות,
מתקינות, חותכות, גוזרות, פניו הכהים הביטו תמיד למטה אל פני האדמה, עיניו תמיד מסתכלות למטה אל מעשיו, לעולם לא אל השמים, אף פעם לא מביטות
בי או אפילו באמא, אלא אם כן כרענו איתו כדי להרגיש את האדמה הנספגת בסרבל העבודה בברכיים, לטמון את ידינו בתוך האדמה השחורה ולא להביט
בשמים הבהירים, המוטרפים. ואז הוא היה מציץ לצדדים, אל אמא או אלי, וקורץ לנו בעדינות, וממשיך, מתכופף, פניו כלפי מטה, השמים בוהים בגבו.

באותו לילה ישבנו על הנדנדה המכאנית במרפסת. הרוח נשבה על פנינו ושרה לנו. היה זה בקיץ, הירח האיר והיתה לנו לימונדה, החזקנו את הכוסות הקרירות
בידינו, אבא קרא את העיתונים והאזין לסטריאו שבקע מתוך הכובע המיוחד שחבש על הראש והופך את הדף המיקרוסקופי בעזרת המצלמה המגדלת שהופעלה על ידי שלושה

מצמוצי עיניים. אבא עישן סיגריות וסיפר לי איך זה היה כשהוא היה ילד בשנת 1997. אחר כך אמר, כפי שאמר תמיד, "תגיד, למה אתה לא
יוצא לשחק בבעיטות, דאג?" שתקתי, אבל אמא אמרה, "הוא משחק, בלילות שבהם אתה נעדר." אבא הביט בי ואז, בפעם הראשונה באותו יום, הביט בשמים.

אמא תמיד הסתכלה עליו כשהביט בכוכבים. ביום ובלילה הראשונים, כשהגיע הביתה, הוא כמעט ולא הביט בשמים. חשבתי עליו כשחפר וחפר בזעם בגינה, ופניו כמעט נדחפו
אל האדמה. אבל בלילה השני הוא הביט שוב בכוכבים. אמא לא כל כך פחדה מהשמים, היו אלה כוכבי הלילה אותם רצתה לכבות, ולפעמים כמעט יכולתי
לראות אותה מושיטה יד לאיזה מתג נסתר שיכבה אותם לפחות במוחה, אבל לא מצאה אחד כזה. בלילה השלישי אבא היה כאן על המרפסת ממתין עד
שכולם היו מוכנים ללכת לישון, ואז הייתי שומע את אמא קוראת לו, כמעט כמו שהיא קראה לי כשהייתי ברחוב לפעמים. ואז הייתי שומע את אבא
מסדר את העינית האלקטרונית בדלת, ונאנח.

מחר בבוקר, אבא יאכל ארוחת בוקר, אני אציץ למטה ואראה את התיק השחור הקטן שלו ליד רגליו. הוא ימרח חמאה על הטוסט שלו. אמא תישאר
לישון עד מאוחר. "אבא ילחץ את ידי ויאמר: "נתראה בעוד שלושה חודשים, נכון דאג?" "נכון." אענה, והוא יצא אל הרחוב, בלי לקחת מסוק או חיפושית
או אוטובוס, רק ילך עם מדיו החבויים בתוך התיק הקטן שלו מתחת לבית שחיו; הוא לא ירצה שמישהו יחשוב שהוא גאוותן עקב היותו טייס חלל.
שעה אחר כך, אמא תקום לאכול ארוחת בוקר ותאכל חתיכת טוסט יבש.

אבל עכשיו ערב, הערב הראשון, הערב הטוב, והוא לא הביט כלל בכוכבים.

בואו נלך לקרנבל הטלוויזיה," אמרתי. "בסדר גמור" אמר אבא. אמא חייכה אלי. מיהרנו העירה במסוק" ולקחנו את אבא דרך אלף מוצגים, שיסתכל בכל דבר ורק
לא למעלה, אל השמים. צחקנו על דברים מצחיקים והרצנו מול דברים רציניים. חשבתי לעצמי, אבא שלי טס אל שבתאי ואל נפטון ואפילו אל פלוטו, אבל
הוא אף פעם לא מביא לי מתנות. נערים אחרים שאבותיהם טסים לחלל מקבלים חתיכות של עפרות מקליסטו (ירח של צדק) וגושי מטאורים שחורים או חול
כחלחל. אני רוצה אוסף משלי, אני מחליף עם נערים אחרים, סלעי מאדים וחולות מחמה (מרקורי) שממלאים את חדרי. אבא מעולם לא העיר לי על כך.
נזכרתי שפעם הוא הביא משהו לאמא. הוא שתל כמה חמניות שהביא ממאדים בחצר שלנו, אבל אחרי שהוא נעלם לחודש והחמניות גדלו, אמא יצאה יום אחד
וגדעה את כולן.

כשעצרנו באחד המוצגים התלת-ממדיים בקרנבל, מבלי לחשוב, שאלתי את אבא את השאלה ששאלתי תמיד: "איך זה בחלל?" אמא ירתה בי מבט מבוהל. אבל היה כבר

מאוחר מדי. אבא עמד שם חצי דקה תמימה מנסה למצוא תשובה, ואז משך בכתפיו ואמר. "זה הדבר הכי טוב בחיים, בחיים הכי טובים שיש." ואז
תפס את עצמו ואמר. "אה, זה באמת שום דבר מיוחד. שגרתי. זה לא ימצא חן בעיניך." הוא הביט בי בחשש. "אבל אתה תמיד חוזר." אמרתי
סוג של הרגל." אמר."

לאן תטוס הפעם?" שאלתי "עוד לא החלטתי. אני צריך לחשוב על זה." אמר. הוא תמיד חשב על כך."

באותם ימים היו מעט מאוד טייסי טילים והוא יכול לבחור את המשימות, לעבוד במה שאהב.

בלילה השלישי לשיבתו הביתה אפשר היה לראות אותו מביט בכוכבים ובורר את מסעותיו הבאים. "בוא, "אמרה אמא, "בוא נלך הביתה." כשהגענו הביתה היה עדיין מוקדם.
רציתי שאבא ילבש את המדים שלו. לא הייתי צריך לבקש את זה - זה תמיד אמלל את אמא - אבל לא יכולתי להתאפק. הוא תמיד
סירב. מעולם לא ראיתי אותו בתוכם, ולבסוף אמר, "הו, בסדר." חיכינו בטרקלין בעוד הוא עולה למעלה.
אמא הביטה בי, כאילו לא יכלה להאמין שבנה שלה
יכול לעולל לה את זה. העפתי בה מבט. "אני מצטער," אמרתי.

אתה לא עוזר בכלל, "אמרה. "בכלל." לרגע היתה רחש באוויר. "הנה אני," אמר אבא בשקט. הבטנו בו" במדיו. שחורים ומבריקים עם כפתורי כסף ושולי כסף
בעקבי המגפיים השחורים, ונראה כאילו מישהו חתך את הזרועות ואת הרגליים והגוף כערפילית כהה, עם כוכבים קלושים בוהקים. זה מתאים כמו כפפה ליד ארוכה ודקה,
וזה הריח כמו אוויר קריר מתכת וחלל. היה להם ריח של אש וזמן. אבא עמד במרכז החדר, מחייך במבוכה.
"תסתובב," פקדה אמא. עיניה היו מרוחקות,
מביטות בו.

פעם ניסיתי לכסח את הדשא. "לא." אמא עמדה בדלת. "תכניס את המכסחת." כך גדל הדשא במשך שלושה חודשים בכל פעם בלי כיסוח.

אבא כיסח את הדשא כשחזר הביתה. אמא גם לא הרשתה לי לעשות שום דבר אחר, כמו לתקן את מכונת ארוחת הבוקר החשמלית או את קורא
הספרים המכני. היא שמרה על הכול, כאילו לחג המולד. ואז הייתי רואה את אבא מכה בפטיש או בונה ומתקן משהו, ותמיד מחייך, ואמא מחייכת מעליו,
מאושרת.

לא, היא מעולם לא דיברה עליו כשהלך.

ובאשר לאבא, הוא מעולם לא עשה שום דבר כדי ליצור קשר על פני מיליוני הקילומטרים בהם שהה. פעם אמר, "אם הייתי מתקשר אלייך, הייתי רוצה

להיות איתך. ואז לא הייתי מאושר."

פעם אבא אמר לי, "אמך מתייחסת אלי לפעמים, כאילו לא הייתי כאן - כאילו אני בלתי נראה." ראיתי אותה עושה את זה. היא היתה מסתכלת
דרכו, מעבר לכתפו, על סנטרו או על ידיו, אך לא על עיניו. ואם היתה מביטה בעיניו, עיניה היו כבויות, כמו חיה שנרדמה.

היא אמרה "כן" בעיתוי הנכון, וחייכה, אבל תמיד חצי שנייה מאוחר מהצפוי. "אני לא שם בשבילה," אמר אבא. אבל בימים אחרים היא תהיה שם והוא
יהיה שם בשבילה, והם יחזיקו ידיים ויטיילו מסביב לבלוק, או ייסעו, שערה של אמא יתנופף כמו שיער נערה לאחור, והיא תנתק את כל המכשירים המכאניים
במטבח ותאפה לו עוגות מדהימות, פשטידות ועוגיות, ותביט עמוק בפניו, מחייכת חיוך אמיתי.

אבל בסוף הימים הללו שבהם הוא היה בבית, היא היתה בוכה תמיד. אבא היה עומד חסר אונים, מביט בחדר כאילו כדי למצוא תשובה, אבל לא
מצא.

אבא הסתובב לאט, חנוט במדיו, כדי שנוכל לראות. "תסתובב שוב," אמרה אמא.

למחרת בבוקר אבא נכנס הביתה עם כרטיסים. כרטיסי טיסה בצבע ורוד לקליפורניה באמצעות טיל, כרטיסים כחולים למקסיקו. "בואו!" אמר. "נקנה בגדים חד פעמיים ונשרוף אותם
כשיתלכלכו.

תראה, נטוס בטיל הצהריים לעבר לוס אנג'לס, ניקח את המסוק של השעה שתיים לסנטה ברברה, ונגיע עם המטוס של תשע לאנסנאדה, שם נישן בלילה!"

נסענו לקליפורניה ליום וחצי, נסענו לאורך החוף של האוקיינוס השקט, ישבנו סוף סוף על החולות במאליבו וצלינו נקניקיות בלילה. אבא הקשיב או שר או צפה
במתרחש מכל עבר, נאחז בדברים כאילו העולם הוא צנטריפוגה המסתובבת במהירות כה רבה עד שהוא עלול לעוף מאיתנו בכל רגע. אחר-הצהריים האחרון במאליבו אמא נשארה
בחדר המלון.

זמן רב שכב אבא על החול לצדי בשמש החמה. "אהה," הוא נאנח, "זה הדבר האמיתי." עיניו נעצמו.

הוא שכב על גבו, שותה את השמש. "לזה אני מתגעגע," אמר. "כשאני על הטיל, כמובן". אבל הוא מעולם לא אמר "רקטה" או הזכיר את הרקטה
ואת כל הדברים שלא ניתן היה לחוש על הרקטה: את רוח האוקיאנוס המלוחה שלא נושבת על פניך, כשאתה בחללית אין שמים כחולים או שמש צהובה
או בישול של אמא. אי-אפשר לדבר עם בנך בן הארבע-עשרה כשאתה בחלל."

ידעתי שעכשיו נדבר, כפי שתמיד דיברנו, שלוש שעות ברצף. כל אחר הצהריים דיברנו הלוך ושוב בשמש העצלנית על הציונים בבית הספר, כמה אני יכול לקפוץ,
כמה מהר אני יכול לשחות. אבא הנהן בכל פעם שדיברתי וחייכתי וטפחתי על חזי בקלילות. לא דיברנו על רקטות או על חלל, אבל דיברנו על
מקסיקו, שם נהגנו פעם במכונית עתיקה, ועל הפרפרים שתפסנו ביערות הגשם הירוקים החמים של מקסיקו בצהריים, וראינו את מאה הפרפרים שנשאבו במאייד, גוססים שם, מכים בכנפי התכלת והארגמן שלהם, מתעוותים. יפה ועצוב.

היה זה בחמש אחר הצהרים, כשאספנו את המגבות שלנו וחזרנו לאורך החוף, צופים בגולשים. אבא פנה אלי ואמר: "דאג, אני רוצה שתבטיח לי משהו." "מה?"
שאלתי, "אל תהייה טייס חלל."

עצרתי. "אני מתכוון לזה," אמר. "כשאתה שם אתה רוצה להיות כאן, וכשאתה כאן אתה רוצה להיות שם. אל תתחיל את זה. אל תיתן לזה לתפוס
אותך." "אבל ..." מחיתי "אתה לא יודע מה זה. בכל פעם שאני נמצא שם אני חושב, אם אי פעם אחזור לכדור הארץ אני אשאר בו;
לעולם לא אצא שוב. אבל אני יוצא, ואני מניח שתמיד אצא."

חשבתי להיות טייס חלל במשך זמן רב," אמרתי, הוא לא שמע אותי. "אני מנסה להישאר כאן. מהרגע שהגעתי הביתה בשבת האחרונה אני מנסה להישאר כאן,
זה כל כך קשה."

זכרתי אותו מזיע בגן, ובכל הנסיעות, והשיחות הקשבתי, וידעתי שהוא עשה את כל זה כדי לשכנע את עצמו שהים והעיירות והאדמה ומשפחתו היו הדברים האמיתיים
הטובים והדברים היחידים.

בתוך תוכי ידעתי איפה הוא יהיה הערב: צופה על אבני החן בקבוצת אוריון מהמרפסת הקדמית שלנו .
"תבטיח לי שלא תהיה כמוני," אמר. היססתי קצת.
בסדר," אמרתי. הוא לחץ את ידי. "ילד טוב," אמר."

באותו לילה הארוחה היתה בסדר. אמא רצה במטבח עם חופן של קינמון ובצק וסירים ומחבתות, ותרנגול הודו גדול על השולחן, עם רוטב חמוציות, אפונה ופאי
דלעת. "באמצע אוגוסט?" שאל אבא, נדהם. "אתה לא תהיה כאן לחג ההודיה." "אז לא אהיה" סנט בה. הוא הרים את המכסים מכל אחת מהסירים והניח
לריח אדי הקיטור לנוח על פניו השזופים והשמיע אנחת הנאה בכל שאיפה כזו. הוא הביט בחדר ובידיו. הוא הביט בתמונות שעל הקיר, על הכיסאות, על
השולחן, עלי ועל אמא.

הוא כחכח בגרונו. גמלה בליבו החלטה. "לילי?" "כן?" אמא הביטה מעבר לשולחן שנראה כמו מלכודת כסף נהדרת, בור רוטב מופלא, שבעזרתו, כמו חיות העבר שנתפסו
בבריכת זפת, עלול בעלה להתפס ולהשאר סוף סוף, בוהה החוצה דרך סורגי עצמות המשאלה, בטוח לנצח.

המחשבות טרפו את דעתי. תגיד את זה, מהר; שתשאר בבית הפעם, לתמיד, ולעולם לא תיעלם; תגיד את זה!

בדיוק אז חלפה רקטה מחוץ לחדר, ושמשת החלון רעדה בצליל של בדולח. אבא העיף מבט אל החלון. הכוכבים הכחולים של הערב כבר היו שם, והפלנטה
האדומה מאדים עלתה במזרח. אבא הסתכל על מאדים לרגע. ואז הושיט את ידו לעברי. "אפשר לקבל קצת אפונה," אמר. "סליחה," אמרה אמא. "אני הולכת להביא
קצת לחם." היא מיהרה אל המטבח. "אבל יש לחם על השולחן," אמרתי. אבא לא הביט בי כשהתחיל לאכול.

לא יכולתי לישון באותו לילה.

ירדתי באחת לפנות בוקר. אור הירח האיר באור קפוא על כל הבית, והטל נצץ כשלג על הדשא שלנו. עמדתי בפתח בפיג'מה והרגשתי את רוח הלילה
החמה. ידעתי שאבא יושב במרפסת על הנדנדה המכאנית, מתנדנד קלות. יכולתי לראות את צדודיתו נוטה לאחור, הוא התבונן בכוכבי השמים. עיניו היו כמו בדולח אפור,
הירח ניבט בכל אחת מהן. יצאתי וישבתי לידו. התנדנדנו זמן מה. לבסוף שאלתי, "בכמה דרכים אפשר למות בחלל?"

מיליון." זרק "אפשר דוגמאות?" שאלתי "מטאורים שפוגעים בך. האוויר שאוזל מהחללית שלך. או" שביטים שלוכדים אותך במסעם. זעזוע מוח. חנק. פיצוץ. כח צנטריפוגלי. תאוצה גבוהה
מדי. נמוכה מדי. החום, הקור, השמש, הירח, הכוכבים, כוכבי-הלכת, האסטרואידים, הפלנואידים, הקרינה. . "..."

יש קבורה בחלל?""

הם לעולם לא ימצאו אותך." "איפה יחפשו?" "מיליארד קילומטרים. קברים בחלל - כך נקראת התופעה." אתה הופך למטאור או לכוכב לכת שחג לעד בחלל." לא
אמרתי דבר. "דבר אחד," הוסיף אחר-כך, "המוות בחלל מהיר.. זה נגמר ככה. אתה לא משתהה. רוב הזמן אתה אפילו לא יודע את זה. אתה מת,
וזהו."

עלינו למיטה. הבוקר הגיע. הוא עמד בפתח, והקשיב לכנרית הצהובה ששרה בכלוב הזהב. "טוב, החלטתי," אמר. "בפעם הבאה שאחזור הביתה, אני אשאר בבית." "אבא!" אמרתי.

ספר זאת לאמך כשתתעורר" אמר. "אתה מתכוון לזה?!" שאלתי? הוא הינהן בכובד ראש. "נתראה בעוד כשלושה חודשים".

הוא ירד במורד הרחוב, נושא את המדים שלו בתיק הסודי, שורק ומביט בעצים הירוקים הגבוהים, קוטף תות-עץ ומתרחק אל הגוון הבהיר של שעות הבוקר המוקדמות.

. . .

שאלתי את אמא כמה דברים באותו בוקר, כמה שעות אחרי שאבא יצא. "אבא אמר שלפעמים את מתנהגת כאילו את לא שומעת או רואה אותו," אמרתי.
ואז אמא הסבירה לי הכל בשקט:

כשהוא יצא לחלל לפני עשר שנים, אמרתי לעצמי, הוא מת. או חשוב כמת. אז תחשבי שהוא מת."
וכשהוא חוזר, שלוש או ארבע פעמים בשנה, זה
לא הוא בכלל, זה רק זיכרון קטן או חלום נעים. ואם זיכרון או חלום מפסיקים, זה לא נורא. אז רוב הזמן אני חושבת שהוא מת
אבל לפעמים -"" " ...

לפעמים אני לא יכולה להתאפק. אני אופה פשטידות ומתייחסת אליו כאילו הוא חי, ואז זה כואב."

לא, מוטב לחשוב שהוא לא נמצא כאן כבר עשר שנים ולא אראה אותו עוד לעולם. ככה קל יותר."

הוא לא אמר בפעם הבאה שהוא ישתקע." היא טילטלה את ראשה לאט. "לא, הוא מת. אני בטוחה מאוד בזה."

אם כך הוא יקום לתחייה," אמרתי."

לפני עשר שנים," אמרה אמא, "חשבתי, מה אם ימות על נגה? לאחר מכן לעולם לא נוכל להסתכל על נגה שוב. מה אם ימות על מאדים?"
לעולם לא נוכל להסתכל שוב על מאדים, או מה אם הוא ימות על צדק או שבתאי או נפטון? בלילות שבהם כוכבי הלכת האלה היו גבוהים
בשמים, לא היינו רוצים שום קשר לכוכבים הללו."

אני מניח שלא," הסכמתי."

ההודעה הגיעה למחרת. השליח מסר לי אותה. קראתי אותה בעודי עומד על המרפסת. השמש שקעה.
אמא עמדה מאחורי דלת הרשת, מתבוננת בי מקפל את ההודעה
ומניח אותה בכיסי.

אמא," אמרתי."

אל תגיד לי משהו שאני לא יודעת," אמרה."

היא לא בכתה.

טוב, זה לא היה מאדים, וגם לא נגה, וזה לא היה צדק או שבתאי מה שהרג אותו.

לא היינו צריכים לחשוב עליו בכל פעם שצדק או שבתאי או מאדים האירו את שמי הערב. זה היה שונה.
ספינתו נפלה אל תוך השמש. והשמש
היתה גדולה, לוהטת וחסרת רחמים, והיא תמיד היתה בשמים ואי אפשר להתחבא ממנה.

וכך, זמן רב לאחר מות אבי, אמא ישנה בימים ולא היתה יוצאת מהבית. אכלנו ארוחת בוקר בחצות
וארוחת צהריים בשלוש לפנות בוקר, ארוחת ערב בקור
העמום של שש בבוקר. הלכנו למופעי חצות ונרדמנו עם הזריחה. במשך זמן רב, הימים היחידים שבהם
יצאנו לטיול היו הימים שבהם ירד גשם ולא היתה
שמש. ———-

המחזה בקומיקס

https://www.youtube.com/watch?v=aGYTpnn5qFw

טיזר לקריאה

https://www.youtube.com/watch?v=v2M5SnLlEvk

המקור

http://bit.ly/2DCb2p9

מאמר מרתק על הסיפור, אלטון ג'ון והאסטרונאוט צ'ארלי דיוק

http://blog.pshares.org/index.php/fiction-responding-to-fiction-ray-bradbury-and-elton-john/

http://cargocollective.com/sunmiflowers/The-Rocket-Man

פסל לזכרו של המחבר

ברני טאופין על רוקט מן

https://www.wsj.com/articles/bernie-taupin-tells-the-story-behind-1972s-rocket-man-1522849896

The Rocket Man

הפטיפון

פורסם בתאריך: 5.12.2025

הפטיפון

דצמבר 5 2025

המליץ לי לאחרונה , Yoav Kronkop חברי לספסל הלימודים בבית הספר היסודי ובחטיבת הביניים לצפות בסרט "Becoming Led Zeppelin" .

מכיוון שאני מעריך את דעתו ואוהב מאוד את הלהקה האייקונית הזו, צפיתי בסרט ונהנתי מאוד. רואים שם את תולדות חייהם של ארבעה מוזיקאים סופר-מוכשרים החל
משנות העשרה המוקדמות שלהם ועד להפיכתם ללהקה שהיתה מהפופולאריות ביותר בהיסטוריה.

באחד הקטעים בסרט, (דקה 33) לשניות בודדות, ג'ימי פייג' - הגיטריסט שיש האומרים שאצבע האל Babe I'm Gonna נגעה בו, מספר כיצד התחיל ליצור את
ואומר כי התבסס על ביצוע של השיר על ידי ג'ואן באאז מתקליט משנת 1962. ,Leave You

השניות הבודדות האלו בהן סיפר פייג' על מקור השיר מבחינתו, טלטלו אותי והחזירו במסע נוסטלגי שישים שנה (כמעט) לאחור.

נולדתי בשנת 1962. גרנו בדירה קטנה בקומת גג בשדרת עצי הפיקוס היפה בעולם - ברחוב שדרות עמנואל (הרומי) בתל אביב.

בערך מאז שאני זוכר את עצמי גיל שלוש או ארבע, היה בבית פטיפון שהשמיע מוזיקה.

הפטיפון שכן בתוך רהיט עץ, מצופה "פוליטורה" שהכיל גם רדיו מנורות - מעין מרכז "מולטימדיה" ביתי של תחילת הסיקטיז בישראל, אפילו טלוויזיה בשחור-לבן עוד לא
היתה לנו.

מלאי התקליטים היה קטן, למיטב זכרוני עד לבר-המצווה שלי זה לא הגיע למספר דו-ספרתי.

היו שם תקליטים כגון "50 שירי ילדים" שהורי היו מסוגלים להרוג את מי שנתן להם אותו... הבולרו של ראוול, פטר והזאב - מסופר בקולו המרעים
של יוסי ידין, מקס ומוריץ מסופר בקולו המשעשע של יוסי בנאי ו... שני תקליטים של ג'ואן באאז.

אני זוכר את התקליטים האלה היטב, את העטיפות שלהם בהן צילום פניה של באאז בתקריב ובחדות שהקנו קרבה בלתי אמצעית אליה גם אם זו היתה
רק עטיפה מבריקה של תקליט.

יותר מהזיכרון הויזואלי של עטיפת התקליט - אני זוכר את הצליל.

הורי הבחינו כנראה עוד כשהייתי צעיר 4-5, שאני שולט לא רע באצבעותי ולימדו אותי להשתמש בפטיפון.

התקליט שכן באריזת נייר (לימים - ניילון) פנימית בתוך העטיפה החיצונית (זו עם התמונה) למדתי להוציאו בזהירות, להמנע ככל האפשר מנגיעה בו, אלא רק בצדדיו.

הפטיפון היה כזה שניתן היה לשים בו כמה תקליטים אחד על גבי השני כמו על שיפוד בחלקו העליון והם היו נופלים אל הפלטה המסתובבת כל
אחד בתורו לאחר סיום נגינת התקליט שלפניו, בהתאם למיקום זרוע ה"מחט" המנגנת.

מעולם לא השתמשתי במנגנון ריבוי התקליטים אבל אני זוכר אותו היטב משום שכלל זרוע נוספת שניתן היתה לסובבה שמנעה את נפילת התקליטים שעדיין לא נוגנו.

אחרי שהתקליט הגיע אל הפלטה המסתובבת זרוע המחט הגיעה באופן אוטומטי אל היקפו החיצוני והחלה עושה את דרכה במסלול המחורץ של התקליט, תוך כדי השמעת
פיצפוצי חשמל סטאטי, ו"טיקים" של שריטות.

ואז זה מגיע: מחיאות הכפיים (עד היום אני לא יודע אם זה אפקט בעריכה) , פריטה על מיתרי גיטרה קלאסית, ואז הקול הזה שחותך את
.Baaaaabe I'm Gonna Leave You האוויר בצלילות שאין שווה לה - שר

אני זוכר עוד כמה שירים מאותו תקליט, אבל זה שפתח נחרט עמוק כל כך.

לגרסה של לד-זפלין. יובל היה , Yuval Erel כעשור אחר כך, התוודעתי, דרך השכן מהמרפסת ממול מהראשונים בארץ שהחזיק תקליטים של פינק-פלויד, לד-זפלין ולהקות רוק נוספות שנקראו אז "מחתרתיות" .

בכל יום בצהריים, יובל היה פותח את התריסים במה שהיה פעם מרפסת, מניח כרית צבעונית רקומה על מסילות התריסים, שם את אחד התקליטים בפטיפון וכל
הרחוב היה יכול לשמוע את בשורת הרוק המתקדם משדרות עמנואל (הרומי) ועד למשורר אחר מוקדם יותר - שלמה אבן-גבירול...

בדיעבד מסתבר שג'ואן באאז לא כתבה את השיר, אלא ביצעה שיר של זמרת הפולק אן ברדון מ-1959. בתקליט של באאז (וגם בזה המקורי של זפלין)
ברדון לא קיבלה קרדיט. הצדק נעשה רק שנים רבות לאחר מכן. אבל עבור הילד בן החמש שהייתי, זה תמיד יהיה הצליל ההוא שבוקע מהפטיפון בסלון
המואר בתל אביב.

רוצים לשמוע:

ג'ואן באז:

https://youtu.be/CycPywkLBVE?si=NuV8xY3aAj_oWu7L

לד זפלין:

https://youtu.be/dZitPJMh60A?si=B0zEfnmVLZd2OYHY

התמונה - מורכבת מתמונות של התקליט של באאז, פטיפון מהסיקסטיז ותמונה שלי מאז - נוצרה באמצעות Nano Banana Pro מחולל התמונות המופלא

באולינג

פורסם בתאריך: 18.11.2025

באולינג

ספטמבר 16 2025

השבוע, במסגרת "חצי יום גיבוש" בעבודה, פקדתי אולם באולינג בפעם הראשונה מזה עשרות שנים רבות.

האירוע התקיים במתחם "חוצות המפרץ", שפעם שימש בית למפעלי וולקן, פאר התעשייה הישראלית בכלל ותעשיית המתכת בפרט. חנינו ליד אחד המבנים, שמאכלס היום חנויות גדולות
לחדרי שינה. מעל דלת קטנה בכניסה, נגלה שלט "באולינג". נכנסנו, וירדנו קומה או שתיים במדרגות.
כל המתחם, למעשה, ממוקם מתחת לאדמה.

ברגע שנכנסתי לאולם הבאולינג, זה הכה בי! מחזה דומה, עד כדי זהה, נגלה לעיני כשהייתי ילד, בפעם הראשונה שנכנסתי לאולם הבאולינג המודרני הראשון בתל אביב.
ראוי להזכיר, כי הבאולינג המודרני הראשון בישראל הוקם בחיפה כבר בשנת 1964.

למה "מודרני"? כשחקרתי מעט בנושא, קראתי כי את מסלולי הבאולינג (קגל בשפה הגרמנית) הראשונים בישראל בנו הטמפלרים שהגיעו לארץ במחצית המאה ה-19. הם בנו מסלולי קגל פתוחים מתחת לכיפת השמיים במושבותיהם, כמו בשרונה ובחיפה. חלקם שוחזרו ופעילים עד היום.

נחזור לאולם הבאולינג ה"מודרני" הראשון בתל אביב. כשהייתי בן 7 או 8, נבנה ברחוב אבן גבירול מבנה גדול, מתחת לכפר הערבי סומייל. כששאלנו מה יהיה
שם, אמרו לנו "הגדולים" שתיפתח שם חנות כלבו גדולה של "שקם", המיועדת למשפחות החיילים ומקורביהם. הקנייה בשקם הייתה אז מותנית בהצגת "בולים" מיוחדים שהעניקו הנחה.
את הבולים הללו חילקו לחיילי קבע גם בזמן שירותי הצבאי. נאמר לנו שחוץ מהשקם, המבנה יכלול גם באולינג. לא ידעתי במה מדובר, והמילה "כדורת" בכלל
לא הייתה אז בשימוש.

הגיע היום, ואולם הבאולינג נפתח. גרנו אז בשדרות עמנואל פינת סמטת "אליהו בחור", כ-150 מטר מהכניסה. כאמור, הייתי בן 7 או 8, כשהלכתי לראות את
הפלא הזה. סוג של "חוץ לארץ" במרחק של מעבר כביש. נכנסנו בדלת (לא גדולה במיוחד), ובדומה לחוויה השבוע, ירדנו במדרגות, או אולי כבר הייתה מעלית,
קומה או שתיים למטה.

כאן צריך להקדיש פסקה בעניין העישון! באותם ימים, סוף שנות השישים ותחילת השבעים, העישון היה מותר בכל מקום, ללא הגבלה, ואף אחד לא דיבר על
עישון פסיבי. מה שהכי זכור לי משם הוא העשן הסמיך שאפף את הקומה התת-קרקעית, למרות המיזוג החדשני לאותה תקופה. הצריבה בגרון ובעיניים זכורה לי היטב!

למרות העשן והצריבה, הכניסה לאולם הייתה ממש מעבר פאזה, בדומה לדני, לדוד ולסוס "נגרו קבלו" מ"35 במאי" מאת אריך קסטנר, שעוברים פאזה כשהם נכנסים לארון.
היה שם ריח מיוחד, תאורה וריהוט אמריקאי שלא הכרנו, ובעיקר המסלולים המבהיקים, אצטבאות הנעליים (המיוחדות?) ומדפי הכדורים המבריקים.

באופן מפתיע, לא הייתה הגבלת גיל. אף אחד לא ביקש מאיתנו לצאת משם, גם כשהגענו ללא ליווי הורים. מי שרצה לשחק היה משלם בקופה, בוחר
נעליים מיוחדות בהתאם למידותיו וניגש למסלול שהוקצה לו. ככל שאני זוכר, הוריי לא ראו בעין יפה את הבאולינג ואת כל מה שמסביבו, ולא הסכימו (כלכלית)
שאשחק. אולי הדבר נבע גם ממידותיי הקטנות אז, שאפילו הכדורים הקלים ביותר היו כבדים מדי עבורי.

למרות זאת, ביקרתי שם לא מעט פעמים. הייתי מוקסם בעיקר מהמנגנונים המכניים שהעמידו את הפינים, גרפו את אלה שהופלו ולאחר שני סיבובים העמידו מחדש את

עשרת הפינים במבנה משולש, וגם החזירו את הכדור בחזרה לעמדת הזריקה. בהיתי במכונות האלה שעות ארוכות, תוהה איך כל המנגנון הזה עובד. עשרות שנים אחר
כך, צפיתי מרותק בסרטון היוטיוב הזה והבנתי: https://youtu.be/Iod6uwUGM2E

סמוך לאולם הבאולינג ההוא, באותה קומה תת-קרקעית, היה אולם נוסף ובו "מכונות משחק", רובן מסוג Pinball Machines, או כפי שקראנו להן בעברית – "פליפרים".

ל"פליפרים" האלה אקדיש פוסט מיוחד בקרוב.

נחזור לבאולינג בקריות. לאחר שכתבתי את זיכרונותיי, הבנתי שזו למעשה הייתה הפעם הראשונה ששיחקתי בבאולינג. ככזה שאפילו לא ידע אילו אצבעות להכניס לחורים בכדורים, גם
התוצאות היו בהתאם. זו ממש לא ההתמחות שלי. במקרים רבים הכדורים שלי "נפלו לוואדי" (התעלות שבצידי המסלולים). הטכנולוגיה עשתה כברת דרך מאז: רישום התוצאות נעשה
באופן אוטומטי ומוקרן על מסכים שטוחים מעל המסלולים בליווי הנפשות מצוירות. המכונות המסדרות כנראה עובדות על אותם עקרונות, וסידור הפינים נותר קסום כפי שהיה בעבר.

מי שרוצה לשמוע עוד על ההיסטוריה של באולינג באמריקה, מומלץ להאזין לפרק המשובח בפודקאסט "האהוב עלי "מה יש בזה": https://open.spotify.com/episode/5dgRVFNtG5lXeFhi8Qbb3Q

אם נהנתם, שתפו והפיצו כמו הרוח! זה עוזר לי המון!

תמונה - מידג'רני

ואלס הפרחים

פורסם בתאריך: 18.11.2025

ואלס הפרחים

ספטמבר 26 2025

למדתי בחטיבת הביניים ט"ז בתל-אביב החל מספטמבר 1974 ועד יוני 1977 - שנת המהפך.

בחטיבת הביניים הזו הוחלט ליישם רעיון, ש-ספויילר - לא צלח בסוף - אינטגרציה.

הוגי הרעיון חשבו על כיתות משולבות של תלמידים משני חלקי העיר (צפון ודרום תל-אביב) במטרה ליצור היכרות ושילוב חברתי יחד עם צמצום פערים והגעה ליעדים
חינוכיים טובים יותר.

מה שזכור לי בעיקר משלוש השנים האלה עם הרעיון הזה הוא בלגן אחד גדול ששיאו התרחש בכיתה הראשונה בחטיבה - כיתה ז'.

התלמידים שבאמת באו מרקעים שונים מאוד - התקשו להתחבר, מה גם שמרחק המגורים לא אפשר כמעט מפגש בשעות שלאחר הלימודים, ובפועל נוצרו קבוצות המאופיינות לפי
מקום מגוריהם.

היום אני יודע, כי חטיבת ביניים, ולא משנה היכן ממוקמת - היא סביבה קשה מאוד להוראה והמורים המלמדים בה בעיקר בכיתה הראשונה ז' - מתמודדים

גם היום עם בעיות משמעת לא פשוטות.

לתוך הקלחת הזו, שבפירוש היתה הסוערת ביותר מכל מה שאני זוכר משנות לימודי - הגיעה לשעור שבועי של שעה (45 דקות) המורה למוסיקה - בתיה
שטראוס.

אנחנו לא ידענו מי היא. זו היתה מורה שלא התחברה לשום דבר שהכרנו אז בתל אביב של 1975.

לבושה כמו ליידי מכובדת, נושאת אתה פטיפון נייד, שאחד ממכסיו היה הרמקול וכמה תקליטים.

בתחילת השנה חילקה לנו כמה חוברות פרי עטה שנראו כמו הוצאה עצמאית (מהודרת).

לא היו לה מיומנויות של איום או השתלטות בכח על התלמידים, חלקם מופרעים עם קבלות! ומבט האימה על פניה היה ניכר בהחלט.

ובתוך כל המהומה הזו, מדי שעור, עברנו על עמוד אחד מהחוברת שיצרה, וראו זה פלא - אני (ואני מאמין שאולי גם אחרים) זוכר היטב לא
מעט ממה שהגברת שטראוס לימדה.

מתוך האופרה פורגי ובס של ג'ורג' גרשווין. Summer-Time השעור הראשון הוקדש לשיר

כשאני חושב על זה זה די הזוי שמתוך כל הבלגן הזה של כיתה ז' המופרעת שלמדתי בה, אני זוכר את הפרט הזה, ועוד יכולתי להתחבר
לכך ולזהות את השיר כמה שנים אחר כך כששמעתי ביצוע ג'אז שלו ב"קודה" בית התה המיתולוגי ברחוב ריינס בתל-אביב.

כדי להסביר כמה הזויה ההשמעה של השיר הזה - הביצוע שהושמע לנו היה של זמרת האופרה "לאונטין פרייס", ביצוע באוקטבות גבוהות עד כדי ניפוץ זגוגיות.

https://youtu.be/B38OXmxSONU?si=3_FCtI-628xvnv0f

כדי להכניס למסגרת התרבותית המוסיקלית הישראלית באותו זמן - שלמה ארצי זכה בפסטיבל הזמר והפזמון עם הבלדה על אמן הגרפיטי הישראלי הראשון ברוך ג'מילי...

שעור אחר הוקדש לואלס הפרחים מתוך מפצח האגוזים של צ'יקובסקי. בשעור הזה נתבקשנו לפי הקטעים השונים לדמיין סוגים שונים של פרחים, היר מדברת על סייפנים,
וחמניות, כריזנטמות וציפורנים, ואנחנו מתקשים להבין על מה המורה מדברת, אבל המוסיקה נחרטה בי עמוק, ושוב, מספר שנים אחר כך כשהחלקתי על הסקטים לצלילי ואלסים
שונים , חייכתי לעצמי ואמרתי הי, את זה אני מכיר - זה ואלס הפרחים...

כדי לנסות לתאר את הסיטואציה שהיתה בכיתה - שוו בעיניכם את המורה , עם הפטיפון על השולחן, משמיעה יצירה כלשהיא, ולפתע נכנס בקול סערה תלמיד

מאחר, לבוש בג'ינס מתרחבים שמטאטאים את הרצפה ועושה בצעדי ריקוד דיסקוטק חושניים את דרכו אל שולחנו בירכתי הכיתה תוך שהוא ממלמל את הפזמון מתוך השיר
"הצרפתי "ליידי מרמלד (Voulez-Vous Coucher Avec Moi Ce Soir).

הניגוד המופלא בין מה שהיינו כתלמידים לבין היצירות הבאמת נשגבות שנסתה להעביר אלינו לא נתפס בעיני עד היום.

אנחנו כתלמידים לא באמת ידענו מי היא בתיה שטראוס.

כשהתחלתי לכתוב את הפוסט הזה, שאלתי את ידידתי המלחינה ד"ר ציפי פליישר אודותיה, והיא הרבתה לספר בשבחה ובהישגים הגדולים שלה.

כשחיפשתי אודותיה פרטים נוספים למדתי שכצפוי (לפי התנהגותה) נולדה בגרמניה ב-1930, היא ומשפחתה עלו לארץ עם עליית הנאצים. למדה לנגן אצל טובי המורים בארץ וגם בצרפת.

כשחזרה לארץ החלה ללמד מוסיקה ובין תלמידיה ניתן למנות אחד - מאיר אריאל ועוד אחד מאותו הקיבוץ - שלום חנוך...

בשנות השבעים, מאחר ולא היתה קיימת שיטה להאזנה חוויתית למוסיקה, פיתחה בתיה שיטה מיוחדת שנקראה עם השנים "האזנה פעילה" הנהוגה במכללות ובבתי ספר עד היום.

כשאני חושב על זה, אני קצת מתקשה להאמין שבעשרים וכמה שיעורים הצליחה הגברת שטראוס להעשיר אותנו בכל כך הרבה תרבות: מ"תמונות בתערוכה" של מוסורגסקי ועד
אדג'יו לאלביניוני, מהברבור של סן-סנס ועד לדג השמך של שוברט - כל זה בתוך רעש והמולה שקשה לתאר אותם.

ב-23 בפברואר 1997, נהרגה בתיה שטראוס בתאונת דרכים. על קברה בפרדס חנה כתוב "היא לימדה".

שנה וגמר חתימה טובה לכולם.

שכולם יחזרו עכשיו!

קיקרס

פורסם בתאריך: 18.11.2025

קיקרס

זמן קצר לפני שחגגנו את בר-המצווה שלי, כשההפטרה כבר היתה שגורה בפי, וחופשת הקיץ כבר עמדה להסתיים, לקחו אותי הורי לחנות בגדים גדולה, שעד כמה
שאני זוכר קראו לה "פינגווין" ושכנה בצומת הרחובות של המלך ג'ורג', אלנבי ושוק הכרמל.

זו היתה חנות גדולה של כמה קומות - לא משהו שרואים כל יום (בישראל של שנות השבעים).

בחרנו חולצה, אולי שתיים, מכנסיים בצבע לבן, ו.. נעליים.

הסיפור עם הנעליים היה מבחינתי חידוש ושבירת כלל ברזל: "נעליים וסנדלים קונים בנמרוד"

במשך כל שנות ילדותי, היינו מגיעים פעמיים בשנה לחנות של "נמרוד" ברחוב דיזנגוף ורוכשים שם נעליים או סנדלים (תנ"כיות) עבורי. לא הכרתי משהו אחר.

הנעליים היו בצבע חום בהיר, עם עור שלא היה מבריק אלא דומה יותר למה שקראנו אז "זמש".

זה כדי שלא תצטרך לצחצח אותן" אמר לי המוכר, אבי העווה את פניו, שכן היה חסיד של צחצוח נעליים בכלל ועם משחת הנעליים של קיווי
בפרט. ככה למדתי על העוף האוסטרלי.

תכונה נוספת שהיתה לנעליים האלה, היא סוליית ה"קרפ".

למילניאלס שאולי קוראים את זה נספר ש"קרפ" הוא סוג של גומי/פלסטיק צמיגי וגמיש למדי ששימש בסוליות נעליים בשנות השישים והשבעים. בגלל "רכותו" וגמישותו ההליכה בנעליים בעלות סוליית "קרפ" היתה נוחה מאוד וספגה לא מעט מהמורות בדרכים.

ה"קרפ" כיכב גם בסוליות נעלי הצנחנים בשנות השבעים, ואני ששירתתי בצבא בשנות השמונים של המאה הקודמת, עוד הספקתי לראות לראות כמה גנרלים "אדומים" עם ירכיות של צנחנים ונעלי "קרפ" אדומות. לנעליים אלה לא היתה דוגמה בסולייה.

אבל... הדבר החשוב ביותר באותן נעלי בר המצווה, היו שני חורים בעקב הסוליה.

אני לא ייחסתי לכך חשיבות, אבל אבי זיהה מייד את העניין, כנראה מביקוריו בצרפת, ושאל בידענות "אלה קיקרס אמיתיות?"

המוכר אמר שלא, שזה חיקוי, ובכך קנה אותי ביושרה שלו.

למרות זאת היו אלה נעליים יפות, רכשנו אותם ונעלתי אותן במסיבת הבר-מצווה (מלון בזל בתל-אביב), ובכל החורף שהגיע אחר כך.

מה שכן עניין אותי היה מהן נעלי קיקרס אמיתיות?

את התשובה לכך קיבלתי כבר בכיתה ח' כשאחת מחברותי לכיתה הגיע יום אחד עם הדבר האמיתי.

ה"קיקרס" לימדו אותי את מושג המיתוג.

המותג היה ברור מאוד:

חורים בעקבי הנעליים שבתוכם רקע ירוק בנעל הימנית ואדום בשמאלית. בהתאם תוויות קטנות בירוק ואדום באזור השרוכים, פרח מעור עם כיתוב מוטבע קשור לשרוכים וכיתוב מוטבע בכל נעל בצד החיצוני של העקב. Kickers

די מהר הפכו ה"קיקרס" לסוג של סמל סטטוס, כמו האדידס, הפומה, האולסטאר ועוד.

דגם 501, עם התווית האדומה בכיס הישבן - בעיקר משום שיוצר ,Levi's אני "הסתפקתי" במותג הג'ינס בזיכיון על ידי "אתא" ולא היה צריך למכור כליה כדי לרכוש אותו...

ה"קיקרס" עוצבו על ידי המעצב הצרפתי דניאל ראופסט בתחילת שנות השבעים.

המעצב טוען כי הושפע מכרזה של המחזמר "שיער" ויצר קונספט חדש שתאם לדעתו ל"דור הג'ינס" (שתה קווינס?) .

הנעליים עשו שימוש בעור מסוג נובוק, צבעים המתאימים לרוח התקופה, סוליות "קרפ" תפרים תואמים ומיתוג כמפורט לעיל.

לקראת סוף שנות השבעים, הפכו ה"קיקרס" לפריט אופנה מבוקש בכל הארץ.

חברת "המגפר" שייצרה מגוון רחב של נעליים, החל ממגפי גומי דרך נעליים צבאיות ועד לנעלי הבית המפורסמות, יצרה גם בהסכמים כבר מספר מותגי חו"ל כגון
פלדיום" ו"יגואר"."

בשנת 1979, החל מפעל "המגפר" שהיה ממוקם במה שהיום הוא קניון "חוצות המפרץ" במפרץ חיפה, לייצר בזיכיון נעלי "קיקרס".

הגם שיוצרו בזיכיון, היו הבדלים ניכרים (אולי בגרסה?) בין הנעל ה"ישראלית" ובין המקור הצרפתי ששמר על הסטטוס שלו.

מעיון בקבוצות נוסטלגיה שונות ברשתות החברתיות, הבנתי כי ה"קיקרס" הישראליות, אושרו על ידי הפיקוד העליון של צה"ל לנעילה על ידי חיילות בתפקידים עורפיים.

כשעברתי לתיכון, ובעיקר בכיתות י"א-י"ב, ענייני מותגים עניינו אותי פחות, או לפחות התחלפו, עם בנות, תקליטים, גלשנים וסקייטבורדים.

מאז חלפו הרבה שנים, ומים רבים זרמו בירקון , אם כי לא ברור באיזה כוון.

מפעל המגפר כבר לא קיים, ובמקומו תמצאו קניון ענקי "חוצות המפרץ".

כבר כמעט שכחתי מכל העניין הזה עד שלפני מספר שבועות בעודי סוקר חלונות ראווה, נתקלתי בחנות לתינוקות שבחלון שלה ראיתי "קיקרס" לפעוטות.

החנות שיש בה הכל

פורסם בתאריך: 19.7.2025

החנות שיש בה הכל

מאי 19 2020

את הטקסט להלן, כתבתי לפני כעשור עבור עתון חיפאי אינטרנטי, שמיאן לצאת לאור. שנתיים אח"כ החלטתי לתת לו את החשיפה בעצמי ופרסמתי בדה-מרקר . היום,
מהסיבות שיפורטו להלן, מפרסם גם כאן. כל זאת מתוך אהבה גדולה לעיר האירופית ביותר בישראל.

נתחיל בגילוי נאות: אינני מתגורר בחיפה. אני גר בגליל. אולם את שלושים וחמש השנים האחרונות ביליתי ברובן בחיפה. אני עובד בחיפה (אוניברסיטה) ופעיל במידה מסוימת
בתרבות החיפאית. כך שחלק ניכר משעות היממה אני בחיפה. כתל-אביבי מלידה, שהגיע לחיפה לאחר השירות הצבאי, העיר מרגישה לי אירופה של ממש. כל זאת מבלי
לעבור בביקורת הדרכונים.

מי שמכיר אותי, יודע שלמרות שאני צופה בכוכבים, רגלי וראשי נטועים עמוק באדמה, ושאני טיפוס די רציונאלי.

יש כמה דברים בודדים, שגורמים לי, ולו באופן רגעי להאמין שאולי לא הכל רציונאלי...

בחיפה ישנם כמה מקומות שהם מבחינת סוג של מעבר פאזה. מקומות שלוקחים אותך לספירות אחרות, ליקומים מקבילים, או לכל מונח מטאפיזי אחר בו תחפצו. אחד
המקומות הללו הוא החנות שיש בה הכל.

למרות שיש לה מיקום מדויק (העצמאות 51) קשה להגיד בדיוק איפה היא נמצאת, וקל מאוד לפספס אותה. סימן ההיכר שלה הוא האקלקטיות המושלת בחלון הראווה
מצדפים ועד איקונות, מחכות דיג קצרות וארוכות ועד לפוחלצי נחשים, דרך סכינים, מצפנים, מגיני – דוד, צלבים ושופרות. בעצם, כל מה שחיפשתם בכל מקום ולא
מצאתם. כל זה כאין וכאפס לעומת החוויה עצמה של ביקור בחנות.

החנות עצמה היא מעין מסדרון ארוך וצר, שמזכיר לי צוללת. משני צידיו אצטבאות ומדפים עמוסים לעייפה במכפלות גיאומטריות של תכולת חלון הראווה: אלמוגים, קריסטלים, שריוני
צבים, פוחלצי דגים, כדורים מתנפחים, משקפות וטלסקופים, קרסי דיג וכלי מטבח. כמה שתנסו למצוא באיזה נושא החנות עוסקת - לא בטוח שתגלו. כיאה לחנויות מסוג
זה הביקור בה צריך להיות מתוך צורך למצוא משהו שעד כה לא מצאתם בשום מקום.

למשל, פעם קיבלנו במתנה כמה מכונות כתיבה ישנות. שלוש מהן תלינו לקישוט, ושתיים החלטנו להשמיש, אבל היו חסרים לנו סרטי דיו למכונות. ניתן להבין כי
מוצר שכזה אינו בר מציאה בשום חנות גדולה למכשירי כתיבה, וזאת משום שהשימוש במכונות כתיבה פס מהעולם, כבר לפני יותר משנות דור. אבל בחנות ההיא
זה כבר משהו אחר. בעל החנות עומד שעון על המשקוף בכניסה ושואל אתכם לחפצכם. אתם עונים - לו, ואז מתחיל הטקס: "חכו רגע בחוץ", הוא
אומר. וסוגר את החנות, כשהוא בתוכה. או-אז, הוא יורד אל קודש הקודשים - המרתף. מקום שגם לקוחותיו הנאמנים ביותר, לא זכו להיות בו ולו רק
להצצה חטופה.

לאחר מספר דקות הוא עולה ממחוזות השאול, כשבידו שקית ובתוכה מה שביקשתם. במקרה שלנו - אוסף גדול למדי של קופסאות ובהן סרטים למכונות כתיבה. כך
היה גם כשחיפשנו אבן משחזת מיוחדת לסכיני מטבח.

כאשר חברי, הצייר - חיפש נייר בעל חומציות מסוימת לציור שלא היה בנמצא אפילו ב"ארטא" הסמוכה, במרתף כמובן היה ובכמות מרשימה...

כשבתי חיפשה "תיק שכל" בצבע חאקי. תרנו אחר כזה ברחבי ישראל, בחנויות מחנאות, יד שנייה, התקשרנו ל"חגור" וחברות אחרות ומה לא. אין תיק שכל בנמצא.

בסוף, הרגשנו כבר שאין ברירה וחייבים ללכת ל"פיינל פרונטיר" החנות המופלאה.

הוא עמד כדרכו, שעון על המשקוף, בבגדים שהכביסה יפה להם... "חכו רגע בחוץ" אמר, נעלם וחזר כשבידו שק ניילון ובתוכו כעשרה תיקי שכל ישנים (אולי

מתקופת הפלמ"ח...) איבקותיהם חלודות - אבל זה היה הדבר האמיתי!

יש שיגידו, שגם אם תבקשו מגלש ימני של מסוק בל 205 (יואי) ממלחמת וייטנאם – הבחור יוציא לכם אחד כזה מהמרתף.

יש סיכוי שבזמן התשלום, תזכו לתחזית אפוקליפטית לגבי עתידנו באזור.

אפשר להירגע אחר כך על עוגת תפוחים וקצפת בקונדיטוריה הסמוכה.

בשבת האחרונה 16 למאי 2020, עלתה החנות באש וכל תכולתה נשרפה כליל.

אני מרגיש כאילו הדלת שהיתה לי למציאות אחרת, גם אם היתה רגעית, נסגרה לתמיד.

סקטים (מפורט)

פורסם בתאריך: 18.7.2025

סקטים (מפורט)

יולי 2021: 7

כתבה פוסט יפה על ילדותה ונערותה עם הגלגליות - סקטים, מסתבר שהחלקנו יחד, אי Irit Rotem

שם בסוף הסבנטיז ב"מרכז ביכורי העיתים" ז"ל בתל אביב.

ומכיוון שנזכרתי אז מצאתי לנכון להעלות כאן פוסט ישן שכתבתי בזמנו ב"קפה דה-מרקר"

כשהייתי בן שמונה או תשע, החליט אבי, למגינת ליבה של אמי כי ליום ההולדת ההולך ומתקרב אקבל סקטים. ובאמת, בקרוב יום ההולדת, נסענו לרחוב אלנבי,
לחנות המשביר לצרכן, שהיתה אז, אם אני זוכר נכון החנות הכי גדולה... ושם במחלקת הצעצועים נמצאו "נעגלי דוד" ככה קראו לסקטים הישראליים. היו אלה סוליות
מפלדה, אליהם היו מחוברים גלגלים עם "קוגלגרים" - (מיסבים לא מי יודע מה...) ורצועות עור אתן ניתן היה לקשור את ה"נעגלים" אל הנעל. במרכזן של
סוליות הפלדה שהיו מחוברות אל מעין שסי, עשוי פלדה מגולוונת גם כן, היו שני ברגים ואומים שאפשרו לשנות את גודל סולית הסקטים ולהתאימה למידות הנעל
של המחליק. כל הסיפור הזה הגיע בקופסת קרטון קשיחה למדי.

הניסיונות הראשונים להחלקה, היו במרפסת הדירה שלנו, שהייתה בנויה על חלק הארי של שטח הדירה... לקח לי איזה יומיים של ניסיונות ונפילות ומעט בכי, כעס
של אמי וצחוק מתגלגל של אבי עד שתפסתי את הפרינציפ. אבל ברגש שזה נתפס זה לא הרפה ממני.

איך שהבנתי את הרעיון, תפסתי כי המרפסת איננה בדיוק אולם החלקה, וירדתי להחליק על מדרכות רחובות מגורי. דוד טנה (היום פרופ' מבכירי הנוירולוגים בעולם כיום)
שהיה מוכשר בכל מה שעשה אז (וכנראה גם היום) הצטרף אלי ועד מהרה בילינו את שעות אחר הצהריים של ימים ארוכים מחליקים במהירות בבלוק הרחובות:
שדרות עמנואל-ארלוזרוב-אבן-גבירול ואליהו-בחור, עד לעמוד החשמל ששימש לנו כנקודת המוצא.

אני חושב שהיינו כבני תשע, כיוון שבשנה זו קיבלנו את השעונים הראשונים ליום ההולדת, והיינו מודדים את זמן ההקפה של בלוק הבניינים הללו עם השעונים
שיכלו למדוד גם שניות!!!

את השנה הבאה עשיתי בהולנד ובחורף הבנתי כי הסקטים הם הגרסה החיוורת והמיוזעת של הדבר האמיתי – החלקה על הקרח. אולם כמו כל דבר טוב,
גם שנת השבתון הזו נגמרה וחזרנו לארץ, למלחמה, ולמה שבא אחריה.

התחלנו ללמוד בחטיבת הביניים, ובפסח של אותה שנה צדה את עינינו מודעה של העירייה כי, בחופשת הפסח, יפתח בגני התערוכה, במסגרת אירוע שנקרא "עיר הספורט"
חוג סקטים, אמיתי! עם מדריכה אלופה מרוסיה.

דוד ואני עשינו את כל הדרך מהבית ועד לגני התערוכה על הסקטים. מבחינת העיתונות זה היה סקופ וזכינו בתמונה ואזכור על כך באחד העמודים הראשיים
למחרת. שם, בביתן 27, פגשנו את אידה. אידה טייטלבטום, שהייתה אז בת 17, ועלתה מרוסיה. שמה גם ראינו בפעם הראשונה וממש שפשפנו את העיניים לראות
שהדבר אמיתי, סקטים שמחוברות לנעליים ממש כמו בהחלקה על הקרח ואפילו עם מעצורים אמיתיים מקדימה. אבל הדבר הכי מפתיע היה יכולת ההחלקה האמנותית של אותה
אידה על הסקטים, שהפכו באותו יום להיות גלגליות. היא פשוט ריחפה עליהם, ועשתה דברים שעד אז חשבנו שאפשר לעשות רק על הקרח. עד לסוף אותה
חופשת פסח, כבר ידענו להחליק לאחור , לבצע "הצלבות" מעין תנועת ריקוד בה רגל אחת רודפת אחרי האחרת ודוד אפילו הצליח לבצע "פירואט" סיבוב מהיר
על המקום. אני לעומת זאת גיליתי שאפשר לעשות כל מני תרגילים אחרים עם הסקטים, כגון קפיצות.: מחליקים מהר ככל האפשר אל המטרה שמעליה מדלגים, לקול
תשואות הקהל.

אותה חופשת פסח הייתה תחילתה של תקופה בת כמה שנים בה התאמנו מספר פעמים בשבוע בהדרכתה הנאמנה של אידה, שבינתיים התגייסה לצה"ל, ואחר כך הלכה

לסמינר למורות והייתה מורה ביום ומדריכת גלגליות בשעות אחר הצהריים והערב. מציאת מקומות אימון לא הייתה קלה כלל ועיקר. היה צורך למצוא אולם מקורה, גדול
מספיק ובעל רצפה ישרה וחלקה. מרבית המקומות שהתאימו לתנאים אלה, לא כל כך הסכימו לאימוני גלגליות, מי בשל בעיות ביטוח ומי בשל פחד שנהרוס את
התשתיות. עברנו בין אולם הכדורסל של נוזהה ביפו, לאולם גדול באזור. היינו נוסעים בשניים ולפעמים שלושה אוטובוסים כדי להתאמן. לבסוף התמקמנו באולם "מרכז ביכורי העתים"
ברחוב הפטמן בתל-אביב מול בית מפעל הפיס.

האימונים הרבים היו גם בילוי חברתי והזדמנות להכיר גם בנות. הדייטים, אם אפשר לקרוא לזה כך, הראשונים שלי היו עם בנות אתם החלקתי. איריס איתה
יצאתי לראות את "אסקימו לימון" הראשון, עינת, שהייתה החברה הראשונה שלי...

ההחלקה גם פתחה לנו אופקים גיאוגרפיים... נסענו עד חיפה, שנראתה לנו בכלל חו"ל רק כדי לגלות שתרבות ההחלקה שם מפותחת כבר עשרות שנים על ידי
יהודי יקר בשם יורדן, שהצליח לארגן אפילו מגרש החלקה פתוח סמוך לאצטדיון קריית אליעזר. שם ראינו לראשונה שיש בחיפה ובקריות ליגת "הוקי סקטים" מלהיבה.

אחותי הצטרפה אף היא לאימונים ויחד החלקנו לא מעט גם בתחרויות שונות שנערכו ברחבי הארץ.

בכיתה י"א החלפתי את הבילוי בהחלקה על הסקטים ב"ביכורי העתים", בצפייה תכופה בסרטים שהוקרנו בסינמטק התל-אביבי ששכן בבית מפעל הפיס ממול. בהמתנה (המעושנת לעתים) לתחילת הסרט, הייתי נהנה לראות את הדור הבא של ילדים מגיע להתאמן במקום ששימש לי בית במשך כמה שנים.

לא, זה עדיין לא נגמר... ברחוב בן-יהודה בתל-אביב נפתחה חנות לצרכי גלישה והחלקה על סקיטבורד. בעליה של אותה חנות איתרו אותי וחבר נוסף, אריה, ונתנו
לנו גלגליות מקצועיות עם גלגלי פוליאוריטן ענקיים (70 מ"מ בקוטרם) , אתם יכולנו להחליק על כבישים במהירות רבה. האינטרס שלהם היה לקדם את מכירות המוצרים
והשתמשו בנו כפרסומת נוסעת. אנו לעצמינו שמחנו מאוד עם המתנה הנפלאה ואני חזרתי להתפרע על כל מה שאפשר.

הזמן עושה את שלו, והגיע הזמן להתגייס. בחופשות מהצבא הייתי מגיע מדי פעם עם אותן גלגליות משובחות אל בריכת גורדון, שם נפתח משטח החלקה סביר
ו... רמפה , מעין חצי צינור עליו ניתן היה לעשות תרגילי אקרובאטיקה שונים ומשונים. כמה אהבתי את הדבר, היכולת לרחף לעלות ולרדת במהירות, להסתובב ולחוש
לשניות תחושה של חוסר משקל.

פעם אחת, פספסתי את הירידה הנכונה ונפלתי כמו אבן אל תחתית הרמפה. כאבים עזים פילחו את ידי ורגלי הימנית. עודד כהן, שהיה אתי באותו יום

ביחד עם אמור קנצפולסקי, פינו אותי לבית החולים איכילוב, שם קבעו הרופאים כי יש לי שברים מורכבים ביד ורגל ימין שמצריכים גיבוס ומנוחה במשך חודשים
ארוכים.

להזכירכם, היה זה בעת השירות הסדיר. וקפצתי על המציאה כמוצא שלל רב. את המנוחה עשיתי בחוף נואיבה בסיני, שעדיין הייתה בידינו. מדי שבועיים הייתי עולה
לביקורת בבית החולים, ושוב מדרים לחופים המדהימים ההם... אמנם על קביים וגבס, אבל חופשי כמו ציפור.

תקופה זו הסתיימה בקיץ 1982, עם חזרתי לשרות ולקורס הקצינים.

כארבע שנים לאחר מכן, כשהתחלתי את לימודי בטכניון בחיפה., היה עלי לקחת שני קורסי ספורט בשני סמסטרים. להפתעתי, התקיים בבית הסטודנט חוג גלגליות שם ביליתי
בשני הסמסטרים והשגתי את מלוא הנקודות בציון שהוסיף לממוצע שלי לא מעט... במקביל הדרכתי במשך כשנה במתנ"ס בשכונת שפרינצק קבוצת ילדים בהחלקה ונהניתי מכך עד
למאוד.

השנים חלפו, סיימתי את הלימודים, התחתנתי עם בחירת לבי (לא מהסקטים) וקבענו את מקום מגורינו בקורנית שבגליל. נולדו לנו ילדים וכשהגיעו לגיל שאפשר להתחיל, סגרתי
את המעגל ורכשתי להם... רולר-בליידס. כמובן שגם את עצמי כיבדתי בזוג רולרבליידס מקצועיות, וביקרנו פעמים רבות במגרש ההחלקה המשוכלל בנהריה. בביקורים אצל ההורים , קינחתי
לא פעם בהחלקה במגרש בספורטק בתל-אביב.

סקטים – ספורט משחרר, כדאי גם לכם.

אפילוג:

כשהכנתי את הטקסט הזה, נברתי מעט ברשת לראות מה קורה היום בעולם הסקטים בישראל. גיליתי שיש פעילות רבה ברמת-גן ובגבעתיים , וגם שאידה טיטלבאום, שהייתה
מבוגרת ממני בסך הכל בחמש שנים, איננה אתנו עוד. יהי זכרה ברוך.

19.3.1975

מחלק בן 12 הגיע על סקטים לפתיחת „העיר"

אתמול בבוקר נתנסה „עיר הספורט" בבני התעוכה בתיא ● ביתן צהיל כבש את לב הצעירים בהרשמתו ● גת רוניק וכתו החזיקו את הכוחם לביתן צהיל

מאת שמעון וילנאי

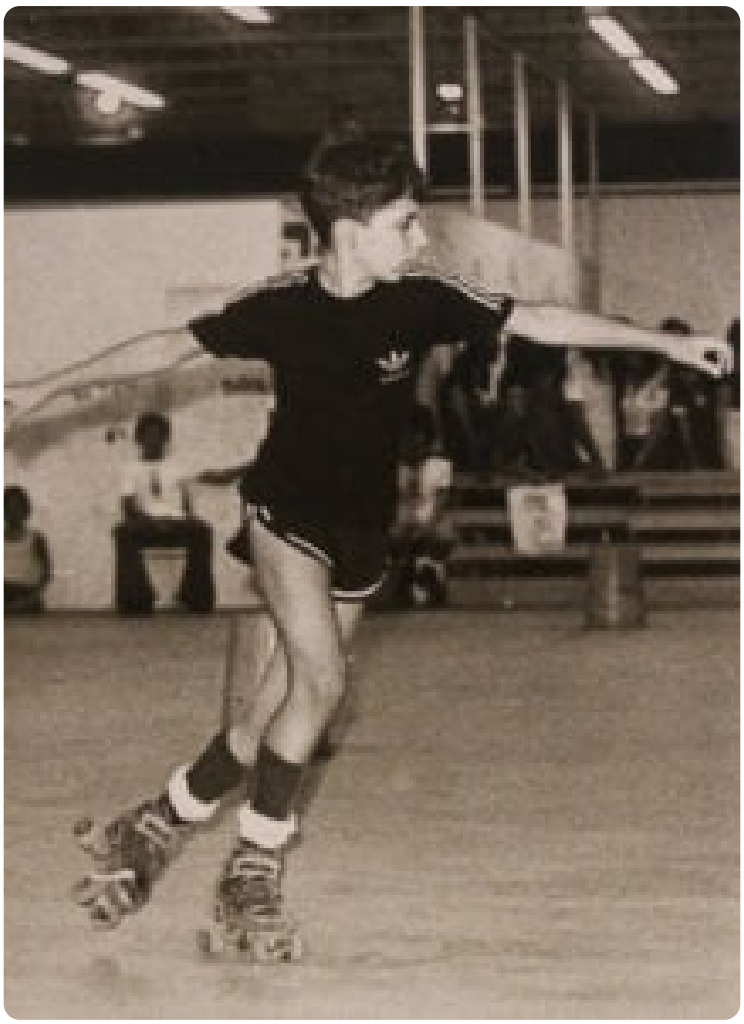

ספר זכרונות

פורסם בתאריך: 18.7.2025

ספר זכרונות

יולי 13 2021

בקיץ 1972, נסעה משפחתנו לשנת שבתון של אבי בהולנד.

לקראת סיום שנת הלימודים אז, התחיל נוהג של "ספרי זכרונות" ומכיוון שנפרדתי מחברותי וחברי לכיתה למשך שנה, אז רכשתי לעצמי ספר זכרונות וביקשתי מהילדים לכתוב.

באותה שנה, אולי קצת קודם, הפציע בשוק מכשירי הכתיבה הטוש.

אותו עט לבד שבתוכו ספוג רווי בדיו צבעונית. ה"טושים" היו ה"דבר" בממלכות הקלמרים אז, והיו צבעים "שווים" ו"שווים יותר".

באותה שנה - סוף כיתה ד' , כבר התחלנו להתעניין ב"בנות" ויש מצב שגם הבנות התחילו להתעניין ב"בנים".

מאידך כולם מתביישים וזה ניכר היטב ב"זכרונות".

שלשום באופן בלתי מוסבר "צנח" ספר הזכרונות ההוא, ממרומי מדפי הספרים והאלבומים. כשהרמתי אותו, עלעלתי בדפיו, שהתחילו להצהיב, צבעי הטושים נשארו כשהיו, שניים ממי שכתבו לי זכרונות כבר לא אתנו, אחרים חיים בארצות אחרות ויש גם שני פרופסורים לרפואה....

נוסטלגיה - פורטת תמיד על הנימים הנכונים.

זכרון לעולם
האבן כשברת תקלה
השושבה כובלת עכברת
אך הידידות לעולם כשאדת
סע
בשלום
וחזור
עם עתון
לבבה
מאיר

LOVE

זכרון לעולם
האבן כשברת תקלה
השושבה כובלת עכברת
אך הידידות לעולם כשארת
סע
בשלום
וחזור
עם עתון
לבבה
במאיר

שלום כבר!
שמי
מגיל.

איך הגעתי ל-Burning Man

פורסם בתאריך: 18.7.2025

איך הגעתי ל-Burning Man

אוגוסט 16 2017

הכל התחיל לפני 18 שנים.

שעת ערב מוקדמת, עומד ליד השיש במטבח, מכין אוכל לילדים, אורי (רעייתי) רוחצת את הילדה.

בזווית העין אני קולט בטלוויזיה סרט דוקומנטרי על איזה פסטיבל הזוי במדבר בארה"ב.

לא זוכר הרבה מהסרט, אבל שני דברים נחקקו ויצרו את השריטה:

הראשון - להטוטן שעשה להטוטי ג'אגלינג עם משורי שרשרת (כן, כאלה שכורתים אתם עצים) פועלים (ומרעישים), ובו בזמן אנשים מהקהל זורקים כרובים אל להבי המשורים
המתהפכים שמתרסקים באוויר.

השני - משפט שאמר אחד המארגנים: No Spectators, Just Participants.

קראתי לאורי, הצבעתי על הטלוויזיה ואמרתי: "לשם אנחנו מכוונים!"

והוא מוגדר בין Burning Man חיכיתי לשידור חוזר של אותו הסרטון רק כדי להבין שלאירוע קוראים השאר כאירוע אמנות.

אם כבר החלטתי להגיע לשם ואם כבר אמנות, אז אולי כדאי כשלב ראשון להגשים רעיון ישן וללמוד אמנות?

אז נרשמתי לחוג לאמנות יצירה באוניברסיטת חיפה, ועשיתי במשך שלוש שנים תואר ראשון מלא באמנות. למדתי קורסים בתולדות האמנות, למדתי להכיר את שדה האמנות הישראלי והעולמי, וכמובן יצרתי והכרתי יוצרים ישראלים חשובים כאשר כל הזמן דופק לי בירכתי המוח - Burning man, Burning Man Burning Man .

קראתי ספרים, את כל מה שניתן היה לקרוא באינטרנט כולל את מדריך ההישרדות בגרסאותיו המשתנות משנה לשנה, אבל לחיים יש מסלול משלהם, והמטרה נשארה עדיין רחוקה.

התחלתי את דרכי בעולם האמנות גם כיוצר עצמאי, וגם כחבר בקבוצת אמנים, והצגתי והצגנו בגלריות Burning man, - ואפילו הגענו למוזיאון. ועדיין הראש מסרב להירגע Burning Man Burning Man.

ענייני האמנות, הביאו אותי אל קהילת "עסקי אמנות" ששכנה באתר האינטרנט של "קפה דה-מרקר", מנהלת הקהילה קראה אותי אל הדגל, הצטרפתי והיה Debby Luzia -וכש לי הכבוד והעונג לעמוד ביחד אתה בראש קהילה גדולה שמנתה למעלה מ-7000 חברים.

ואז הגיע הפייסבוק. כמו רבים אחרים גם אני נפלתי ברשתו. שם גיליתי שיש קבוצה קטנה של חבר'ה ורוצים לבדוק , Burning Man-שהיו "שם", כלומר ב את האפשרות לעשות משהו ברוח האירוע ההוא בישראל.

האמת, בהתחלה חששתי, מה אני, שגילי כמעט כפול מהגיל הממוצע שם, יכול לחפש שם. בשני האירועים הראשונים צפיתי מרחוק, כלומר בתמונות שהופיעו בפייסבוק.

החליט לערוך אירוע ברוח עשרת העקרונות ,Assaf Katz ,אבל אז, לקראת חג שבועות של 2013, אחד על אדמות מושב שדמות-דבורה למרגלות הר תבור. אסף קרא לאירוע "תקראו את כל האיוונט" כלומר לפני שתחליטו אם להגיע, תקראו את כל הפרטים כדי לראות שזה מתאים לכם. התאים לי. באתי.

הגעתי בגפי, וכבר ב"גייט" הבנתי שזה הולך להיות משהו שונה לגמרי....

הקבלה שחוויתי באירוע הזה, שהיו בו כמה מאות משתתפים, היתה שונה וחזקה (באופן חיובי) יותר מכל דבר אחר שחוויתי עד אז בחמישים ושתיים שנות חיי...

" שלי באותו אירוע, וגם ברבים מאלה שבאו אחריו, היתה הבאת טלסקופ על מנתGiftingה"נתינה" - "
לאפשר לכל מי שרוצה לראות את גרמי השמים השונים.

בשיחות שהיו לי עם חלק מהמשתתפים כבר התחלתי לשמוע חוויות מקור ראשון על הדבר האמיתי,
ולהפתעתי, רבים מהדוברים דברו בזכות הרוח המנשבת באירועים הישראלים כטובה
לא פחות ממה שקורה "שם".

באירוע "תקראו" הכרתי לראשונה גם את החברים הכי טובים שאמצו אותנו מאוחר יותר אליהם - חברי
.Never Ending Camp !המחנה שלא נגמר

כשחזרתי הביתה, אי-שם בצומת גולני נפל לי האסימון. הרגשתי קצת מטומטם.

האם הייתי צריך לחכות ולהגיע עד לשם כדי להבין איך להתנהג?

הרי אני יכול ליישם את הרעיונות של התרבות הזו "עשרת העקרונות" גם בבית, עם בת הזוג, עם השותפה
בחדר בעבודה, עם החברים ועם הילדים, זה
כל כך פשוט, וכל כך משנה את החיים לטובה.

ואז הגיע הקונטרה-ברן הראשון, כזה מן אירוע ספונטני שנהגה כדי להיטיב עם כל אלה שלא נוסעים
לאירוע הגדול "שם" בסוף אוגוסט. ה"קונטרה" הראשון היה בחוף
הבונים. לשם כבר בניתי "מיצב" קליידוסקופ גדול.

שבדק את איכות הבנייה של Nati Goldman שם גם הכרתי כמה מבין מובילי "הקבוצה" ובניהם אחד
הקליידוסקופ ופסק "אנחנו צריכים לדבר!".

בקונטרה הזה, הצטרפה אלי רעייתי, ובנינו לנו "מחנה" קטן. עם אוהל וציילייה וקליידסקופ וצידנית
ששמשה גם כיסא או שולחן לעת מצוא. בשעות הבוקר המאוחרות, אורי
החליטה שכנראה מספיק לה, ונסעה לכוון ביתנו שבקורנית. אחר הצהריים שאני כבר התחלתי להתקפל,
התקשרה אלי ושאלה "אפשר לחזור?" כך נתפסה גם היא ברשת.

הבנתי שמידת ההנאה שלי מהאירועים תלויה במידה רבה במידת ההשתתפות, וכך מצאתי את עצמי
לוקח תפקיד קטן באירוע "מידברנרות" שאירע בשלהי 2013, בהרי ירושלים. נתבקשתי
את רשימת המופעים ב"סלון" - הדום (כיפה גיאודזית) . לא מסובך, כמה Aya Shwed לארגן ביחד עם
לילות, כמה שעות של שיחות טלפון וצ'אטים מול
גליון אקסל - התוצאה - חלק ניכר מתוכן של אירוע. כיף.

קרא לי לפגישה עם נתי. בצריף בחצר בבצרה. , Nir Adan משם החל כדור השלג להתגלגל, אחד

הגעתי. נתי גיחך מול ניר ומלמל לעצמו "מה הביאו לי את הסחי הזה?"

מפה לשם, נתבקשתי באותה פגישה לארגן את "מחנות הנושא" של אירוע מידברן הרשמי הראשון.

קראתי את כל מה שאפשר היה לקרוא על הנושא, והתחלתי לפעול. לא ידענו למה לצפות. ההפתעה היתה גדולה. חלק ניכר ממשתתפי האירוע הראשון בחרו להיות
חלק ממחנות נושא. נרשמו עשרות מחנות. ובאופן כללי ההתארגנות בתוכם היתה מפעימה. כחלק מתהליך הרישוי שהחל מבשיל לקראת האירוע הראשון, ריכזתי את כל המידע אודות
המחנות ב"ספר מחנות נושא". שיצא מרוב ריבוי מחנות וחומר על על אחד מהם, כספר עב כרס, שעשה רושם גדול, כך מסתבר על הרשויות.

וביקש כי אצטרף לעמותה, שמנתה עד עז כעשרים חברים Yosef Atun בפורים אותה שנה , פנה אלי בלבד.

באותה הזדמנות איה ואני מונינו לוועדת ביקורת.

מידברן 2014, האירוע הרשמי הראשון, היה אירוע מכונן מבחינתי. התרגשתי מאוד. בעיקר מכך שמצאתי כנראה את מה שחיפשתי.

אבל הי, עשינו משהו בקנה מידה מרשים כאן בארץ. Burning Man -נכון, עוד לא הייתי ב

המשתתפים אתם דיברתי לפני במהלך ואחרי האירוע דיברו על חוויה חזקה מאוד טרנספורמטיבית!

בסיום האירוע הצטרפתי לוועד המנהל של העמותה, שמנה אז 13 חברים.

התחלנו לעבוד על מידברן 2015. ההצלחה של אירוע 2014, וגדילת האירועים הבאים אותתו לנו כי יש רבת Lilach Givaty לצרף משתתפים נוספים למחלקות וכך הצטרפה
הכישורים, למחלקת מחנות נושא. העבודה המשותפת ביחד עם ראשי המחנות, שהתגלו כמופלאים, נשאה פירות והגעתו לכך שמרבית משתתפי אירוע 2015, היו חברים במחנות נשוא עם
כ-80 מחנות!

במהלך ההכנות למידברן 2015, נתבקשתי להשתתף בכתיבת מניפסט האמנות של מידברן. זו היתה הזדמנות מיוחדת לצלול לתוך המקורות הפילוסופיים של התרבות הזו שמתבטאת בעשרת העקרונות. הלימוד העניק לי אפשרות ללמוד לעומק את משמעותם של עשרת העקרונות, ההיסטוריה שלהם ומאין הם שואבים את הנימוקים, ובעיקר את ההשתלבות הקסומה שלהם אחד עם
השני.

מידברן 2015, לימד אותי כי גם להשתתפות יש גבול. באירוע זה בו תפקדתי גם כמנהל מחלקה, כחבר מחנה נושא, כיוצר מיצב (מצפה כוכבים) וכחבר ועד
מנהל, התמוטטתי.

Nati ,יכול להיות שזה נבע מעומס פיזי, אבל קרוב לוודאי שגם לעומס הנפשי היה שם חלק. אותו אחד היה שם כדי להרים אותי ולהעמיד Goldman
אותי שוב על הרגליים, ועל כך אין לי אלא להודות לו.

שימו לב לכך: ההשתתפות במידברן הזה תעלה אתכם לגבולות לא נודעים של הנאה, אולם כמו בסיפור על איקארוס ודדלוס, הזהרו מלהתקרב אל השמש. הנפילה כואבת ולא תמיד הפיכה.

בסיום אירוע מידברן 2015, נבחרתי על ידי הועד המנהל של מידברן לעמוד בראשו.

קהילת מידברן גדלה מאוד, וגם אופי האירועים גדל בהתאמה. הבנו כי על מנת שנוכל לשרוד ולהשיט את האוניה הגדולה הזו בבטחה ניאלץ ללמוד מעט ולכן
התחלנו בתהליך ייעוץ ארגוני שכלל את ארגון ההנהלה ומוסדות העמותה, כמו גם עדכון התקנון וקריאה לחברי קהילה להצטרף לחברות בעמותה.

Ifat הועד המנהל קטן מ-13 חברים ל-5, עבודתו התייעלה מאוד, ואני חייב להודות לארבעת חברי בו Golan, Eyal Marcus, Anat Frenkel ו-Roy Zahor.

הפעילות האינטנסיבית במידברן, בשילוב עם עבודה לפרנסה, משפחה ודברים אחרים, עמעמה את הגדול בנוואדה. חברי לוועד המנהל כמו גם חברי Burning Man הדחף לנסוע לאירוע
הנהלת העמותה הרימו לא פעם גבה, כשאמרתי שעוד לא הייתי "שם" ולא כל כך דחוף לי להיות "שם".

וכך התכוננו למידברן 2016, שהיה מוצלח מאוד ולאחריו מידברן 2017, שבו מספר המשתתפים חצה את קו ה-10,000. מספר המשתתפים אינו קנה-המידה לאירוע מוצלח. אולם הוא
נותן הבנה מסוימת לגודל הארגון והאחריות המוטלת על הוועד המנהל והנהלת האירוע.

שני האירועים האחרונים מאופיינים גם כן בפעילות משומנת למדי של הנהלת הארגון, שעובדת לילות כימים, במלוא מובן המילה לאורך כל השנה. כאן המקום להודות להם:
שבלעדיו ניר כנראה לא היה Itamar Cohen -ל ,Nir Adan - לאחד שנושא את רוב המשקל על כתפיו ,Giora Israel-מסוגל להחזיק את המשא הזה. ל
Orna-על הסדר שהכניסה בניהול הכספים ול Meital Elbaz-על המשאבים והקשר עם הרשויות, ל על התקשורת עם הקהילה שגדלה לממדים של עשרות אלפים! Peles Leible

.Tal Shahar ו- Erez Tsalik, תודה מיוחדת לשני חברי הועד האחרונים שהצטרפו להשטת האוניה הזו שהופכים את עבודת הועד המנהל לתכליתית ומדוייקת.

הכי חשוב - תודה לכל אותם אלפים רבים שהרוח הזו נושבת בקרבם וגורמת להם לצאת מגדרם וגרום לכך שהאוניה הגדולה הזו עליה הם שטים אבל
גם חותרים תגיע שוב ושוב למחוז חפצה - המשתתפים, שרובם ככולם עושים ופועלים בהתנדבות מלאה.
במהלך השנים פגשתי מופלאות ומופלאים, ושפשפתי את העיניים שוב ושוב
כדי לראות שכל זה אינו משל ולא חלום - זה נכון כאור בצהרים!

אז עכשיו כשאני מגשים את החלום וסוגר מעגל ונוסע עם אורי לברנינג-מן.

אומר, מגיעות לשיא. Eyal Fischer שנים של רכבת הרים "על ספידים" כמו שאחד 18

לפני שאנחנו עולים על המטוס מחר אני רוצה להגיד תודה לכולכם. על הקבלה, על התובנות, על ההשראה ועל מי שאתם!

אל תפסיקו!

NFT דעתי על

פורסם בתאריך: 18.7.2025

אמ;לק דעתי על אן-אף-טי

ימואר 30 2022

פרולוג

אי שם, בתחילת המילניום הנוכחי, קיבלתי שיחת טלפון מחבר מהמילואים. הבחור, מהנדס מצליח באחת מחברות התעשייה הבטחונית, רצה להפגש אתי ולהראות לי טכנולוגיה ("מדהימה", איך לא) לשיחות בינלאומיות עם הטלפון הסלולארי. אז עוד היינו לפני עידן הטלפונים "החכמים", בעלות אפסית.

הימים היו גם הימים הראשונים של תוכנת השיחות סקייפ, שנראתה אז (וגם היום) פתרון יעיל למדי אבל הוא רצה להראות משהו אחר....

נפגשנו. החבר ניסה להדגים לי כיצד הטכנולוגיה עובדת ולא ממש הצליח. בשיחה שהתפתחה תוך כדי הנסיונות להדגים לי את הטכנולוגיה (ה"מדהימה") הוא הסביר לי שבעצם
הוא בא להציע לי להיות "זכיין" ולשווק את חבילת התקשורת הזו ובעצם זכיונות נוספים של החבילה לאנשים שאני מכיר.

אותו חבר הסביר לי בשרטוטים פשוטים של קווים ו"עצי מבנה" על "אבות ו"ילדים" שתוך זמן קצר, מהלך חיי ישתנה משכיר שתלוי בחסדי מקום עבודתו לאדם

מבוסס שלוקח אחריות על חייו.

זו היתה הפגישה הראשונה שלי עם שיטת שיווק הפירמידה, או בשם המכובס שלה - "שיווק רשתי".
שנה אחר כך, כשנפגשנו שוב בתעסוקת מילואים, החבר הגיע
מצוייד בערימת ספרים בסגנון "אבא עשיר - אבא עני" והמשך לנסות ולשכנע את חבריו הנוספים בפלוגה
להכנס לשיטה. "דרושה לכך רק השקעה "קטנה " מצידך
משם את יכול רק לצמוח... -

שותפי למחלקה במילואים, לא "קנו" את הרעיון, העדפנו להמשיך להיות שכירים "לוזרים".

שנה אחר כך, טלפון נוסף, עצוב. שגעון השיווק הרשתי גרם לפירוק משפחתו של החבר, הוא התפטר
ממקום עבודתו (המצויין לדעתי) ולא כל כך התעשר, עד
כדי כך שמצא את עצמו כמורה מחליף בבית ספר בעיירת פיתוח, כי רק שם היה יכול לשלם שכר דירה.

זה סיפור אמיתי ללא שום הגזמות.

דיברנו בינינו, החברים במילואים, איך יכול להיות שאחד כזה, עם יכולות מוכחות, משפחה טובה, עבודת
חלומות ועתיד בטוח, הצליח ללכת אחרי הבטחות השולל האלה ולחזור
לריבוע ההתחלה במשחק כשהוא כבר מתקרב לגיל ארבעים.

עשרים שנה אחר כך, קיבלתי באותו שבוע שתי הצעות בסגנון דומה:

"ראיתי את הציורים שלך באתר שלך, ורציתי להציע לך שיטה שתכניס לך כסף מהם. תהפוך אותם
וגם לשמור את , NFT-ותוכל למכור את ה ,NFT-ל
המקור אצלך, וגם לשמור לעצמך על זכויות היוצרים."

לא כל כך הבנתי, ואז שוב ניסו להסביר לי, ועדיין לא הבנתי.

אבל, הרהבתי עוז ושאלתי: "כמה יעלה לי להכנס למשחק הזה?"

אני צריך שיהיה לי "ארנק דיגיטלי" והטבעת ,NFT -ואז קיבלתי הסבר שלישי שכדי להכנס לתחום ה
הטוקן - אסימון (מילים שלא הבנתי מהן) יש לה
עמלה במטבע קריפטוגרפי - בשווי של בין כמה עשרות למאות דולרים.

נזכרתי בחבר מהמילואים.

מכיוון שבאותו שבוע קיבלתי שתי הצעת כאלה, וראיתי גם שמציעים לי להצטרף לקבוצות פייסבוק
החלטתי לחקור בעניין. ,NFT-כאלה ואחרות שעוסקות ב

קראתי לא מעט, שמעתי כמה וכמה פודקאסטים וגם ראיתי את הסרט הזה בחלקים (תודה לאחי היקר
הביא את זה לידיעתי) ולהלן המסקנות.

חלק ניכר מהטקסט להלן הוא תרגום חופשי שלי של הסרט הנ"ל שהוא ההסבר המקיף ביותר שראיתי אודות NFT.

מבוא

ב-2008 היתה התמוטטות בשוק ההון העולמי שהיתה מבוססת על משבר המשכנתאות הסאב-פריים.

בקצרה: הנפקת משכנתא ללקוח הינה רווחית מאוד לבנק. הבעייה: ישנו מספר סופי של אזרחים ובתים בארה"ב, ולכן אי אפשר למכור כמות אינסופית של משכנתאות. הבנקים
מכרו משכנתאות לשיכונים ולבתים שיניבו להם החזרים מכסימליים במקום לחשוב על צרכים אמיתיים של אנשים שצריכים בית.

העלאת ההיצע של הבתים שנבנים, למרות שמחירם לא ירד, והגישה הקלה למשכנתא, הביא רבים מאוד לרכוש בתים למטרות השקעה, מבלי שבכלל התכוונו לגור בהם. (חלקם
לא באמת ידע היכן בכלל נבנים הבתים) הדבר יוצר ספקולציה ועליית ערכן (המדומה) של הדירות והבתים הביאו כמובן רבים מאוד לרכוש (באמצעות המשכנתאות) אותם מתוך
מחשבה שזו ההשקעה הטובה ביותר. זהו סוג של "כדור שלג" מתגלגל ש"מתודלק" על ידי הבנקים הששים למכור משכנתאות (שמעורבות גם באגרות החוב).

התשלומים בשנים הראשונות נמוכים יחסית, אבל לאחר 5-7 שנים הם תופחים... וכשההחזרים תפחו, רבים הבינו שאין ביכלתם לשלם את ההחזרים ורצו למכור את הבתים אבל
גילו שהם נבנו במקומות ובצורה שאין להם דורש... מחירי הבתים ירדו אל מתחת לשווים במשכנתאות שנתנו להם ולכן בעלי הבתים נתקעו אתם ללא יכולת לשלם
את המשכנתא, ומשכך אגרות החוב המחוברות למשכנתאות (למשל פנסיות של מליונים רבים) החלו לקרוס גם כן.

כל מי שהיה מעורב בנפילה הזו נפגע.

ביטקוין

המשבר הזה הוליד שתי קבוצות עיקרית: היפר קפיטליסטים ומתנגדי קפיטליזם.

אל תוך המשבר הזה נולד ב-2009 - המטבע הקריפטוגרפי הראשון הביטקוין.

בתחילה, דובר כי המטבע הזה יחסל את המטבעות (ההילכים החוקיים) והבנקים. זהו הבסיס הפילוסופי אליו נגיע בהמשך. NFT-גם להולדת ה

המסע שלנו להבנת הדברים ידרוש מאתנו להרחיב את אוצר המילים והמונחים שלנו, גם בגלל שהמערכות מורכבות מאוד, חלקם פשוט בנוי בצורה גרועה, וגם בגלל שמי
שבאמת שולט בהן לא כל כך מעוניין (בהמעטה) שבאמת תבינו כיצד הן עובדות. תחום שנקרא לעתים "הייפ מבוסס ערפול" שכל מטרתו להעביר אליכם את המסר

שרק מי שבאמת מתעסק בכך הוא מספיק חכם כדי להבין את התחום. (סוג של בגדי המלך החדשים)

שהם הדבר הבסיסי בבלוקצ'ין. ,Tokens כרייה והטבעה הן שתי השיטות העיקריות ליצירת "אסימונים"

כריית אסימון (חלקי מטבע) היא תוצאה של פתרון בעייה מתימטית סבוכה (פרוטוקול הקונסנזוס) ודורשת כח מחשוב ואנרגיות גבוהות מאוד.

הטבעה היא הוספת אסימון (עוד שורה בבסיס הנתונים). כל הבלוקצ'יינס מורכבים מצמתים, צמתי "צופה" צמתי "כורה" או צמתי "אימות" (רוב צמתי ה"אימות" הם צמתי "כורה").

חלוקה היא תהליך של לקיחת נכס אחד ויצירה של נכס חדש שמייצג חלקים של הנכס המקורי.

הרעיון המרכזי במטבעות דיגיטליים הוא שה"ארנק הדיגיטלי" מתפקד כ"חשבון בנק" בפני עצמו ולכן אין צורך בבנק אמיתי כדי לבצע את כל הפעולות וההעברות. המטבע שבארנק
לא נשלט ולא מיוצר על ידי ממשל כלשהו ולכן "חסין" מפני משברים פולטיים ואינפלציונים הנגרמים על ידי ממשלות. גורם נוסף שמביא לפופולאריות הרבה של המטבעות
הדיגיטליים הוא, שהעסקאות המבוצעות בהם אינן נתונות לפיקוח ממשלתי כלשהו.

נשמע נפלא! אולם, רוב התחזיות הללו לא התגשמו מאז הופעתו של הביטקוין. המערכת איטית ומורכבת (מאוד) ביחס למערכות מסחר בנקאיות וכל מה שנשאר הוא כלי
פיננסי ספקולטיסבי שהשימוש הממוצע בו עוסק ברכישה ומכירה של תרופות וסמים אסורים.

חלק מתומכי מטבעות הקריפטו, מצהירים על עצמם כמתנגדי הבנקים, ובעצם מדברים על כך שהבנקים מנוהלים בד"כ על ידי יהודים...

חלק ממחזיקי המטבעות הקריפטוגרפיים הם אותם בנקים שגרמו למפולת המשכנתאות ב-2008.

וכך הפכו המטבעות הקריפטוגרפיים להימור החדש. כמו שאותם מהמרים לא הבנינו את המשמעות של המשכנתאות לפני 2008, כך הם (ולא באשמתם) לא באמת מבינים את
המשמעות של המטבעות הקריפטוגרפיים.

כאמור, כריית ביטקויין היא בעצם נסיון של פתרון משוואה מתימטית סבוכה. מבין הכורים , רק זה שמחיק במחשב שיצליח לפתור את החידה יזכה במטבע. אבל,
צריך להבין מספר דברים:

הסיבוכיות של הבעייה גדלה ככל שכח המחשוב הכולל העוסק בפתרון הבעייה גדל. כך שאם יש ברשותך את אותו המחשב יכולתו לפתור או לכרות מטבע, קטנה
כל הזמן. מכאן שרק מי שביכלתו לבנות חוות מחשבים גדולה יותר ולממן את חשבון החשמל התופח שלה, יכול בעצם להתמודד ולזכות בביטקויין הנכסף, מה שמשאיר
מאחור (ועם כיס די מרוקן) את כל השחקנים הקטנים. בכך הופך המטבע הקריפטוגרפי לכלי שיעשיר את העשירים ויגרום לעוני גדל לעניים, בעיקר כי בסופו של

דבר השווי שלו מיתרגם לכסף אמיתי וזה הרי משאב סופי.

חברה סיפרה לי פעם שבנה הצעיר התקין יום אחד בבית מספר מחשבים שבכל אחד מהם היו מותקנים מספר כרטיסים גראפיים. הבן הסביר לאם הגאה כי
הוא כורה מטבעות וירטאליים. אחרי חודשיים הגיע חשבון החשמל, והאם המודאגת הודיע לבנה שאין בכוונתה לממן את חשבון החשמל המופרך הזה ושהוא יאלץ להפרד מחוות
הכרייה שלו.

איתריום

בשנת 2012, יצא ויטליק בוטרין עם מטבע קריפטוגרפי חדש שלדעתו בא לתקן את הרעות החולות של הביטקוין.

הביטקוין, שבמקום להפוך למטבע עובר לסוחר - הפך למכשיר פיננסי מסורבל ומסובך, איטי, ששימש גם רכישת FBI-בעיקר להלבנת הון וזכה ליחסי ציבור גרועים. בהתערבות ה
סמים בעזרתו בארה"ב הפכה למסובכת עד בלתי אפשרית. וכך הפך הביטקוין לכלי הימורים והלבנת הון בעיקר.

את כל אלה בא האיתריום לפתור, עלויות חשמל מופחתות בכרייה, גמישות ומהירות גבוהות יותר בפעולות.

המבנה של האיתריום, גורם, לדעת מפתחו, להיות חסין מפני התערבות ממשלתית ו/או התמוטטות ממשלים.

האיטריום יכול היה להיות מעבר למטבע קריפטורגרפי גם מאגר מאובטח של כל הפרטים האישיים והמסמכים של העוסקים בו. כל ההיסטוריה והמידע שהוכנס לבלוקים של האיטריום
נשמר לנצח.

במילים אחרות, האיתריום היה אמור לשרת גם את העניים, במקום שבו הביטקוין כשל והפך להיות כלי לעשירים (מאוד) בלבד.

הופעתם של המטבעות הקריפטוגרפים, לוותה לא פעם בעיתונות ויחסי ציבור שהיו רחוקים מאוד מהמציאות.

כתבות שסיפרו לנו שממשלים במרכז ובדרום אמריקה יהפכו את המטבע הרשמי והמסחר במדינתם למבוסס קריפטו - לא באמת קרו. כך גם הרבה מאוד מידע נוסף
שפורסם בזכות המטבעות הוירטואליים ולא ניתן היה לאימות בשום שלב.

המכונה

נכנס מעט יותר לקרביים של המטבעות הקריפטוגראפיים: מנגנון הבלוקצ'ין (עליו מבוססים המטבעות הקריפטוגרפיים) מבוסס על שני מרכיבים עיקריים: ספר החשבונות ומנגנון הקונסנזוס.

כל המטבעות הוירטואליים משתמשים ב"ספר חשבונות" של "הוספה בלבד" מדובר בבסיס נתונים שמאפשר הוספה בסוף המסד בלבד. ברגע שתוספת נכתבה היא ל"קריאה בלבד". שיטה זו נהוגה בכל מערכות המחשב שיש בהם יומני פעילות - שזה מה שהבלוקצ'ין בעצם - מעין יומן ענק של עסקאות.

כל מי שמחובר - מחזיק אצלו עותק של כל היומן הענקי הזה. כאן נכנס לתמונה מנגנון הקונסנזוס. לכל המשתתפים ה"מאמתים" (שנקראים גם "צמתים" יש עותק
של היומן, ואף יומן לא נחשב לעותק הסמכותי. ישנו מנגנון הקנסנזוס שתפקידו לבדוק אילו עסקאות התבצעו באמת ואז מתקבלת "הוכחת עבודה" Proof of Work .
הוכחת העבודה היא גם ההוכחה שמישהו השקיע זמן מחשוב ואנרגיה ועל זה יש לתגמל אותו. זהו פתרון מאובטח לרשתות בהן אף אחד לא סומך על
אף אחד אחר. בכך כמות התעבורה והפעולות שמתבצעות על ידי כל אחד מהמחשבים המחוברים היא ענקית ובזבזנית. ישנו גם מנגנון נוסף הנקרא "הוכחת הימור" שהוא
חסכוני יותר במשאבים אבל דורש תנאי כניסה שלא כל אחד יכול לעמוד בהם.

שבו שני גורמי אימות שונים לא Fork השימוש בשיטה זו של אימות יכול לגרום למצב של "מזלג" מסכימים על אימות עסקה כלשהי. למעשה זו הדרך
היחידה לבטל עסקה. מערכת כזו מרסקת למשה את המושג הידוע לנו כ"הגנת הצרכן".

אחת מנקודות המכירה גדולות ביותר של המטבעות הקריפטוגרפיים היא שהם מאובטחים במיוחד.

לבעייה של יירוט מידע שעובר ממשתמש א' למשתמש ב' המטבעות הקריפטוגרפיים אכן מספקים אבטחה מצויינת. הבעייה היא שרוב בעיות האבטחה אינן נובעות מיירוט אלא בקצוות
ומזליגת (שלא לומר גילוי) של סיסמאות למי שאינו מורשה.

אולם הבעיה העיקרית של מטבעות קריפטוגרפיים היא שהם אינם מוחשיים!

קשה (עד בלתי אפשרי) להשתמש במטבעות הללו לעסקאות פשוטות כמו רכישה במכולת או תשלום שכר דירה. הסיבה העיקרית היא שהפעולה דורשת עמלה יקרה מאוד ביחס
לגובה התשלום המבוצע בפועל (ככל שהוא נמוך ממאות או אלפי דולארים) מה גם שמחיר העמלות אינם קבועים ומשתנים בתדירות גבוהה מאוד.

סיבה נוספת להמנעות רוב העולם משימוש במטבעות הללו היא התנודתיות העצומה בשווי שלהם. הבעיה נפוצה במיוחד בביטקויין שמשך העיסקאות בו ארוך ושוויו במשך זמן העסקה משתנה לעתים מרמה שהופכת את העסקה בזמן ביצועה ללא כדאית. מה שהוביל ליצירת כלים קריפטוגרפיים נוספים ש"נועלים" שווי של מטבעות אחרים כדוגמת Tether. השימוש ב-Tether מחייב המצאות של כסף אמיתי נזיל בשווי המטבע הזה.

ניקח דוגמה של איש דמיוני "פלאי" כפי שכתבו פעם בספר הפיזיקה האלמותי של סירס וזימנסקי, שעשה הון גדול כשרכש ביטקוינים סמוך למועד לידתם, ועתה רוצה לממש את הונו (הוירטואלי) כדי לקנות לעצמו בית גדול. אותו "פלאי" יכול למכור את הביטקוינים שברשותו רק למי שרוצה לקנות ביטקוינים. ויקשה עליו מאוד למצוא מישהו פשוט שירצה לרכוש בהונו הנזיל מטבע וירטואלי ששוויו תונד בין פסגות לתהומות. במילים אחרות ההון של אותו "פלאי" הוא בעיקר תיאורטי ובעיקר לא ניתן למימוש!

במילים פחות נעימות: כל העניין מבוסס על רכישת נכסים חסרי ערך ממשי שמי שרוכש אותם מקווה למצוא את האדיוט שירכוש אותם ממנו במחיר גבוה יותר.

בכך הופכת ההשקעה במטבעות קריפטוגרפיים ל"משחק סכום אפס", ובמקרים רבים סכום שלילי.

NFT

ובעברית - אסימון חסר תחליף (או שלא ניתן להחלפה). (Non-fungible token) אלו הם ראשי תיבות

יותר נכון לכתוב - אסימון שלא ניתן לשינוי.

ברמה העקרונית מדובר בבסיס נתונים המיועד ליצור (סחר) חליפין במדיה דיגיטלית. כל שורה בבסיסה הנתונים הזה מייצגת עצם דיגיטלי שיכולים להיות לו מאפיינים פיזיים (למשל תמונה אמיתית, או קובץ תמונה דיגיטלי) ויש לו גם מאפיינים דיגיטליים. לעצם-אובייקט כזה ניתן ליצור זהות ייחודית (קפדנית). כלומר ניתן ליצור זהות שונה לשני העתקים זהים של אותו הדבר, כל אחד יקבל זהות שונה, בדומה להדפסי אמנות שממוספרים. ההדפסים זהים אולם המספור עליהם שונה. פרט נוסף חשוב - מספר העותקים הייחודיים - מוגבל - כך שזה יוצר תכונה נוספת מאוד חשובה - נדירות.

כאמור בפסקה אודות האיטריום, המטבע הזה יותר "גמיש" ומאפשר בין השאר להכיל באסימונים שלו, מעבר למידע על העסקה, מקומה, ומידע על הבלוקים מצדדיה, גם מקום שבו ניתן להכניס קטע קוד - מעין תוכנה קטנה.

אותו קטע קוד יכול להיות . Smart Contract - קטע התוכנה הזה מכונה בשם המפוצץ - "חוזה חכם" תוכנית קטנה שעושה משהו, זה יכול להיות קישור למיקום של תמונה (או כל קובץ אחר) ובעצם כל דבר.

מכר, בבית Bepple הרעיון החל בהאקטון ב-2015, אבל פרץ וחרך את הרשת ב-2021 כשאמן בשם
של יצירת אמנות דיגילית שלו ב-NFT 69,000,000 המכירות הפומביות כריסטיז
דולר. (שישים ותשעה מיליון)

המכירה הזו - או הידיעה על המכירה הזו, גרמה לטירוף שהגיע אחריה - כי כולם רוצים להיות עשירים,
ובטח אם אפשר להיות עשירים בקלות.

כמה הסברים שלא שמעתי, ראיתי או קראתי, אני עדיין לא מבין מה נמכר ומה נקנה.

שכן היצירה המקורית, עד כמה שיש דבר כזה בעולם הדיגיטלי, נגיד למשל קובץ גיף כלשהו, נמצאת
באיזה שרת ומה שמאוכסן באסימון הוא הכתובת של היצירה,
ומי שקנה את הדבר הזה יכול להתהדר בכך שהוא הבעלים של זה, ואולי אף להרגיש טוב עם עצמו שזה
שווה אולי הרבה כסף. האם ניתן
לממש את כל הכסף הזה למטבע רגיל, למשל דולר? לא בטוח (לדעתי קשה מאוד) כי צריך למצוא את
האחד שיהיה מוכן לשלם יותר ממה שאתה
שילמת על קובץ גיף שיכולת להוריד לעצמך למחשב בחינם... ויותר מכך, המסחר יהיה במטבע
קריפטוגרפי, איך תהפוך את זה לדולר?

יותר מכך, אותה תמונת גיף יושבת באתר כלשהו על שרת כלשהו שמישהו בדרך כלל לא ידוע משלם
על תחזוקתו ואין שום בטחון לאישהוא טווח עתידי
שהיא תהיה שם לעד. יש סיכוי טוב שהוכחת הבעלות תישאר, אבל מה עושים עם זה בלי הקובץ
המקורי?

הנדירות - שגורמת לעלייה בערכו של האסימון היא נדירות האסימון שבו רשומה כתובת התמונה, לא
הנדירות של התמונה עצמה!

מעבר לכך, קשה להוכיח את הקשר בין יוצר האסימון או בעליו לבין היוצר של היצירה. הקשר "הנצחי"
הוא בין האסימון לבעליו. אולם לא מן הנמנע
שיוצר האסימון בכלל לקח קובץ דיגיטלי שלא הוא יצר ובנה עליו את האסימון.

אתרי התמונות הגדולים כבר החלו לשלב טכנולוגיות של בינה מלאכותית כדי לזהות גניבות אמנותיות
שכאלה. ניתן להבין מכך שהחזון שאמנים יתוגמלו בביטחון על יצירתם רעוע
מאוד.

בכל (האסימון) NFT-בעת יצירת האסימון (למשל באיטריום) יש אפשרות להגדיר תמלוגים ליוצר ה
ליוצר NFT-פעם שימכר. אולם משום שלא בהכרח יש קשר בין יוצר ה
היצירה, גם כאן אפשרות הרווח לאמנים היא אפסית, אלא אם כן הם ישקיעו סכומים לא מבוטלים
ביצירת אסימונים ליצירות שלהם. וכאמור זו המטרה העיקרית של
כל הדבר - להביא אותך לקנות בכסף אמיתי מטבע וירטואלי.

כשבודקים לעומק מה מביא אנשים אמידים להשקיע סכומי עתק בקבצים גרפיים פשוטים וחסרי משמעות, אין טעם לחפש את הערך "האמנותי" של אותם קבצים, מה שצריך לעשות הוא "לעקוב אחרי הכסף" ולהבין שרכישה זו מופרכת ככל שתהיה אבל מתוקשרת מאוד, תוסיף ערך מוסף להונו של אותו משקיע.

אין כאן עיסוק ב"אספנות של אמנות" יש כאן יותר הימור בסכומים גדולים מאוד ללא קשר ליצירה עצמה.

אמנות בעולם האמיתי

גם בעולם האמיתי - מרבית האמנים היוצרים לא מתעשרים מאמנותם, חלקם (הקטן) אולי מצליח להתפרנס מאמנותם. רובם נאלצים לעסוק בהוראת אמנות (במקרה טוב) בנוסף, או במקצועות אחרים שאינם קשורים.

כשמספרים לנו בחדשות שיצירה כלשהי נמכרה בסכומים מרקיעי שחקים, כמעט לעולם לא מציינים כי הסכום הגבוה ששולם לא הגיע לאמן - פשוט כי האמנים בדרך כלל בשלב שבו היצירה הגיעה לגבהים האלה כבר אינה בחזקתם.

זהו העולם האמיתי.

טוענים שהשיטה הזו תעשה חסד עם האמנים, לדעתי (ולדעת רבים אחרים) ההפך הוא ,NFT-מצדדי ה הנכון.

צריך ליצור את האסימון - ויצירת ,NFT-נתחיל בכך שאמן שרוצה בכלל להציג את עבודתו בעולם ה כרוכה בעלויות שנעו בין עשרות למאות (NFT- הטבעת) האסימון
דולרים פר יצירה.

אמן מתחיל, שאינו מוכר עדיין, לא יוכל לנקוב במחיר מופרך בעיקר משום שהוא לא מוכר. בכך אנו מבינים שמה שחשוב הוא לא היצירה, אלא מי
יצר אותה. ועדיין יצטרך לתמחר אותה במחיר שיהיה גבוה יותר מהמחיר ששילם עבור העמלה שביצירת (ללא כל קשר למאמץ והזמן שהושק ביצירה האמנותית) NFT -ה

פרופר של אנשים. commodification שוב - אנחנו לא עוסקים כאן באמנות אלא בהסחרה

מי שירצה להתעשר, צריך להיות אדם בעל שם (מספיק להיות בעל שם ברשתות החברתיות) ואז הוא יכול לרכוש אמנות (במחיר נמוך יחסית), והשם שלו יאשר
לו למכור אותה במחיר גבוה יותר. האמן יכול אמנם להגדיר שבמכירת המשנה הוא יקבל תמלוגים, אבל מספיקה מחשבה קצרה כדי להבין שרוב היוצרים לא יצליחו
.NFT-כנראה להחזיר את השקעתם אפילו בהטבעת ה

זה לא שהמציאות טובה יותר.

כשעשיתי את צעדי הראשונים בעולם האמנות קיבלתי כמה הצעות מ"גלריות" שונות להציג אצלן.

רוב, אם לא כל, ההצעות היו בסגנון הזה: אתה תקבל חדר (בד"כ בבית קפה או מסעדה) תשלם לנו 1000-5000 ש"ח ותוכל לתלות את הציורים שלך
במשך חודש, ולנסות למכור. חוצמזה, תשאיר אצלינו ציור אחד. כמובן שסירבתי ופניתי לאפיקים אחרים.

אבל אני יודע על רבות ורבים שהרצון הרב להציג את יצירותיהם גובר על ההיגיון ובוחרים בדרך זו, ובדרך כלל לא מוכרים ולו עבודה אחת בלבד.

עולם האמנות הוא עולם לא פשוט, ויש הרבה אנשים שרוצים להתעשר על חשבון האמנים המתחילים בין אם באמצעים מציאותיים ובין אם באמצעים דיגיטליים.

מרעילי הבארות

עבודות האמנות שלי, קיבלתי גם הצעה להצטרף לקבוצת NFTs באותו שבוע בו קיבלתי הצעה ליצור NFT-פייסבוק שעוסקת בנושא ה.

כתבתי שם שלדעתי הרעיון עם כל הפופולריות שלו מופרך ותיארתי חלק ממה שכתבתי כאן בקצרה (ממש בשפה טלגרפית).

התגובות היו כאלה שקראו לי "מרעיל אווירה", מוריד, מפריע, ועוד כל מני מחמאות מעין אלה.

אני מבין. המטרה של חלק ממי שעוסק בכך הוא לגרום לכמה שיותר אנשים להכנס למעגל הזה ושהם יכניסו למעגל כסף אמיתי, שיהיה קשה להחזיר אותו
ככסף אמיתי. (עד בלתי אפשרי)

אז החלטתי לכתוב את זה בעמוד שלי. אולי אני מרעיל - אבל זו הבאר שלי.

אפילוג

אני עובד בעולם האינטרנט כבר עשרים וחמש שנה. בניתי מאות רבות של אתרי אינטרנט , חלקם מתוחכמים למדי עם בסיסי נתונים מורכבים וחומות אבטחה משובחות,
ואני די בקיא בטכנולוגיות שמסביב.

בדרך כלל כשמסבירים לי לאט, אני מבין. חלק ניכר מהבחינות בטכניון עשיתי יותר מפעם אחת. אבל בסוף סיימתי.

קראתי, שמעתי וראיתי לא מעט כדי לכתוב את כל מה שכתבתי ועדיין רוב ההסברים היו עמומים. עממים מאוד. כאלה שנתנו לי את ההרגשה שאני לא
מספיק חכם כדי להבין.

אז מכיוון שאולי אני לא מספיק חכם כדי להבין אני גם לא כל כך רוצה להשקיע בדבר שאיני מצליח להבין אותו.

במהלך השנים פגשתי כמה וכמה אנשים שהתהדרו בכך שהיו בין הראשונים לרכוש את המטבעות הקריפטוגרפים הראשונים. על פי הצהרותיהם, למרות שרובם צעירים ממני בעשור לפחות
הם היו יכולים לצאת לפנסיה מזמן. איכשהו חלקם עדין עובד כשכירים, אחד עדין מבקש שיסיעו אותו בטרמפים, ויש גם שניים שעשו את האקזיט הראשון וגם
השני. שניהם מדגישים שזה אחרי עבודה קשה. - קשה מאוד.

אני מאמין שאקבל תגובות רבות כאחד "שלא ממש הבין" ו"לא רואה את ההזדמנו" ו"לא רואה את העתיד".

הכל נכון.

מאחל לכל מי שרוצה להשקיע את כספו במה שלדעתי הוא "קרן הצבי" בהצלחה.

מקורות

הסרט:

https://youtu.be/YQ_xWvX1n9g

מילון מונחים

http://cryptocurrency.org.il/…/14/blockchain-dictionary/

ויקיפדיה על בלוקצ'יין - מוסבר טוב:

https://he.wikipedia.org/…/%D7%91%D7%9C%D7%95%D7%A7%D7…

מסמך הסבר של איגוד האינטרנט הישראלי ואוניברסיטת חיפה (לדעתי המקיף והאמין ביותר):

https://www.isoc.org.il/…/%D7%91%D7%9C%D7%95%D7%A7%D7…

(ולא, זו לא המלצה) NFT מדריך מפורט ומתומחר כיצד ליצור

https://bitgo.co.il/%d7%9e%d7%93%d7%a8%d7%99%d7%9a-nft…/

ס"מ X70בתמונה - שדרות עמנואל 16 (מתוך הסדרה "מדרגות" , 2005) עפרון על נייר, 50

הדוד פרנק

פורסם בתאריך: 18.7.2025

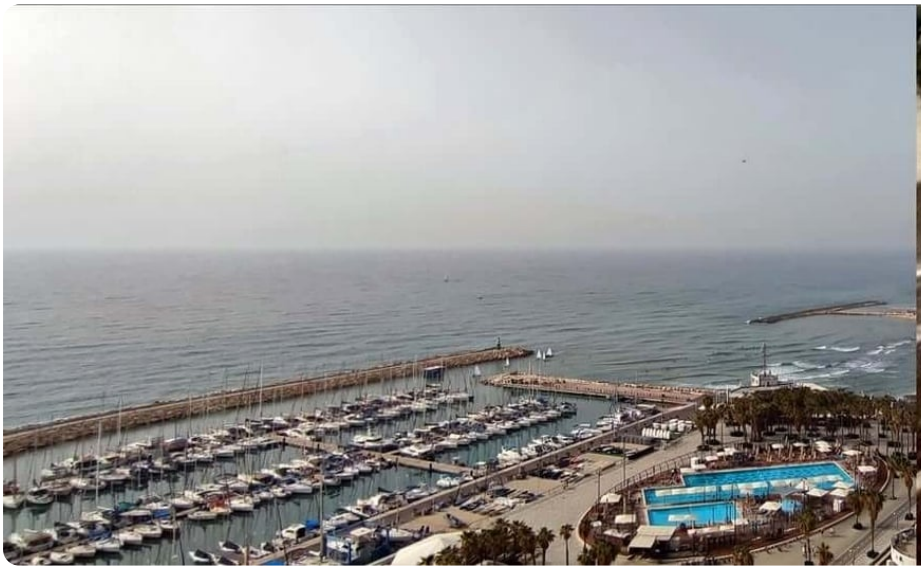

הדוד פרנק

8 אפריל 2022

אתמול, יום חמישי, נסענו אורי ואני לנופשון קצר מטעם מקום עבודתה, המצניע לכת.

התאכסנו במלון הרודס הצמוד לכיכר אתרים. המרפסת בחדר בו לנו, משקיפה אל חופי תל-אביב.

אלה החופים בהם גדלתי. ממש מתחת - חוף גורדון אליו נהגנו הורי, ואחי להגיע מדי שבת בבוקר למפגש חברים של הורי, התפלשות בחול ובגלים תוך
כדי צפייה בשוברי הגלים שנבנו מול עינינו בים, ומפלצת הבטון של כיכר אתרים הנבנית מן הצד השני.

צמודה לחוף גורדון מצידו הצפוני, המרינה ולידה בריכת גורדון האגדית, שגם שם נהגנו לבלות בעיקר בבתות, ותמיד כשהיינו מגיעים, ראינו את בני אמדורסקי - כן,
אבא של אסף, מדלג במשך דקות ארוכות בחבל (דלגית) כדרכם של המתאגרפים גדולים.

המציל בבריכה היה עדי צברי, ובנו נתי, שלמד אתי בגן (מלכה) ואחר כך בחטיבת הביניים, היה קופץ מהמקפצה הגבוהה בבריכה קפיצת ראש למים, וכמובן שאתגר
אותי ללכת בעקבותיו , אני הסתפקתי בקפיצת "נר".

מצפון לבריכת גורדון, שני חופי "הילטון" על שם המלון שנמצא במצוק מעליהם, חוף ה"דוסים" ואחריו חוף שרתון, שהיה קרוי ע"ש מלון שרתון שהיה שם פעם
והיום נמצא שם מכתש גדול, או שמה גם על חורבותיו יבנה מגדל גדול...

חוף שרתון, שקיבל אתר כך את השם "חוף מציצים" על שמו של סרטו האייקוני של הרב אורי זהר "מציצים" היה החוף שבו הלכתי לים לבד
לראשונה, בלי ההורים, ורק עם החברות והחברים לכיתה, ואני מדבר על כיתה ד' (בן תשע).

למדתי לשחות כמו מרבית חברי בבריכה הלימודית ברמת אביב, כבר בגיל חמש, והורי נכנסו אתי לים ולמדו אותי שאפשר לשחות גם בים, ואפילו לחלוף את
הגלים ליד החוף, ככה שלא ממש פחדתי משחייה בים ואפילו במים עמוקים.

הדוד פרנק, לבית פליישר, הוא אחיה של סבתא אולה, אמה של אימי! פרנק ואולה היו ילדיהם של יוליה וד"ר קורט פליישר, שנולדו בברלין ועלו לפלשתינה
עוד לפני קום המדינה.

פרנק היה ספורטאי מלידה, גבר נאה לדעתן של נשים רבות, ועסק בספורט במשך מרבית חייו. בארץ הרבה לשחות בים.

וככה, כשהייתי בן 12 או 13, הציע לי הדוד פרנק, לצאת אתו לשחייה בים.

המסלול שלו היה ארוך למדי לציפלון כמוני, אבל מי אני שאגיד לא להצעה שכזו. וככה היינו מגיעים למלתחות של חוף שרתון, שמה היו באמת מציצים
לנשים, ממש כמו בסרט, אני הייתי מחליף את בגדי בית הספר לבגד ים והדוד פרנק מחליף את בגדיו לבגד ים גם כן, ספידו כמובן...

משם היינו צועדים אל המים, ולאט לאט המים הגיעו לנו עד צוואר ולא היה מנוס מלהתחיל לשחות.

יוצאים מהפתח בין שובר הגלים הראשון לבין נמל תל אביב מעמיקים מעט כדי שהגלים לא יטילו אותנו לסלעים ופונים שמאלה (דרומה) להקיף את שוברי הגלים
הבאים והמרינה.

בפעם הראשונה חששתי שלא אסיים, ובפעמים הבאות התחלתי ליהנות, היינו לוקחים "הפסקות" מהשחייה וצפים בתנוחת "הצלוב" על פני המים ונהנים . למדתי להרגיש את ההנאה
כשמרגישים שוב קרקע לדרוך עליה.

כשיצאנו מהמים בחוף "גורדון", היינו הולכים לאורך מה שהיום הוא טיילת נפלאה עד לחוף שרתון לבושים בבגדי ים בלבד. כבר כתבתי שהדוד פרנק היה גבר
נאה, גם בגיל מתקדם, וכך יכולתי להבין את הפניות הרבות של נשים אליו לאורך המסע הזה מחוף אל חוף... לא משהו שרואים כל יום...

שנה שנתיים אחר כך, המרתי את השחייה בגלישת גלים, וגם את החופים בהם גלשתי רבות ובהם רכשתי את ההשכלה הים-תיכונית שלי ראיתי אתמול מחלון חדר
המלון.

היום, בדרך חזרה לביתינו שבצפון פקדנו את החתונה של נטלי ונתנאל נוסבאום. נתנאל בנו של אורי ונכדה של אולה, אחותו של הדוד פרנק. נתנאל, נראה
דומה להפליא לדוד פרנק ובל פעם שאני רואה אותו אני נזכר בו.

זהו, זכרונות ילדות ממרפסת בית המלון

יצחק נוי

פורסם בתאריך: 18.7.2025

יצחק נוי

אפריל 17 2022

מכירים את זה שיש משהו שנמצא ונוכח בחיים שלכם, ונדמה לכם שתמיד היה ותמיד יהיה שם?

אז יצחק נוי.

התוודעתי אליו לראשונה כשהייתי בן חמש.

כיאה לנצר ממשפח עם שורשים ייקים - מנוחת הצהריים במשפחתינו היתה ערך מקודש!

וכדי שתתאפשר, הורי או סבתי, ארגנו לי טרנזיסטור קטן עם אוזנייה, אותה הייתי יכול לנעוץ באוזני ולהקשיב כל יום החל מהשעה שתיים עד שלוש (שעת
מנוחת הצהרים) ל"הַתָּכְנִית לָאֵם וְלַיֶלֶד" ששודרה ברשת א'.

חיכיתי לשעה הזו כל היום שכן בשעה הזו הייתי מפליג למקומות רחוקים ודמיוניים, יחד עם נילס הולגרסן ואווזי הבר, הרוח דנש - הרוח הממרא, ושאר
דמויות כאלה ואחרות.

הקולות שלקחו אותי הרחק כל כך היו קולות של נשים וגברים בינהם אריה אלדד (כן הד"ר) , דוד גרוסמן - הסופר ו...יצחק נוי.

אני מדבר על סוף שנות השישים - תחילת שנות השבעים של המאה הקודמת.

יצחק נוי שהיה אז, אם אני זוכר נכון, במהלך לימודי התואר השני שלו בהסטוריה בבוסטון, היה שולח סרטי הקלטה ובו סיפורים מאמריקה, על ילדות וילדים
בני גילינו ועם אורח החיים שם, והיה לו קול כל כך נעים וממש הרגשת שהוא מדבר ממש ממש אליך.

אחר כך באו תסכיתים ועוד תוכניות מרתקות כמו "חתול בשק" ו"התוכנית לילדים הגדולים".

כשהייתי כבר נער, המוני ילדות וילדים היו משגרים מכתבים וגלויות (הוא ביקש שאלה יהיו גלויות) עם שאלות מהותיות בחייהם, חלקן של השאלות היו ממש לא
פשוטות וקרעו לעתים את הלב בישירות שלהם. ויצחק היה עונה בסבלנות ובחום ובעיקר בחוכמה ורגישות שלא נתפסת לכל אחת ואחד. לפעמים הילדים אפילו לא ידעו
לכתו את הכתובת של רשות השידור בירושליים והיו כותבים על הגלוייה רק "איציק שפיציק" ובאורך נס הגלויה היתה מגיעה לידיו של נוי.

כשלמדתי לקרוא, הספרים הראשונים שקראתי היו מן הסתם של דבורה עומר, אבל גם ספריו של נוי כיכבו בין הספרים ששאלתי בספריה.

עברו המון שנים, נהייתי אבא, וגם ילדי בגרו, ואיכשו לפני עשר או חמש עשרה שנים, יצא שפחתי רדיו ברשת ב' בשבת בבוקר ולהפתעתי שמעתי את
אותו הקול הכל כך מוכר ואהוב מדבר אלי.

הפעם בתוכנית "שבת עולמית" שבה סקר עיתונות עולמית והכניס את המאזינים למעט פרופורציות על מה שקורה בעולם. תופתעו - אנחנו לא מרכז העולם...

אחר כך נוספה עוד שעה שבה היה סוקר פרקים בהסטוריה בלוויית חוקרים שונים - מרתק זו לא מילה.

עד מה היה חשוב לי לשמו את קולו? הנה דוגמה: באירועי מידברן למשל בשבת בבוקר, כשהדי המסיבות של שישי דועכים לקראת הבוקר של שבת, הייתי
מתגנב למכונית, מדליק את הרדיו ומאזין לשעתיים עם נוי.

מעבר לידע הרב שהיה מספק בתוכניות - היה זה הקול שלו שהיה מרגיע אותי ונוסך בי סוג של שלווה.

אתמול הודיע כי לקראת יום הולדו השמונים, חלה, ולא יוכל להמשיך לשדר.

מאחל לו את כל הבריאות שבעולם ומודה מקרב לב על עשרות שנים של הנאה רצופה!

Meccano

פורסם בתאריך: 18.7.2025

Meccano

מאי 28 2018

בשנת 1968, כשהייתי בן שש, קיבלתי את המתנה שקבעה כנראה את מסלול חיי.

אני זוכר את הדוד מיכל (הדוד של אימי) מגיע בלילה, אני כבר .Meccano היה זה משחק ההרכבה בפיג'מה, ונותן לי את החבילה, מעין מגש קל-קר
גדול עם החלקים מסודרים בתוכו בסדר סימטרי, וגם את חוברת הדגמים הניתנים להרכבה אתו.
התעוררתי מוקדם בבוקר למחרת, ועוד לפני שהלכתי לבית-הספר כבר הרכבתי את
הדגם הראשון (מלגזה). אחר כך הגיעו המנופים, והמכונות, מכוניות, תמסורות גלגלי שיניים, ואפילו אלקטרוניקה ברמה בסיסית. כל זאת בגילאים 6-12.

ב-1898, כמערכת שנוצרה על ידי פרנק הורנבי וכללה פסי מתכת (פלדה) , Meccano ראשיתו של צירים גלגלים ברגים ואומים , שאפשרה בניית מודלים פשוטים ומורכבים
מאוד. המערכת נרשמה כפטנט ב-1901 וכסימן רשום ב-1907.

הפכה עד מהרה למשחק ההרכבה האולטימטיבי. יש האומרים כי חלק ניכר Meccano מערכת מהתעשיינים, מהנדסי המכונות, וכלל מכונת התעשייה הבריטית, בעיקר במלחמת העולם השנייה, נסמך על ההשראה שקיבלו הילדים שהפכו אחר כך למכונאים ומהנדסים ממשחק ההרכבה המופלא הזה.

כאמור, גם לי אישית המשחק הזה קבע חלק ממסלול חיי. התאהבתי בהרכבה, בברגים, באומים, בגלגלי השיניים, בתמסורות, בריח הפלדה, וברעיון שאפשר להפוך כמעט כל חלום
למשהו ממשי ממתכת!

ידעתי מהן מחרטות וכרסומות, תמסורות, מערכות הילוכים, יחסים בגלגלי שיניים, מומנטים והעברת כוחות עשרים שנה לפני שלמדתי קורסים בפרקי מכונות, דינמיקה ומכניקה בטכניון.

חלמתי על תעשיית מתכת בישראל, בחרתי ללמוד בבית ספר מקצועי, ואפילו במסלול אקדמי מתאים.

גם היום, חמישים שנה אחר כך, אני חייב את רוב מיומנויות התכנון והבנייה שיש לי, לאותה קופסה שקיבלתי בלילה ההוא כשהייתי בן שש.

של ילדותי. Meccano-כדי שלא אשכח את כל זה בניתי לי מנורת קריאה מחלקי ה

הר חריף

פורסם בתאריך: 18.7.2025

הר חריף

יוני 3 2022

בבית הספר היסודי "הר-נבו" בו למדתי, הקיר שמול התלמידים, זה עם הלוח שחולק לשניים: אזור משובץ ואזור חלק, היו תלויות מצד אחד של הלוח תמונות
של יוסי טרומפלדור (עם "טוב למות...") , נשיא המדינה וראש הממשלה. מצידו השני של הלוח היתה תלוייה מפת ארץ ישראל.

על המפה שכנראה הודפסה עוד לפני 1967, היה מצוייר גם הגבול עם מצריים שנמתח בקו די ישר מעזה ועד אילת עם שני משולשים קטנים באמצעו.
מי שהיה יכול להתקרב יכול היה לקרוא כי על אחד המשולשים היה כתוב "הר חריף".

השנים חלפו, ב-1977, נחתם הסכם השלום עם מצריים וב-1980 וסיימתי את הלימודים בתיכון ובזמן שנותר לי עד לגיוס התנדבתי בעצת חברי איתי בן-דוד ז"ל, לחפירות
פרה-היסטוריות ב...הר חריף.

חפירה פרהיסטורית, מגלה ממצאים שאין לנו רישומים היסטוריים עבורם ומנסה באמצעות הממצאים להבין איך ומה קרה שם במקום לפני הרבה זמן (אלפי שנים לפני המצאת
הכתב ורישום ההיסטוריה.

החפירה הספציפית הזו נוהלה על ידי ד"ר צעיר , בריטי, בשם נייג'ל שעבד באוניברסיטה העברית, וקיבצה עשרות מתנדבים מכל העולם. חוויה גדולה מאוד.

ההגעה למקום היתה מורכבת יחסית שכן עדיין לא היה כביש סלול, והחפירה נקראה בכלל "חפירת הצלה" שכן , אם אני מבין נכון, דובר על שטח
שיכול להיות שיחזור למצרים.

החפירה התנהלה מדי יום משעות הבוקר המוקדמות, היינו חופרים שכבה שכבה בשטחים מסומנים על ידי חבלים, ומנפים את העפר שחפרנו.

בנפה הצטברו סהרונים רבים שהם רכיבים של חיצים שסותתו בעדינות רבה ושימשו את הציידים לקטים של פעם לציד, מצאנו גם כלי אבן ששימשו לחיתוך ופעולות
אחרות, עצמות של בעלי חיים שנאכלו ואף מעט עצמות אדם.

בכל ערב צוות אחר מבין המתנדבים היה אמון על הכנת ארוחת הערב, וכך יצא לנו לאכול אוכל טעים מתרבויות שונות.

אחרי הארוחה, התיישבנו סביב שולחן אחר, ונייג'ל היה מסביר כיצד בני האדם שחיו שם פעם חיו.

היה ערב אחד שהוא הדגים לנו כיצד יוצרים כלי אבן מצור. הוא לקח אבן אחת שתשמש בסופו של תהליך לכלי שיווצר, ובעזרת אבן אחרת נתן
וכבמעשה קסם מתוך Final Cut-עליה מכות קלות ומדויקות מכוונים שונים. ואז ניתנה המכה הסופית ה האבן הגולמית נוצר כלי אבן חד להפליא. משהו שלא אשכח
כנראה כל חיי.

שבוע לפני גיוסי, נפרדתי מהחופרות והחופרים החביבים אפילו מההתאהבותf ,באמצע אוקטובר 1980 הקטנה שהיתה לי שם, ועליתי עם ג'יפ של אחד ממנהלי החפירה בדרך הביתה.

זו היתה דרך עפר עם המון מהמורות שארכה שעות רבות, בדרך עברנו ליד בסיס בה"ד 1 שבנייתו רק הסתיימה (שנתיים אחר כך אעבור שם קורס
קצינים) ונהג הג'יפ אמר לי שיום אחד יהיה כאן כביש לאורך כל הגבול עם מצריים.

מאז, אותו קיץ לא הייתי שם.

הכביש אכן נסלל והוא נקרא כביש 10. הכביש נחשב לאחד הכבישים היפים ביותר בישראל עם נופים מרהיבים.

עקב סיבות בטחוניות, זה שנים הכביש סגור לנסיעה לכל מה שאינו כוחות הבטחון, ונפתח לטיולים מספר מועדים קטן בכל שנה (בעיקר בחגים).

אתמול הגענו לחופשה בעזוז, ושמענו כי במהלך הג (שבועות) הכביש יפתח לנסיעה.

קפצנו על המציאה, והיום ארבעים ושתיים שנים אחרי, נסענו להר חריף.

לא זיהיתי את מקום החפירה מאז, יכול להיות שזה בכלל כבר שטח מצרי. הנופים, נשארו יפהפיים כמו אז כמו גם הזכרונות.

חג שמח.

חיה ותן למות

פורסם בתאריך: 18.7.2025

חיה ותן למות

דצמבר 2 2022

בצעידת (היה מי שתיקן לי "הליכה" ל"צעידה") הבוקר שלי, לעתים אני מאזין לפודקאסטים או מוסיקה.

המסלול שאורכו כשישה קילומטרים, מאפשר לי לגוון, וכך את הדרך הלוך עשיתי עם הפודקאסט "ש"י והאזנתי לסיפור ולפרשנות על "והיה Itzik Parnafes עגנון בעברית" של
העקוב למישור" - מרתק!

בדרך חזרה, העברתי לפלייליסט של מוסיקת רוק משנות השבעים והשיר השני היה "חיה ותן למות" של להקת "כנפיים" בכיכובו של פול מקרטני.

איך שצליליו של השיר החלו להתנגן ולחדור סטריאופונית למוחי, בלוטת הנוסטלגיה החלה להפריש את שלה ונזכרתי.

ואני החלטנו לנסוע ולראות את הסרט החדש Yoav Kronkop ,זה היה כמעט לפני חמישים! שנה. חברי של ברוקולי וזלצמן - ג'ימס בונד "חיה ותן למות".
השחקן שגילם את דמותו של ג'יימס בונד היה רוג'ר מור שזכה למעמד של כמעט אל באותן שנים בישראל בזכות כיכובו בסדרת הטלוויזיה "המלאך"

גרנו אז במה שהיה אז קרוי "צפון תל-אביב". הסרט הוקרן בקולנוע "אופיר" (שהקרין רבים מסרטי בונד) ששכן ברחוב גרוזנברג, מבחינתנו בערך "קצה העולם" ונזקקנו לנסוע
באוטובוס, קו 25 כדי להגיע לשם.

בהערת אגב, שמו של בית הקולנוע ניתן לו על ידי סבתי וסבי , אסתר וחיים ליכט, שהשתתפו בתחרות שארגן בונה הקולנוע משה קרסו בשנת 1935.
הם זכו בכניסה חינם לבית הקולנוע למשך שנה!

ובכן, אי שם בשנת 74, הגענו לבית הקולנוע להצגה ראשונה, וצפינו להנאתינו בסרט.

כשיצאנו , מסוחררים מעט מהסרט, איבדנו כנראה את חוש הכוון שלנו ועלינו על אוטובוס קו 25, אולם בכוון ההפוך.

ככל שהנסיעה נמשכה הנופים שנגלו אלי דרך חלון האוטובוס, של יפו ואחר כך בת-ים היו זרים לי, ואם לומר את האמת מעט העיקו שכן לא
ידעתי איפה בעצם אנחנו נמצאים.

מפוחדים מעט נגשנו לנהג, ושאלנו אותו היכן אנחנו נמצאים, הוא בתורו, שאל לאן אנחנו צריכים להגיע, והעלה אותנו מייד לאוטובוס אחר שנסע כמובן בכוון ההפוך
ואחרי כשעה החזיר אותנו למחוז חפצנו.

מקשר לשני ביצועים של השיר:

הראשון - המקורי כנעימת הנושא של הסרט

https://youtu.be/wYQZHNwlUq8

שלושים , אולי יותר שנה אחר כך, ראיתי את "רובים ושושנים" בפארק הירקון, והביצוע שלהם אהוב עלי לפחות באותה מידה!

https://youtu.be/6D9vAltORgE

שבת שלום!

איך התחלתי עם אמנות

פורסם בתאריך: 18.7.2025

איך התחלתי עם אמנות?

דצמבר 14 2022

למדתי בבית ספר תיכון מקצועי. אורט יד סינגאלובסקי בתל-אביב, מגמת מכניקה.

התחלנו עם שיוף פלדה בעזרת שופין, אני מכיר את הריח של ברזל טוב יותר מכל ריח אחר...

אחר כך למדנו לחרוט במחרטה ולכרסם בכרסומת, למדוד, לשרטט ... כמה לילות לבנים אל תוך ימים בהם נרדמתי על השולחן בכיתה.

איך לומר בעדינות - הייתי תלמיד שובב במקצת.

ככה שבערך פעם בשנה מנהלי בית הספר בקשו ממני לקחת חופשה יזומה ולחזור רק אחרי כמה ימים "כשאתקרר".

אז היה ים, והיה גלשן וגלים, ואפילו חברה.

היו ימים בלי גלים ואותם, ביליתי במתחם הכי כיפי של תל אביב באותם ימים - מתחם בית המשפט, המוזיאון והספרייה העירונית "בית אריאלה".

יצא לי לראות את עו"ד צבי לידסקי ז"ל מגן על נאשמים והופך בשבילם את היום ללילה, משם הייתי חומק לספרייה ומעיין בספרים ועיתונים ישנים וגם
מבלה במוזיאון.

הכניסה לכל הלונה-פארק הזה היתה בחינם לתלמידים ואח"כ גם לחיילים ואני חייב לומר שהיתה מהנה פי כמה מהלימודים בבית הספר.

מוזיאון תל אביב היה עדיין ללא האגף החדש והגדול, ועדיין היה מקום מופלא בעיני, מצד אחר אפשרות לראות אמנות קלאסית באולמות יגלום, ומצד שני אמנות
עכשווית בכמויות.

האמנות העכשווית אותה ראיתי ביצירותיהם של תומרקין, מזרחי, רפי לביא, ביאנקה ומשה גרשוני, יאיר גרבוז, תמר גטר, אביבה אורי, ציבי גבע, יעקב דורצ'ין (חלק מהאמנים
האלה לימדו אותי אמנות עשרים שנה אחר כך באוניברסיטה) גרמה לי להשתאות ולקנא ביוצרים האלה שאפשרו לעצמם להתבטא ככה, פה ושם אהבתי את ההומור או
נפעמתי מהתעוזה של האמירות שראיתי בעבודותיהם.

העניין באמנות נמשך גם שהתגייסתי, וברבות מהחופשות השונות פקדתי את המוזיאון.

עיתון "העיר" התל אביבי היה מקור הידע התרבותי שלי , ואמי, ביודעה על אהבתי לעתון, היתה מצרפת אותו לחבילות הממתקים שהיתה שולחת אלי לצבא לבסיסים
המרוחקים בהם שירתתי.

דרך העתון המופלא הזה התוודעתי גם לעולם השירה והכתיבה, ובפרסום אירועי התרבות בתל אביב למדתי גם על סוג חדש של אמנות שלא הכרתי - "מיצג".
זה לא בדיוק הצגה וגם לא בדיוק יצירת אמנות סטאטית או קינטית - זה שילוב מופלא של שניהם.

מפה לשם יצא שראיתי לא מעט אמנות ומופעי אמנות שונים כמו גם סימפוזיונים לאמנות כגון אירוע תל-חי 80 (1980) שבו נתקלתי לראשונה למשל במושג "פיסול
באמצעות טרקטור" , האייטם הספציפי הזה כיכב בכתבת סופשבוע של מוטי קירשנבאום זצ"ל בערוץ הטלוויזיה היחיד ששידר אז. הכתב שאל את האמן, "תגיד!, זה אמנות
זה?" והאמן ענה תשובה שמהדהדת אצלי עד היום: "אני לא יודע, אבל אני עושה ואתה לא".

וזה הבהיר לי מי זה אמן - אדם שבוער בו ליצור אמנות והוא לא מחכה לאיזשהו יום שיוכל לעשות - אלא עושה ומייד, כי זה
בוער בו. הוא לא מחפש אישור לכך מאיש, זה צריך לבעור בך.

אמן שמשתמש Doron Gazit בין שאר הדברים הגעתי באיזה מוצאי שבת אחת, לערב שבו נתקלתי ב בשרוולי ניילון גדולים וצבעוניים באמנותו. נדלקתי.

יצאנו משם עם כמה בלונים.

שבועיים אחר כך, נפצעתי בתאונת ספורט ויצאתי למספר חודשים של ימי ג' אותם ביליתי בנואיבה , חדשים ספורים לפני שהוחזרה למצרים. אחת התקופות היפות בחיי,
פעם בשבועיים הייתי עולה בטרמפים לתל-אביב כדי להאריך את ימי ה"ג" וחוזר לגן העדן בסיני... שמה גם שיחקנו עם הבלונים ושם גם צולמה התמונה של
הפוסט הזה - כן, זה אני...

כשרגלי וידי חזרו לכשירות חזרתי למדים ולעוד שלוש שנים צבאיות.

חלפו עוד חמש עשרה שנים...

כתבתי כאן לא פעם על אותו סרט תעודי שראיתי בזוית העין עת הכנתי ארוחת ערב לילדים, שבו ליצן מלהטט עם מסורי כריתת עצים באיזה אירוע
מוזר במדבר בנוואדה.

החלטתי. זה עכשיו או לעולם לא, נרשמתי לחוג לאמנות באוניברסיטה , כמין גופשנקה שלא באמת היתה דרושה, אך אפשרה לי ליצור אמנות והעשירה את ידיעותי
בתחום עד מאוד. וכן, חלק מאותם אמנים שראיתי בגיחות שלי מבית הספר ובחופשות הצבאיות הפכו להיות מורי.

ומאז אני עושה אמנות, מסיבה אחת ויחידה, כי אני רוצה לעשות! כל השאר לא חשוב!

ארבעים שנות היכרות

פורסם בתאריך: 18.7.2025

ארבעים שנות היכרות

ינואר 2023 24

כשסיימתי קורס קצינים, לפני יותר מארבעים שנה, הוצבתי ביחידת המחשב בבסיס קליטה ומיון (בקו"מ). אלה היו שלושה חודשים מהמשעממים ביותר בחיי. מכיוון שהיה שם כל
כך משעמם, היינו עסוקים בעיקר בלקבוע כל מני תורנויות משונות של "מי ימלא מים במיחם" ו-"מי יביא עוגה לישיבה של יום שישי" ולריב בעיקר על
מי יטאטה ומי ישטוף את הרצפה.

אחרי שלושה חודשים, כמאמר רוה"מ מנחם בגין, הכרזתי ש"איני יכול עוד" וביקשתי העברה.

מפקד הבקו"מ, קצין בדרגת אלוף משנה, שראיין אותי במשרדו הארוך, הסתובב בכסאו אל עבר מפת המדינה שהיתה תלויה מאחוריו (שקוצצה מאוד כי כבר החזרנו את
כל סיני) וחיפש איפה יכולה להיות הנקודה הרחוקה ביותר שיוכל לשלוח אותי אליה - כראוי לקצין צעיר שמביע בקול את מורת רוחו מכל ה"מנעמים" שהבקו"מ
יכול להציע.

ככל שראיתי את אצבעו נעה במורד המפה - קיוויתי שיגיע לאילת, אבל האצבע נעצרה 70 קילומטר צפונית מדברית לאילת - חטיבה 460 - מחנה שיזפון.

הצדעתי, יצאתי מהמשרד, נסעתי הביתה ארזתי תיק וגם כרית (אני לא יכול לישון ללא כרית) ולמחרת - היום לפני ארבעים שנה! התחלתי את המסע דרומה.

בדרך חויבתי לעבור ב"מפקדת הגיס" בקסטינה - סמוך לקרית מלאכי, מה שלימים יהפוך למפקדת חילות השדה (מפח"ש). ירדתי מהאוטובוס ונכנסתי למחנה המאובק והמוזנח (הבריטים בנו,
ואני בטוח שבזמנם הוא היה מצוחצח) ושם בחדר ההמתנה לשיחה הקצרה עם אותו סגן-אלוף, שישלח אותי למחנה שיזפון ראיתי אותה.

היא ישבה שם, בשקט סורגת משהו עם צמר לבן, חייכה אלי, סיפרה לי שקוראים לה אורי, שאלה לשמי, וספרה בגאווה כי הובטח לה שתגיע מחנה
שיזפון - משאת נפשה - לשרת רחוק מהבית.

משאת נפשי מאז מעולם ולעולם היא, במילה אחת - כיף! ומחנה שיזפון שתקוע באמצע המדבר, לא נראה לי מתלכד עם כיף, ולכן סיפרתי לה שגם
אני נשלח לשם, אבל אין לי כוונות להשאר שם, אלא להמשיך משם דרומה לאילת.

וכך, קיבלנו היא בשמחה, ואני עם הבטחה לעצמי ש"גם זה יעבור", את צו הסיפוח לחטיבה 460 - מחנה שיזפון.

מפה לשם - התאהבתי בה וגם במחנה שיזפון, ונשארתי שם כמעט שנתיים.

חמש שנים אחר כך - התחתנו.

אז היום אנחנו חוגגים 40 שנות היכרות.

כיף איתך!

החלילית

פורסם בתאריך: 18.7.2025

החלילית

25 מאי 2023

לפני שאתחיל בסיפור של היום אני רוצה להגיד כמה דברים על האשפוז הזה.

זה נשמע אולי כמו לונה-פארק ושכל יום זה משתפר וזה.

אז מדובר בסוג של רכבת הרים על סטרואידים. (כנראה גם בפועל) שאי אפשר לרדת ממנה מתי שרוצים...

באופן כללי אני די אוהב לונה-פארק. אבל חשובה לי זכות הבחירה.

הידיעה שאתם קוראים את הטקסטים האלה עוזרת לי מאוד לצלוח את המורדות של הרולר קוסטר הזה.

-_____

כשהייתי בן שש או שבע נשלחתי ללמוד לנגן בחלילית אצל האורים והתומים באותו זמן בתל אביב, מר יריב האזרחי.

ליריב האזרחי (כן זה היה שמו באמת) היה קונסבטוריון "רון" ששם התחילו רבים את מסלולם המוסיקלי.

המתקדמים עברו מחלילית סופראן ל"אלט" ואלה שאולי ילכו לקלידים, פסנתר או אקורדיאון, עברו למלודיקה שזה מעין עוגב קטן עם פומית וקלידים.

העניין היה שהתרגילים (חוברות של מרכוס אם אני זוכר נכון) היו מאוד משעממים למרות שפה ושם היו שם שכיות חמדה של הגדולים ביותר מבאך ועד

למוצארט וגם מנגינות ישראליות בטעם תימני של מוסיקה שמחפשת לה מדינה.

הרבה יותר נהנתי לנגן משמיעה את שיריה של נורית הירש או נעמי שמר. במיוחד אהבתי את חורשת האקליפטוס שדרשה ממני להגיע לכל המנעד של הכלי.

יריב האזרחי, שלפעמים לימד אותנו כשהוא בגופייה צחורה לא התלהב כל כך מהיזמות שלי.... עד כדי כך לא התלהב שהיה מכנה אותי "בטלן".

מאידך, פעם אחת היה קונצרט באולם הגדול למטה ולהפתעתי הוא הסכים שאנגן את "מים לדוד המלך" ואפילו כתב עיבוד לפסנתר (הוא לא הכיר את השיר
שהיה חלק מפסטיבל הזמר והפזמון).

אני חושב אזו היתה הפעם הראשונה שזכיתי להינות מתשואות קהל.

באה לבקר אותי והפתיעה אותי עם מתנה "מטופשת".... ניחשתם נכון - . Alma Levy אתמול אחותי חלילית.

ומסתבר שזה כמו אופניים.. לא שוכחים.

חג שמח.

This Must Be the Place איך הגעתי לקורנית או

פורסם בתאריך: 18.7.2025

איך הגעתי לקורנית או This Must Be the Place

30 יוני 2023

רבים שואלים אותי, איך "עירניק" כמוני, שתל-אביב זורמת לו בדם, בחר לגור במקום כמו קורנית שבגליל.

הנה הסיפור:

נולדתי בעיר הגדולה. למרות שאני בקורנית כבר יותר משלושים שנה, אני עדיין מחובר בהרבה מנימי חיי אל אותה העיר. בכל פעם שיש לי פגישה שם,
אני מגיע לפחות שעה קודם כדי לשאוף מעט את האוויר של הכרך הגדול וגם כדי למצוא חנייה...

ובכל זאת, את חלק הארי של חיי אני חי בקורנית.

אז איך קרה ש"עירניק" בדם כמוני בחר במקום הזה?

השנה היתה 1988, שנה שלישית, בואכה רביעית בטכניון, התחתנו, וכבר מתחילים לחשוב על השלבים הבאים.

חלק מהחברים דברו על הצטרפות למושג חדש "סטארט-אפ" שממוקמים בדרך כלל במרכז הארץ, או בכלל בחו"ל, אחרים מצטרפים לחברות ההיי-טק הבינלאומיות הגדולות ופה ושם יש כאלה, שמדברים על דברים מעניינים שקורים בצפון.

זוג חברים, שאמנם מבוגר מאתנו בעשור אבל מעורים היטב בתעשיות המתקדמות ובאקדמיה, מספר לנו שהם מקימים בית ב"כפר ורדים". נסענו לשם בשבת, ומהר מאוד הבנו שאנחנו עדיין "לא שם"...

זוג חברים אחר מספר לנו על אופציות "אפשריות יותר" במשהו שקוראים לו "גוש שגב" או "משגב"...

וכך בחורף ולקראת האביב של 1989, בילינו שבת אחרי שבת בנסיעות ליישובי משגב השונים.

היו ישובים שהתלהבנו מהם מאוד, ואפילו חזרנו אליהם שוב ושוב, והיו כאלה ש"קצת פחות".

המדד היה: האם הישוב , לאחר ש/הקפנו אותו, מצדיק עצירה ויציאה מכלי הרכב.

בדרך חזרה מהטיולים האלה, השתדלנו לעצור ולקנות עוף-בגריל ליד שעב, אותו טרפנו עוד לפני שהגענו בחזרה לדירה השכורה בחיפה.

וכך חלף לו החורף, הגיע האביב, והגיע תורם של יישובי הר-שכניה.

התחלנו במנוף, עברנו דרך שכניה, והגענו לקורנית.

יש פעמים בחיים בהן מחפשים ומוצאים את הרמז.

כשהגענו לקורנית ונכנסנו לחניון שליד המכולת המועדון והמזכירות, עמד שם בבלוריתו המתנפנפת (עד היום) אריה אשד ובידו קנקן לימונדה.

אמרתי לעצמי: This Must Be the Place.

תמונה: קורנית בצילום אווירי באמצעות עפיפון, מאי 2014.

תה וסימפטיה

פורסם בתאריך: 18.7.2025

תה וסימפתיה

יולי 28 2023

הלילות הם לילות בהם אני מתקשה להירדם.

אז אני מוצא את עצמי שוכב, מסתכל על התקרה וחושב הרבה על מה שהיה ואולי קצת גם על מה שיהיה. (תודה אריק על המשפט)

בכל אופן, הלילה נזכרתי ב"תה וסימפתיה" אותו בית-תה בתל-אביב של סוף שנות השבעים והשמונים, ספק פאב שהיה מול באבא (שם היינו יכולים לקנות סיגריות 24/7).

כשחפשתי אולי יש בגוגל עוד מישהו שזוכר, מצאתי שזה גם שם של סרט ומחזה מצליח משנות החמישים...

פקדתי את המקום למיטב זכרוני מכיתה י"א ועד שנתיים אחרי הצבא שבחישוב קל זה יוצא כמעט תשע שנים.

תה לא כל כך שתיתי שם. בירות - הרבה, בעיקר מכבי שנמכרה אז בבקבוקים גוציים כאלה.

לבירה התלוו צלוחיות ביגלה.

בעלת המקום ישבה באופן קבוע לכל אורך אותן שנים בבגד מנומר (לא זוכר אותה בשום בגד אחר) או בכניסה או ליד הבר. תמיד עם סיגריה.
זו היתה תקופה שעוד לא היו חוקים נגד עישון במקומות סגורים...

המקום פעל עד לשעות הקטנות של הלילה, והיה על הבר מן דקר כזה כמו של המספרים אצל רופאי קופת חולים פעם.

למה שימש הדקר?

ובכן, כבר אז נאכפו (באדיקות) חוקי רעש ופעילות לאחר השעות המקובלות, והיו שוטרים שהיו מופיעים לאורך הלילה עם הדו"חות והמנומרת היתה מצביעה על הדקר -
כאילו אומרת "זא לא הראשון ובוודאי לא האחרון" שימו שם.

מקומות נוספים שאהבתי לפקוד באותה תקופה: חומוס אשכרה, פאב 16...

וכמו שאמר אריק זצ"ל: "יכול היות שזה נגמר".

שבת שלום

מותק! הילדים התחילו לקרוא...

פורסם בתאריך: 18.7.2025

מותק! הילדים התחילו לקרוא...

אוגוסט 15 2023

לאור חלק מהתגובות על בקשתי להמלצות לטלוויזיה, קבלו סיפור:

לפני עשרים שנה (אולי יותר) בחורף, פגע ברק בביתינו וכתוצאה מכך שתי הטלוויזיות שהיו לנו החזירו את נשימתן לבורא עולם.

כשחזרתי מהעבודה באותו יום, רעייתי (היחידה) ספרה לי את הסיפור והוסיפה בקול שאינו משתמע לשני פנים: "...ואתה לא מתקן אותן!!!"

מכיוון שאני שומר את ההזדמנויות לריבים עם רעייתי לדברים חשובים יותר, לא תיקנתי אותן ואז קרה קסם: הילדים התחילו לקרוא...

מילא ספרים שהתאימו להם כגון הארי פוטר ושות', מהר מאוד זה עבר לספרים "כבדים" יותר, כאלה שאני לא מנסה בכלל להתמודד אתם... סטייל ג'ויס ודוסטוייבסקי...

אז דבר חיובי(?) אחד השגנו מהרחקת המסכים, מאידך, מחשבים יש בביתינו ולאט לאט התחילו הסדרות שמדורגת אצלי ואצל The Wire - "לחדור לחיינו, בעיקר "הסמוייה
הילדים נקו ייחוס למה סדרה בכלל צריכה להיות כדי שאפשר יהיה להתייחס אליה!

וכך, לפני כאחת עשרה שנים, פינקתי את עצמי במסך חדש בגודל 39 אינטש שבוא אוכל לראות את הסדרות בגודל סביר.

היום כשהילדים גרים במקומותיהם, החלטתי להגדיל (אולי גם ראייתי קהה) את המסך - וזו הסיבה לבקשה בתחילת השבוע...

של סמסונג OLED אגב, אני מתכנס לגודל מעט קטן יותר 55" (כי זה המקום שיש באמת) וכנראה אלך על (אחרי שראיתי מבחר גדול יחסית של
אולד'ס בפועל.

ההמלצות שלכם עזרו לי ללמוד על סוגי התצוגות השונות והטכנולוגיה העומדת מאחוריהן (זה באמת מרתק!)

תמונה - מחולל בינה מלאכותית

איכילוב פעם שנייה

פורסם בתאריך: 18.7.2025

איכילוב פעם שנייה

ספטמבר 6 2023

הפעם הראשונה שאושפזתי בבית החולים איכילוב, היתה לפני ארבעים ושתים שנים!

באותם ימים הייתי חייל בשרות סדיר, ובחופשות בהן הגעתי הביתה הייתי נוהג להגיע למתחם בריכת גורדון בתל-אביב, שם בנו רמפה בצורת חצי עיגול עליה ביצעתי
תרגילים עם הסקטים שלי.

הייתי פחות 30 קילו, הרבה יותר גמיש והשרירים החזקים היו במקומות הנכונים.

למרות שהיה לי נסיון רב בהחלקה על סקטים (גלגליות) גם על רמפות, התרגילים שביצעתי התבררו כמסוכנים וטעות אחת גרמה לנפילה שריסקה לי רגל ויד בעת
ובעונה אחת.

בנו של טופסי קנצפולסקי, אבי גלישת הגלים בישראל, נהג ,Amur Kancepolsky - אמור קנצפולסקי ברכב של הורי והבהיל אותי לבית החולים איכילוב, שם, אחרי בדיקות
וצילומים נקבעו השברים ביד וברגל.

כבר אז, ב-1981, היה צפוף, ושבוע שכבתי במסדרון....

אחרי שבוע, שוחררתי לחצי שנה של ימי ג' מגובס כהלכה.

את חצי השנה הזו ביליתי ברובה בנואיבה, ממש דקה לפני שהוחזרה למצרים.

אתמול התאשפזתי באיכילוב בפעם השנייה לתיקון (ניתוח) שאני מקווה שיהיה פשוט ולא ידרוש ממני שהיה ארוכה שם.

בניין אריסון החדש (חדיש ומחודש) לא היה אז בימים ההם. גם מגדל עפר לא היה קיים.

מתחם בית החולים הזה זן עיר שלמה בתוך עיר.

אזור חדרי הניתוח שוקק ותוסס בצורה מדהימה.

האחיות והאחים, הרופאות והרופאים מסורים מאוד ועובדים בתנאים לא פשוטים.

אז אני אחרי. זה היה קצת יותר ארוך מהמצופה ואני מקווה שמוצלח.

בריאות טובה לכולנו.

מוסה

פורסם בתאריך: 18.7.2025

מוסה

דצמבר 22 2023

על לכתו של מוסה (משה ירום) מאתנו. Gilly Kacenelenbogen אתמול סיפר

אז לכל מי שלא גדל בצפון תל-אביב ולא היה חלק מסצנת גלישת הגלים והים של סוף הסבנטיז, הנה סיפור לשבת:

מאז שאני זוכר את עצמי, יש לי חיבור חזק עם הים. הורי לקחו אותי עוד בינקותי מדי שבת למפגש הקבוע שלהם עם חבריהם בחוף גורדון
עוד הרבה לפני שכיכר אתרים נבנתה שם. היו מדרגות שיש לבנות בוהקות שירדו מרחוב קרן קיימת (לימים רחוב דוד בן-גוריון) והגיעו עד לחול הים.

בכיתה ד' כבר התחלנו ללכת לבד לים, וכמו רבים אחרים "תפסנו גלים".

אחר כך כבר היה מין גלשן קל-קר קטן , משהו שדמה יותר לקרש שאתו למדנו לשחות.

פה ושם ראינו את ה"גולשים" האמיתיים, המבוגרים בינהם כגון אילי גורליצקי, ועו"ד טופסי קנצפולסקי, וחבר'ה שהיו גדולים מאתנו בשנים ספורות עם גלשנים "תוצרת-חוץ" עם שמות
ועוד. Gordon & Smith, Lightning-Bolt, Agua כגון

יום אחד הגיע אחד החבר'ה בני גילנו עם גלשן חדש ונוצץ, בעיצוב (שיוף) הכי עכשווי, כולנו הסתובבנו סביבו. זה היה גלשן שנראה ממש, אבל ממש
אותו קצף פוליאוריתן לבן ,Clark Foam טוב. מתחת לכיסוי הפיברגלס שלו היתה המדבקה הנערצת של בוהק ממנו היה עשוי הגלשן והוותה מעין סימן של איכות
עילאית.

ואז אותו בחור סיפר לנו שזה גלשן שמי שבנה אותו היה מוסה, מחוף הקאנטרי-קלאב (היום חוף-הצוק).

מוסה היה בין מייסדי תעשיית בניית הגלשנים בישראל.

ה"גולשים" התחלקו, כמו כל דבר בארץ, לשני מחנות, אוהדי גלשני מוסה, ומולם אוהדי הגלשנים שבנה ניר אלמוג, בנו של טופסי קנצפולסקי.

את הגלשן הראשון שלי בניתי בעצמי (בתמונה), ולאחר שנה קניתי לעצמי מכספי עבודת הקיץ, גלשן התחדש (אם אני לא Oded Cohen של "ניר". חברי הטוב
טועה) בגלשן של מוסה.

ואז יום אחד, בסוף החופש הגדול של 1978, הלכנו עודד ואני (כבר היתה לי "חברה" שהגיע עם חברתה) לגלוש בחוף הקאנטרי קלאב.

היה ים גבוה, מאוד גבוה, אני חושב שאלו היו הגלים הגבוהים ביותר שיצא לי להיות בהם.

ומכיוון שהיו בנות בסביבה, נכנסנו למים עם הגלשנים ונאבקנו קשות בגלים כדי לעבור אותם ולחכות לגל הגדול עליו נוכל לגלוש.

היינו רק שנינו, עודד ואני. בעצם היה שם עוד אחד... מוסה.

מוסה החמיא לנו על כך שהצלחנו לעבור את הגלים ביום שכזה.

ליהגנו קצת, ומוסה תפס את הגל שלו וגלש אתו לחוף.

כמה דקות אחר כך הגיע הגל שלי. זה היה הגל הגדול ביותר שיצא לי לגלוש עליו, קיר של מים, משהו שלא שוכחים גם 45 שנים
אחרי....

נגמר הקיץ, עברנו לגור ברמת השרון, כבר לא כל כך קרוב לים ואחר כך צבא, לימודים, משפחה ומסלול החיים פונה לנתיבים שלא חושבים עליהם בגיל
15...

הפוסט של גילי מאתמול החזיר אותי בבת אחת אחורה בזמן, לכמה דקות האלה מאחורי הגלים הגבוהים בחוף הקאנטרי-קלאב.

יהי זכרו של מוסה (משה ירום) ברוך.

ספריית יואב

פורסם בתאריך: 18.7.2025

ספריית יואב

ינואר 2024 22

בילדותי, אני חושב שממש אחרי שיכולתי לקרוא "בלי ניקוד" כבר פקדתי את ספריית "יואב" שהיתה ממוקמת מול בית הספר היסודי בו למדתי - "הר-נבו".

הספריה הזו עם ספרי דבורה עומר וז'ול ורן והחמישיה והשביעייה "הסודית" היו מקום נפלא בשבילי ושער הכניסה לעולמות קסומים.

בתיכון בו למדתי, אורט יד סינגאלובסקי, היתה נהוגה משמעת ברזל, שלא לדבר על המגמה בה למדתי - מכניקה.

איך להגיד את זה בעדינות, לא הייתי הכי ממושמע בעולם, לא מלאך חבלה, אבל כזה שמדי פעם נתבקש לצאת מהכיתה ולהתאוורר בספריית בית הספר, ובמספר
מקרים גם להתאוורר כמה ימים מחוץ לבית הספר.

שם אני חושב רכשתי את ה"השכלה הים-תיכונית" שלי, אם כי בסוף גם הוצאתי תעודת בגרות מינימאלית שאפשרה לי להכנס ל"מכינה" של הטכניון ולבסוף להכנס בשעריו.

בכל אופן, בימים בהם נשלחתי להתאוורר מחוץ לבית הספר ביליתי רבות בספרייה הציבורית בתל-אביב - "בית אריאלה", וגם במוזיאון הצמוד אליה וגם בבית המשפט הצמוד
למוזיאון.

הספרייה הזו וגם כל אלו שבאו אחריה, קטנות או גדולות יותר היו בערך כל מה שיכולתי לחלום עליו וגם לממש!

אף אחד לא שאל אותי למה אני מתעניין בספר כזה או אחר, אף אחד לא הזיז אותי ממקומי ובוודאי לא הפריע לי ובעיקר מצאתי שם
את כל המידע שחיפשתי, גם אם לא היה קשור בדיוק לנושאים הנלמדים בכיתה...

גם בלימודים בטכניון, ואחר כך גם באוניברסיטה, הספרייה של המוסד היתה המקום המועדף עלי.

אני גר בגליל, והספרייה הציבורית של המועצה האזורית היא גם כן מקום נפלא שתמיד כיף לחזור אליו, גם אם לזמן קצר, לעיון חטוף בספר או
כתב עת כלשהו.

ואחרי כל זה לקרוא שממשלת החורבן הזו מחליטה לקצץ בתקציב הספריות? כמה כסף כבר ישיגו מהקיצוץ הזה, (25 מיליון) במקום דברים שהם בבחינת בזבוז מזוקק
שעליהם אין הם יכולים לוותר. (מאות רבות של מיליונים)

עצב גדול!

איך כותבים

פורסם בתאריך: 18.7.2025

איך כותבים

פברואר 2 2024

כשהייתי בן שש-עשרה או שבע-עשרה, נקראתי מספר פעמים ללשכת הגיוס בבסיס תל-השומר למטרות מיונים שונים ליחידות שונות.

באחד הימים האלה נקראתי למבחנים.

זה קטע די משונה שמאז עברו כמעט 45 שנים והבחינות האלה לא השתנו במילימטר. אני עדיין שומע על כל מני נבחנים להתאמה למשרות שונות גם
באזרחות שמספרים לי על אותן שאלות ועל אותן תמונות (כן, הילד עם הכינור) שמנסים להבין מהתשובות למה הבנאדם מתאים...

אז היתה שם חיילת (עם המקצוע הצבאי הנכסף - "מאבחנת פסיכוטכנית") שאולי היתה מבוגרת ממני בשנה וניתן לה הכח לקבוע את עתידי הצבאי ולעתים גם
האזרחי, לאחר שאלות ספורות.

חוץ מהקטע של לכתוב סיפורים קצרים על סדרה של תמונות (שחזרו לי אחר כך כמעט בכל מבחני מיון שעשיתי בשלושים השנים הבאות), היה את הקטע
של יכולת האיות של מילים בעברית.

במדינה שבה סוד היא מילה מגונה, כמובן שחברי שנגשו לבחינות האלה לפני, ספרו הכל, וכך יכולתי להתאמן או לפחות ידעתי מה יהיו השאלות, כמו במערכון
של הגשש "אתם שואלים את אותן השאלות ואנחנו עונים את אותן התשובות".

טו מייק א לונג סטורי שורט, המאבחנת שאלה אותי איך כותבים "לעזאזל".

שבת שלום!

במותם ציוו לנו מה?

פורסם בתאריך: 18.7.2025

במותם ציוו לנו מה?

9 2024 פברואר

סיפור שעד כמה שאני זוכר כבר כתבתי כאן לפני מספר שנים, אבל לאור נאומו של "שמש העמים",
הנאשם בשוחד, מרמה והפרת אמונים, ביום רביעי, אני
חושב שכדאי לספר אותו שוב.

הסיפור מתרחש ב-7-1986. במסגרת לימודי בטכניון עשיתי גם תעודת הוראה ואני כבר לא זוכר מה היה שמו של הקורס, אבל הוא עסק בתיאוריות של הוראה.

המרצה היה אדם מאמין, חובש כיפה, מבוגר. שבדרך כלל הייתי צריך להילחם בעפעפיים שלי כדי שלא יסגרו בעת ההרצאות שלו.

את אחת ההרצאות הוא פתח בסוג של ניסוי/פעילות קבוצתית.

כל סטודנטית וסטודנט היו צריכים לכתוב על פתק מה הדבר הכי חשוב/יקר להם מבלי לכתוב את שמם - כדי שיהיה אנונימי.

המרצה אסף את כל הפתקים, היינו אולי 25 סטודנטים בכיתה.

ואז, התחיל להקריא ולכתוב על הלוח את הדברים שנרשמו על הפתקים:

היו מי שכתבו שהמשפחה חשובה/יקרה להם.

אחרים ציינו (אם כבר הגיעו לשלב ההורות) את ילדיהם.

היו שציינו את הבית/המקום/האדמה בו/עליה הם גרים

אחרים את אלוהים (לא משנה של איזו דת)

אף אחד מהסטודנטיות והסטודנטים לא ציין את הדבר שנראה כנראה מובן מאליו - החיים.

ישבנו מבוישים.

המרצה הסביר שהוא עושה את ה"ניסוי" הזה כבר הרבה שנים עם כל הקבוצות אותן הוא מלמד, וכל מה שהוא מנסה להסביר, שאסור לנו לקחת את
הדבר הזה שנקרא חיים כמובן מאליו.

החיים לא מובנים מאליהם ועלינו לשמור עליהם מכל משמר.

הדברים נכתבים בהקשר של "קידוש הניצחון" שלדעתם של קבוצת אנשים מסוימת גובר על קדושת החיים.

שבת שלום!

הצגת סיום ביה"ס בהולנד

פורסם בתאריך: 18.7.2025

הצגת סיום ביה"ס בהולנד

בפברואר 16 2024

באוגוסט 1972, נסענו כל המשפחה לשנת שבתון של אבי בהולנד.

שנמצאת פחות ,Wageningen בשנת השבתון הזו אבי עסק במחקר על מחלות צמחים בעיירה וחנינגן או יותר במרכז הולנד.

אנו, שלושת האחים למדנו באותה שנה בבית הספר היסודי החילוני שבעיירה , כי היה גם אחד קתולי.

היה שונה מ-א-ו-ד מבית הספר היסודי "הר-נבו" בו למדנו ,Tarthorst - בית הספר טארטהורסט בתל-אביב.

הכיתות היו קטנות יותר במספר התלמידים - ומרווחות הרבה יותר בגודלן הפיסי. שיטת ההוראה שם, אני מדבר על לפני יותר מחמישים שנה..., היתה כזו שאיפשרה
לכל תלמיד להתקדם בקצב שלו, ומאידך שתהיה התקדמות, כלומר בסוף כל שנה כל תלמיד ידע יותר.

גם היחס למקצועות הומאניים ו/או ספורט היה שונה. שיעור ספורט נמשך לפחות שעתיים פעמיים בשבוע, ולמרות שהולנד הגיעה לגמר הגביע העולמי בכדורגל (קרויף נגד בקנבאואר)

לעולם המורה לא נתנה לילדים כדורגל ואמרה לנו "לכו לשחק..." והיו גם לפחות שעתיים אימוני שחייה, , ללא קשר לשיעורי הספורט. שיעורי ציור קיבלו אותו
מספר שעות כמו מתימטיקה... והקסם הכי גדול: אין שיעורי בית.

אה, כן, בארוחת עשר חילקו לכל תלמיד מיכל חלב טרי (בצורת פירמידה) .

החוויה היתה כל כך שונה שאני זוכר את בית הספר הזה לפרטי פרטים.

הכיתה בה למדתי, היתה הכיתה הבוגרת של בית הספר, ולקראת סוף השנה התחילו החזרות להצגה של מסיבת הסיום.

נושא ההצגה, אני מזכיר 1973, היה הנזק הסביבתי שגורמים מיכלי הלחץ - מיכלי הספריי למיניהם הממולאים בגאז הפריאון, בעיקר לשכבת האוזון!

חוזר שוב: הצגת סוף שנה - 1973, של תלמידי בית ספר יסודי פריפריאלי בהולנד, עוסקת בתחום שנחשב אז איזוטרי עד מופרך - החור באוזון.

את התפקידים הראשיים מילאו הילדה הכי יפה בבית הספר - סינדי, והילד שנראה הכי מבוגר (כיתה ה') פרנק. שיא ההצגה - חיבוק ונשיקה ושחרור העולם
מה-Spuitbus (מיכלי הלחץ האירוסולים).

מכיוון שידעתי לנגן היטב בחלילית, ניתן לי הכבוד לפתוח את ההצגה בשני קטעי חלילית של באך.

ולמה אני מספר לכם את כל הדבר הזה - כי השבוע שמעתי פודקאסט מצויין שהחזיר אותי בבת אחת חמישים ואחת שנה אחורה:

הפודקאסט "מה יש בזה" של של קובי מלמד ואלעד יצחקיאן, מספר סיפורים אמיתיים שנשמעים כל כך מופרכים. כל סיפור מסופר בטייק אחד.

פרק מספר 11 - מספר על "האיש הכי מזהם בהיסטוריה" והוא זה שהקפיץ לי את בלוטת הנוסטלגיה.

https://open.spotify.com/episode/78fpLPcWPuFIb6Z8DHTXJK...

אבל אם אתם מ-מ-ש רוצים לצחוק - האזינו לפרק מספר 13 "הקרוקודיל מוולסטריט"

זה פרק כל כך מצחיק ששמעתי אותו כבר שלוש פעמים ברצף...

https://open.spotify.com/episode/6gci7d1AWbIhv2rFXIt9hz...

שבת שלום לכולם

https://www.facebook.com/groups/236752417949793

דודה אידה

פורסם בתאריך: 18.7.2025

דודה אידה

אפריל 2024 23

אתמול הסבנו לסדר יחד עם ילדינו בניכר, באשכנז - בברלין.

שקנינו Lindt בסיום הסדר שאורגן למופת וקריאת ההגדה, אירוע מעניין בפני עצמו, פתחנו בונבוניירת לכבוד האירוע.

וכמו שאני טועם את השוקולד הנפלא הזה, צצים ועולים לי זכרונות מ"דודה אידה". ואולי זה המקום לספר, אם כי יש מצב שכבר סיפרתי על כך
בעבר.

במשפחתו של סבי, מצד אבי, היו הרבה ילדים. שלושה מהם, שמרדו במוסכמות החברה היהודית הגליציאנית עשו את דרכם לפלשתינה, שהיתה אז תחת המנדט הבריטי.

היו שם - חיים - סבי, שהתיישב בתל-אביב, שחלקה הגדול היה עוד פרדסים, תמר, שהיתה כנראה אישה חסונה מאוד והתיישבה בקיבוץ בית-אלפא ואחות נוספת, שהספיקה
בדרכה לארץ גם לסיים לימודי רפואה בברלין - ד"ר אידה ליכט.

לחיים - סבי, נולדו שני בנים: משה ודניאל (אבי).

תמר - לא עמדה מבחינה נפשית בקשיים בקיבוץ ושמה נפשה בכפה.

ד"ר אידה ליכט קבעה את משכנה בטבריה ופתחה קליניקה כרופאת משפחה.

כנראה שהמאורעות השונים שפקדו את העם והמשפחה (ואחותה) גרמו לד"ר ליכט להיות רופאה שנוייה במחלוקת: פעם שדרו בטלוויזיה תוכנית על יהושע חנקין - גואל האדמות
ועליו סופר הסיפור הזה שכשהיה צריך לראות רופאה, וכשהוצע לו ללכת ד"ר ליכט - כבר הרגיש יותר טוב... העיקר לא לפגוש אותה...

סביב מלחמת העמצאות עברה ד"ר ליכט להתגורר בחיפה , ברחוב צפרירים.

משה, אחיינה שהיה בפלמ"ח (חטיבת יפתח) ביקר אותה מדי פעם בחיפה ובמכתבים להוריו דיווח בצורה משעשעת חוסר האיזון הנפשי שם.

בתחילת שנות השישים, אני כבר נולדתי, עברה ד"ר ליכט להתגורר ברחוב בצלאל בתל-אביב. אז כבר פרשה מעבודתה כרופאה, וגרה לבדה בדירה שלמטרות חיטוי הוצפה בקילוגרמים
רבים של כדורי נפתלין שכנראה האריכו את חייה (כך לפחות חשב אבי שידע דבר או שניים על רעלים).

בכל קיץ היתה ד"ר אידה ליכט נוסעת לשלושה חודשים לשוויצריה, להירגע מהחום המהביל התל-אביבי.
במהלך החודשים האלה היתה שולחת לנו בשני משלוחים קילוגרמים של השוקולד
הנכסף - Lindt.

לפעמים שירות דואר הצבי - גרם לכך שהשוקולדים לא היו במצב התקין שלהם, אבל זה לא גרע מכך שידענו בבית מהו שוקולד שויצרי אמיתי.

כשגדלנו מעט, החל מגיל 11 בערך נהגנו, הילדים לבקר אותה פעם בשבוע. קנינו פרחים אצל "מני"
הלכנו לאורך רחוב אבן גבירול, ארלוזרוב, בארי ובצלאל עד
שהגענו לדירתה.

בכל ביקור היתה מכבדת אותנו בכמויות של שוקולד, ואף מעשירה את "דמי הכיס" שלנו.

היה לה מקרר פילקו ישן מאוד שעל פי חוקיה מותר היה לפתוח אותו שלוש פעמים ביממה בלבד! ועל פי חוק זה תכננה את מהלך יומה.

יום אחד החליטה לרכוש מקרר חדש, ואת הישן רצתה לתת לי שימש לי ככוננית ספרים.

ד"ר ליכט היתה מנויה בספרייה של "מכון גתה" ובלעה כמויות של ספרים בגרמנית. אני חייב לה את היכרותי עם חלק מהסופרים כסטפן צוויג, קפקא ודומיהם.

טעם השוקולדים אתמול העלה לי את הזכרונות האלה.

הליכה בתל-אביב

פורסם בתאריך: 18.7.2025

הליכה בתל-אביב

1 2024 מאי

היום היתה לי ביקורת רפואית בבית חולים איכילוב.

הביקורת נקבעה לשעת בוקר, כזו שאם ארצה להגיע אליה באמצעות רכב מביתי שבגליל, ולא ארצה להשתרך בפקקים יהיה עלי לצאת מוקדם.

אז יצאתי מוקדם, כל כך מוקדם שהגעתי לבית החולים למעלה משעתיים לפני הביקורת.

משכך הדבר, החנתי את הרכב בחניון ויצאתי לסיור בעיר הולדתי, בשכונה בה גדלתי בתל-אביב.

יצאתי מבית החולים והתחלתי לפסוע ברחוב וייצמן. עברתי דרך בית המשפט ונזכרתי בביקורי בו עת הושעיתי מהלימודים בתיכון. פניתי ימינה בשדרות שאול המלך והגעתי לכיכר
החטופים, כן זו הכיכר הגדולה שתוחמים אותה בית המשפט, מוזיאון תל אביב לאמנות וספריית בית אריאלה. כולם מוסדות שאהבתי ושמשו לי סוג של בית בנערותי
וגם בחלק מזמן שירותי הצבאי.

בימים אלה הכיכר הגדולה מאכלסת במות, אוהלים, מיצבים ומיצגים הקשורים כולם בחטופות ובחטופים שלנו בעזה. הכיכר היתה שוממת, למעט שומרת צעירה ועייפה למדי. גם למשפחות החטופים מגיע לישון בצורה סבירה. אנשאללה שישובו כולם ומהר!

ממול מחנה קריה, בו שירתתי כחצי שנה במהלך השירות הצבאי. המגדל שנבנה בו בשנות התשעים שאמרו עליו שהוא הגבוה במזרח התיכון, מתגמד מול המגדלים האחרים
שנבנו במחנה ומחוצה לו ואני תוהה מי מאכלס את כל אלפי המשרדים האלה. האם הצבא גדל עשרות מונים בארבעים השנים האחרונות?

ממשיך לצעוד בשאול המלך , ממולי מה שנקרא פעם "לונדון מיניסטור" שמתחתיו היה מועדון צוותא בו ראינו את הופעה האחרונה של להקת תמוז ובמשטח המרצפות
החלקות שמעליו החלקנו על סקטים בשבתות.

בלונדון מיניסטר היתה גם חנות הסקס הראשונה בישראל "ארוס" ואנו כנערים הצצנו לא מעט פנימה לראות את המוצרים השונים שנמכרו שם מנסים לדמיין לעצמנו מה
עושים אתם...

שאול המלך לא מצא את האתונות אך נפגש עם אבן גבירול . פניתי ימינה.

רחוב אבן גבירול חפור לאורכו לצורך קו הרכבת הקלה.

יש לי הרבה זכרונות מרוב החנויות שהשתנו במהלך השנים. צעדתי לכוון צפון. ממולי כיכר רבין, שהיתה פעם כיכר מלכי ישראל.

הכיכר חפורה כולה. פעם, כשגרנו בעיר הייתי מגיע כמעט בכל יום לכיכר עם כלבת הקוקר ספניאל שלנו.

השתתפתי בהפגנות הגדולות של תנועת שלום עכשיו בה קראו לראש הממשלה דאז מנחם בגין להמשיך במסע השלום עם מצרים ושלום חנוך שר!שם את "אבשלום" הנפלא.
וגם בחגיגות הזכייה של מכבי תל-אביב בגביע אירופה בכדורסל.

ממשיך באבן גבירול ומגיע למפגש עם רחוב ארלוזרוב. בדרך עובר דרך מה שהיה סניף הדואר הראשי, לשם אבי היה שולח אותי מדי חודש להביא את
שלא נכנסה לתיבת הדואר. משם גם הבאנו בקיץ את חבילות השוקולד National Geographic-חוברת ה שנשלחו אלינו משוויץ.

ממול, בצומת של מה שהיה פעם הכפר הערבי סומיל צומחים להם מגדלי ענק שמגמדים את בניין הוועד הפועל הסמוך.

ממשיך צפונה עובר דרך מה שהיתה חנות הפרחים המיתולוגית של מני והיום עוד מזנון עוף בבגאט.

ואז, ניצבת לאבן גבירול סמטת "אליהו בחור" שבמפגשה עם רחוב "שדרות עמנואל הרומי" היה ביתי.
דירת גג תל-אביבית מהראשונות שסגרו בה מרפסת. הסגירה עדיין קיימת.
וגם שני עצי הפיקוס בכניסה לבניין. כל כך הרבה זכרונות יש לי משם.

מציץ בשדרת הפיקוסים הנפלאה, לדעתי אחת היפות שיש... וממשיך בשדרות עמנואל לכוון ז'בוטינסקי.

המכוניות חונות בצפיפות, נראה שרבות מהן לא זזו ממקומן זמן רב למדי. מה שמזכיר לי שבעיית החנייה שם התחילה כבר בשנות השבעים המוקדמות של המאה הקודמת.

פונה בז'בוטינסקי וממשיך לכוון מזרח. במפגש עם אבן גבירול נעלם לי בית המרקחת שהיה שם תמיד והפך לעוד מאפיית קרואסונים.

מציץ לכוון דרום וחושב, לא הלכתי לבדוק ממש, שגם מסעדת "כתר המזרח" כבר לא. שם היינו רואים את אריק איינשטיין יושב בצהריים כשהיינו חוזרים מבית הספר.

ממשיך מזרחה ועובר דרך הגימנסיה וחושב על אריק.

משם לכיכר המדינה , מסתכל מעט בחנויות שאין לי מושג מי קונה בהן...

מגיע לויצמן ופונה ימינה. עובר דרך בית לסין שגם בו ראיתי כמה וכמה הופעות חוצה את ארלוזרוב ומגיע בדיוק לתור שלי במחלקה בבית החולים.

כן גם שם הכל בסדר. אין מה לדאוג.

חושב לעצמי לסכם את ההליכה הזו במשפט של מאיר אריאל: "הנה כי כן עצמי אומר לי: היתה לנו תרופה"

תיקון שבלב 2 – אפילוג

פורסם בתאריך: 18.7.2025

תיקון שבלב 2 - אפילוג

18 2024 מאי

לפני שנה בדיוק, התאשפזתי בבית החולים אסותא רמת החייל, לניתוח מעקפים שני.

למי שלא בקיא במינוחים, מדובר על ניתוח שבו מחליפים צינורות דם המספקים דם ללב שנסתמו בצינורות אחרים (עורקים או ורידים) הנלקחים מקומות אחרים בגוף.

בדרך כלל אדם שלוקה במחלת לב עושה ניתוח כזה פעם אחת בחייו ובדרך כלל הניתוחים האלה שהם די מסובכים מצליחים ומעניקים לחולי הלב עוד שנים
רבות של חיים תקינים.

אצלי, הניתוח הראשון אכן העניק לי תריסר שנים של חיים מלאים ואני יכול בפירוש לומר כי אלו היו השנים הכי פעילות ומהנות בחיי.

Rust Never אולם, מסתבר כי מחלת לב, דומה במידה מסוימת לחלודה. וכמו בתקליטו של ניל יאנג גם אצלי, סתימת העורקים לא נרדמה, ובתום 12 Sleeps
שנים, קיבלתי איתותים שאולי כדאי להיבדק, ובסופן של הבדיקות פסק המצנתר: "הכל סתום אתה צריך לעשות ניתוח מעקפים נוסף", ובעגה המקצועית REDO.

הניתוח השני, זה שהתקיים בדיוק לפני שנה היה ארוך ומסובך. נמשך כשבע שעות, שבסופן יצא המנתח הראשי (היו שני מנתחים, שני מרדימים ועוד כמה אחיות
ואחים) מזיע ומי שראה אותו סיפר לי שהוא היה ממש סחוט...

הפוסט הזה בא להגיד תודה גדולה לכל מי שהיה מעורב בריפוי שלי - ומדובר ברשימה ארוכה מאוד של בנות ובני אדם שמגיעים מכל קצווי מערכת
הבריאות של ישראל.

אז כן! אחרי שנה אני בריא לחלוטין, עושה ארבע צעידות של 4-5 ק"מ בהרים בכל שבוע, עד כדי כך שאפילו הולך למידברן בעוד שלושה שבועות.

מערכת הבריאות בישראל, היא אור גדול בתוך האפלה הזו שאופפת אותנו בשנתיים האחרונות!

וכמו שהספר לימפופו של ק. צ'וקובסקי שתירגם אחד, נתן אלתרמן, נגמר:

חן-חן מקרב לב - לרופאים טובי הלב!

תמונה: DeFooocus

הענקת מתנות והסתמכות עצמית

פורסם בתאריך: 18.7.2025

הענקת מתנות והסתמכות עצמית

יוני 25 2016

רוצה לספר על חוויה שהיתה לי באירוע מידברן האחרון, סוג של קסם. האמת כמעט בכל אירוע קורה לי איזשהו קסם, וכשחושבים על זה, הקסם קשור
איכשהו בגבול שבין הסתמכות עצמית והענקת מתנות.

הסיפור הוא כזה:

ביום ראשון, מוקדם בבוקר, כשרוב המשתתפים עוד היו שקועים בשינה, התעוררתי לפירוק המיצב שלי.

כחלק מרעיון ההסתמכות העצמית, עשיתי בבית חזרה כללית של הרכבה ופירוק, הבאתי את כל הכלים הדרושים, סוללות טעונות למברגה רשימות מסודרות הכל בסדר.

פירקתי את רוב המיצב, ונשארתי עם קורה אחת באורך חמישה מטרים בחתך 10 על 10 ס"מ , לא משהו ששמים על גגון של מכונית משפחתית
רגילה.

ראיתי במהלך הפירוק כי הביט של המברגה הולך ונשחק, והביטים האחרים שהבאתי אתי, לא מתאימים לברגים האימתניים שחיזקו וחיברו את חלקי הקורה.

הסתובבתי סביב הקורה וחשבתי מה לעשות? לנסר אותה? לחכות עד שהחבר'ה מהמחנה יתעוררו ולבקש ביט של מישהו אחר? ביודעי שגם הביט של מי שאבקש עלול
להישחק, ולא למלא את יעודו בהמשך הפירוק.

Itamar בעודי רוכן על הקורה במחשבות, הרמתי לרגע את הראש לאחור , וכבמטה קסם אני רואה את רוכן מעלי עם מברגה. הוא כנראה שמע Paloge
את רעש נסיונות הסרק של המברגה להתגבר על הברגים מרחוק, וחשב על הענקת המתנה של העזרה.
זה היה הקסם שלי במידברן 2016. כמובן שכל תריסר
הברגים פורקו ורווח לי. וזה המקום להודות שוב.

במחשבות רבות לאחור, ברור לי שכשמתכננים להגיע למידברן צריך לחשוב על מירב התרחישים ומה שצריך כדי לשרוד אותם - זו ההסתמכות העצמית.

השלב הבא, הוא לדעת לתת עזרה כלומר, להסתכל לצדדים ולהבחין במי שצריך, ואם מתאפשר, (ורק אם מתאפשר) להעניק לו עזרה (זו לדעתי הענקת המתנה המושלמת)
.

השלב הבא: לדעת גם לקבל את מתנת העזרה.

באורח פלא (למרות שאני אדם רציונאלי למדי) אני יכול להגיד שזוהי השנה השלישית ששמירה על הכללים הללו, גורמת לקסמים אמיתיים לקרות.

פורטיס בן 70

פורסם בתאריך: 18.7.2025

פורטיס בן שבעים.

יולי 2024 7

ואני אוטוטו בן 62 וזה אולי הזמן לספר איך הכרתי את התופעה הזו.

אי שם בקיץ 1977 סיימנו את חטיבת הביניים. התכנסנו כמה בנות ובנים ותכננו משהו שנלך אליו כל המחזור או לפחות כל מי שירצה. על הפרק
עמדו שני מופעים: שיחות סלון עם יהונתן גפן ודני ליטני ומן הצד השני ההופעה האחרונה של להקת תמוז.

מפה לשם החלטנו על ההופעה של תמוז בצוותא .

זו היתה הפעם הראשונה שלי בהופעה אמיתית. כזו עם הגברה אמיתית ובעיקר הסופר גרופ הישראלי.

היינו משולהבים עוד לפני הצליל הראשון של מה שיותר עמוק יותר כחול... אחר כך פנס הרחוב ואז שלום (חנוך) מדליק סיגריה מתיישב על כיסא ואומר:
עכשיו החשמלאי שלנו ישיר לכם.

עולה לבמה איש לבוש בסרבל שריונאים מחזיק בגיטרת טלקסטר ארוכת צואר. ואיך שהוא מתחבר להגברה ומתחיל לנגן ולשיר? נתקף בעוויתות קשות.

הוא צורח "המות אינו מחוסר עבודה" ואנחנו המומים אולי מבועתים בוהים בו בדממה.

זה הזיכרון הראשון שלי מפורטיס.

כמה חודשים אחר כך התקיימה בכיכר מלכי ישראל עוד עצרת מאותן עצרות שתמכו במהלכי השלום של ראש הממשלה מנחם בגין. שלום חנוך הופיע גם שם
עם "אבשלום" הנהדר. איתי בן-דוד ז"ל חברי לכיתה ואני עמדנו ליד עמודי התאורה ואז אנחנו מבחינים בו שוב... פורטיס. שוחחנו אתו והוא הסביר לנו שכדי
להתפרנס הוא עובד כחשמלאי, או כסבל, בחברות הגברה למופעים והוסיף וסיפר כי יש הופעות שהן ניתן לראות אותן ולהקות דומות כמו "סמארק" של עפר אקרלינג
בבר-ברים בדרום תל אביב.

חצי שנה אחר כך כבר כבש את היכל התרבות.

מופע החימום שלו היה יהודית רביץ ודני ליטני שהורדו על ידי הקהל המשולהב אחרי 2-3 שירים....

איכשהו דרך החברה הראשונה שהיתה לי יצא לי להחליף אתו עוד כמה מסרים כתובים, באחד מהם שלח לי את המילים של "רד מעל מסך הטלוויזיה"
בכתב ידו.

עברו שנים רבות. בתי עברה להתגורר בברלין ובכל ביקור שלנו שם מתנגן לי "תחנה סופית" עד כדי כך שגם בתי שיש לה כבר להקה משלה
מנגנת את השיר הנפלא הזה.

מזל טוב פורטיס יקר.

תודה על כך שלימדת אותי וכנראה גם את ילדי לא להתפשר על האמנות שלהם.

בתמונה. איתי ז"ל ואני ואלפרד האבן בהופעה המיתולוגית בהיכל התרבות.

התמונה מתוך עיתון המוזיקה של אותם ימים "להיטון"

עד שיום אחד

פורסם בתאריך: 18.7.2025

עד שיום אחד

יולי 19 2024

מזמן לא נהנתי כל כך מספר כמו מ"עד שיום אחד" של שמי זרחין.

נכון, זה לא ספר חדש, יצא כבר לפני 13 שנים, אך רק לאחרונה התגלגל לידי.

כבר מהעמודים הראשונים התמגנטתי. הספר מספר על ילד, אחר כך נער ובסוף בוגר ומשפחתו הגדלים בטבריה של סוף שנות השישים והשבעים של המאה הקודמת.

אני תל-אביבי. נולדתי בתל אביב ולמרות שאני גר היום בגליל, עדיין קשור אליה בכל נימי נפשי.

ולמרות ההבדל בין תל-אביב לטבריה, חלקים גדולים בספר מדברים על אותן חוויות שחוויתי בילדותי ובנערותי.

אחת מהן, היא פסטיבל הזמר והפזמון. אירוע שתחילתו בשנות השישים ועד ל-1980, חתם בדרך כלל את אירועי ימי העצמאות.

את הפסטיבל הראשון שאני זוכר (1969) לא ראיתי, הטלוויזיה הגיע לביתינו רק שנתיים או שלוש אחר כך, אבל זוכר גם זוכר את רוב השירים. מ"שיר
החובש" ששר יהורם גאון וזכה במקום הראשון, דרך "עץ האלון" ששר גם... יהורם גאון . היה לו שיר נוסף ועל שיר רביעי "בדרך חזרה" ששר

אבי טולדנו וזכה אתו במקום השלישי ויתר... והיתה רבקה זהר עם "על כפיו יביא" ואריק איינשטיין עם "פראג" היפהפה של שלום חנוך ועוד רבים וטובים.
כותבי הלחנים של השירים היו מהטובים והמקצועיים ביותר והם נקלטו בלבבות המאזינים היטב וגם שודרו המון בתחנות הרדיו השונות. הייתי משנן לעצמי את המילים ואת
רובן אני זוכר בעל-פה עד היום.

באותן שנים למדתי לנגן על חלילית. הלימודים היו ב"קונסרבטוריון "רון" ששכן ברחוב אבן גבירול, סמוך יחסית למקום מגורי ברחוב שדרות עמנואל (הרומי). המורה, יריב האזרחי,
נתן לנו להתאמן על אטיודים של באך, הנדל ושאר הקומפוזיטורים של הבארוק אבל אני, התעניינתי יותר בלחנים של שירי פסטיבל הזמר והפזמון, ועד מהרה הצלחתי
לנגן את רובם חלק משמיעה וחלק מחוברות תווים שיצאו מיד לאחר הפסטיבלים השונים עם תווי השיר.
יריב האזרחי, שלעיתים, בחום המהביל של תל-אביב לפני מהפכת
המזגנים, לימד אותנו כשהוא לבוש במכנסיים קצרים וגופייה לבנה, אני לא מאשים אותו.

הוא היה מכנה אותי בקול לפני שאר התלמידים "בטלן", וזאת משום ששמתי את יהבי על הלחנים של מוני אמריליו (שלימד שנים אחר כך את אחי
לנגן בגיטרה) ויאיר רוזנבלום יותר מאשר על בטהובן ומוצארט. Ram Orion היקר

כך זה היה עד לפסטיבל הזמר והפזמון של 1970. בכל פסטיבל לאחר השמעת שירי התחרות היה "חלק אמנותי" בדרך כלל עם שלישיית הגשש החיוור. ב-1970
הם שרו את "מים לדוד המלך" שכתב והלחין עקיבא נוף. השיא בשיר היה כאשר השלושה הניפו ידיהם אל-על, נגלו, רחמנא ליצלן, התחתונים!!!

כמובן שגם את השיר הזה למדתי (משמיעה) ויכולתי לנגן אותו די מהר בחלילית.

הקונסרבטוריון קיים פעם בשנה "קונצרט" אליו הוזמנו הורי התלמידים לשמוע אותם מנגנים.

הבנתי שאין לי מה לנגן קטע קלאסי, כי באמת לא הייתי טוב בזה, אבל איכשהו באתי אל המורה, יריב האזרחי, והצעתי לו , די בחוצפה,
שאנגן את "מים לדוד המלך", הוא לא הכיר את השיר... ניגנתי, ומחיוכם ושמחתם של התלמידים האחרים הוא הבין כנראה שזה יכול לעשות טוב גם לקהל
וחיש מהר, הצליח להתאים ליווי פסנתר לנגינת החלילית.

יום הקונצרט הגיע ו"מים לדוד המלך" סחף תשואות, ואפילו שירה של ההורים המתמוגגים.

כאשר הטלוויזיה הגיע לביתנו (פיילוט שחור-לבן) , חיכינו כל המשפחה למוצאי יום העצמאות לראות את הפסטיבל.

אבי ישב על ה"כיסא נוח" מאלומיניום עם הריפוד הפרחוני שהוצב במרפסת אמי לידו, בדרך כלל על כיסא רגיל, ואנחנו, האחים על הרצפה הקרירה יחסית.

הכי אהבנו לשמוע את התגובות וההערות שלו על הזמרות, זמרים ועל השירים עצמם:

למה היא/הוא (נתנאלה/בועז שרעבי) שר/ה מהאף?""

מה זה כל הקפיצות האלה?" על הופעות הלהקות הצבאיות"

היו עוד הערות כאלה ואחרות, שהיום כנראה היינו נמנעים מלהגידם.

ואיך כל זה מתחבר לי לספר הנפלא של זרחין?

גם בספר נשאלת השאלה על נתנאלה (שיר היונה 1974), למה היא שרה דרך האף...

שבת שלום!

האקווריום

פורסם בתאריך: 18.7.2025

האקווריום

אוגוסט 9 2024

די! מספיק עם כל הפודקסטים האלה שכל הזמן מדברים בהם" אומרת לי זוגתי (היחידה)."

תשים לנו משהו קלאסי, שיהיה קצת שמח, שיהיה נעים לאכול כשזה ברקע"."

ניגש לשלט של הטלוויזיה ה"חכמה" ובחור לשמוע את "קרנבל החיות" של קמיל סן-סנס.

הביצוע של תזמורת פולנית עם חבר'ה צעירים.

יושבים לאכול, ומגיעים לקטע של האקווריום. שני פסתרים ותזמורת שלוקחים אותי יותר מחמישים שנה אחורה בזמן לגן החיות בתל-אביב.

בימים ההם... גן החיות התל-אביבי שכן סמוך לבניין העירייה, היכן שהיום ממוקם "גן-העיר". אנחנו גרנו לא רחוק משם, כך שבשבת בבוקר כשבאמת היה שקט בעיר,
היינו יכולים לשמוע מהדירה שלנו בשדרות עמנואל הרומי, את בעלי החיים צועקים, מהפילים ועד לציפורים הגדולות.

כמובן שעם קרבה כזו, הליכה לגן החיות היתה בילוי די מקובל לשבת.

בכניסה לגן החיות פגשנו את הצבים הגדולים ואחר כך את הקופים למיניהם ואפילו את האריה והנמר.

אבל המקום שהכי אהבתי היה האקווריום!

זו היתה מעין מערה (מלאכותית) כך שכשנכנסים אליה אפילו בימי הקיץ, היתה שם קרירות נעימה.
ומסביב בצמוד לקירות ה"מערה" היו אקווריומים רבים עם דגים שונים
בצבעים רבים - מראה משובב נפש.

עד היום אני לא יודע אם זה היה בדמיוני או שבאמת נוגן שם קטע האקווריום מ"קרנבל החיות" ברקע.

בכל אופן זו חווית המולטימדיה שזכורה לי מגן החיות התל-אביבי הזה.

ואם אתם באמת רוצים להתרגש:

צפו והאזינו לחבר'ה האלה (אלה לא הפולנים...) מנגנים את הקטע.

שבת שלום

סקטים

פורסם בתאריך: 18.7.2025

סקטים

אוגוסט 16 2024

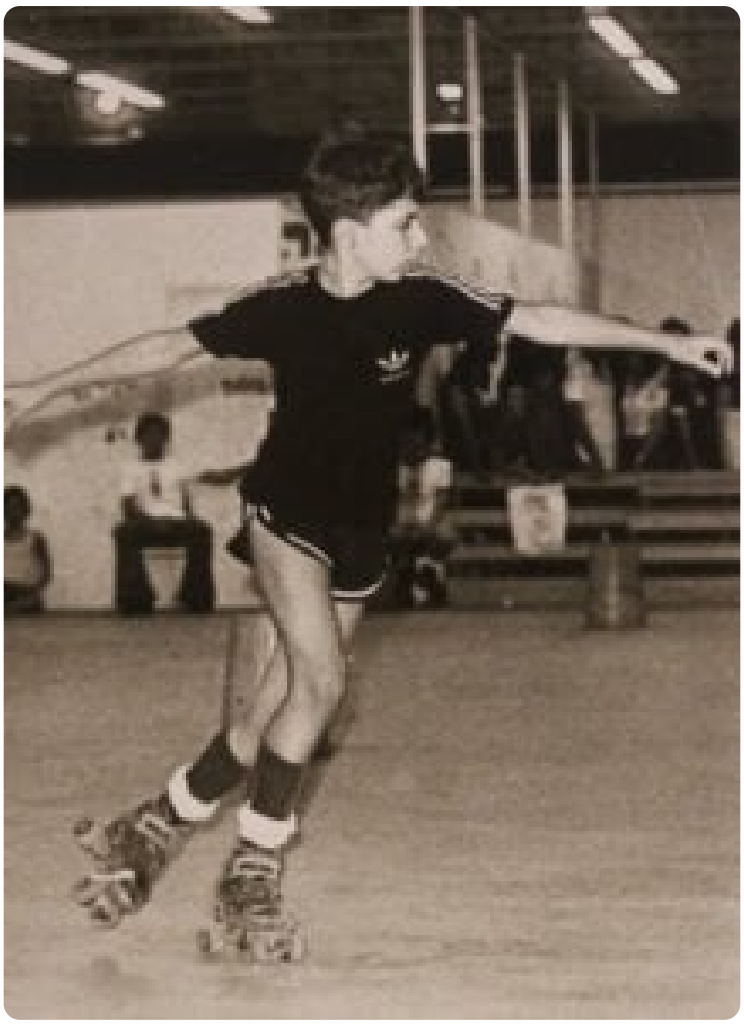

כבר כתבתי כמה פעמים על מקומם של הגלגיליות (סקטים) בחיי.

היום אספר איך זה התחיל.

אני לא זוכר אם זה היה כשהייתי בן שמונה או תשע (2-1971). אבי החליט, למגינת ליבה של אמי, שאני אלמד להחליק על סקטים (המילה גלגליות,
כמו גם הקלטת עוד לא היו בשימוש).

וככה לקראת יום ההולדת, נסענו לכלבו "המשביר לצרכן" שהיה אם אני לא טועה ברחוב אלנבי.

הסקטים היחידים שהיו שם לרכישה היו "נעגלי דוד" מיזם נחמד של בחור אחד, אריה קלמן (כמה שנים אחר כך פגשתי אותו ממש) שהיה לו עסק
למבלטנות פלדה. קלמן בנה סוליות עשויות פלדת אל חלד, אליהן מחוברים ה"צירים" שמאפשרים בהטיית כף הרגל לגרום לסוג של היגוי של גלגלי הסקטים.

גלגלי הסקטים היו "חדישים" יחסית והיו עשויים מגומי קשיח ואף היו להם מיסבים, אמנם לא משוכללים (סגורים) אבל מיסבים אמיתיים!!!

כמה שנים מאוחר יותר כשהתעמקתי בהיסטוריה של הסקטים, הבנתי שקלמן תכנן את הסקטים שלו לפי אחד מאבות הטיפוס של הסקטים עוד מסוף המאה התשע-עשרה.

הורי שילמו , שוב, אם אני לא טועה, 35 לירות ישראליות ואבי התחיל ללמד אותי כבר באותו הערב להחליק במרפסת הגדולה שהיתה לנו בבית.

כמובן שהשעור הראשון הסתיים בנפילות וכמה מכות יבשות כחולות, אבל באופן מפתיע, נדלקתי על הדבר....

שזה עתה חזר משהות ארוכה עם , David Tanne גיליתי שחברי הטוב דוד (היום פרופ' ניורולוג) טנה הוריו באוסטריה, יודע גם הוא להחליק על סקטים.

וככה התחלנו להתאמן ביחד. המסלול שלנו היה סביב הבלוק של רחובות, שדרות עמנואל הרומי, ארלוזרוב, אבן גבירול וסמטת אליהו בחור.

כבר קיבלנו שעונים והיינו מודדים כמה זמן אורכת החלקה מהירה סביב הבלוק, עם המרצפות העקומות של תחילת שנות השבעים. היינו די מהירים, ובפספקטיבה של הזמן
אני תוהה איך לא נפצענו, זה היה די מסוכן.

עברו עוד שנתיים או שלוש, ואז כשהיינו בכיתה ז' בחופש הגדול נתקלנו בפרסום של עיריית תל אביב, על פתיחת מקום החלקה בגני התערוכה שבשדרת רוקח.

דוד ואני החלטנו שנגיע לשם על הסקטים שלנו, וכך יצאנו בוקר אחד והחלקנו את כל הדרך מביתנו, דרך כל רחוב אבן גבירול, בואך גשר בר-יהודה
משם פנינו מזרחה לביש רוקח והחלקנו על הגשר העילי החדש (אז היה ממש ,(שהיה אז חדש יחסית) חדש) שנבנה מעל דרך-חיפה (כביש 2) - איזה
כיף היה לרדת אותו במהירות...

הגענו לביתן 27 (כן, זה שהפך אחרי שנות דור למעוז פוליטי) ושמה ראינו שיש עוד כמה חבר'ה שממש יודעים להחליק, למשל אידה טייטלבאום, שהיתה אז
בת 17 בלבד וידעה להחליק על סקטים כאילו שהיא נמצאת על משטח קרח אמיתי לצלילי ולסים וינאיים במוסקבה. אידה הפכה למשך שנים אחר כך למורה
ולמדריכה שלנו על סקטים, וכל מה שאנחנו יודעים על סקטים והחלקה למדנו ממנה.

באחד מרגעי המנוחה הבודדים שעשינו שם, נגש אלי בחור מבוגר, מחייך, ושאל אותי כמה שאלות. אחר כך ביקש לבדוק את הסקטים שלי. ואז אמר לי
אני בניתי אותם". זה היה אריה קלמן. הוא נראה מאושר."

למה נזכרתי בכל זה? אתמול האזנתי לפרק מס' 40 בפודקאסט האהוב עלי "מה יש בזה" שמספר על תחרות החלקה שנערכה בניויורק בשנת 1885, במשך 6 ימים רצופים! https://mayeshbeze.com/

שבת שלום

20.3.1975

קונצרט של גלגליות לצלילי ואלסים וינאים

דוחק רב שרר בביתן הספורט שרכש עשרות מעריצים

19-3-1975

למה אוריון

פורסם בתאריך: 18.7.2025

למה אוריון

ספטמבר 13 2024

אתמול, כשכתבתי על צביר "שבע האחיות" הפליאדות, וגם היכן מוזכר בתנ"ך כ"כימה" הראתי גם כי בצמוד אליו מוזכר גם בספר עמוס וגם פעמיים באיוב, ה"כסיל".

הכסיל הוא אוריון שבמיתולוגיה היוונית והרומאית היה צייד אמיץ וגם אדם יהיר ואולי גם קל-דעת שאהב נשים, למשל את שבע האחיות.

לכן נקרא בעברית "כסיל".

כשדודי , אחיו של אבי היה בפלמ"ח היה נוהג שכזה לעברת את שם המשפחה. במקור שם המשפחה של סבי, היה ליכט, כלומר אור.

הדוד משה ליכט החליט לעברת ל"אוריון" איננו יודעים אם בשל הקרבה לאור או בגלל שאהב את קבוצת הכוכבים.

לא הספיקו לשאול אותו, הוא נרצח בהתקפת מסתננים על קיבוץ יזרעאל שהיה ממקימיו.

בכל מקרה אנחנו נושאים את שם המשפחה הזה בגאווה רבה.

שבת שלום.

ופלה של מן

פורסם בתאריך: 18.7.2025

ופלה של מן

אוקטובר 18 2024

לפני מספר ימים, נסעתי ברכבת לתל אביב.

עליתי על הרכבת בתחנת "חיפה - מרכז השמונה", לא לפני שהכרוז ביקש מאתנו פעמיים להחליף רציף, אולי כדי לבלבל את הרקטות והטילים מהצפון...

עליתי לקרון בצבע אדום-דהוי, לקומתו העליונה. מולי ישבה צעירה, שיער שחור כשהיא מחזיקה באייפון ורוד. עיניה , כמו גם עיני, נמצאות עמוק בתוך המסך.

כשהגענו לתחנת בנימינה, שלפה מתוך תיקה ופלה באריזה כחולה, ועל העטיפה מצויר מעויין לבן ועלין כתוב "מן".

חלפו כמה שניות ואז זה היכה בי: אלה הוופלים הכי טעימים בעולם, של ילדותנו בשבת בבוקר..

גרנו בתל אביב, דירה קטנה עם שלושה חדרים קטנים ומרפסת ענקית.

הורינו, שבמהלך השבוע עבדו קשה, לפעמים גם במשרות נוספות, קידשו כמנהג הייקים (משם באה אימי) את מושג השלאף שטונדה (שנת אחר הצהרים) ועוד יותר את
מנוחת הבוקר של שבת.

אנחנו כילדים התעוררנו יחסית מוקדם בשבתות (כמנהגם של רוב הילדים בעולם) והורינו שרצו עוד שעה ואולי שעתיים של שינה ביום היחיד בשבוע טכסו עצה:

הם הכינו לנו צלחת/ות עם ממתקים שונים שהיינו יכולים לאכול בשבת בבוקר, אבל בתמורה למתוק-מתוק הזה, לשמור על שקט מוחלט כדי לאפשר להם עוד שעה,
אולי יותר של שינה.

ומה היה בצלחות האלה:

בייגלה כמובן, שורה או שתיים של שוקולד חלב "אלפינה" שעד היום אני זוכר אותו כטעים בעולם!
סוכריות גומי או טופי, עד שבעצה אחת עם רופא
השיניים ד"ר בכר, מרחוב ארלוזרוב, הסוכריות נעלמו יום אחד, מסטיק "עלמה" כשמה של אחותי, ילד!
והדובדבן שבקצפת, שלא לומר היהלום שבכתר - ופלה של מן לכל

העטיפה, הו העטיפה. כמובן ללא תוויות של סוכר בכמות גבוהה ושומן רווי ושאר מרעין בישין שיקדימו את לכתנו מהעולם הזה.

קודם לשלוף את שרוול הנייר הכחול, ואחר כך, לפתוח את קפלי עטיפת ה"כסף" ואז, לקרב אל הפה ולנגוס.

טעם החיים.

בשביל זה שווה לשמור על השקט לשעה או קצת יותר.

שנים אחר כך, הבנתי כי המושג "מצופה" בשק"ם הצבאי מתייחס לעתים לופל הזה , ולעתים לופל "טוב-טעם" הזכור לטוב גם כן!

זאת שממולי בקרון האדום-דהוי, סיימה לאכול מול עיני המשתאות את הופל, וזרקה את העטיפה היום ללא שרוול הנייר, אל שקית האשפה מתחת לשולחן המפריד בין
המושבים בקרון.

חשבתי אולי להוציא את העטיפה ולצלמה, אך חששתי מעיניה הבוחנות או החושדות.

הגענו לתחנת סבידור מרכז.

שבת שלום!

חדווה ושלומיק

פורסם בתאריך: 18.7.2025

חדווה ושלומיק

ינואר 11 2025

אי שם, כנראה באביב 1972, התחילה הטלוויזיה הישראלית, היה ערוץ אחד בלבד בשחור-לבן והרבה שלג, לשדר את סדרת הדרמה (מהראשונות שהופקו בישראל) "חדוה ושלומיק" בככובם
של יעל אביב ומנחם זילברמן.

הסדרה שודרה אז, במה שנחשב הפריים של הפריים-טיים - יום שישי בערב.

אני זוכר את זה כמו היום! המשפחה, כולל סבי, שבא אלינו לאחר תפילת קבלת השבת בבית הכנסת ברחוב יהושע בן-נון, וטיפס את 72 המדרגות עד
לדירתנו ברחוב "שדרות עמנואל", יושבים לאחר סעודת השבת וסלט הפירות שהוגש כקינוח, ולאחר החדשות של יום שישי עם חיים יבין? מחכים לפרק הבא בסדרה.

הפתיח האלמותי שבו רואים את יעל אביב ומנחם זילברמן רצים בסלואו מושן (איך אהבנו להגיד את זה במקום "הילוך איטי") וגורמים להם להיראות כאילו הם
מרחפים, וסבי שואל "מה, הם עפים?"

הייתי רק בן 9, והסדרה הזו כבר אז היתה בשבילי יותר מכל הסדרות האחרות מה"מלאך" בכיכובו של רוג'ר מור, ועד לסדרות הילדים כגון פליפר הדולפין
וחבורת ברריידי..

זו היתה סוג של מציאות מצולמת ואהבתי את זה כבר אז יותר מכל.

יעל אביב, היא היתה מושא להרבה חלומות להרבה שנים קדימה...

היו שם גם הרבה קטעים מצחיקים, לפחות לילד בן 9, כגון השיר שזילברמן מחבר בסוף הסדרה עכבר-עכבר - חתול חתול... או "אני אוהבת להתמזג"... והביטוי
שלמדתי כבר אז "נשבר לי!"

היום קראתי שיעל אביב הלכה לעולמה, בטח היא רצה שם למעלה עם מנחם בסלואו מושן...

חידון ידיעת הארץ

פורסם בתאריך: 18.7.2025

חידון ידיעת הארץ.

פברואר 28 2025

בכיתות א-ג בבית הספר היסודי למדנו עם אותה מורה -שושנה ברנר שלעולם לא שכחה לציין שהיא אחייניתו של יוסף-חיים.

נושא ההבעה בעל-פה ובכתב היו חשובים אז לפחות כמו חשבון, וכך מדי יום ראשון היינו צריכים לעמוד לפני כל הכיתה ולספר בעברית נכונה את חוויות
השבת.

כשכבר ידענו לכתוב, מעבר לדנה קמה, דנה נמה, כברו ההרצאות הפרונטאליות לחיבורים בכתב. והיתה גם תחרותיות מסוימת, נושאת פרסים.

הפרס הגדול היה: צפייה באירוע חידון ידיעת הארץ בחסות (כן, כבר אז היתה חסות) "אגד".

מפה לשם יצא שזכיתי. המורה שושנה העניקה לי זוג כרטיסים שנראו די דומים לכרטיסי טיסה של פעם.

הלכתי עם אבי, ברגל לבית החייל ברחוב פנקס (הקטן היה רק נער מעלית) בתל אביב .

.(Sold Out :מה שנקרא לימים) האולם היה מלא

החידון התמקד בהיסטוריה של תל אביב, וככה למדתי על "אחוזת בית" והגרלת המגרשים הראשונים עם צדפים. המתחרים סוננו משלב לשלב על ידיעותיהם.

בסוף הוכרז הזוכה, אני כבר הייתי די עייף ואו-אז החלה התוכנית האמנותית עם הסופרסטאר של אז:
יוסי בנאי ששר את השיר "פם פם פם פם
ב-חו-לות..."

חזרנו הביתה ברגל "עייפים אך מרוצים!"

נזכרתי בחידון כשהאזנתי לפודקאסט "מה יש בזה" שם הזכירו את המסורת הזו מפעם.

צילום: ים המלח כפי שנראה מבית ספר שדה עין גדי.

שבת שלום.

מכתב לבני

פורסם בתאריך: 18.7.2025

מכתב לבני

מרץ 20 2025

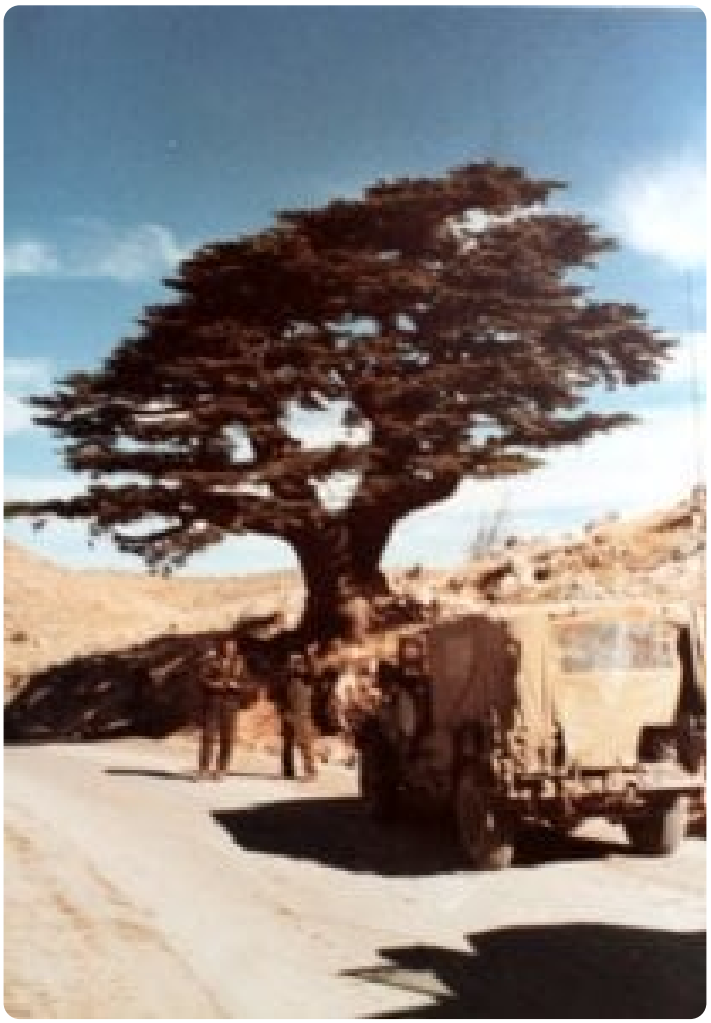

מי שיכול לדאוג שזה יקרה - מוזמן Benny Gantz - לא יודע איך זה יגיע ל- בני גנץ

שלום בני. מקווה שאתה זוכר אותי, עדן, (ז'וז'ו) משלדג.

היו לנו הרבה ימים בהם שתינו קפה שחור ביחד על שולחן הפורמאיקה של לשכת הסמג"ד בגדוד, מלוות בהרבה סיגריות טיים...

היתה גם תעסוקה בג'בל ברוך בלבנון (סוף 84' תחילת 85').

באותה תעסוקה שלחת אותי לא פעם עם ג'יפ סיור שכל מיגונו היה יריעת ברזנט מעל קשת ההתהפכות, ללוות משאית ריו מים שמיגונה היה זהה, למלא
מים באגם קרעון (המים הכי טעימים בעולם) לטפס בחזרה אל ההר, ולחלק למוצבים השונים.

זו היתה דרך יפהפיה, עם דובדבנים סמוך לאגם, ארזי לבנון על ההר - פשוט נפלא. האמנתי בך - לא חשתי שביב של פחד בנסיעות הללו.

כמה חודשים לאחר מכן גדוד מילואים שהצטרפתי אליו כעשור אחר כך - נתקל שם באיזור, לראשונה באויב חדש - לוחמי חיזבאללה ואיבד שלושה מחייליו.

זכורה לי תקרית אחת שבה למדתי יותר על כוון מחשבותיך כפי שהוא נראה היום:

זה היה באותה תעסוקה בלבנון. ישבנו שם במבנה על ראש ההר, שלג וקור עז בחוץ, מאזינים ליומן הערב של גלי צה"ל , ואז הקלטה של
אחד ה"רבנים" - "כוכבים" של ש"ס שטען שהאבדות של חיילינו בלבנון הן תוצאה של פריצות נשים בישראל. רתחתי, שאגתי מזעם, בעיקר משום שתחנת רדיו צבאית
משדרת דברים כאלה.

קראת לי לחדרך, וניסית להרגיע אותי, וניסית להסביר לי שוב ושוב את מבנה החברה הישראלית ויש אנשים עם דעות אחרות. הבלגתי, שתקתי, אבל כפי שאתה
יכול לקרוא - לא שכחתי.

בשנים שלאחר מכן, נפגשנו קצרות במרוצי התבור ובדואתלונים וטריאתלונים שונים. כן, זה היה לפני שהמשאבה שלי החלה לחרוק...

עוקב אחרי התנהלותך הפוליטית מיום כניסתך לתחום.

אודה ולא אבוש - מאז ומתמיד אני עם מפלגת העבודה או כל שם שיינתן לה.

מאידך - קשה לי מאוד לראות איך המחנה הגדול יחסית שהקמת הולך ומאבד כוון, בעיקר עקב החלטות (שגויות לדעתי ולדעת רבים אחרים) שלך.

כמה דברים שלמדתי שאולי יעזרו לך:

הראשון - סימטריה

לא קיימת במציאות. בשום מקום, גם לא ביקום הגדול, ובוודאי לא ברמה הפוליטית.

ולכן, כשנכנסים לקלחת פוליטית (לא משנה איזו) חייבים לבחור צד.

כל מפלגה בהיסטוריה שבחרה ב"דרך האמצע" התאיידה במהלך השנים.

התחלת נכון בימים בהם נכנסת לפוליטיקה בהכרזות כי לא תשב עם נאשם בשוחד, מרמה והפרת אמונים.

בפועל - ישבת אתו פעמיים, ספגת השפלה מהיום הראשון, שלא לומר מהשעות הראשונות, בכל פעם, שאני לא מכיר הרבה אנשים שהיו שורדים אותה.

אין דבר כזה שנקרא אחדות (בוודאי לא פוליטית). כשמישהו קורא לאחדות הוא רוצה שהצד השני יחשוב כמוהו.

השני - הודאה בשגיאות

כישלון, הודאה בכשלון והודאה בשגיאות רק יהפכו אותך לאנושי יותר.

ע"ע ג.פ. קנדי ומפרץ החזירים - נושא שנלמד עד היום בקורסים לפסיכולוגיה. הכישלון שלו שם הפך אותו לאנושי ופופולארי יותר.

השלישי - דמוקרטיה

אם ישראל דמוקרטית חשובה לך - תתחיל מהבית מהמפלגה שלך.

ממליץ מאוד שתכריז על בחירות מוקדמות במפלגה. כן, יכול להיות שתאבד את מקומך. אבל תזכה באהדה גדולה יותר. תנסה להסתכל במשחק הכיסאות של רבין ופרס
בבחירות אז שהביאו לרבין את הניצחון ולנו בארץ כמה שנים של תקווה, ושגשוג.

הרביעי - היועצים שלך

איך שלא מסתכלים על זה, נראה שחלק ניכר מהעצות שקיבלת לאורך השנים בתחום הפוליטיקה - Second Opinion? פעלו לרעתך. אולי כמו ברפואה כדאי לשמוע

לא יודע מי יעץ לך להעניק משלוח מנות ל"אלמוג" במלעיל - שנחשב לאחד המשסים והמפלגים ביותר בכנופייה של הנאשם בשוחד מרמה והפרת אמונים. יש רבים
כל כך בשני המחנות שראויים למחווה הזו הרבה יותר ממנו.

לא בכדי הזכרתי את האירוע ההוא בג'בל ברוך. ראיתי אותך אתמול, כנראה בפעם הראשונה, רותח, זועם על המפגינים שחלקם הקטן צעק לך "בוגד". מבין היטב
את הכאב שלך.

לא כל המפגינים אמרו את הקריאה הזו - מיעוט. להגיד על כולם "קומץ שורפי אסמים במחאה" היתה (לדעתי) שגיאה.

כל המפגינים ללא יוצא מהכלל וגם כל המחנה הזה שהוא גדול - גדול מאוד - בוודאי לא קומץ, הם עמוד השדרה, מכל כוון שלא תסתכל
של המדינה הזו. בלעדיהם באמת שאין לנו תקומה.

תנסה לזכור את אותו אירוע בלבנון - איך ישבת והרגעת אותי (וזה לקח זמן) ואולי תראה שאפשר לשבת עם החבר'ה האלה שאוהבים את המדינה הרבה
יותר מ"כסף, כח וכבוד" ולדבר אתם, לא לנסות לשכנע אותם, רק להקשיב להם. אני בטוח שאם תקשיב - הם יקחו בחזרה את מילותיהם ויתנצלו.

התמונה לבנון - סוף 84' - תחילת 85' הג'פ"ס והצל של הריו מים.

לונדון מיניסטור

פורסם בתאריך: 18.7.2025

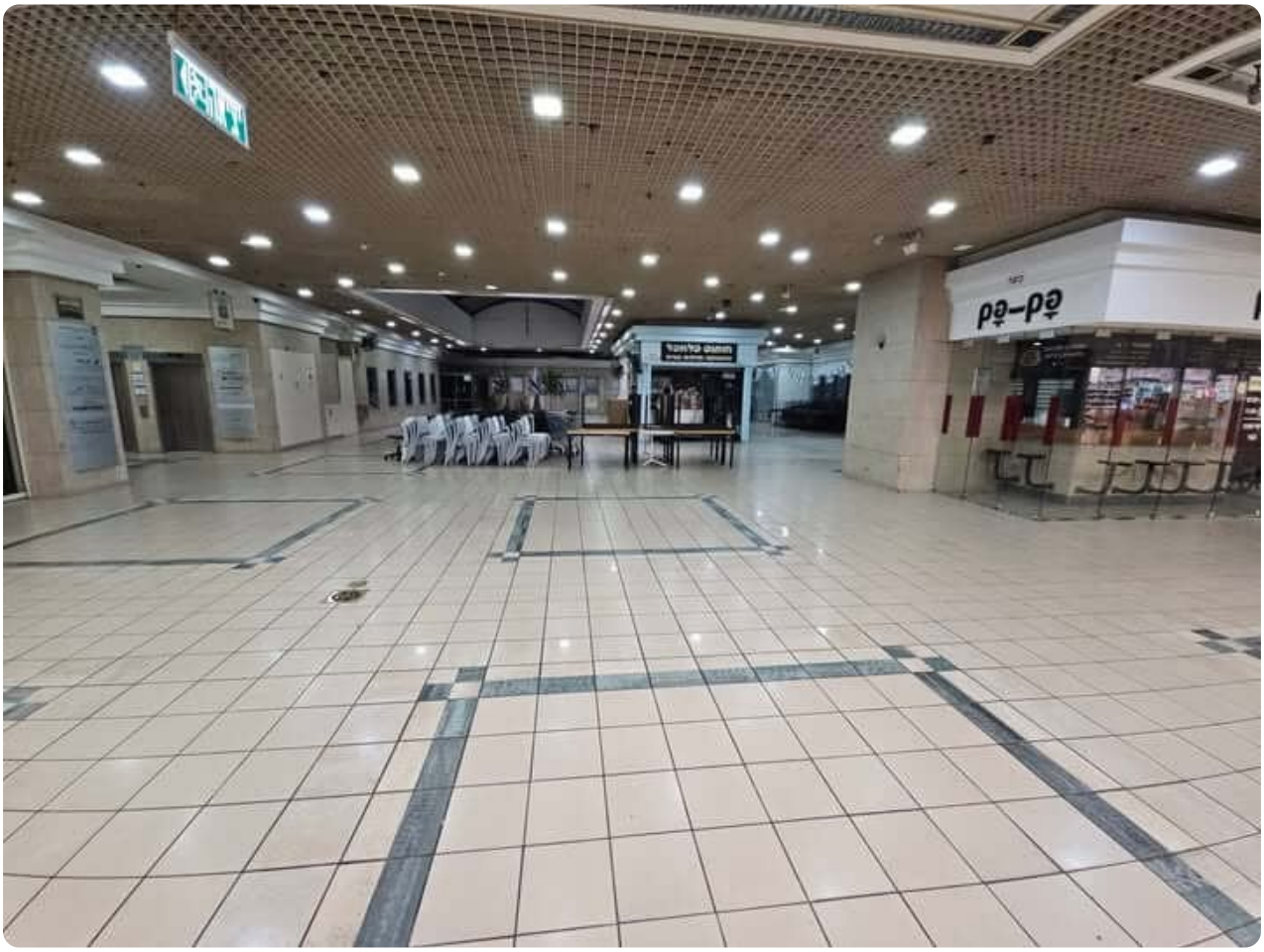

לונדון מיניסטור

אפריל 11 2025

התל-אביבים שבינכם בוודאי מכירים את המקום.

ולאלה שלא, זהו חלל, במתחם שקראנו לו פעם, לפני כחמישים שנים... "לונדון מיניסטור".

המקום הזה שנמצא בפינת הרחובות אבן גבירול ושאול המלך היה, וגם נשאר כאחד ממרכזי התרבות התל-אביביים ביותר. אולמות צוותא נמצאים שם מתחת, ומשכנה של להקת
המחול בת-דור, ומימין בצילום שכן קולנוע לימור שנשרף מאז.

זהו מתחם די גדול במטראז' שלו. ה"לונדון מיניסטורס" היתה אסופת חנויות זעירות שגולת הכותרת שלהן היתה חנות "ארוס" שהיתה החנות הראשונה למכירת כל מה שקשור
בחיי מין לכל דורשת ודורש.

כנערים שהתחילו לגלות את בגרותם - היינו מגיעים מדי פעם כעוברים אגב ליד פתחה של החנות שהיה עם וילון (אדום?) ומנסים להגניב מבט אל במוצרים
שלעתים נראו לנו אימתניים, שהוצגו למכירה על הקיר מאחורי דלפק המכירה. ,

מועדון צוותא, שהיה מתחת, היה המקום שבו ראיתי את הופעת הרוק הראשונה שלי, שהיתה גם האחרונה של להקת "תמוז" האגדית. מאוחר יותר שכבר הייתי חייל,

איזה זמר מחופש ששר שירים שאיש לא יבין, שאיש לא יתפוס, שלמה ארצי - הוציא תקליט שלם שמוקדש לצוותא.

ראינו שם מופעים רבים, של מתי כספי, שלום חנוך לבד ועם להקות, יצחק קלפטר, הברירה הטבעית וגם את אופרת הרוק "מאמי" שמשום מה נשארה רלוונטית
גם כמעט ארבעים שנה אחרי.

הזיכרון החזק ביותר שיש לי מהמקום הזה הוא דווקא החלל הזה שבצילום.

באותם ימים - אמצע שנות השבעים, היינו, אחותי ואני ועוד קבוצת נערות ונערים עמוק בתוך "שגעון הסקטים" - בעברית יפה "גלגליות".

התאמנו מדי שבוע ב"מרכז ביכורי העתים" ששכן מול בית מפעל הפיס ונהרס לטובת מגדל כזה או אחר לאחרונה.

אבל היינו רעבים למגרש נוסף שבו נוכל להתאמן.

המדרכות התל-אביביות לא היו חלקות מספיק, וכשאותר המשטח שבתמונה, שהיה מרוצף במרצפות אחרות ללא רווחים בינהן, זה היה הדבר הקרוב ביותר ל"החלקה על הקרח".

באותה תקופה גרנו בתל אביב ב"שדרות עמנואל הרומי" וההליכה ל"לונדון מיניסטור" היתה עניין של רבע-שעה בערך.

מדי שבת היינו נפגשים שם בעשר בבוקר. המקום היה שומם לאחר בילויי השישי, מישהי הביאה טייפ קסטות ולצלילי ואלס הפרחים מ"מפצח האגוזים" של צ'ייקובסקי, חוללנו
על המשטח הזה משל היינו על משטח קרח אירופי או רוסי.

כמובן שזו גם היתה ההזדמנות שלנו, גם לבנות וגם לבנים להכיר קצת יותר את בנות/בני המין השני.

כל זה חזר אלי, שעברנו שם לפני שבוע בהליכה בין כיכר הבימה לכיכר החטופים הצמודה למוזיאון תל-אביב.

נוסטלגיה היא משכך כאבים לא רע בכלל...

שבת שלום לכולם!

גוגואים

פורסם בתאריך: 18.7.2025

גוגואים

מאי 23 2025

פעם, לפני יותר מחמישים שנים, כשמשמשים לא עלו כמו זהב, אכלנו הרבה מהם.

מילא אכלנו, אספנו בעיקר את הגלעינים שלהם, שבעגת ילדי תל-אביב של הסיקסטיז והסבנטיז, (שנות השישים והשבעים של המאה הקודמת) נקראו "גוגואים". גוגו היה חרצן אחד,
וברבים "גוגואים".

Gadi שנות דור אחר כך כשלמדתי בטכניון וחברי לספסל הלימודים שהיה חיפאי במקור, גדי הר-שי נפעם לשמוע שבתל-אביב קראנו להם גוגואים, מבחינתו בחיפה הם ,Har-shai
נקראו "חרצנים" (הדגש על ה"צ").

כמעט כל ילד (אני לא זוכר לגבי הבנות) נהג להגיע לבית הספר עם הילקוט, תיק האוכל (שקית בד עם כריך/ים ומפית) , לעיתים מימיה דולפת
ו... שקית עם גוגואים.

מה היינו עושים עם הגוגואים? כל מני משחקים דומים פחות או יותר למשחקי הגולות (עונה אחרת בשנה) .

בבית הספר היסודי בו למדתי, הר-נבו, התפתח עד מהרה עניין ה"מונטה קרלו".

בית הספר הר-נבו היה בנוי משני בניינים: האגף הקטן, שהכיל את כיתות א-ג, משרדי ההנהלה, האחות ומעבדת הטבע. והבניין הגדול שהכיל את כיתות ד-ח' ומאוחר
יותר שהתחילו חטיבות הביניים, כיתות ד-ו.

בין שני הבניינים היתה חורשת אורנים דלילה. העצים הגירו שרף שהכתים את חולצות בית הספר, ללא יכולת הסרה בכביסת יד או מכונה...

עוד היתה שם בחורשת האורנים הדלילה הזו גם ברזייה עם ארבעה ברזים. הברזייה עצמה, - כלומר המתקן שבו היו קבועים הברזים היתה עשוייה למיטב זכרוני
מחומר שניתן לעצב אותו בקלות אבל התאמתו לבני אדם מוטלת בספק - אזבסט.

ממול לאותה ברזייה היה הקיר של הבניין הגדול, ולמרגלותיו של אותו הקיר שכנה , בתקופת הגוגואים, פיסת הנדל"ן היקרה ביותר ביקום.

בעונת הגוגואים, לקראת סוף השעור שלפני ההפסקה, היתה ניכרת תכונה רבה בקרב אספני הגוגואים ואיך שפעמון הצלצול החל לרטוט, הם פרצו בריצת אמוק אל עבר
אותו הקיר כדי לתפוס מקום לעמוד צמודים לקיר - פניהם אל הברזייה ולסמן למרגלות כפות רגליהם מרובע עם מספר כלשהו (אני לא זוכר אם זה
היה בגיר על המדרכה או בחריצה על האדמה הקשה.

חברי מבית הספר, מזכירים כי ה"מדרכה" היתה בעצם יציקת בטון מלאת מהמורות וחורים.

כל מי שלא הספיק לתפוס לעצמו מקום ליד הקיר, הפך מייד לשחקן במשחק ה"מונטה-קרלו". כל מה שהיה על השחקן לעשות הוא לעמוד במרחק מטרים ספורים
ולנסות לקלוע גוגואים אל המרובע/חור המסומן.

קלעת? זכית!, פספסת? , הגוגו הולך אל העומד מעל המרובע.

כבר אז הבנתי שבהימורים, תמיד, אבל תמיד, הזוכה הגדול הוא בעליו של הקזינו!

וכך יכולת לראות בסוף היום את התלמידים משרכים דרכם הביתה עם הילקוטים, שקית האוכל המדלדלת ושקית גדולה המאיימת לפקוע מלאת גוגואים.

התלמידים היצירתיים מבינינו היטיבו לייצר מהגוגואים משרוקיות:

ליד האגף הקטן לעיל, היה מעין מעקה בטון, דרכו ניתן היה לראות את מעבדת הטבע של בית הספר.
מעקה הבטון הזה היה מחוספס מעט, ואנו
השתמשנו בו כאמצעי שיוף לגוגואים. היינו משפשפים לעתים יום או יומיים, את קצהו העליון של הגוגו עד שיכולנו לראות את תוכו ובאמצעות מחט או סיכה,

או מהדק נייר שיישרנו אותו, להוציא את תוכו. כאשר הגוגו היה ריק, יכולנו לקרב את הפתח המשוייף לשפתותנו ולנשוף במקביל אליו. לאחר אימון קצר ה"משרוקית"
הזו הוציע צליל שעצבן את המורות...

פעם, אבי ראה אותי מוציא את תוכו של הגוגו וטועם ממנו (טעם של שקדים מרירים). אבי שהיה אגרונום במקצועו, הזהיר אותי שתוכו של הגוגו מכיל
חומר שקרוב יחסית לציאניד (רעל אמיתי) ושאולי כדאי להמנע מהטעימות הללו.

התלמידים היצירתיים עוד יותר! היום מייצרים מעין מדחף (פרופלור):

לצורך ייצור המדחף, היה צורך לשייף את הגוגו משני קצותיו וגם את אחד מפאותיו העגולות כך שייווצרו שני חורים בקצוות דרכם אפשר יהיה להשחיל קיסם
ציר המדחף, ודרך החור הגדול לכרוך חוט סביב הקיסם. -

באחד מקצוות הקיסם ובניצב לו חיברנו מקל עץ של ארטיק, משכנו בחזקה והמדחף הסתובב במהירות. משם ועד למעבדה להנעה סילונית בנאס"א המרחק היה קצר...

מלחמת יום הכיפורים שחלה כאשר היינו בתחילת כתה ו' די בגרה אותנו ועד כמה שזכור לי בקיץ 74'
כבר לא שחקנו בגוגואים, אולי וגם בגלל
שהתחלנו להתעניין יותר בבנות...

כמעט עשרים שנה אחרי, כשכבר לי היו שני ילדים, הם קבלו משחק שבו היו גוגואים מ...פלאסטיק!
ממש אותם גלעינים של משמש אבל עשויים פלאסטיק בצבעים
עזים של סגול, ירוק, אדום.

נזכרתי בכל זאת בעקבות דיון עירני בקבוצת הווצאפ של חברי בית הספר היסודי הר-נבו בו למדתי בתל-אביב.

שבת שלום לכווווללללסם!

את כולם עכשיו!!!!

הוא קם בבוקר

פורסם בתאריך: 18.7.2025

הוא קם בבוקר , בבית הוריו שכבר אינם.

יוני 15 2025

בלילה לן בחדרו של אחיו.

חדרו שלו הפך לחדר העבודה בו הוצבו המחשב, המדפסת, הסורק והפאקס, כך שברירת המחדל ב-שלוש עשרה השנים שעברו מאז לכתו של אביו , היתה ללון
בחדרו של אחיו, בלילות שבהם עצר ללינת לילה בנסיעת לילה מהדרום לצפון.

שתי אזעקות העירו אותו במהלך הלילה. בתחילה, חשב להתהפך על משכבו, אולם משהציץ בטלפון וראה את תוצאות הפגיעות ביממה הקודמת, הבין כי אם ירצה לזכות
אולי לראות נכדים וסתם לשתות קפה בבוקר - כדאי לרדת לממ"ד.

בין לבין קרא בספר שהבטיח לבתו לסיים, כדי שתוכל לקחתו אתה למקום מגוריה בניכר - רק שהשמיים נסגרו מבלי דעת מתי יפתחו שוב.

הוא התעורר באותה השעה בה התעורר מאז שזכר את עצמו. ישר לשגרת הבוקר.

פעם, עוד כשהיה נער והם גרו בדירת הגג הקטנה בתל-אביב, חלק חדר עם אחיו הצעיר ממנו.

כל אחד מהילדים קיבל שולחן כתיבה משלו והיתה גם שידה גדולה שבפינתה נחה גיטרה עליו למד לנגן ואחיו שהפך לגיטריסט אמיתי עשה עליה את פריטותיו
הראשונות. וכן, היה גם ארון בגדים גדול ששירת את כל האחים וגם חלק מבגדי ההורים ומצעי הבית...

כדי שהחדר יוכל לארח לעתים חברים היה צורך להתפשר על נושא הלינה וכך במקום שתי מיטות היתה מיטת נוער נפתחת אחת עם מזרונים בעיטור פרחוני
כתום-ירוק. -

מדי בוקר, מייד לאחר צחצוח השיניים, וההתלבשות, קיפלו שני האחים את הסדינים, השמיכות, ושאר המצעים הכניסו אותם אחר כבוד בדחיסה בינונית אל ארגז המצעים בעל
הגלגלים שנשברו שוב ושוב, של מיטת הנוער וברבע לשבע, החדר כבר היה מסודר למשעי.

מהמטבח נשמעו קולות השחזת הסכינים של אביו, ואחריהם נקישותיהם על משטח העץ עליו הכין סלט ירקות מתובל ב"מיונז אמיתי" של תלמה.

רחש "ביצי העין" על מחבת הטפלון וריחן התפשט בכל הדירה.

הוא התקשה לזכור מי מבין ההורים היה אחראי על מה בארוחת הבוקר שלא כמו שזכר היטב את ארוחות הערב שאמו הכינה בנות שלוש המנות כל
אחת, יום יום, שבעה ימים בשבוע שלוש מאות שישים וחמישה ימים בשנה!

אה, כן, את ה"קומפוטים" הכינו ההורים ביחד, וסלט הפירות - זה היה הספציאליטה של אביו.

אחותם, שקיבלה בשל היותה אחות, חדר משלה בדמות חצי מרפסת סגורה, הצטרפה לסועדים על שולחן האוכל שהיה בסלון.

במהלך השבעה התקשה להאמין שהסלון הזערורי בדירה ההיא בתל-אביב, בו הסבו מדי בוקר וערב לארוחות, הכיל שתי כורסאות וספה מודרניות עם רגלי ניקל, שולחן אוכל
ושישה כסאות. היתה גם טלוויזיה ב"שחור-לבן" או שכמו שכינה אותה הצלם מ"פוטו בן-אבי"
באבן-גבירול - "בלאק אנד שוואץ" עם "שולחן טלוויזיה" בעל רגל ניקל משל
עצמו. ואיך אפשר בלי שני ארונות עתיקים שהובאו לדירה ההיא שהיתה בגובה 72 מדרגות, ללא מעלית.
האצטבה ובה שכנו כרכי האנציקלופדיה העברית הבלתי גמורה ומערכת
הסטריאו שהביאו אתם משנת השבתון בהולנד.

נפלאה היתה בעיניו היכולת של הוריו להתארגן על כל השפע הזה בדירה קטנטנה כל כך.

כשהיה ב"שביעית" עברו הוריו לבית גדול יותר בעל שני מפלסים, (קומות) ברמת השרון. שמה קיבלו האחים כל אחת ואחד, חדרים משלהם ואפילו מקלחת שיועדה להם.

משם, בתום ה"שמינית" התגייס לצבא, וכשהשתחרר לאחר חמש שנים, בחר ללמוד בחיפה.

כשהתחתן ועמדו להיות הורים - בנו בית בגליל, והוא היה מגיע לביקורים ברמת השרון מדי פעם.

וכך, בעודו מהרהר בדירת נעוריו, קיפל את הסדין, ואת ציפת הכרית, את שמיכת הקיץ, הניח אותם בערימה ישרה, כיבה את המזגן ואת מאוורר התקרה, בהה
עוד כמה שניות במצעים המקופלים, השאיר את ילדותו ונערותו מאחור וירד לקומה למטה.

וספה-400

פורסם בתאריך: 18.7.2025

וספה-400

או

איך מכניסים חמישה אנשים לתוך מכונית זעירה עם מנוע של קטנוע

יוני 20 2025

עד שמלאו לי חמש, לא היתה לנו מכונית.

אמי באוטובוס. .ICM אבי נהג לנסוע לעבודתו בטוסטוס

למיטב זכרוני היו לא מעט פעמים שהטוסטוס - לא הניע, ואבי שלא כל כך הסתדר עם פלאי המכניקה ומנועי שריפה פנימית, כילה לא מעט זעם
בכלי האומלל הזה.

אחי נולד כשהייתי בן חמש, ולמשפחה בת חמש נפשות (אחותי תמיד באמצע) דרושה מכונית.

כדי למקם את הקוראים על ציר הזמן - אנו מדברים על 8-1967, מעט אחרי הניצחון המזהיר בתולדות העם היהודי במלחמת ששת הימים.

נראה כי בעקבות מגבלות כלכליות, בחר אבי במכונית איזוטרית למדי, שכמעט כל מימדיה היו קטנים, גם הגודל, גם נפח המנוע וכמעט כל השאר - וספה-400.

כן, כן, השם אומר הכל - וספה (מבית פיאג'יו) - יצרן הקטנועים האיטלקי, שהיו מוצלחים מאוד אז והיום, ייצר גם מכונית זעירה בעלת מנוע קטן
בנפח 400 סמ"ק, ומכאן שמה - וספה-400. (מאוד)

למי שמאותגר בנפחי מנוע בעידן המכוניות החשמליות נאמר כי מנוע של 400 סמ"ק הוא כשליש מגודלו של מנוע של "קיה פיקנטו" שהיא אחת המכוניות הקטנות
בשוק כיום.

עד היום אני מתקשה להבין איך נכנסו שני מבוגרים ושלושה ילדים למכונית הקטנטנה הזו שהגג והחלון האחורי שלה היה סוג של שילוב בין ברזנט לפלאסטיק.

ברחוב שבו גרתי, באופן מפתיע, היתה עוד וספה-400 אחת, שהיתה שייכת לאביו (העו"ד הצעיר) של רמי דולמן שלמד איתי בגן הילדים ובכיתה א.

רוב מכוניות הווספה-400, היו בצבע כתום (אם אני זוכר נכון היו גם תכלת). וכך רחוב "אליהו בחור" הניצב לשדרות עמנואל (הרומי) התהדר בשתיים מן הכתום
הזה...

האמינות של כלי רכב באותן שנים היה נמוכה בהרבה מאמינות המכוניות היפניות של היום ובחירת מכונית היתה כרוכה בדרך כלל גם בבחירת מוסך או לפחות
מכונאי שיוכל לטפל בה.

כאן נכנס לתמונה - אחד, יצחק כספית. אם שם המשפחה נשמע לכם מוכר אז כן, הוא אבא של בן.

יצחק כספית גילה מנהיגות ויוזמה יוצאת דופן בכך שהצליח לארגן את רוב בעלי המכונית הזערורית הזו לכדי - "מועדון וספה-400".

הוא נסע בכל אירופה במרדף אחרי חלקי חילוף לאחר שפס הייצור המקורי נסגר, ארגן ייצור של חלקי חילוף בישראל, ניהל כרטיסייה לכל מכונית וספה-400 שנוסעת
בישראל, היו כמה מאות כאלו, וגרם לכך שהמכוניות הללו ימשיכו לנסוע על אדמת ארץ הקודש, כאשר כל אחיותיהן באירופה כבר עברו מזמן לעולם שכולו טוב
במגרשי הגרוטאות.

היה אפילו עלון/עיתון/ידיעון של המועדון שבהיעדר ניוזלטר אינטרנטי שעדיין לא הומצא, נשלח בדואר ישראל לבתי חברי המועדון.

מבנה המנוע של הוספה-400 היה של 2 פעימות - כלומר שהדלק שלו היה תערובת של דלק ושמן, מה שגרם לכך שהיה צורך בניקוי תכוף למדי
של המצתים (פלאגים) של המנוע. בכלל, בתא המנוע האחורי היה מיכל שמן נפרד שאפשר לקבוע את יחס התערובת בין בנזין לשמן. וכך, עוד לפני שהגעתי

לכיתה א' כבר הבנתי לא רע איך מנוע של מכונית פועל ומושגים שמוכרים לרוב הקוראים מתוך מערכוני גשש, פלאגים, פלטינות, היו לי מציאותיים להפליא.

ה-וספה-400 שירתה אותנו נאמנה כשלוש ואולי ארבע שנים.

נסיעות שזכורות לי:

אבי לוקח אותי לשיעורי השחיה בבריכה הלימודית ברמת-אביב (בקרוב יוקדש לה פוסט משלה), וכבר אז דרך חיפה (כביש 2) היה פקוק חלק משעות היום ואבי
מתדרך אותי להגיד למדריך שאיחרתי בגלל שהיה "פקק"

הנסיעות לחוף הים עם בן-הדוד של אבי שעלה לארץ מארחנטינה, בנסיעות אלה נדחסנו תוך כדי קריעת פתח בחלון האחורי - 6! בני אדם!

נסיעה ההירואית למה שקרוי היום "צימר" ב"כפר לימן" - קצה המדינה הצפוני, עם עצירות בצד הדרך לקירור המנוע...

אחרי אותה נסיעה לכפר לימן, אמי החליטה ש"צריך להתקדם".

פרינץ 4" בעלת מנוע בנפח - תחזיקו חזק... 600 סמ"ק!. הפרינץ N.S.U" הקידמה הגיע בצורת מכונית שלנו היתה ירוקה, והיו לה זוג דלתות, חלונות שניתן
לגלול בסיבוב ידית ושיא החידושים, לחצן גומי שהשפריץ מים על החלון הקדמי כדי לנקותו בעזרת המגבים.

ב-1972 - נסענו לשנת שבתון בהולנד - ואבי חצה את האלפים עם הפרינץ - עמוסה (כולל גגון) במזוודות פעמיים.

אחרי הפרינץ הירוקה הגיעה הסימקה הלבנה, עם מנוע של 1000 סמ"ק! אבל אף אחת מהן לא נחרטה בזיכרון כמו הוספה-400 הכתומה והקטנטנה שהתחילה את הכל.

בטיולים השונים עם הפרינץ והסימקא, ראינו פעמים ספורות את הוספה-400 שלנו (זיהינו לפי המספר) נוסעת עדיין על הכבישים מבלי דעת איזו יד היא עכשיו.

בתמונה רואים את אחותי ואותי, נשענים על הוספה-400 ככל הנראה 1971.

שבת שלום לכולם!

אקסודוס

פורסם בתאריך: 18.7.2025

אקסודוס

יוני 27 2025

לא תכננתי לכתוב את זה.

אבל אחרי שהורדתי את ילדיי בגבול טאבה, באמצע מלחמה ובטן מתהפכת, הבנתי שזה סיפור שצריך להישמע.

אקסודוס הוא שמו היווני של ספר שמות, בהתייחס למאורע יציאת מצרים המתואר בו*

הפיצריה באילת הזכירה לו יותר מכל שיפודיה שאהב בגבעת אולגה.

זה התחיל מהחנייה המבולגנת בסביבתה ונגמר בריהוט העץ המשופשף.

כל השאר היה שונה לגמרי: החל ממזג האוויר החם, אפילו בעשר בלילה, ובעיקר משום שבפיצריה הזו, וגם בבית המלון בו בחר להתאכסן, לא ניכר שהמלחמה
וההרס שפשו בארץ נגעו כאן במשהו.

לשוא חיפש שילוט ואפילו פקיד הקבלה במלון לא הזכיר איפה המרחב המוגן.

גם הפיצרייה הזו שהמתה מפה לפה והיה אפילו צריך להמתין בתור כדי שימצאו להם מקום על הבר
לא נראתה כמו מקום שיכול להתפנות לאנשהו עם
השמע הצליל המצמית בטלפון.

שלוש שעות קודם לכן, כשהיו בדרך בין העיר הנבטית עבדת לעיירה המתחרדת מצפה-רמון, ניסר הצליל הזה את אוושת מזגן המכונית.

תעצור בצד" פקד על בנו וחמשתם יצאו מהמכונית."

בנו וכלתו ירדו אל התעלה שבצד הכביש, בתו וחברה ההולנדי, התרחקו מהם מעט, גם הם בתעלה.

הוא עמד, סמוך למכונית על הפס הצהוב שמגדיר את שולי הכביש, חוכך בדעתו, האם לכבות את מנוע המכונית ולאפשר לחום הכבד שבחוץ להתגבר על מזג
האוויר הנעים ששרר בתוך המכונית.

כשהביט למעלה ראה מטוס גדול, בלי הדמעה השקופה. ואז ראה את שובלי העשן, לא היה ברור לו האם אלה המיירטים, או חלקי הטיל האיראני או
שמה החות'י.

מראה המטוס העושה את דרכו בין שובלי הטילים/מיירטים היה בעיניו סוריאליסטי להפליא.

הוא נזכר למה בכלל הוא כאן, על הכביש המדברי הזה באמצע שומקום.

הוא מסיע את בנו, זוגתו, בתו ובן-זוגה לגבול הדרומי בטאבה.

ילדיו חיים כבר כמה שנים בגרמניה, והגיעו לפני שבועיים כדי להפרד מסבתם שהלכה לעולמה.

המלחמה תפסה אותם, כשכבר קמו מהשבעה והיו מוכנים לטיסות חזרה לברלין.

הכרזת המלחמה היתה בדמות אזעקות באמצע הלילה שהודיעו על כך שישראל פתחה במתקפה על איראן ושעל התושבים להתכונן למתקפת נגד שאת טיבה עוד איש לא
ידע.

התגובה האיראנית לא איחרה לבוא וכתוצאה מכך, נסגרו גם נמלי התעופה הישראליים וגם הירדניים.

תוך שבוע זה יסתיים" הכריזו "יודעי דבר" בכל ערוצי הטלוויזיה. וככל שנקפו הימים ובעיקר הלילות" הטרופים, ושערי המדינה הסגורים בים והאוויר, גם דעתם של הנצורים
מבית התחילה להתערער.

בהתחלה סירבו לשמוע על חזרה לביתם בגרמניה דרך ירדן ומצרים, אולם ככל שעברו הלילות והימים, ובעיקר אחרי שקיבלו מסרים מחברים שחצו את הגבול המצרי והצליחו
להגיע למחוז חפצם, התרככה דעתם.

לבסוף, כשבועיים לאחר שנחתו וכשבוע לאחר שהיו אמורים להמריא בחזרה, קיבלו החלטה על המסע חזרה.

התוכנית היתה שאביהם יסיעם למעבר הגבול בטאבה, משם ימשיכו במונית לשארם-א-שייח ומשם ימריאו בטיסה עם חנייה באיסטנבול לברלין.

להורים המודאגים התוכנית נשמעה מטורפת למדי שרק המחשבה על ביצועה גרמה להם לחוסר תיאבון לשעות ארוכות.

כל אחד מהזוגות הגיע להחלטה בהפרש זמן של כיממה, ולכן תוכניות המילוט היו שונות במקצת.

בכל אופן, הוחלט שאביהם יסיעם לאילת. הבת ובן זוגה יחצו את הגבול ביום שישי בערב, ואילו הבן וזוגתו יחצו יממה לאחר מכן.

שני הלילות שלפני הנסיעה דרומה היו טרופים ולא רק בגלל האזעקות. מצב היחסים העדין בין ישראל ומצריים ובוודאי בין ישראל לטורקיה.

ביום חמישי, שבוע בדיוק לאחר תחילת המלחמה, הזמין חדר במלון זול באילת, ליומיים. כך יוכל להיות קרוב לגבול במקרה ומי מן הזוגות לא יצליח או
ירצה לחזור.

בשישי בבוקר ארז תיק, משחה ומברשת שיניים ואת שלל הכדורים שצרך בשביל המשאבה הפנימית שלו.

מערכת בגדים נוספת, ספר שהתחיל לקרוא בנסיעת הרכבת האחרונה, את המחשב הנייד הישן של בנו שהשמיש מחדש לאחרונה.

סוכם כי בגלל חוסר השינה שלו בימים האחרונים, בנו ינהג את הדרך לאילת, והוא, בהנחה ששני הזוגות יחצו את הגבול בבטחה, יחזור בנהיגה לצפון ביום
א' בבוקר.

הם נכנסו חמשתם למכונית. בנו במושב הנהג, הוא לידו. בתו, בן זוגה וכלתו מאחור.

תחילת הדרך היתה רגועה. מזרחה בכביש 5, ימינה ודרומה בכביש 6, לפני באר-שבע מעבר לכביש ארבעים, עקיפה של באר-שבע שספגה יום קודם פגיעה ישירה בבית
החולים שלה. תחנת הכח הסולארית באשלים בוהקת למרחוק. כשעברו לידה בפנייה לכוון שדה-בוקר הסביר לבן-זוגה ההולנדי של בתו כיצד הדבר הזה פועל. ההולנדי הביע השתאות.

כשחלפו על "צריף בן גוריון" הפטיר: "היו ימים והיתה מנהיגות"

מימין "רמת ציפורים" שם התקיים המידברן הראשון, בית השנטי, עבדת "העיר הנאבטית" עם תחנת הדלק בה תדלקו בכל פעם כשחזרו מתצפית המכתש.

ואז הגיעה האזעקה שנשמעה במכשיר הטלפון.

כשחזרו למכונית המשיכו עוד עשרים קילומטר למצפה רמון.

ה"צעירים" רצו לאכול והחלו לחפש מסעדה עם "דירוג" סביר בעיירה שהתכוננה לכניסת השבת.

.Japan - Japan ההחלטה נפלה על גאפן-גאפן שהסתבר כשיבוש של

בתחילת הירידה למכתש, עצרו בנקודת התצפית כדי שיוכלו להצטלם למזכרת עם יעלים ברקע.

בירידות למכתש - נזכר במסע האופניים שעשה לפני 30 שנים כמעט, מדן ועד אילת. את הירידות האלה עשו עוד לפני עלות השחר כדי להקדים את
השמש הקופחת.

הנה הם עוברים את הפניות לנקודות התצפיות האסטרונומיות השונות שפקדו במהלך עשרים ומשהו השנים האחרונות, חלקן עוד עם הילדים לפני שבגרו.

צומת ציחור ואחריה שיטים, שם התקיים אירוע המידברן האחרון ואז... ידע כי עוד מעט יחלפו ליד מחנה "שזפון". הרבה זכרונות יש לו משם, שם הכיר
את רעייתו, אם ילדיו המוסעים עכשיו אל הגבול המצרי, עמה התחתן כמה שנים אחרי.

כבר כשראה והכיר את מגדלי התצפית על תרגילי הטנקים, החלו פרפרי הנוסטלגיה מדגדגים בבטנו. בכניסה לבסיס מוצבים ארבעה טנקים מדגמים שכבר יצאו משימוש, וכמובן השלט
המוכר של חטיבת "בני-אור".

זה היה בסיס קבע מדברי שנבנה על פי תקנים אמריקאים, חדרים ממוזגים לחיילים, חדר אוכל מרכזי כיתות לימוד, מועדונים, אבל בעיקר חבר'ה שהיה כל כך
כיף אתם, שהיו נשארים שם שבתות, לא מתוך ריתוק, אלא מתוך הכיף של לעשות שבת ביחד, עם אהבה גדולה שנשארה שם.

עוד מעט יגיעו לירידות האחרונות לפני צומת קטורה. אלה הן ירידות מסוכנות, שתבעו בזמן ששירת בחטיבה בשיזפון את חייהם של כמה וכמה נהגים צבאיים חסרי
נסיון בדרך כלל, ילדים שרק התגייסו, עברו קורס נהיגה קצר וקיבלו רכב שגדול עליהם בכמה מידות. הוא נזכר בנהג האמבולנס שהתהפך שם וקיפד את חייו,
בש"ג ש"שאל" ללא רשות יחד עם חברו משאית די-500 בליל שישי אחד, והתהפך אל מותו בעיקול אחר, והיו עוד, הרבה יותר מדי.

והנה הגיעו לצומת קטורה. כמה פעמים וכמה שעות בכל פעם ישב שם לאחר שירד מהאוטובוס מתל-אביב לאילת, ממתין לטרמפ שיקח אותו אל החטיבה.

אחרי ארבעים קילומטר נכנסו לאילת ועוד כאחד עשר קילומטר עד מסוף הגבול עם טאבה.

הבטן לא מפסיקה להתהפך. עוד מעט יפרד מבתו ובן זוגה.

הוא חשב שהתור במסוף הגבול יהיה גדול, אך נוכח לדעת שהם היחידים, באותה השעה שהביעו רצון לחצות את הגבול.

צילום סלפי אחרון ביחד, כל הזמן הוא חשב על המשמעות של הצילום הזה, על המילה "אחרון", ומה יהיה...

הוא השביע את בתו ובן זוגה לדווח ככל האפשר מכל נקודה במסע, החל מצידו המצרי של הגבול, מהמונית, משארם, מנמל התעופה בשארם, מאיסטנבול אם אפשר, וכמובן מהנחיתה בברלין.

הוא בנו וכלתו, המשיכו משם לבית המלון ששכרו. מלון פשוט, לא ליד הים, שנראה שמשמש מגוון רחב של אורחים שתיירות באילת היא לא בדיוק בראש מעייניהם. זה היה מלון ללא חדר אוכל, ללא בריכה ומרוחק מהים.

אחר כך אכלו פיצה ו"סלט קיסר" באותה פיצריה שהזכירה לו את גבעת אולגה.

הוא קינח את היום בשלגון "שוקולד בננה" שזכר לטוב מילדותו. התפלא שעוד מייצרים כאלה והתענג על הטעם שלא השתנה כל עשרות השנים שחלפו מאז כל כאלה על שפת הים ב"חוף גורדון" עם הוריו..

למחרת, חפשו בנו, כלתו והוא מקום לארוחת בוקר. לכשמצאו מקום שמוכר קישים שונים ואפילו קפה קר, הזמינו לעצמם ואז - בעיר שחשבו שהמלחמה לא נוגעת בה, נשמעה אזעקה.

לאן הולכים?" שאל את המלצרית, היא הצביעה ימינה, אל מלון נוסף, דומה לזה שבו לנו הצמוד לבית הקפה...

הממ"ד שהתגלה כחדר המקררים ומכונות הכביסה של המלון, המה מאורחי המלון בדרגות ביגוד שונות.

לפתע חש טפיחה על שכמו, הסתובב לאחור ומייד זיהה, את חברו לשרות מאותה חטיבה אז בימי שיזפון העליזים לפני כארבעים שנה.

הם שוחחו מעט, אבל היה ניכר על פניהם שכמעט ואין בכך צורך. שכן במוחם של השניים עלו והתרוצצו אותם מראות וזכרונות מאותם ימים.

בערב לקח את בנו וכלתו ל"סעודה האחרונה" במבשלה שהתגלתה גם כמסעדת בשרים לא רעה.

אחר כך נכנסו שוב למכונית והתחילו לנסוע לכיוון טאבה. זו דרך עמוסה בכיכרות.

בנו ביקש לעצור בכיכר "הבונים החופשיים" , צילם אותה מכמה זוויות והמשיכו. כלתו סידרה לעצמנ סים תקשורת שיאפשר לה לדווח מכל נקודה בה יהיו במסע.

אחרי שנפרד מהם ממש לפני המחסום בטאבה, כולל צילום "סלפי פרידה" שם פעמיו לפארק תמנע. "לפחות יהיה לי קצת חושך לצלם כוכבים" חשב לעצמו. פרש את ציוד הצילום והחל לצלם את ערפילית 'הצעיף המזרחי', חשיפה אחר חשיפה. פעם בדקה בערך בדק האם יש דיווחים , ושמח לקרוא שבתו נחתה בברלין,
בנו וכלתו, חצו את הגבול, עלו על המונית שהזמינו, והתחילו את המסע לשארם. הוא המשיך לאגור חשיפות של הערפילית עד שקיבל את הדיווח כי הגיעו

לשארם.

או אז חזר למלון, אבל לא יכול היה להירדם. קרא בספר מהרכבת, והתבשר על התקיפה האמריקאית באיראן.

לפנות בוקר קיבל את המסר כי בנו וכלתו על המטוס בדרך לאיסטנבול. מבחינתו זה היה אישור לחטוף תנומה קלה.

בבוקר כשהתעורר, החל לחשב את מהלך הנסיעה הביתה.

התקלח, התלבש, החזיר את המפתח בדלפק הקבלה של המלון ויצא לחפש מקום לאכול ארוחת בוקר. להפתעתו (או שלא) המקומות שהיו פתוחים בשבת, היו סגורים בראשון
ולפיכך נאלץ להתחיל את המסע חזרה.

ביטבתה, שם חשב יהיו לו אפשרויות רבות לארוחת בוקר, גילה שעקב המלחמה המקום שהפך לסוג של פארק שעשועים לילדים, שומם ופועל במתכונת מצומצמת. הוא חטף
לעצמו כריך סלט טונה, וכשחזר למכונית קיבל את המסר כי בנו וכלתו ממריאים לברלין.

הוא הביט דרומה, לכיוון הגבול, וחשב לעצמו מה קל או קשה יותר: להישאר או לעזוב?

DWARF 3 "התמונה: שביל החלב מעל בקעת תמנע. צולם עם ה"גמד

גוזר ומדביק

פורסם בתאריך: 18.7.2025

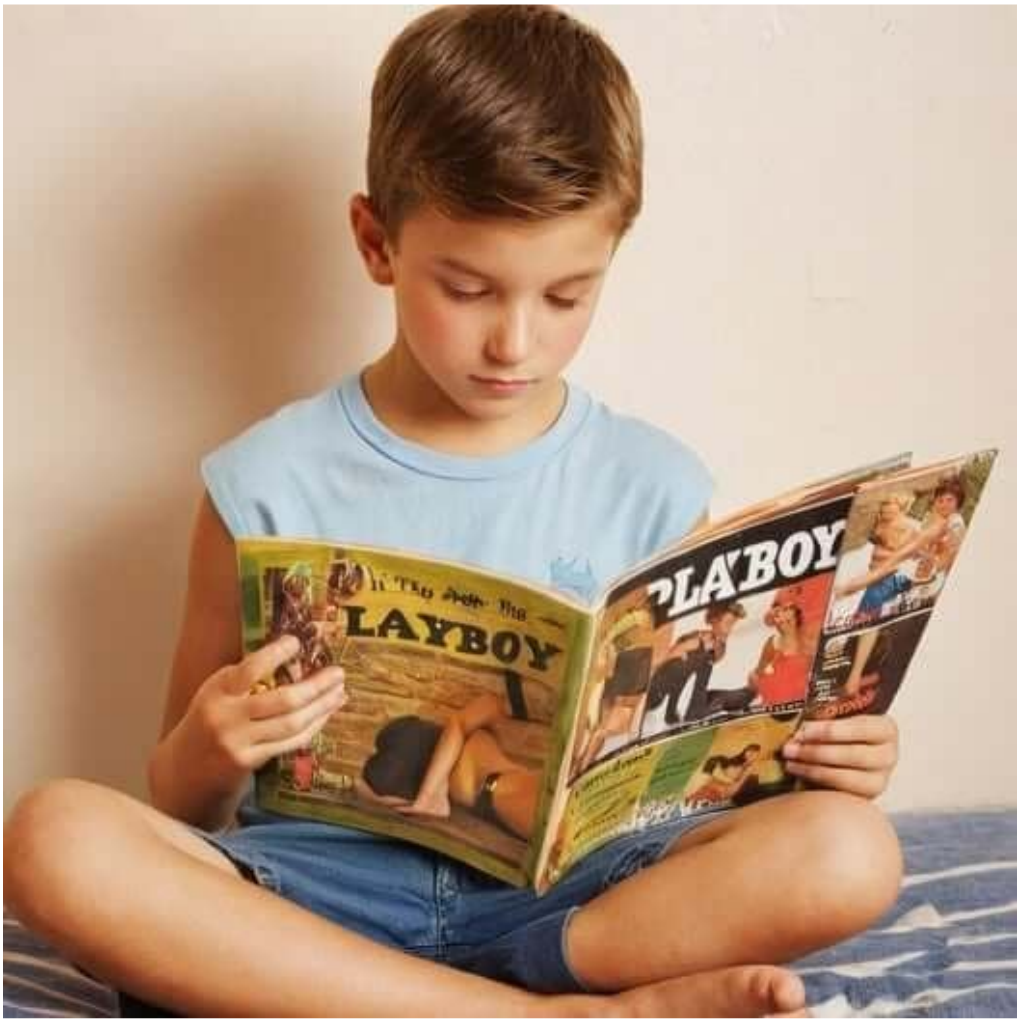

גוזר ומדביק

יולי 4 2025

בשנים 2-1971 הייתי בן תשע ולמדתי בכית ה ד' בבית הספר העממי, הר-נבו שבתל-אביב.

למורה המחנכת קראו צפורה חרצק. עד כמה שאני זוכר, היתה חמורת סבר בדרך כלל.

כדי למקם את הקוראים בזמן - מדובר בתקופה שאחרי מלחמת ששת הימים וגם אחרי מלחמת ההתשה.

תקופה רגועה יחסית, חלליות אפולו ממשיכות לנחות על הירח אבל זה כבר לא מעניין אף אחד, ד"ר גונאר יארינג השוודי, מנסה ללא הצלחה להשכין שלום
ביננו לבין המצרים והאמריקאים ממשיכים לבוסס בבוץ הויטנאמי.

אמי עבדה במשך כל השנים במחלקה לאנטמולוגיה (מדע החרקים) בפקולטה למדעי החיים באוניברסיטת תל-אביב.

יחד עם אמי במעבדה באוניברסיטה עבדה גם שותפתה לחדר.

עם תמונות מרחיבות לב ונפש. Playboy לשותפה היה אח, שקרא מגזינים באנגלית שנקראו

בכל חודש כשהיה יוצא גליון חדש, היה האח מעביר לאחותו את הישן וזאת העבירה אותו אחר כבוד לאמי, ואמי בגאווה שאיננה מוסתרת היתה מוסרת את
הגליונות עם התמונות הצבעוניות, כולל תמונת האמצע המקופלת משלושה חלקים לי. אני בן תשע! רק אומר...

יחד עם הגליונות מאירי העיניים האלה, קיבלתי גם מחברת, חלקה (ללא שורות) ארבעים דף, מנייר נטול עץ, או כפי שנהגו הגששים לומר: "נטול אמו!". והיה
גם דבק פלסטי.

כל כלי היצירה הללו, המחברת, המספריים והדבק נרכשו בחנות הסדקית של וכסילבאום שהיתה ברחוב אבן גבירול, סמוך למסעדת "כתר המזרח" שם נהגו אריק איינשטיין וכל
חבורת "לול" להשביע את רעבונם ולהרוות את צמאונם בבירה קרה.

אחרי כל התיאור הזה תשאלו בוודאי, ומה עשיתי עם החוברות בשפה שלא הבנתי, אם כי התמונות היו לי ברורות מאוד?

הייתי גוזר ומדביק. גוזר ומדביק, לא את המאמרים...

מסתבר שלא הייתי היחיד בכיתה עם התחביב הזה.

שהיו מעט יותר בוטות בתיאורים ,Penthouse - חבר אחר, קיבל ממקור אחר את החוברות המתחרות הגראפיים שלהן...

גם הוא גזר והדביק במחברת משלו.

החבר ואני הבאנו את המחברות הללו לבית הספר ובהפסקות היינו משווים ומעדכנים מידע כשעיניהם הבורקות של שאר הבנים עוקבות בעניין רב במה שהתרחש על דפי
המחברות.

יום אחד, בעת שיעור, עיני לא היו מרוכזות בלוח, או בספר שעל השולחן אלא יותר במחברת שהיתה על ברכי מתחת לשולחן...

ומכיוון שהייתי מרוכז במה שראיתי, לא שמתי לב איך המורה, צפורה חרצק, מתקרבת אלי, ובהינף יד חוטפת ממני את המחברת, ואומרת לי מול עיני התלמידים
המשתאים "את זה אמסור לאמא שלך באסיפת ההורים הקרובה!"

חייכתי לעצמי, מה שכנראה הרגיז אותה עוד יותר...

יום אסיפת ההורים הגיע. אני כבר שכחתי מהמחברת...

אמי מגיעה לשיחה אישית עם המורה צפורה, וזו מדברת על הפוטנציאל הלא ממומש של ה"תכשיט" שלה.

ואז, ככה אמי סיפרה לי, שלפה מתיקה את המחברת ואמרה "האם את יודעת במה הבן שלך מתעסק?"

אמי לא התבלבלה וענתה לה מייד - "כן, אני הבאתי לו את התמונות..."

אמי חזרה הביתה, אנחנו כבר היינו במיטה לקראת שנת הלילה.

אמי שלפה את המחברת מתיקה - מסרה לי אותה, והוסיפה שלא כדאי להביא את המחברת לבית הספר...

שבת שלום לכווווללללם.

כולם עכשיו!

תמונה: Fooocus

הולך בטל

פורסם בתאריך: 18.7.2025

הולך בטל

יולי 11 2025

היו אלה הימים של קיץ 1977. ממש לקראת סיום חטיבת הביניים, תיכון עירוני ט"ז ברחוב אנטוקולסקי בתל-אביב.

התכנסנו בביתה של אחת מבנות הכיתה על מנת לדון כיצד נחגוג את סיום השנה/חטיבה/פרק בחיינו.

אני בכלל נרשמתי לבית ספר מקצועי, אורט סינגאלובסקי, כך שמבחינתי היה ממש מדובר בפרידה מחברות וחברים שלא אשב איתם יותר באותה הכיתה.

התלבטנו להליכה למופע והיינו צריכים לבחור בין שתי אפשרויות:

האחת: מופע "שיחות סלון" עם יהונתן גפן ודני ליטני.

השנייה: ההופעה (שלימים התבררה כאחרונה) של להקת "תמוז".

היו טיעונים לכאן ולכאן, והבנות שכנראה כבר היו בהופעה של גפן וליטני נטו לשם, בעוד שאנחנו הבנים רצינו לראות את שלום חנוך ואחד חדש -
אריאל זילבר.

מפה לשם בחרנו לראות את "תמוז" בצוותא.

זו היתה הפעם הראשונה שלי שם.

זכורים לי היטב המושבים עם משענות העץ ומה שהיתה אז חומת הרמקולים הגדולה ביותר שראיתי עד אז...

הקהל, שרובו היה תיכוניסטים הגיע משולהב מאוד מראש ועוד לפני שנשמע הצליל הראשון של "מה שיותר עמוק יותר כחול" כבר שר בגרונות ניחרים שירים רבים
שיבואו בהמשך ההופעה.

השיר השני היה "לא יכול לישון עכשיו" , שיר שמדבר אלי כמעט מדי לילה מאז... ולאחריו שלום הדליק סיגריה ואמר: "עכשיו החשמלאי שלנו ישיר לכם
שיר"

ואז עלה על הבמה טיפוס אחד, לבוש בסרבל צבאי עם גיטרה חשמלית וכמו שהתחבר בכבל אל המגברים התחיל גופו להתעוות כאילו הוא בהתקף אפילפטי קשה.
היה קשה להבין את מילות השיר מתוך הצרחות וניסורי הגיטרה למעט הפזמון שטען ש"המוות אינו מחוסר עבודה" .

כן, זה היה רמי פורטיס.

ההופעה נמשכה עם כל שירי הלהקה והקהל שבחלקו הכיר גם את אריאל זילבר, דרש וקיבל גם שלל שירים שלו.

עד היום לא זכורה לי הופעה כל כך משולהבת ומחשמלת כמו ההופעה הזו.

היה חסר עוד שיר אחד של תמוז כדי להשלים את שירי האלבום כולו. הקהל שידע במה מדובר כבר היה באקסטזה ואז זה הגיע - "הולך
בטל".

כשיצאנו משם אל השקט התל-אביבי היחסי של הלילה הדלקנו לעצמנו סיגריות ראשונות וידענו: מתחילה לנו תקופה חדשה...

מאז ראיתי הופעות רבות של שלום חנוך.

את רמי פורטיס פגשנו כמה פעמים כפועל במה בעצרות השלום הגדולות בכיכר מלכי ישראל, שתמכו במהלך של מנחם בגין לשלום עם מצריים.

כמובן אחר כך כשדרך כוכבו בעידן ה"פאנק" הישראלי, אם כי זה סיפור לפוסט אחר.

שבת שלום לכווווללללם!

כולם עכשיו!

חדר חושך

פורסם בתאריך: 18.7.2025

חדר חושך

יולי 25 2025

אי שם בשנת 1975, החליט אבי, שאהב מאוד לצלם, כי הוא רוצה להרחיב את התחביב ולפתח את הפילמים ולהדפיס את התמונות בעצמו.

זה היה תחביב די נפוץ בזמנו וניתן היה לרכוש בקלות יחסית מכשיר הגדלה, קערות לכימיקלים השונים הנדרשים לפיתוח ושאר כלי עזר כאלה ואחרים.

הבעיה היתה, איפה למקם את כל המערכת הזו.

גדלתי בדירה קטנה יחסית, בתל-אביב, שבה חלקתי עם אחותי ואחי חדר אחד, הסלון היה דחוס למדי, והמרפסת שכבר היתה סגורה עם תריסים איכלסה עציצים רבים
וביניהם עציץ ענקי מלא בעשרות קקטוסים דוקרניים.

הדירה היתה דירת גג, ומעבר לחצי קיר שבמרפסת היה הגג של הבניין . הגג היה מאוכלס ביער אנטנות כראוי לכל בית דירות תל-אביבי של אותם
זמנים, והיה בו עוד חדרון קטן שכונה "חדר כביסה".

הורי הגיעו כנראה להסכם כלשהו עם בעלי הדירות האחרות שהם (הורי) יעשו שימוש ב"חדר הכביסה" הזה בהסכמה של השכנים, מעולם לא ראיתי אף אחד מהשכנים
מתקרב בכלל למקום...

הנורה הלבנה שהיתה בחדר הוחלפה בנורה שהפיצה אור אדום ועל החלונות שהיו בדרך כלל סגורים הודבקו בריסטולים שחורים שחסמו את כניסת אור ברחוב לחדר.

אני זוכר את הפעם הראשונה שראיתי את הדבר הזה בפעולה - סוג של קסם אמיתי:

מוציאים פיסת נגטיב (תשליל) - שהוא בעצם הפילם של המצלמה שפותח, מכניסים את הנגטיב למכונת ההגדלה מדליקים את האור של המכונה ועל המשטח שמתחתיה ניתן
היה לראות את התמונה בתשליל.

בלע"ז, צוייד אף הוא במנגנון שאפשר אפילו יצירת מסגרת Easel המשטח עלי קובעים את גודל התמונה לתמונה. המנגנון הזה הפך לאייקוני - אייקון של ממש
.Crop - ברוב תוכנות עיבוד התמונה הממוחשבות הוא מסמן את פעולת החיתוך

כשרואים את התמונה ברורה, מאוחר יותר התחלתי גם לדעת מתי הזמן הנכון לפי הניגודיות, או הגוונים הכהים בתמונה, מעבירים אותה לקערה השנייה על מנת לעצור
את תהליך הפיתוח וממנה לשהייה של מספר דקות בקערה השלישית בנוזל שיקבע את התמונה שעל הנייר לשנים ארוכות קדימה.

מילאנו את האמבטיה בחדר החושך במים ומקערת הקיבוע התמונות עברו לשטיפה ארוכה באמבטיה ומשם נתלו על חוטים שנמתחו במקביל לתקרת החדר הזערורי בעזרת אטבי כביסה.

לבר המצווה קיבלתי מצלמה, והתחלתי לצלם במרץ. מהר מאוד רבות משעות הערב בתקופת חטיבת הביניים ביליתי בכוך המהביל הזה. בו יכולתי להגדיל ולראות את חברותי
לספסל הלימודים מקרוב כמו שהמציאות והביישנות לא אפשרה לי.

כדי שלא יהיה משעמם הצבנו בחדר החושך גם מכשיר טרנזיסטור. בשעות הפעילות שלי הייתי מכוון אותו ל"קול השלום" של אייבי נתן - תחנת רדיו ששידרה
.From somewhere in the middleterranean מתוך ספינה מתפוררת

בכל פעם שהייתי בחדר החושך ההוא, ושעת השקיעה (שלא באמת ראיתי, כי החדר היה אטום לאור חיצוני) הגיע, נשמע קולו המרגיע של אייבי נתן שאומר
עם שקיעת החמה נתכנס לרקע של שקט לזכרם של כל קורבנות האלימות באזורינו ובעולם כולו,"
ומבקש מהמאזינים להצטרף אליו לרגע של תפילה" . מייד אחר
שלמטרת כתיבת הפוסט הזה, ביררתי והופתעתי לדעת שזה שיר של Wish You Peace כך השיר
כן, כן, אלה מהמלון בקליפורניה... ,The Eagles ""הנשרים

חלק מאלבומי התמונות שלי שמלווים אותי כבר יותר מחמישים שנים! מכילים את התמונות שפתחנו והדפסנו אז. כשאני מתבונן בהן אני זוכר גם את הרגע והמקום
בו צולמו אך יותר מכך הן מחזירות אותי לכוך המופלא הזה על הגג של שדרות עמנואל הרומי מספר
.16

שבת שלום